بانك احاديث

اهل بیت علیهم السلام

با موضوع:

پزشکی

جلد(۱۰)

بسم الله الرحمن الرحیم

بانک احادیث اهل بیت (ع)

نویسنده:

واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر چاپی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

بانک احادیث اهل بیت (ع) جلد ۱۰ – (پزشکی)

مشخصات کتاب

سرشناسه:مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان،۱۳۹۰ عنوان و نام پدیدآور:بانک احادیث اهل بیت (ع) جلد ۱۰ - (پزشکی)/ واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان. مشخصات نشر:اصفهان:مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۹۰. مشخصات ظاهری:نرم افزار تلفن همراه و رایانه موضوع : احادیث شیعه موضوع : اهل بیت (ع) موضوع : پزشکی

پزشکی

تغذیه و آداب آن

حدیث۱

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: ما اتخمت قط و ذلک انی لم ابداء بطعام الا قلت بسم الله و لم افرغ من طعام الا قلت الحمدلله. هرگز هضم غذا بر من مشکل نشده است، زیرا هیچ گاه شروع به غذا نکردم مگر اینکه ((بسم الله)) گفتم و هیچ گاه از غذا خوردن فارغ نشدم مگر آنکه ((الحمدلله)) گفتم. وسائل الشیعه، ۱۶ ص ۵۸۶ ح ۷

حدیث۲

امام هادی علیه‌السلام : خَیرُ الأَشیاءِ لِحُمَّی الرِّبعِ أن یُؤکَلَ فی یَومِهَا الفالوذَجُ المَعمولُ بِالعَسَلِ ویُکثَرَ زَعفَرانُهُ ، ولا یُؤکَلَ فی یَومِها غَیرُهُ . بهترین چیز برای تبِ رِبع آن است که در روز غلبه تب ، فالوده‌ای که با عسل ساخته شده و زعفران فراوانی دارد ، خورده شود و در آن روز ، چیزی دیگر خورده نشود . طبّ الأئمّة لابنی بسطام ، صفحه ۵۱ عن أبی جعفر ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۰۰ ، حدیث ۲۴ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۴۰۶

حدیث۳

الإمام الصادق علیه‌السلام : المَحمومُ یُغسَلُ لَهُ السَّویقُ ثَلاثَ مَرّاتٍ ویُعطاهُ ؛ فَإِنَّهُ یَذهَبُ بِالحُمّی ، ویُنَشِّفُ المِرارَ وَالبَلغَمَ ، ویُقَوِّی السّاقَینِ . امام صادق علیه‌السلام : به تبدار ، سه بار سویق شسته شده ، داده می‌شود . این ، تب را می‌بَرَد ، تلخه و بلغم را می‌خشکانَد و ساق پاها را تقویت می کند . مستدرک الوسائل ، جلد ۱۶ ، صفحه ۳۳۷ ، حدیث ۲۰۰۷۷ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۶۶

حدیث۴

امام کاظم علیه‌السلام : أطعِمُوا المَحمومَ لَحمَ القِباجِ ؛ فَإِنَّهُ یُقَوِّی السّاقَینِ ، ویَطرُدُ الحُمّی طَرداً . به تبدار ، گوشت کبک بخورانید ؛ چرا که پاها را نیرو می‌دهد و تب را کاملاً دور می کند . بحارالأنوار ، جلد ۶۵ ، صفحه ۴۳ ، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۶۶

حدیث۵

الإمام الرضا عليه‌السلام : مَن أرادَ دَفعَ الزُّكامِ فِي الشِّتاءِ أجمَعَ ، فَليَأكُل كُلَّ يَوم ثَلاثَ لُقَم شَهدٍ . . . وَليَشُمَّ النَّرجِسَ ؛ فَإِنَّهُ يَأمَنُ الزُّكامَ ، وكَذلِكَ الحَبَّةُ السَّوداءُ . وإذا جاءَ الزُّكامُ فِي الصَّيفِ ، فَليَأكُل كُلَّ يَوم خِيارَةً واحِدَةً ، وَليَحذَرِ الجُلوسَ فِي الشَّمسِ . امام رضا عليه‌السلام : هر كس مى‌خواهد در همه زمستان از زكام ايمن بماند ، هر روز ، سه لقمه عسل با موم آن بخورد . . . و نرگس ببويد ؛ چرا كه از زكام ، ايمنى مى‌دهد . سياه‌دانه نيز چنين است . امّا اگر زكام در تابستان پيش آيد ، در هر روز ، يك خيار بخورد و از نشستن در آفتاب ، خوددارى ورزد . طبّ الإمام الرضا عليه‌السلام ، صفحه ۳۷ وص ۳۸ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۴ دانش نامه احاديث پزشكى : ۱ / ۳۳۴

حديث۶

الإمام الرضا عليه‌السلام : إدمانُ أكلِ كُلَى الغَنَم وأجوافِها ، يَعكِسُ المَثانَةَ . امام رضا عليه‌السلام : عادت داشتن به خوردن قلوه و شكمبه (سيرابى) گوسفند ، مثانه را ديگرگون مى كند . طبّ الإمام الرضا عليه‌السلام ، صفحه ۶۴ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱ ، دانش نامه احاديث پزشكى : ۱ / ۵۸۶

حديث۷

رسول اللّه صلى الله عليه و آله و سلّم : لاـ تُكرِهوا مَرضاكُم عَلَى الطَّعامِ وَالشَّرابِ ؛ فَإِنَّ اللّه يُطعِمُهُم ويَسقيهِم . پيامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلّم : بيمارانتان را به خوردنى و نوشيدنى وادار مكنيد ؛ چرا كه خداوند ، به آنان مى‌خورانَد و مى‌نوشانَد . بحارالأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۴۲ ، حديث ۱۳ دانش نامه احاديث پزشكى : ۱ / ۱۸۲

حديث۸

الإمام الكاظم عليه‌السلام : مَن أكَلَ اللَّحمَ بِالبَيضِ كَبُرَ عَظمُ وَلَدِهِ . امام كاظم عليه‌السلام : هر كس تخم‌مرغ و پياز و روغن زيتون بخورد ، استخوان فرزندش درشت خواهد شد . بحار الأنوار ، جلد ۱۰۴ ، صفحه ۸۴ ، حديث ۴۱ دانش نامه احاديث پزشكى : ۲ / ۲۲۸

حديث۹

الإمامُ الباقرُ عليه‌السلام : إستَرضِعْ لِولَدِكَ بِلَبَنِ الحِسانِ ، وإيّاكَ والقِباحَ ؛ فإنّ اللَّبَنَ قد يُعدِى . امام باقر عليه‌السلام : براى شير دادن كودك خود دايه خوش اخلاق استخدام كن و از دايه‌هاى بد اخلاق كن ؛ زيرا شير (ويژگيها را) سرايت مى‌دهد . الكافى : ۶ / ۴۴ / ۱۲

حديث۱۰

الإمام علىّ عليه‌السلام : اُنظُروا مَن تُرضِعُ أولادَكُم ؛ فَإِنَّ الوَلَدَ يَشِبُّ عَلَيهِ . امام على عليه‌السلام : بنگريد كه چه كسى فرزندانتان را شير مى‌دهد ؛ چرا كه كودك ، به همين شير ، رشد مى كند . الكافى ، جلد ۶ ، صفحه ۴۴ ، حديث ۱۰، دانش نامه احاديث پزشكى : ۱ / ۶۸۰

حديث۱۱

الإمام الباقر علیه‌السلام : اِستَرضِع لِوَلَدِکَ بِلَبَنِ الحِسانِ ، وإیّاکَ وَالقِباحَ ؛ فَإِنَّ اللَّبَنَ قَد یُعدی . امام باقر علیه‌السلام : برای فرزند خود ، از زنان زیبا ، شیردهی بخواه و از زشتان بپرهیز ؛ چرا که شیر ، گاه سرایت می کند . تهذیب الأحکام ، جلد ۸ ، صفحه ۱۱۰ ، حدیث ۳۷۶ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۶۸۲

حدیث۱۲

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : لا تَستَرضِعُوا الحَمقاءَ ولاَ العَمشاءَ ؛ فِإِنَّ اللَّبَنَ یُعدی . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : زن کودن و نیز زنی را که چشمش ضعیف است و آب‌ریزش دارد ، به دایگی مگیرید ؛ چرا که شیر ، سرایت می کند . بحار الأنوار ، جلد ۱۰۳ ، صفحه ۳۲۳ ، حدیث ۱۳،دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۶۸۲

حدیث۱۳

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : مِن سُنَّتِی التَّزویجُ ، وَاطلُبُوا الوَلَدَ ؛ فَإِنّی اُکاثِرُ بِکُمُ الاُمَمَ غَداً . وتَوَقَّوا عَلی أولادِکُم لَبَنَ البَغِیِّ مِنَ النِّساءِ ، وَالمَجنونَةِ ؛ فَإِنَّ اللَّبَنَ یُعدی . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : همسر دادن و همسر گرفتن ، از سنّت من است . فرزند بجویید ؛ چرا که من ، فردا به شما بر دیگر امّت‌ها فراوانی می‌جویم . درباره فرزندانتان ، از شیر زنان بدکاره و دیوانه ، اجتناب کنید ؛ چرا که شیر ، سرایت می کند . بحار الأنوار ، جلد ۱۰۳ ، صفحه ۳۲۳ ، حدیث ۹ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۶۸۴

حدیث۱۴

الإمام الصادق علیه‌السلام : عَلَیکَ بِالهِندَباءِ ؛ فَإِنَّهُ یَزیدُ فِی الماءِ ، ویُحَسِّنُ الوَلَدَ ، وهُوَ حارٌّ لَیِّنٌ ، یَزیدُ فِی الوَلَدِ الذُّکورَةَ . امام صادق علیه‌السلام : بر تو باد کاسنی ؛ چرا که آب (مَنی) را می‌افزاید ، فرزند را نکو می‌سازد ، و گرم و نرم است و بیشتر ، فرزند ، پسر می‌شود . بحار الأنوار ، جلد ۱۰۴ ، صفحه ۸۳ ، حدیث ۳۸ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۶۶۰

حدیث۱۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : مُصُّوا الماءَ مَصّا ولاتَعُبّوهُ عَبّا ؛ فَإِنَّهُ یوجَدُ مِنهُ الکُبادُ . آب را بمکید و آن را یکجا سر نکشید ؛ چرا که درد جگر ، از آن می‌خیزد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۸۱ ، حدیث ۱ ، بحار الأنوار ،ج ۶۶ ، صفحه ۴۶۶ ، حدیث ۲۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۴۸

حدیث۱۶

امام صادق علیه‌السلام : شُربُ الماءِ مِن قِیامٍ بِالنَّهارِ یُمرِئُ الطَّعامَ ، وشُربُ الماءِ مِن قِیامٍ بِاللَّیلِ ، یورِثُ الماءَ الأَصفَرَ . ایستاده آشامیدن آب در روز ، غذا را گوارا می‌سازد و ایستاده آشامیدن آب در شب ، زرداب می‌آورد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۷۱ ، حدیث ۴۹ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۴۴

حدیث۱۷

امام صادق علیه‌السلام : شُربُ الماءِ مِن قِیامٍ بِالنَّهارِ أقوی وأصَحُّ لِلبَدَنِ . ایستاده آشامیدن آب در روز ، مایه قدرت افزون‌تر و تن‌درستی بیشتر است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۸۲ ، حدیث ۱ عن السکونی دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۴۴

حدیث۱۸

امـام صادق علیه‌السـلام : شُربُ الماءِ مِن قِیامٍ بِالنَّهارِ أدَرُّ لِلعَرَقِ ، وأقوی لِلبَدَنِ . ایسـتاده آشامیـدن آب در روز ، موجب عرق کردن بیشتر و توان افزون‌تر بدن است . کتاب من لاٰ یحضـره الفقیه ، جلد ۳ ، صفحه ۳۵۳ ، حدیث ۴۲۴۳ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۵۹ ، حدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۴۴

حدیث۱۹

پیامبر خدا صـلی الله علیه و آله و سـلّم : إذا شَـرِبَ أحَدُکُمُ الماءَ وتَنَفَّسَ ثَلاثاً کانَ آمِناً . اگر کسـی آب بخورد و [در میان آن ،] سه نفَس بکشد ، [از بیماریِ ناشـی از یکجا سـر کشیدن] در امان است . طبّ النبیّ صلی الله علیه و آله و سلّم ، صفحه ۵ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۹۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۴۲

حدیث۲۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَیکُم بِاللَّحمِ ؛ فَإِنَّ اللَّحمَ یُنمِی اللَّحمَ ، ومَن مَضی لَهُ أربَعونَ صَباحاً لَم یَأکُل لَحماً ساءَ خُلُقُهُ ، ومَن ساءَ خُلُقُهُ فَأَطعِموهُ اللَّحمَ ، ومَن أکَلَ شَحمَةً أنزَلَت مِثلَها مِنَ الدّاءِ . بر شما باد گوشت ؛ چرا که گوشت ، گوشت می‌رویانَد . هر کس بر او چهل صـبح بگـذرد و گوشت نخورد ، بـدخوی می‌شود . هر کس بـدخوی شد ، به او گوشت بخورانید . هر کس چربی بخورد ، آن چربی به انـدازه خود برای او بیماری فرود می‌آورد . المحاسن، جلد ۲، صفحه ۲۵۶، حدیث ۱۸۰۷ عن أبیاُسامهٔ عن‌الإمام الصادق علیه‌السلام ، بحار الأنوار، جلد ۶۶، ص۶۷، حدیث ۴۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۲۸

حدیث۲۱

امام صادق علیه‌السـلام : کُلُوا اللَّحمَ فی کُلِّ اُسبوعٍ ، ولا تُعَوِّدوهُ أنفُسَکُم وأولادَکُم ؛ فَإِنَّ لَهُ ضَراوَةً کَضَراوَةِ الخَمرِ ، ولا تَمنَعوهُم فَوقَ الأَربَعینَ یَوماً ؛ فَإِنَّهُ یُسیءُ أخلاقَهُم . در هر هفته ، یک بار گوشت بخوریـد و خود و فرزنـدانتان را بدان عادت ندهید ؛ زیرا موجب اعتیادی همچون اعتیاد به شـراب می‌گردد . نیز آنان را بیش از چهل روز ، از آن محروم مداریـد ؛ چرا که آنان را بدخوی می‌کند . الاُصول الستّهٔ عشر ، صفحه ۱۲ عن زید الزرّاد دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۲۶

حدیث۲۲

پیـامبر خـدا صـلی الله علیه و آله و سـلّم : لاـ تَأکُلوا بِالشِّمالِ ؛ فَإِنَّ الشَّیطانَ یَأکُلُ بِالشِّمالِ . با دست چپ نخوریـد ؛ چرا که شـیطان با دست چپ می‌خورد . کنز العمّال ، جلد ۱۵ ، صفحه ۲۶۱ ، حدیث ۴۰۸۷۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۹۸

حدیث۲۳

پیامبر خدا صـلی الله علیه و آله و سلّم : مَن أکَلَ بِشِمالِهِ أکَلَ مَعَهُ الشَّیطانُ ، ومَن شَرِبَ بِشِمالِهِ ، شَرِبَ مَعَهُ الشَّیطانُ . هر کس با دست چپ بخورد ، شـیطان نیز همراه با او می‌خورد و هر کس با دست چپ بنوشد ، شیطان نیز همراه با او می‌نوشد . کنز العمّال ، جلد ۱۵ ، صفحه ۲۶۲ ، حدیث ۴۰۸۷۶ وراجع : سنن الترمذی ، جلد ۴ ، صفحه ۲۵۷ ، حدیث ۱۷۹۹ و صفحه ۲۵۸ ، حدیث ۱۸۰۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۹۸

حدیث۲۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : الأَكلُ بِالشِّمالِ مِنَ الجَفا . خوردن با دست چپ ، از نافرهیختگی است . الجعفریّات، صفحه ۱۶۲ عن الإمام الكاظم عن آبائه علیهم‌السلام دانش نامه احادیث پزشكی : ۲ / ۹۶

حدیث۲۵

امام علی علیه‌السلام : لا يَنفُخُ الرَّجُلُ فی مَوضِعِ سُجودِهِ ، ولا يَنفُخُ فی طَعامِهِ ولا فی شَرابِهِ . نباید كسی بر محلّ سجده خود و نه در غذای خود و نه در آنچه می‌نوشد ، بدمد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۵۸ ، حدیث ۱ وج ۷۹ ، صفحه ۲۱۲ ، حدیث ۸ دانش نامه احادیث پزشكی : ۲ / ۹۶

حدیث۲۶

امام علی علیه‌السلام : مَن أرادَ ألّا يَضُرَّهُ طَعامٌ فَلا يَأكُل حَتّی يَجوعَ ، فَإِذا أَكَلَ فَليَقُل : بِاسمِ اللّهِ وبِاللّهِ . هر كس كه می‌خواهد غذایی او را آزار ندهد ، تا گرسنه نشده ، چیزی نخورَد و آن گاه هم كه خواست بخورد ، بگوید : «بسم اللّه و باللّه» . طبّ الأئمّة لابنی بسطام ، صفحه ۶۰ عن جابر عن الإمام الباقر علیه‌السلام ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۸۰ ، حدیث ۴۶ وراجع: الإمساك قبل الشبع ، حدیث ۱۳۲۹ دانش نامه احادیث پزشكی : ۲ / ۷۸

حدیث۲۷

امام علی علیه‌السلام : مَن أرادَ ألاّ يَضُرَّهُ طَعامٌ فَلا يَأكُل ، حَتّی يَجوعَ وتَنقی مَعِدَتُهُ ، فَإِذا أكَلَ فَليُسَمِّ اللّهَ وَليُجِدِ المَضغَ وَليَكُفَّ عَنِ الطَّعامِ وهُوَ يَشتَهيهِ ، ويَحتاجُ إلَيهِ. هر كس می‌خواهد هیچ غذایی به او زیان نرساند ، تنها هنگامی غذا بخورد كه گرسنه شده و معده او [از خوراك پیشین ،]پاك شده باشد . پس چون خواست بخورد ، نام خدا را بر زبان آورَد ، خوب غذا را بجَوَد و در حالی از غذا خوردن دست بكشد كه هنوز میل به خوردن دارد و به آن ، احساس نیاز می‌كند . بحارالأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۸۰ ، حدیث ۴۶ وص ۴۱۰ ، حدیث ۵ دانش نامه احادیث پزشكی : ۲ / ۸۸

حدیث۲۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : كُلُّ طَعامٍ لا يُذكَرُ اسمُ اللّهِ عَلَيهِ ، فَإِنَّما هُوَ داءٌ ولا بَرَكَةَ فيهِ . هر غذایی كه بر آن نام خدا برده نشود ، درد است و هیچ بركتی در آن نیست . كنز العمّال ، جلد ۱۵ ، صفحه ۲۳۸ ، حدیث ۴۰۷۴۱ دانش نامه احادیث پزشكی : ۲ / ۷۴

حدیث۲۹

امام صادق علیه‌السلام : لِكُلِّ شَيءٍ حِليَةٌ ، وحِليَةُ الخِوانِ البَقلُ . هر چیز را زیوری است و زیور سفره ، سبزی است . الأمالی للطوسی ، صفحه ۳۰۴ ، حدیث ۶۰۶ عن أبی قتادة ، مكارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۸۲ ، حدیث ۱۲۸۰ ، بحار الأنوار ،جلد ۶۶ ، صفحه ۱۹۹ ، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشكی : ۲ / ۷۲

حدیث۳۰

الإمام الصادق علیه‌السلام : مَن أحَبَّ أن يَكثُرَ ماؤُهُ ووَلَدُهُ ؛ فَليُدمِن أكلَ الهِندَباءِ . امام صادق علیه‌السلام : هر کس دوست دارد آب (منی) او و فرزندانش فراوان شود ، بر خوردن کاسنی ، مداومت ورزد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۰۷ ، حدیث ۱۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۵۰۴

حدیث۳۱

الإمام علیّ علیه‌السلام : كُلُوا الهِندَباءَ ، فَما مِن صَباحٍ إلّا وتَنزِلُ عَلَيها قَطرَةٌ مِنَ الجَنَّةِ ، فَإِذا أكَلتُموها فَلا تَنفُضوها . امام علی علیه‌السلام : کاسنی بخورید ، که هیچ صبحی نیست ، مگر این که قطره‌ای از بهشت بر آن ، فرو می‌افتد . چون خواستید آن را بخورید ، قطره‌های آب را از رویش فرو متکانید . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۰۷ ، حدیث ۶ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۵۰۲

حدیث۳۲

الإمام الصادق علیه‌السلام : نِعمَ البَقلُ الهِندَباءُ ، ولَيسَ مِن وَرَقَةٍ إلّا وعَلَيها قَطرَةٌ مِنَ الجَنَّةِ ، فَكُلوها ولا تَنفُضوها عِندَ أكلِها . وكانَ أبی علیه‌السلام يَنهانا أن نَنفُضَهُ إذا أكَلناهُ . امام صادق علیه‌السلام : کاسنی ، نکو سبزی‌ای است . هیچ برگی از آن نیست که قطره‌ای از بهشت بر آن نباشد. آن را بخورید و به گاه خوردن، متکانید . پدرم علیه‌السلام ما را نهی می‌فرمودند که به هنگام خوردن کاسنی ، آن را بتکانیم . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۰۷ ، حدیث ۹ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۵۰۲

حدیث۳۳

الإمام الصادق علیه‌السلام : الغُبَيراءُ لَحمُهُ يُنبِتُ اللَّحمَ ، وعَظمُهُ يُنبِتُ العَظمَ ، وجِلدُهُ يُنبِتُ الجِلدَ ، ومَعَ ذلِكَ ؛ فَإِنَّهُ يُسَخِّنُ الكُليَتَينِ ، ويَدبُغُ المَعِدَةَ ، وهُوَ أمانٌ مِنَ البَواسيرِ وَالتَّقتيرِ ، ويُقَوِّی السّاقَينِ ، ويَقمَعُ عِرقَ الجُذامِ . امام صادق علیه‌السلام : سنجد ، گوشتش گوشت می‌رویانَد ، استخوانش استخوان را رشد می‌دهد و پوستش پوست را می‌پرورد . علاوه بر این ، سنجد ، کلیه‌ها را گرم می‌کند ، معده را پاک می‌سازد ، مایه ایمنی از بواسیر و تقطیر البول است ، ساق پا را قوی می‌کند و رگ جذام را به‌کلّی قطع می‌نماید . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۱ ، حدیث ۱ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۴۱۴

حدیث۳۴

الإمام الرضا علیه‌السلام : أطعِموا حَبالاكُم ذَكَرَ اللُّبانِ ، فَإِن يَكُ فی بَطنِها غُلامٌ خَرَجَ ذَكِيَّ القَلبِ عالِما شُجاعاً ، وإن تَكُ جارِيَةٌ حَسُنَ خَلقُها وخُلُقُها ، وعَظُمَت عَجيزَتُها ، وحَظِيَت عِندَ زَوجِها . امام رضا علیه‌السلام : به زنان باردارتان ، کندر نر بدهید . در این صورت ، اگر آنچه در شکم زن است ، پسر باشد ، بیداردل ، آگاه و دلیر می‌گردد ، و اگر دختر باشد ، روی و خویِ وی نکو می‌شود و سرین او سترگ می‌گردد و نزد همسرش بهره می‌یابد . بحارالأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۴۴ ، حدیث ۸؛ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۴۵۶

حدیث۳۵

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم – لِعَلِيٍّ علیه‌السلام: يا عَلِيُّ ، ثَلاثَةٌ يَزِدنَ فِی الحِفظِ ويُذهِبنَ البَلغَمَ : اللُّبانُ ، وَالسِّواكُ ، وقِراءَةُ

القُرآنِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم– خطاب به امام علی علیه‌السلام فرمودند: ای علی ! سه چیز بر حافظه می‌افزاید و بلغم را می‌برد : کُندُر ، مسواک و قرائت قرآن . بحارالأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۴۳ ، حدیث ۳ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۴۵۲

حدیث۳۶

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَیکُم بِاللُّبانِ ؛ فَإِنَّهُ . . . یَزیدُ فی العَقلِ ، ویُذَکّی الذِّهنَ ، ویَجلُو البَصَرَ ، ویُذهِبُ النِّسیانَ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : بر شما باد کُندُر؛ چرا که... عقل را افزون می کند ، ذهن را ذکاوت می‌دهد ، چشم را جلا می‌بخشد و فراموشی را از میان می‌بَرَد. طبّ النبیّ صلی الله علیه و آله و سلّم ، صفحه ۶ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۹۴ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۴۸

حدیث۳۷

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : أطعِموا نِساءَکُم الحَوامِلَ اللُّبانَ ؛ فَإِنَّهُ یَزیدُ فی عَقلِ الصَّبِیِّ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : به زنان آبستن خود ، کُندُر بدهید؛ چرا که عقل کودک را افزون می کند. بحارالأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۴۴ ، حدیث ۸ ؛ الفردوس ، جلد ۱ ، صفحه ۱۰۱ ، حدیث ۳۳۱ عن ابن عمر دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۴۸

حدیث۳۸

الإمام الصادق علیه‌السلام : شُربُ السَّویقِ بِالزَّیتِ یُنبِتُ اللَّحمَ ، ویَشُدُّ العَظمَ ، ویُرِقُّ البَشَرَةَ ، ویَزیدُ فِی الباهِ . امام صادق علیه‌السلام : خوردن سویق با روغن زیتون ، گوشت برمی‌رویاند ، استخوان را استحکام می‌بخشد ، پوست را نازک می کند و بر توان جنسی می‌افزاید . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۷۶ ، حدیث ۶ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۶۴

حدیث۳۹

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : کُلُوا الزَّیتَ ؛ فَإِنَّهُ مُبارَکٌ ، وَائتَدِموا بِهِ وَادَّهِنوا بِهِ ؛ فَإِنَّهُ یَخرُجُ مِن شَجَرَةٍ مُبارَکَةٍ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : روغن زیتون بخورید ؛ چرا که خجسته است . از آن ، خورش بسازید و از روغن آن بر خویش بمالید ؛ چرا که از درختی خجسته بیرون می‌آید . کنز العمّال ، جلد ۱۵ ، صفحه ۲۷۹ ، حدیث ۴۰۹۸۴ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۳۲۸

حدیث۴۰

امام علی علیه‌السلام فرمودند: لا تُنالُ الصِّحَّةُ إلاّ بِالحِمیَةِ . تن‌درستی ، جز با پرهیز ، به دست نمی‌آید . غرر الحکم ، حدیث ۱۰۶۰۵ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۲۶

حدیث۴۱

امام علی علیه‌السلام فرمودند: صَلاحُ البَدَنِ الحِمیَةُ . پرهیز ، مایه درستیِ تن است . غرر الحکم ، حدیث ۵۷۹۳ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۲۶

حدیث۴۲

الإمام الرضا عليه‌السلام : لَيسَ الحِميَةُ مِنَ الشَّىءِ تَركَهُ ، إنَّمَا الحِميَةُ مِنَ الشَّىءِ الإقلالُ مِنهُ . امام رضا عليه‌السلام : پرهيز از يک چيز ، وا گذاردن آن نيست . پرهيز از يک چيز ، تنها کم خوردن از آن است . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۴۰ ، حديث ۱ دانش نامه احاديث پزشکی : ۲ / ۲۲

حديث۴۳

امام کاظم عليه‌السلام فرمودند: لَيسَ الحِميةُ أن تَدَعَ الشىءَ أصلًا لا تَأكُلَهُ ، ولكنَّ الحِميَةَ أن تَأكُلَ مِنَ الشىءِ وتُخَفِّفَ . پرهيز اين نيست که چيزى را اصلاً نخورى ، بلکه پرهيز آن است که از هر چيزى سبک بخورى . الكافى : ۸ / ۲۹۱ / ۴۴۳

حديث۴۴

رسول الله صلى الله عليه و آله و سلّم : مَن أكَلَ قَبلَ أن يَشرَبَ و تَسَحَّرَ ، و مَسَّ شَيئا مِنَ الطِّيبِ ؛ قَوِىَ عَلَى الصِّيامِ . پيامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلّم : هر کس پيش از نوشيدن چيزى ، غذا بخورد و سَحَرى ميل کند و قدرى بوى خوش [بر خود] بمالد ، بر روزه گرفتن ، توان بيشترى يابد . كنز العمّال ، جلد ۸ ، صفحه ۵۱۰ ، حديث ۲۳۸۸۲ نقلاً عن شُعب الإيمان عن أنس دانش نامه احاديث پزشکی : ۱ / ۱۰۸

حديث۴۵

الإمام العسكرىّ عليه‌السلام : كُلِ الرُّمّانَ بَعدَ الحِجامَةِ رُمّانا حُلوا ؛ فَإِنَّهُ يُسَكِّنُ الدَّمَ ، ويُصَفِّى الدَّمَ فِى الجَوفِ . امام حسن عسکرى عليه‌السلام : پس از حجامت ، انار بخور ، انارى شيرين ؛ چرا که خون را فرو مى‌نشانَد و خون را در درون ، تصفيه مى‌کند . طبّ الأئمّة لابنى بسطام ، صفحه ۵۹ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۲۳ ، حديث ۵۲ دانش نامه احاديث پزشکی : ۱ / ۴۶۴

حديث۴۶

رسول اللّه صلى الله عليه و آله و سلّم - مِن وَصِيَّتِهِ لِعَلِيٍ عليه‌السلام: يا عَلِيُّ ، تِسعَةُ أشياءَ تورِثُ النِّسيانَ : أكلُ التُّفّاحِ الحامِضِ ، وأكلُ الكُزبُرَةِ ، وَالجُبنِ ، وسُؤرِ الفَأرَةِ ، وقِراءَةُ كِتابَةِ القُبورِ ، وَالمَشىُ بَينَ امرَأَتَينِ ، وطَرحُ القَملَةِ ، وَالحِجامَةُ فى النُّقرَةِ ، وَالبَولُ فِى الماءِ الرّاكِدِ . پيامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلّم - در سفارش‌هاى ايشان به على عليه‌السلام: اى على! نه چيز است که فراموشى مى‌آورَد: خوردن سيب تُرش ، خوردن گشنيز ، پنير و پس‌مانده موش ، خواندن نوشته‌هاى روى قبر ، راه رفتن ميان دو زن ، افکندن شپش ، حجامت در گودیِ پسِ سر ، و ادرار کردن در آب راکد. بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۴۵ ، حديث ۲ دانش نامه احاديث پزشکی : ۱ / ۲۵۴

حديث۴۷

الإمام الرضا عليه‌السلام : أكلُ المَملوحَةِ وَاللَّحمانِ المَملوحَةِ وأكلُ السَّمَكِ المَملوحِ ، بَعدَ الحِجامَةِ والفَصدِ لِلعُروقِ ، يُوَلِّدا البَهَقَ وَالجَرَبَ . امام رضا عليه‌السلام : خوردن غذاى نمک‌سود ، گوشت نمک‌سود و خوردن ماهى نمک‌سود ، پس از رگزنى و حجامت ، بَهَک و گَرى ايجاد مى‌کند . طبّ الإمام الرضا عليه‌السلام ، صفحه ۶۴ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱ دانش نامه احاديث پزشکی : ۱ / ۴۹۴

حدیث۴۸

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم - لِعَلِیٍّ علیه‌السلام: یا عَلِیُّ ، اِفتَتِح طَعامَکَ بِالمِلحِ وَاختِم بِالمِلحِ ؛ فَإِنَّ مَنِ افتَتَحَ طَعامَهُ بِالمِلحِ وخَتَمَ بِالمِلحِ عوفِیَ مِنِ اثنَینِ وسَبعینَ نَوعاً مِن أنواعِ البَلاءِ ، مِنهُ الجُذامُ ، وَالجُنونُ ، وَالبَرَصُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم در سفارش‌های ایشان به امام علی علیه‌السلام - فرمودند: ای علی! غذا را با نمک ، آغاز کن و با نمک ، پایان ده؛ چه ، هر کس غذای خویش را با نمک آغاز کند و با نمک پایان دهد ، از هفتاد و دو نوع از انواع بلا که جذام ، دیوانگی و پیسی از آن جمله است ، به دور باشد. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۲۶ ، حدیث ۲

حدیث۴۹

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : ثَلاثَةٌ یَفرَحُ بِهِنَّ الجِسمُ ویَربو : الطِّیبُ ، ولِباسُ اللَّیِّنِ ، وشُربُ العَسَلِ . رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم : سه چیز است که تن ، به واسطه آنها شاداب می‌شود و رشد می‌کند : بوی خوش ، جامه نرم و نوشیدن عسل . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۹۵ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۹۴

حدیث۵۰

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : الطِّیبُ یَسُرُّ ، والعَسَلُ یَسُرُّ ، وَالنَّظَرُ إلَی الخُضرَةِ یَسُرُّ ، وَالرُّکوبُ یَسُرُّ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : بوی خوش ، شادی می‌آورد . عسل ، شادی می‌آورد . نگریستن به سبزه ، شادی می‌آورد . و سواری ، شادی می‌آورد . صحیفة الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۲۳۹ ، حدیث ۱۴۴ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۹۶

حدیث۵۱

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : لِکُلِّ شَیءٍ حیلَةٌ ، وحیلَةُ الصِّحَّةِ فِی الدُّنیا أربَعُ خِصالٍ : قِلَّةُ الکَلامِ ، و قِلَّةُ المَنامِ ، و قِلَّةُ المَشیِ ، و قِلَّةُ الطَّعامِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر کاری را چاره‌ای است و چاره تن‌درستی در دنیا ، چهار چیز است : کم سخن گفتن ، کم خفتن ، کم راه رفتن و کم خوردن . بحار الأنوار ، جلد ۸ ، صفحه ۱۴۴ ، حدیث ۶۷ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۹۲

حدیث۵۲

الإمام علیّ علیه‌السلام - وسُئِلَ فَقیلَ : إنَّ فِی القُرآنِ کُلَّ عِلمٍ إلاَّ الطِّبَّ؟: أما إنَّ فِی القُرآنِ لآیَةً تَجمَعُ الطِّبَّ کُلَّهُ : « وَکُلُواْ وَاشْرَبُواْ وَلاَ تُسْرِفُواْ » . امام علی علیه‌السلام - در پاسخ این پرسش که : «آیا در قرآن ، همه دانش‌ها بجز دانش طب هست؟» -: زنهار ! در قرآن ، آیه‌ای هست که همه طب را یکجا در خود گرد آورده است : (بخورید و بیاشامید ؛ ولی زیاده‌روی نکنید) . الدعوات ، صفحه ۷۵ ، حدیث ۱۷۴ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۶۷ ، حدیث ۴۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۹۶

حدیث۵۳

امام حسین علیه‌السلام : قالَ لی رَسولُ اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : یا بُنَیَّ ، نَم عَلی قَفاکَ یَخمَص بَطنُکَ ، وَاشرَبِ الماءَ مَصّا یَمرَأکَ أکلُکَ ، وَاکتَحِل وَترا یُضِیءْ لَکَ بَصَرُکَ ، وَادَّهِن غِبًّا تَتَشَبَّه بِسُنَّةِ نَبِیِّکَ . پیامبر خدا به من فرمودند: «فرزندم! به پشت

بخواب تا شکمت کوچک شود ، آب را به مکیدن بنوش تا خوردنت بر تو گوارا آید ، به شمارِ دفعات فرد ، سرمه بکش تا چشمانت روشن شود و یک روز در میان ، روغن بزن تا به سنّت پیامبر خویش ، عمل کرده باشی». دعائم الإسلام ، جلد ۲ ، صفحه ۱۶۴ ، حدیث ۵۹۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۰۰

حدیث۵۴

الإمام عليّ عليه‌السلام : العَسَلُ شِفاءٌ مِن كُلِّ داءٍ ولا داءَ فيهِ ؛ يُقِلُّ البَلغَمَ ، ويَجلُو القَلبَ . امام علی علیه‌السلام : عسل ، شفای هر بیماری‌ای است و بیماری‌ای هم در آن نیست؛ بلغم را کم می‌کند و دل را جلا می‌دهد. مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۵۹ ، حدیث ۱۱۷۲ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۹۴ ، حدیث ۱۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۳۴

حدیث۵۵

امام علی علیه‌السلام : كُلُّ داءٍ مِنَ التُّخَمَةِ ما خَلَا الحُمّى ؛ فَإِنَّها تَرِدُ وُروداً . هر بیماری‌ای از پُرخوری است ، مگر تب ، که ناگاه به بدن درمی‌آید . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۲۶۹ ، حدیث ۸ ، المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۲۳۲ ، حدیث ۱۷۱۱ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۳۶ ، حدیث ۲۹ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۴۶

حدیث۵۶

امام علی علیه‌السلام : إيّاكَ وإدمانَ الشِّبَعِ ؛ فَإِنَّهُ يُهَيِّجُ الأَسقامَ ويُثيرُ العِلَلَ . از اعتیاد به سیری حذر کن ؛ چرا که ناتن‌درستی‌ها را تحریک می‌کند و بیماری‌ها را برمی‌انگیزد . غرر الحکم ، حدیث ۲۶۸۱ ، عیون الحکم والمواعظ ، صفحه ۹۷ ، حدیث ۲۲۴۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۴۴

حدیث۵۷

امام علی علیه‌السلام : إدمانُ الشِّبَعِ يورِثُ أنواعَ الوَجَعِ . اعتیاد به سیری ، انواع دردها را به همراه می‌آورد . غرر الحکم ، حدیث ۱۳۶۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۴۴

حدیث۵۸

امام علی (علیه‌السلام) فرمودند: مَن أكَلَ الطَّعامَ عَلَى النَّقاءِ ، وأجادَ الطَّعامَ تَمَضُّغاً ، وتَرَكَ الطَّعامَ وهُوَ يَشتَهيهِ ، ولَم يَحبِسِ الغائِطَ إذا أتى ؛ لَم يَمرَض إلّا مَرَضَ المَوتِ . هر کس در گرسنگی کامل ، غذا بخورد ، غذا را خوب بجَوَد ، در حالی که هنوز میل خوردن دارد ، غذا را وا گذارد و چون احساس قضای حاجت کرد ، آن را محبوس ندارد ، به هیچ بیماری‌ای جز بیماری مرگ ، مبتلا نمی‌شود . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۱۴ ، حدیث ۱۰۰۳ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۲۲ ، حدیث ۳۷

حدیث۵۹

قال رسول الله – صلی الله علیه و آله – : اَرْبَعةٌ تَزيدُ فِي الْعُمْرِ: اَلتَّزويجُ بِالْاَبْكارِ، وَ الْاِغْتِسالُ بِالْماءِ الحارِّ وَ النَّوْمُ عَلَى الْيَسارِ وَاَكْلُ التُّفاحِ بِالْاَسْحارِ. پیامبر اکرم – صلی الله علیه و آله – : چهار چیز، بر عمر می افزایند: ازدواج با دختران، شستشو با آب گرم، خوابیدن بر شانه چپ و خوردن سیب در سحرگاهان. «مواعظ العددیه، ص ۲۱۱»

حدیث۶۰

قال رسول الله – صلّی الله علیه و آله – : من قَلَّ اکلُه قَلَّ حسابُه. رسول خدا – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: هر کس خوراکش کم باشد حسابش)در روز قیامت) اندک (و آسان) خواهد بود. «بحارالانوار، ج ۶۲، ص ۲۹۲»

حدیث۶۱

قال الامام الصادق – علیه السّلام – : کثرةُ الاکل مکروه. امام صادق – علیه السّلام – فرمودند: پرخوری، مکروه (و امری ناپسند) است. «فروع کافی، ج ۶، ص ۲۶۹»

حدیث۶۲

قال رسول الله – صلّی الله علیه و آله – جاءَنی جبرئیل ... فقال: ... یقول لک ربّک: یا محمد ما اَبغضتُ وِعاءً قطُّ کبُغضی بطناً مَلْاناً. پیامبر اکرم – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: جبرئیل نزد من آمد و ... عرض کرد: پروردگارت می فرماید: ای محمد! هرگز ظرفی را به اندازه شکم پر، مبغوض و ناپسند نداشته ام. «مستدرک الوسائل، ج ۱۶، ص ۲۱۲»

حدیث۶۳

قال الامام الصادق – علیه السّلام – : لیس شیءٌ اَضرَّ لقلب المؤمن من کثرة الاکل و هی مُورِثةُ شیئین: قسوةُ القلب و هیجانُ الشهوة. امام صادق – علیه السّلام – فرمودند: برای دل (روح) مؤمن چیزی زیانبارتر از پرخوری نیست، زیرا پرخوری باعث سنگدلی و قساوت قلب و تحریک شهوت می گردد. «مستدرک الوسائل، ج ۳، ص ۸۰»

حدیث۶۴

قال رسول الله – صلّی الله علیه و آله – : من کثر تسبیحُه و تمجیدُه و قَلَّ طعامُه و شرابُه و منامُه إشتاقَتْه الملائکة. رسول خدا – صلّی الله علیه وآله – فرمودند: هر کس زیاد تسبیح و تمجید حق کند و خوراک و نوشیدنی و خوابش اندک باشد فرشتگان مشتاق او گردند. «تنبیه الخواطر، ص ۳۵۶»

حدیث۶۵

قال رسول الله – صلّی الله علیه وآله – : لا تَشْبعوُا فیطفئ نور المعرفةِ من قلوبِکم. رسول خدا – صلّی الله علیه وآله – فرمودند: شکم خود را از غذا سیر نکنید که نور معرفت در دل هایتان خاموش میشود. بحارالانوار، ج ۷۰، ص ۷۱

حدیث۶۶

قال رسول الله – صلّی الله علیه وآله – : من وقیَ شرَّ لَقْلَقةٍ و قبقبةٍ و ذَبْذَبةٍ وجبتْ له الجنة ... . رسول خدا – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: هر کس از شر بد زبانی، شکم باره گی و شهوت رانی در امان بماند بهشت بر او واجب گردد. «بحارالانوار، ج ۶۳، ص ۳۱۵»

حدیث۶۷

قال الامام علی – علیه السّلام – : لا تجتمع الصّحهُ و النَّهَمُ. امام علی – علیه السّلام – فرمودند: سلامتی و شکم بارگی با هم جمع نمی شوند. «مستدرک الوسائل، ج ۳، ص ۸۲»

حدیث۶۸

قال الامام علی – علیه السّلام – : لا تَجتمعُ الفِطْنهُ و البِطْنَهْ. امام علی – علیه السّلام – فرمودند: زیرکی و تیزهوشی با پرخوری جمع نمی شوند. «مستدرک الوسائل، ج ۳، ص ۸۲»

حدیث۶۹

قال الامام علی – علیه السّلام – : الشِّبَعُ یُکثِّر الادواء. امام علی – علیه السّلام – فرمودند: پرخوری و سیری شکم، بیماری ها را زیاد می کند. «غرر الحکم، ص ۳۷»

حدیث۷۰

قال الامام علی – علیه السّلام – : إیّاک و البطنهٔ فمن لزمها کثرتْ اَسقامُه و فسَدَتْ احلامُه. امام علی – علیه السّلام – فرمودند: از پرخوری بپرهیز، زیرا کسی که پرخوری را عادت خود قرار دهد بیماری هایش فراوان و رؤیاهایش فاسد و ناشایست می گردد. «غرر الحکم، ص ۹۴»

حدیث۷۱

قال الامام علی – علیه السّلام – : المستثقل النائم تکذبُ اَحلامُه. امام علی – علیه السّلام – فرمودند: کسی که با شکم سنگین بخوابد، رؤیا و خواب هایش کاذب و دروغین خواهد بود. « غررالحکم، ص ۶۲»

حدیث۷۲

قال الامام علی – علیه السّلام – : بئس قَرینُ الوَرَعِ الشِّبَع. امام علی – علیه السّلام – فرمودند: پرخوری و سیری شکم، همدم بدی برای پارسایی است. «غرر الحکم، ص ۱۷۰»

حدیث۷۳

قال امیرالمؤمنین – علیه السلام – : قال الله تعالی (فی المعراج): یا احمد اِنّ العبد اذا اَجاع بطنه و حفظ لسانه علَّمتُه الحکمهٔ. امیرالمؤمنین – علیه السلام – فرمودند: خداوند متعال (در معراج به پیامبر – صلّی الله علیه وآله –) فرمودند: ای احمد! بنده اگر شکمش را گرسنه دارد و زبانش را حفظ کند به او حکمت آموزم. «بحارالانوار، ج ۷۷، ص ۲۹»

حدیث۷۴

قال الامام علی – علیه السّلام – : اذا مَلِیَٔ البطنُ من المباح عَمِیَ القلبُ عن الصلاح. امام علی – علیه السّلام – فرمودند: هرگاه شکم از

خوردنی های مباح انباشته شود، دل از دیدن خیر و صلاح نابینا گردد. «غرر الحکم، ص ۱۶۲»

حدیث۷۵

قال الامام علی - علیه السّلام - : قِلَّة الاکل مِنَ العَفاف و کثرتُه من الاسراف. امام علی - علیه السّلام - فرمودند: کم خوری از مصادیق پاکدامنی و پرخوری از مصادیق اسراف و زیاده روی است. «غرر الحکم، ص ۲۸۴»

حدیث۷۶

قال الامام علی - علیه السّلام - : إیّاکم و البِطْنةَ فانّها مَقْساةٌ للقلب مکسَلَةٌ عن الصلاة، مفْسَدَةٌ للجسد. امام علی - علیه السّلام - فرمودند: از پرخوری برحذر باشید، زیرا پرخوری مایه قساوت و سنگدلی، تنبلی نسبت به نماز و تباهی بدن است. «غرر الحکم، ص ۹۸»

حدیث۷۷

قال الامام علی - علیه السّلام - للحسن ابنه - علیه السّلام - : یا بُنَیَّ اَلا اُعلِّمک اَربعَ خِصالٍ تَستغنِی بها عن الطِّب فقال: بَلی یا أمیرالمؤمنین. قال: لا تَجْلِسْ علی الطعام إلاّ و أنت جائع و لا تَقُمْ عن الطعام ألاّ و أنت تَشْتَهیهِ و ... . امام علی - علیه السّلام - به فرزندش امام حسن - علیه السّلام - فرمودند: فرزندم! آیا می خواهی چهار چیز به تو یاد دهم که به وسیله آنها از مراجعه به پزشک بی نیاز شوی؟ عرض کرد: بله یا امیرالمومنین!، حضرت فرمودند: بر سر سفره منشین مگر آنکه گرسنه باشی، در حالی که هنوز میل به غذا داری دست از غذا خوردن بکش، عمل جویدن غذا را به خوبی انجام ده و قبل از خواب، خود را از ادرار و مدفوع تخلیه نما. «بحارالانوار، ج ۷۰، ص ۱۸۷»

حدیث۷۸

عن الامام الرّضا - علیه السّلام - قال: اَلتّینُ یَذهَبُ بِالْبَخرِ وَ یَشُدُّ الْعَظْمَ وَ یُنْبِتُ الشَّعْرَ وَ یَذْهَبُ بِالدّاءِ وَ لایَحْتاجُ مَعَهُ إلی دَواء. امام رضا - علیه السّلام - فرمودند: انجیر بوی بد دهان را برده و استخوانها را محکم و رویش موها را زیاد نموده، دردها را برطرف می کند و با وجود آن احتیاجی به دوا نیست. «وسائل الشیعه، ج ۱۷، ح ۱»

حدیث۷۹

علی ابن محمد ابن اشیم قال: شَکَوْتُ إلَی الامام الرّضا - علیه السّلام - قِلَّةَ اسْتِمْرائی الطَّعامَ فَقال - علیه السّلام - : کُلْ مُحَّ البیضِ. علی ابن محمد ابن اشیم گفت: نزد امام رضا - علیه السّلام - از کمی گوارایی و لذّت نبردن از غذا شکایت نمودم. پس حضرت - علیه السّلام - فرمودند: زرده تخم مرغ بخور. «مکارم الاخلاق، ص ۱۶۸»

حدیث۸۰

عن الامام الباقر - علیه السّلام - قال: إنّا لَنَأکُلُ الثُّومَ وَ الْبَصَلَ وَ الْکُرّاثَ. امام باقر - علیه السّلام - فرمودند: همانا ما سیر و پیاز و تره را با هم می خوریم. «مکارم الاخلاق، ص ۱۸۵»

حدیث۸۱

عن الامام الباقر – علیه السّلام – قال: فِی الکُرّاثِ اَرْبَعُ خصالٍ: یَطْرُدُ الرّیحَ وَ یَطیبُ النَّکْهَةَ وَ یَقْطَعُ الْبَواسیرَ وَ هُوَ اَمانٌ مِنَ الْجُذامِ لِمَنْ اَدْمَنَ. امام باقر – علیه السّلام – فرمودند: در تره چهار خاصیت است: بادها را دفع، بوی دهان را خوش، بواسیر را درمان و جلوی ابتلای به جذام (سرطان) را برای کسانی که به خوردن آن مداومت می کنند، می گیرد. «مکارم الاخلاق، ص ۱۸۵»

حدیث۸۲

قال الامام علی – علیه السّلام – : عَلَیْکُمْ بِالْقَرْعِ فَاِنَّهُ یَزیدُ فِی الدِّماغِ. امام علی – علیه السّلام – فرمودند: بر شما باد به خوردن کدو که قوای دماغی و فکری را زیاد می کند. «وسائل الشیعه، ج ۱۷، ح ۳۳»

حدیث۸۳

عن الامام علی – علیه السّلام – قال: اَلْعَنّابُ یَذْهَبُ بِالْحُمّی. امام علی – علیه السّلام – فرمودند: عناب تب را برطرف می کند. «مکارم الاخلاق، ص ۱۸۲»

حدیث۸۴

عن امیرالمؤمنین – علیه السّلام – قال: اَلْعَسَلُ شِفاءٌ مِنْ کُلِّ داءٍ وَ لا داءَ فیهِ یَقِلُّ الْبَلْغَمَ وَ یَجْلُو الْقَلْبَ. امام علی – علیه السّلام – فرمودند: عسل شفای هر دردی است و هیچ درد و آسیبی در آن نیست. خوردن آن صفرا را تقلیل داده و کار قلب را آسان می سازد. «وسائل الشیعه، ج ۱۷، ح ۷»

حدیث۸۵

قال اَمیرالْمُؤمنین – علیه السّلام – : اِشْرِبُوا ماءَ السَّماءِ فَاِنَّهُ طَهُورٌ لِلْبَدَنِ وَ یَدْفَعُ الأسْقامَ. امام علی – علیه السّلام – فرمودند: آب باران بیاشامید؛ زیرا که پاک کننده بدن از امراض و ناراحتی ها است. «مکارم الاخلاق، ص ۱۶۱»

حدیث۸۶

عن امیرالمؤمنین علی – علیه السّلام – قال: اَکْلُ السَّفَرْجَلِ قُوَّةٌ لِلْقَلْبِ الضَّعیفِ وَ یطیبُ الْمِعْدَةَ وَ یَزیدُ فی قوةِ الفُؤادِ وَ یُشَجِّعُ الْجَبانَ وَ یُحْسِنُ الْوَلَدَ. امام علی – علیه السّلام – فرمودند: خورن گلابی قلب ضعیف را قوی، معده را پاکیزه، دهان را خوشبو، ترسو را شجاع و فرزندان را نیکو می گرداند. «وسائل الشیعه، ج ۱۷، ح ۴۳»

حدیث۸۷

قال النَّبِیُّ – صلّی الله علیه و آله – : کُلُوا التُّفاحَ عَلَی الرّیقِ فَاِنَّهُ نَصُوحُ المِعدَةِ. پیامبر اکرم – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: سیب را در حال ناشتا بخورید، زیرا معده را پاکیزه می گرداند. «مکارم الاخلاق، ص ۱۷۹»

حدیث۸۸

عن الامـام الصّادق - علیه السّـلام - : عَلَیْکَمْ بِالإجاصِ الْعَتیقِ قَدْ بَقِیَ نَفْعُهُ وَ ذَهَبَ قَدْرُهُ وَ کُلُوهُ مُقْشَراً فَإنَّهُ نافِعٌ لِکَلِّ مِرارٍ وَ حَرارَةٍ وَ وَهَجَ مِنْها یَهیجُ. امام صادق - علیه السّلام - فرمودند: بر شما باد به خوردن آلوی سیاه و خشک شده آن، زیرا برای هر نوع عارضه و گرمازدگی بدن، مفید و نیز هیجان آفرین است. «مکارم الاخلاق، ص ۱۸۱»

حدیث۸۹

عن الامـام الصـادق - علیه السّـلام - قـال: اَلْخِلُّ یَشُدُّ الْعَقلَ. امام صادق - علیه السّـلام - فرمودنـد: سـرکه عقل را تقویت می کنـد. «وسائل الشیعه، ج ۱۷، ح ۱»

حدیث۹۰

سمعت الامـام أبا عبـدالله - علیه السّـلام - یقول فی الغبیرا: إنَّ لَحْمَهُ یُنْبِتُ اللّحْمُ و عَظْمُهُ یُنْبِتُ الْعَظْمَ وَ جِلْدُهُ یُنْبِتُ الْجِلْدَ وَ مَعَ ذلِکَ فَإنَّهُ یُسَخِّنُ الکُلْیَتَیْنِ وَ یَدَبِّغُ المِعْدَةَ وَ هُوَ اَمانٌ مِنَ الْبَواسیرِ وَ التَّقْطیرِ وَ یُقَوِّی السّاقَیْنِ وَ یَقْمَعُ عِرْقَ الْجُذامِ. از امام صادق - علیه السّلام - شـنیدم که درباره سـنجد می فرمودند: پوست سـنجد برای پوست بدن و قسـمت وسط آن برای گوشت و هسـته آن برای استخوان مفید است و در عین حال کلیه ها را گرم و معده را ضدّ عفونی و باز دارنده از بواسیر و تسلسل بول است و نیز ساق پاها را تقویت و جذام را از بدن ریشه کن می کند. «مکارم الاخلاق، ص ۱۸۲»

حدیث۹۱

عن الامـام الصـادق - علیه السّـلام - قال: اَلْهَنـدباءُ شِفاءٌ مِنْ أَلْفِ داء، وَ ما مِنْ داءٍ فی جَوْفِ الانْسانِ إلا قَمَعَهُ الْهَنـدباءُ. امام صادق - علیـه السّـلام - فرمودنـد: کاسـنی شـفای هزار درد اسـت و هر مرضـی کـه در درون انسـان باشـد آن را ریشه کن می کنـد. «مکـارم الاخلاق، ص ۱۸۴»

حدیث۹۲

عن الامـام الصـادق - علیه السّـلام - قـال: مَنْ اَصـابَهُ ضَعْفٌ فی قَلْبِهِ أوْ بَـدَنِهِ فَلْیَأکُلْ لَحْمَ الضَّأنِ بِاللَّبَنِ. امام صادق - علیه السّـلام - فرمودند: کسی که در قلب یا بدنش ضعفی عارض شده، گوشت گوسفند را به همراه شیر بخورد. «مکارم الاخلاق، ص ۱۶۳»

حدیث۹۳

عن الامام الصادق - علیه السّـلام - قال: اَلْجَزَرُ اَمانٌ مِنَ الْقُولَنْجِ وَ الْبَواسیرِ وَ یُعینُ عَلَی الْجِماعِ. امام صادق - علیه السّـلام - فرمودند: خوردن هویج باعث مصونیت از بیمارهای قولنج و بواسیر است و قوای جنسی را کمک می کند. «مکارم الاخلاق، ص ۱۹۲»

حدیث۹۴

قـال النَّبِیُّ - صلّی الله علیه و آله - : نَزَلَ عَلَیَّ جبریل - علیه السّـلام - فَأَمَرنی بِأَکْلِ الْهَریسهَ لأشُدَّ ظَهْری وَ اُقَوِّیَ بِها عَلی عِبادَةِ رَبّی. پیامبر اکرم - صلّی الله علیه و آله - فرمودند: جبرئیل - علیه السلام - بر من نازل شد و امر نمود که هریسه (حلیم) بخورم تا قدرت و نیرویم برای عبادت پروردگار افزون گردد. «مکارم الاخلاق، ص ۱۶۸»

حدیث۹۵

قال رَسُولُ اللهِ – صلّی الله علیه و آله – : إذا اَتَیْتُمْ بِالْخُبْزِ فَابْدَؤا بِالْخُبْزِ فَسَدُّوا خِلالَ الْجُوعِ ثُمَّ کُلُوا اللَّحْمَ. پیامبر اکرم – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: زمانی که برای شما نان آوردند، در ابتدا برای رفع گرسنگی، نان بخورید سپس گوشت تناول کنید. «وسائل الشیعه، ج ۱۶، ح ۲»

حدیث۹۶

قال رَسُولُ اللهِ – صلّی الله علیه و آله – : عَلَیْکُمْ بِالزَّبیبِ فَاِنَّهُ یَکْشِفُ الْمُرَّةَ وَ یَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ وَ یَشُدُّ العَصَبَ وَ یَذْهَبُ بِالأعْیاءِ و یُحسِنُ الخُلْقَ و یطیبُ النَّفسَ وَ یَذْهَبُ بِالْغَمِ وَ یَصْفی اللَّوْنَ. پیامبر اکرم – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: بر شما باد به خوردن مویز؛ زیرا تلخی دهان و بلغم را برطرف، اعصاب را قوی، فرسودگی و خستگی را برطرف، اخلاق را خوب، نفس را راحت، بوی بد دهان را از بین برده و رنگ پوست را طراوت می بخشد. «وسائل الشیعه، ج ۱۷، ح ۳»

حدیث۹۷

قال النَّبِیُّ – صلّی الله علیه و آله – لعلیٍّ – علیه السّلام – : کُلِ الْکَرَفْسَ فَاِنَّها بَقْلَةُ الأنْبیاءِ. پیامبر اکرم – صلّی الله علیه و آله – به علی – علیه السّلام – فرمودند: کرفس بخور، زیرا کرفس سبزی پیامبران است. «مکارم الاخلاق، ص ۱۸۷»

حدیث۹۸

قال رَسُولُ اللهِ – صلّی الله علیه و آله – : عَلَیْکُمْ بِالْعَدَسِ فَاِنَّهُ مُبارَکٌ مُقَدَّسٌ وَ اِنَّهُ یَرِقُّ الْقَلْبَ وَ یَکْثُرُ الدَّمْعَةَ. پیامبر اکرم – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: بر شما باد به خوردن عدس، زیرا مبارک و بزرگ داشته شده است و به درستی که قلب را رقیق و اشک را زیاد می کند. «وسائل الشیعه، ج ۱۷، ح ۳۲»

حدیث۹۹

قال رَسُولُ اللهِ – صلّی الله علیه و آله – : کُلُوا الزَّیْتَ وَ اَدْهِنُوا بِهِ، فَاِنَّهُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبارَکَةٍ. پیامبر اکرم – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: زیتون بخورید و روغن آن را به بدن بمالید، چون زیتون از درختان برگزیده و مبارک است. «مکارم الاخلاق، ص ۱۹۹»

حدیث۱۰۰

قال رَسُولُ اللهِ – صلّی الله علیه و آله – : کُلُوا التَّمْرَ عَلَی الرّیق فَاِنَّهُ یَقْتُلُ الدُّودَ. پیامبر اکرم – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: در حال ناشتا خرما بخورید، زیرا کرم و انگلهای (روده و معده) را می کشد. «مکارم الاخلاق، ص ۱۷۴»

حدیث۱۰۱

قال رَسُولُ اللهِ – صلّی الله علیه و آله – : إذا دَخَلْتُمْ بِلاداً فَکُلُوا مِنْ بَصَلِها یَطْرُدُ عَنْکُمْ وَباها. پیامبر اکرم – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: هر گاه وارد شهری شدید از پیاز آن جا بخورید؛ زیرا با خوردن پیاز آن شهر از امراض عمومی آنجا در امان هستید. «وسائل الشیعه، ج ۱۷، ح ۱»

حدیث۱۰۲

رسولُ اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن تَرَکَ الخَمرَ لغَیرِ اللّه سَقاهُ اللّه‌مِن الرَّحیقِ الَمخْتومِ ، فقالَ علیٌّ علیه‌السلام : لغَیرِ اللّه ؟! قالَ : نَعَم واللّه ، صِیانَةً لنفسِهِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر که برای غیر خدا (هم که شده) شرابخواری را رها کند ، خداوند او را از شراب خالص و مُهر شده بنوشاند . علی علیه‌السلام‌معرض کرد : برای غیر خدا ؟ فرمودند: آری ، به خدا قسم ؛ برای حفظ (سلامتی) خویش . بحار الأنوار : ۷۹ / ۱۵۰ / ۶۴ منتخب میزان الحکمهٔ : ۱۸۶

حدیث۱۰۳

امام علی علیه‌السلام : مَن شَرِبَ المُسْکِرَ لَم تُقْبَلْ صَلاتُهُ أربَعینَ یَوما ولَیلَةً . کسی که مست کننده بنوشد تا چهل شبانه‌روز نمازش پذیرفته نشود . الخصال : ۶۳۲ / ۱۰ منتخب میزان الحکمهٔ : ۱۸۶

حدیث۱۰۴

امام صادق علیه‌السلام : الإصطِباغُ بِالخَلِّ یَقطَعُ شَهوَةَ الزِّنی . خورش ساختن سرکه ، شهوت زنا را ریشه‌کن می‌کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۳۰، حدیث ۱۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۳۰۴

حدیث۱۰۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : لا تَدَعُوا العَشاءَ ولَو عَلی حَشَفَةٍ ، إنّی أخشی عَلی اُمَّتی مِن تَرکِ العَشاءِ الهَرَمَ ؛ فَإِنَّ العَشاءَ قُوَّةُ الشَّیخِ وَالشّابِّ . خوردن شام را وا مگذارید ، هر چند به خوردن دانه‌ای خرمای خشکیده باشد . من بر امّت خویش ، از این ، بیم دارم که از وا گذاردن شام ، پیری (در هم شکستگی) به سراغشان آید ؛ چرا که شام ، مایه نیرومندیِ پیر و جوان است . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۱۹۶ ، حدیث ۱۵۷۱ عن جابر بن عبد اللّه ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۴۳ ، حدیث ۱۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۶۲

حدیث۱۰۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : تَعَشَّوا ولَو بِکَفٍّ مِن حَشَفٍ ؛ فَإِنَّ تَرکَ العَشاءِ مَهرَمَةٌ . شام بخورید ، هر چند به مشتی خرمای خشکیده باشد ؛ چرا که وا گذاردن شام ، مایه پیری است . سنن الترمذی ، جلد ۴ ، صفحه ۲۸۷ ، حدیث ۱۸۵۶ ، مسند أبی یعلی ، جلد ۴ ، صفحه ۲۴۰ ، حدیث ۴۳۳۶ ، تاریخ بغداد ، جلد ۳ ، صفحه ۳۹۶ ، حدیث ۱۵۲۰ ، مسند الشهاب ، جلد ۱ ، صفحه ۴۲۹ ، حدیث ۷۳۵ کلّها عن أنس ، کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۴۶ ، حدیث ۲۸۲۸۹ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۶۲

حدیث۱۰۷

امام صادق علیه‌السلام : لا تَدَعِ العَشاءَ ولَو بِثَلاثِ لُقَمٍ بِمِلحٍ . خوردن شام را وا مگذار ، هر چند به سه لقمه [نان]با نمک باشد . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۴۲۴ ، حدیث ۱۴۴۷ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۴۵ ، حدیث ۲۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۶۲

حدیث۱۰۸

امام صادق علیه‌السلام : مَن تَرَکَ العَشاءَ لَیلَةً ماتَ عِرقٌ فی جَسَدِهِ ولا یَحیا أبَداً . هر کس شام را وا گذارد ، رگی در بدن وی می‌میرد و هرگز زنده نمی‌شود . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۴۲۴ ، حدیث ۱۴۴۸ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۴۵ ، حدیث ۲۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۶۶

حدیث۱۰۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن تَرَکَ العَشاءَ لَیلَةَ السَّبتِ ولَیلَةَ الأَحَدِ مُتَوالِیَتَینِ ، ذَهَبَ عَنهُ ما لا یَرجِعُ إلَیهِ أربَعینَ یَوماً . هر کس شام را در شب شنبه و شب یکشنبه ، پشت سر هم وا گذارد ، چیزی از کف او می‌رود که تا چهل روز به وی باز نمی گردد . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۴۲۴ ، حدیث ۱۴۴۵ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۴۵ ، حدیث ۲۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۶۶

حدیث۱۱۰

امام صادق علیه‌السلام : مَن تَرَکَ العَشاءَ لَیلَةَ السَّبتِ ولَیلَةَ الأَحَدِ مُتَوالِیَتَینِ ، ذَهَبَت عَنهُ قُوَّتُهُ فَلَم تَرجَع إلَیهِ أربَعینَ یَوماً . هر کس شام را در شب شنبه و شب یکشنبه ، پشت سر هم وا گذارد ، نیروی وی از کف می‌رود و این نیرو تا چهل روز به وی باز نمی گردد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۲۸۹ ، حدیث ۸ ، المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۱۹۸ ، حدیث ۱۵۷۸ کلاهما عن جمیل بن درّاج ، بحار الأنوار ،ج ۶۶ ، صفحه ۳۴۵ ، حدیث ۱۷ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۶۶

حدیث۱۱۱

امام صادق علیه‌السلام : مَن تَرَکَ العَشاءَ نَقَصَت مِنهُ قُوَّةٌ ولا تَعودُ إلَیهِ . هر کس شام خوردن را وا گذارد ، نیرویی از او کاسته می‌شود و به او باز نمی گردد . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۱۹۸ ، حدیث ۱۵۷۹ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۴۵ ، حدیث ۱۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۶۶

حدیث۱۱۲

امام صادق علیه‌السلام : أصلُ خَرابِ البَدَنِ تَرکُ العَشاءِ . سرچشمه ویرانی تن ، وا گذاردن شام است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۲۸۸ ، حدیث ۲

حدیث۱۱۳

امام علی علیه‌السلام : عَشاءُ الأَنبِیاءِ علیهم‌السلام بَعدَ العَتَمَةِ فَلا تَدَعوهُ ؛ فَإِنَّ تَرکَ العَشاءِ خَرابُ البَدَنِ . شام خوردن پیامبران ، پس از تاریکیِ شب بوده است . آن را وا مگذارید ؛ چرا که واگذاردن آن ، ویرانی تن است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۲۸۸ ، حدیث ۱ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۴۲ ، حدیث ۶ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۶۲

حدیث۱۱۴

امام صادق علیه‌السلام : إذا صَلَّیتَ الفَجرَ فَکُل کِسرَةً تُطَیِّبُ بِها نَکهَتَکَ ، وتُطفِئُ بِها حَرارَتَکَ ، وتُقَوِّمُ بِها أضراسَکَ ، وتَشُدُّ بِها

لِثَتِکَ ، وتَجلِبُ بِها رِزقَکَ ، وتُحَسِّنُ بِها خُلُقَکَ . چون نماز صبح را خواندی ، پاره نانی بخور تا با آن : دهان خویش را خوش‌بو سازی ، حرارت خود را فرو بنشانی ، دندان‌هایت را استوار سازی ، لثه‌ات را استحکام بخشی ، روزیِ خویش را به چنگ آوری و خوی خود را نکو سازی . الدعوات ، صفحه ۱۴۰ ، حدیث ۳۵۲ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۴۵ ، حدیث ۲۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۶۰

حدیث۱۱۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن شَرِبَ الماءَ عَلَى الرِّيقِ ، انتَقَصَت قُوَّتُهُ . هر کس ناشتا آب بیاشامد ، نیرویش کاستی می‌یابد . کنز العمّال ، جلد ۱۶ ، صفحه ۸۲ ، حدیث ۴۴۰۱۶ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۵۴

حدیث۱۱۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : لا تَشرَب فِي النُّحاسِ ؛ فَإِنَّهُ يورِثُ السَّهلَ - يَعنِي الوَسواسَ وَالخَبالَ - . در ظرف مسین منوش ؛ چرا که «سهل» (یعنی وسواس و پریشان‌عقلی) بر جای می‌نهد . الفردوس ، جلد ۵ ، صفحه ۶۹ ، حدیث ۷۴۸۴ عن أنس دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۵۴

حدیث۱۱۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : شُربُ الماءِ عَلى أثَرِ الدَّسَمِ يُهَيِّجُ الدّاءَ . آشامیدن آب در پی چربی ، بیماری را برمی‌انگیزاند . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۳۹۸ ، حدیث ۲۳۹۰ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۵۶ ، حدیث ۴۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۵۲

حدیث۱۱۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : الشُّربُ عَلى أثَرِ الدَّسَمِ داءٌ فِي البَطنِ . آشامیدن در پی چربی ، بیماری‌ای در شکم است . الفردوس ، جلد ۲ ، صفحه ۳۶۲ ، حدیث ۳۶۱۶ عن دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۵۲

حدیث۱۱۹

امام رضا علیه‌السلام : مَن أرادَ ألّا تُؤذِيَهُ مَعِدَتُهُ فَلا يَشرَب عَلى طَعامِهِ ماءً حَتّى يَفرُغَ مِنهُ ، ومَن فَعَلَ ذلِكَ رَطِبَ بَدَنُهُ ، وضَعُفَ مَعِدَتُهُ ، ولَم تَأخُذِ العُروقُ قُوَّةَ الطَّعامِ ؛ لِأَنَّهُ يَصيرُ فِي المَعِدَةِ فِجّا إذا صُبَّ الماءُ عَلَى الطَّعامِ أوَّلاً فَأَوَّلاً . هر کس می‌خواهد معده‌اش او را آزار ندهد ، بر روی غذا آب نخورد تا هنگامی که غذا خوردن را به پایان می‌برد . هر کس چنین کند ، بدنش به رطوبت می‌گراید ، معده‌اش ضعیف می‌شود و رگ‌هایش نیروی غذا را به خود نمی‌گیرند ؛ زیرا اگر پشت سر هم روی غذا آب ریخته شود ، آن غذا در معده نارس و بدگوارش می‌گردد . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۳ نحوه دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۵۰

حدیث۱۲۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : زَيِّنوا مَوائِدَكُم بِالبَقلِ ؛ فَإِنَّها مَطرَدَةٌ لِلشَّياطينِ مَعَ التَّسمِيَةِ . سفره‌هایتان را به سبزی آذین کنید ؛ زیرا آن ، همراه با گفتن بسم اللّه ، شیطان را می‌راند . کنز العمّال ، جلد ۱۵ ، صفحه ۲۴۶ ، حدیث ۴۰۷۸۱ دانش نامه احادیث

پزشکی : ۲ / ۷۲

حدیث۱۲۱

امام علی علیه‌السلام : الأَلوانُ یُعَظِّمنَ البَطنَ ویُخَدِّرنَ الأَلیَتَینِ . غذاهای رنگارنگ ، شکم را بزرگ و سرین را سست می کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۱۷ ، حدیث ۸ عن السکونی عن الإمام الصادق علیه‌السلام ، المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۱۶۵ ، حدیث ۱۴۵۳ عن السکونی عن الإمام الصادق عن آبائه عنه علیهم‌السلام ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۸۴ ، حدیث ۱۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۴۴

حدیث۱۲۲

امام صادق علیه‌السلام : لَیسَ شَیْءٌ أضَرَّ لِقَلْبِ المُؤْمِنِ مِنْ کَثْرَةِ الأکْلِ ، وَهِیَ مُورِثَةٌ لِشَیْئَیْنِ : قَسْوَةِ القَلْبِ ، وَهَیَجانِ الشَّهْوَةِ . برای قلب مؤمن چیزی زیانبارتر از پرخوری نیست . پرخوری موجب دو چیز می‌شود : سنگدلی و تحریک شهوت . مستدرک الوسائل : ۱۲ / ۹۴ / ۱۳۶۱۵ منتخب میزان الحکمۀ : ۲۲

حدیث۱۲۳

امام علی علیه‌السلام : کَثرَةُ الأَکلِ تُذفِرُ . بسیار خوردن ، گندبویی می‌آورد . غرر الحکم ، حدیث ۷۱۲۱ ، عیون الحکم والمواعظ ، صفحه ۳۹۰ ، حدیث ۶۶۱۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۴۶

حدیث۱۲۴

امام علی علیه‌السلام : کُلُّ داءٍ مِنَ التُّخَمَةِ ما خَلاَ الحُمّی ؛ فَإِنَّها تَرِدُ وُروداً . هر بیماری‌ای از پُرخوری است ، مگر تب ، که ناگاه به بدن درمی‌آید . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۲۶۹ ، حدیث ۸ ، المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۲۳۲ ، حدیث ۱۷۱۱ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۳۶ ، حدیث ۲۹ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۴۶

حدیث۱۲۵

امام علی علیه‌السلام : مَن کَثُرَ أکلُهُ قَلَّت صِحَّتُهُ ، وثَقُلَت عَلی نَفسِهِ مُؤنَتُهُ . هر کس خوردنش بسیار شود ، تن‌درستی‌اش کاهش می‌یابد و هزینه‌اش بر وی سنگین می گردد . غرر الحکم ، حدیث ۸۹۰۳ ، عیون الحکم والمواعظ ، صفحه ۴۳۴ ، حدیث ۷۵۰۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۴۶

حدیث۱۲۶

امام علی علیه‌السلام : لا صِحَّةَ مَعَ النَّهَمِ . با پُرخوری ، تن‌درستی‌ای نخواهد بود . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۶۸ ، حدیث ۵۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۴۶

حدیث۱۲۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : أفضَلُکُم مَنزِلَةً عندَ اللّه تعالی أطوَلُکُم جُوعا وتَفَکُّرا ، وأبغَضُکُم إلَی اللّه تعالی کُلُّ نَؤوم

وأكُولٍ وشَروبٍ . بلند پایه‌ترین شما نزد خداوند متعال کسی است که مدتهای طولانی‌تری گرسنگی بکشد و به تفکّر بپردازد و منفورترین شما نزد خداوند متعال هر آن کسی است ، که پرخواب و پرخور و پرنوش باشد . تنبیه الخواطر : ۱/۱۰۰ منتخب میزان الحکمهٔ : ۴۴۸

حدیث۱۲۸

امام صادق علیه‌السلام : إنَّما بُنِیَ الجَسَدُ عَلَی الخُبزِ . تن ، بر نان ، استوار شده است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۲۸۶ ، حدیث ۳

حدیث۱۲۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : أذیبوا طَعامَکُم بِذِکرِ اللّه وَالصَّلاةِ ، ولا تَناموا عَلَیهِ فَتَقسُوَ قُلوبُکُم؛ غذایتان را با یاد خدا و نماز، ذوب (هضم) کنید و بر آن مخوابید ، که دل‌هایتان سخت می‌شود . المعجم الأوسط ، جلد ۵ ، صفحه ۱۶۳ ، حدیث ۴۹۵۲ ، شعب الإیمان ، جلد ۵ ، صفحه ۱۲۴ ، حدیث ۶۰۴۴ کلاهما عن عائشهٔ ، کنز العمّال ، جلد ۱۵ ، صفحه ۲۴۵ ، حدیث ۴۰۷۷۳ ؛ الدعوات ، صفحه ۷۶، حدیث ۱۷۸ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۱۲ ، حدیث ۹ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۰۴

حدیث۱۳۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : کَبُرَ مَقتاً عِندَ اللّه الأَکلُ مِن غَیرِ جوعٍ ، وَالنّومُ مِن غَیرِ سَهَرٍ . خوردن بدون گرسنگی و خوابیدن بدون بیداری کشیدن [و احساس نیاز به خواب] ، نزد خداوند ، گناهی سهمگین است . الفردوس ، جلد ۳ ، صفحه ۳۰۶ ، حدیث ۴۹۲۰ عن عبد اللّه بن عمرو ، کنز العمّال ، جلد ۱۶ ، صفحه ۸۰ ، حدیث ۴۴۰۱۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۸۴

حدیث۱۳۱

امام رضا علیه‌السلام : إذَا اکتَهَلَ الرَّجُلُ فَلا یَدَعُ أن یَأکُلَ بِاللَّیلِ شَیئاً ؛ فَإِنَّهُ أهدی لِلنَّومِ وأطیَبُ لِلنَّکهَةِ ؛ مباد که مرد ، هنگامی که میان‌سال می‌شود ، خوردنِ چیزی را در هر شب ، وا گذارد ؛ زیرا این کار ، سبب خواب آرام‌تر و بوی خوش‌تر دهان است . بحار الأنوار ،ج ۶۶ ، صفحه ۳۴۴ ، حدیث ۱۶ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۶۶

حدیث۱۳۲

امام صادق علیه‌السلام : لا خَیرَ لِمَن دَخَلَ فِی السِّنِّ أن یَبیتَ خَفیفاً ، بَل یَبیتُ مُمتَلِئاً خَیرٌ لَهُ ؛ برای کسی که پا به سن نهاده ، خوب نیست با شکمِ سبُک بخوابد ؛ بلکه اگر با شکمِ پُر بخوابد ، برایش بهتر است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۲۸۹ ، حدیث ۶ ، المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۱۹۸ ، حدیث ۱۵۷۶ کلاهما عن الولید بن صبیح ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۴۴ ، حدیث ۱۵ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۶۲

حدیث۱۳۳

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم لأبی ذَرٍّ وهُو یَعِظُهُ: لا تَأکُل طَعامَ الفاسِقِینَ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم – در اندرز بـه ابوذر– : از غذای مردمان فاسق تناول مکن . بحار الأنوار : ۷۷ / ۸۴ / ۳

حدیث۱۳۴

الإمـام الرضا علیه‌السـلام - فی ذِکرِ الجِماعِ وآدابِهِ: ثُمَّ اغتَسِل وَاشـرَب مِن ساعَتِکَ شَـیئاً مِنَ المومِیائیِّ بِشَراب العَسَلِ أو بِعَسَلٍ مَنزوعِ الرَّغوَةِ ؛ فَإِنَّهُ یَرُدُّ مِنَ المـاءِ مِثـلَ الَّذی خَرَجَ مِنکَ . امام رضا علیه‌السـلام - درباره آمیزش و آداب آن: پس ، غسل کن و همان دم ، قـدری مومیایی با شـربت عسل یا با عسـلی که کف آن را برداشـته باشـند ، بخور ؛ زیرا این کار ، هماننـد آن آبی را که از تو بیرون رفته است ، به تو باز می‌گردانَـد . بحار الأنوار ، جلـد ۶۲ ، صفحه ۳۲۷ نقلًا عن طبّ الإمام الرضا علیه‌السـلام ، وکذا فی بعض نسـخ الکتاب ، ولکنّه سقطت من الطبعهٔ التی بأیدینا دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۶۲۸

حدیث۱۳۵

امام هادی(سلام الله علیه): اَلسَّهَرُ اَلَذُّ لِلْمَنامِ وَالْجُوعُ یَزیدُ فی طیبِ الطَّعامِ؛ شب بیداری، خواب را لذت بخش‌تر و گرسنگی، خوراک را گواراتر می‌کند. أعلام الدین، ص ۳۱۱

حدیث۱۳۶

امام رضا(سلام الله علیه): طَعمُ الْماءِ طَعمُ الْحَیاهِٔ؛ مزه آب، مزه زندگی است. بحارالأنوار، ج ۴۹، ص ۹۹

حدیث۱۳۷

قال رسول اللّه(صـلی الله علیه و آله وسـلم): مَن أکَلَ الحَلالَ ، قامَ عَلی رَأسِهِ مَلَکٌ یَستَغفِرُ لَهُ حَتّی یَفرُغَ مِن أکلِهِ؛ هر که غذای حلال بخورَد ، فرشـته ای بالای سرش می ایستد و تا آن گاه که از خوردن فراغت یابد ، برای او طلب آمرزش می کند . بحار الأنوار ج ۶۶ ص ۳۱۴ح ۶ .

حدیث۱۳۸

پیامبراکرم(صلی‌الله‌علیه‌وآله وسلم) فرمودند: نَحْنُ قَوْمٌ لا نَأکُلُ حَتّی نَجوعَ وَ اِذا اَکَلْنا لا نَشْبَعُ؛ ما قومی هستیم که تا گرسنه نشویم غذا نمی‌خوریم و تا سیر نشده‌ایم دست از غذا می‌کشیم. سنن النبی، ص ۲۲۶

حدیث۱۳۹

امام علی(علیه‌السـلام) فرمودند: أَکلُ السَّفَر جَلِ قُوَّهٌٔ لِلقَلبِ الضَّعیفِ وَهُوَ یُطَیِّبُ المِعدَهَٔ وَیُذَکّی الفُؤادَ وَیُشَجِّعُ الجَبانَ وَیُحَسِّنُ الوَلَدَ؛ خوردن به، قلب ضعیف را قوی، معده را پاک، ترسو را شجاع و فرزند را زیبا می‌کند. تحف العقول، ص۱۰۱

حدیث۱۴۰

امام علی(علیه السلام) فرمودند: لا فِطنَهَٔ مَعَ بِطنَهٍٔ ؛ با شکمبارگی هوشمندی به بار نمی‌آید . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث۱۰۵۲۸

حدیث۱۴۱

امام علی(علیه السلام) فرمودند: مَن کَظَّتهُ البِطنَهُٔ حَجَبَتهُ عَنِ الفِطنَهِٔ ؛ هر که در رنج و زحمتِ پُرخوری افتد ، از دانایی و هوشیاری باز

می‌ماند . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث۸۴۵۹

حدیث۱۴۲

امام علی(علیه السلام) فرمودند: لَذَّةُ الکِرامِ فِی الإطعامِ، وَلَذَّةُ اللِّئامِ فِی الطَّعامِ ؛ لـذّت کریمان در خورانیدن ، و لذّت فرومایگان در خوردن است . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث۷۶۳۸

حدیث۱۴۳

امام علی(علیه السلام) فرمودند: کَیفَ تَصفُو فِکرَةُ مَن یَستَدیمُ الشِّبَعَ؟! ؛ چگونه بسامان می‌شود اندیشه کسی که همیشه سیر است؟! غرر الحکم و درر الکلم، حدیث۶۹۷۵

حدیث۱۴۴

امام علی(علیه السلام) فرمودند: إذا أرادَ اللّه سُبحانَهُ صَلاحَ عَبدٍ ألهَمَهُ قِلَّةَ الکَلامِ وَ قِلَّةَ الطَّعامِ وَ قِلَّةَ المَنامِ؛ هرگاه خداوند صلاح بنده‌ای را بخواهد ، کم‌گویی ، کم‌خوری و کم‌خوابی را در دلش می‌اندازد . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث۴۱۱۷

حدیث۱۴۵

امام علی(علیه السلام) فرمودند: إیّاکُم وَ البِطنَةَ فَإنَّها مَقساةٌ لِلقَلبِ مَکسَلَةٌ عَنِ الصَّلاةِ وَ مَفسَدَةٌ لِلجَسَدِ ؛ زنهار از پُریِ شکم ؛ زیرا موجب سخت‌دلی ، کاهلی در نماز و تباهی بدن می‌شود . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث۲۷۴۲

حدیث۱۴۶

امام علی(علیه السلام) فرمودند: إدمانُ الشِّبَعِ یُورِثُ أنواعَ الوَجَعِ ؛ پیوسته پُر بودن شکم ، دردهای گوناگون در پی دارد . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث۱۳۶۳

حدیث۱۴۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : کُلُوا التّینَ الرّطبَ وَالیابِسَ ؛ فَإنَّهُ یَزیدُ فِی الجِماعِ ، ویَقطَعُ البَواسیرَ ، ویَنفَعُ مِنَ النِّقرسِ والإبرِدَةِ ؛ انجیر تازه و خشک بخورید؛ چرا که بر قدرت همبستری می‌افزاید، بواسیر را ریشه کن می کند و برای درمان نِقرِس و سردیِ مزاج، سودمند است . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۸۶ ، حدیث ۶

حدیث۱۴۸

امام علی علیه‌السلام : أکلُ التّینِ یُلَیِّنُ السُّدَدَ وهُوَ نافِعٌ لِریاحِ القولَنجِ ، فَأَکثِروا مِنهُ بِالنَّهارِ ، وکُلوهُ بِاللَّیلِ ، ولا تُکثِروا مِنهُ؛ خوردن انجیر ، انسدادها را نرم می کند و برای بادهای قولنج، سودمند است. در روز ، از آن فراوان بخورید و آن را در شب هم بخورید؛ امّا فراوان، نه. بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۸۶ ، حدیث ۳

حدیث۱۴۹

امام رضا علیه‌السلام : التّينُ يَذهَبُ بِالبَخَرِ ، ويَشُدُّ العَظمَ ، ويَذهَبُ بِالدّاءِ حَتّى لا يُحتاجَ مَعَهُ إلى دَواءٍ ؛ انجیر، بوی بد دهان را می‌برد، استخوان‌ها را استحکام می‌بخشد، درد را می‌برد و با وجود آن، دیگر به دارویی نیاز نیست . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۷۶ ، حدیث ۱۲۵۲

حدیث۱۵۰

كُلُوا البَصَلَ ؛ فَإِنَّ فيهِ ثَلاثَ خِصالٍ : يُطَيِّبُ النَّكهَةَ ، ويَشُدُّ اللِّثَةَ ، ويَزيدُ فِي الماءِ وَالجِماعِ ؛ پیاز بخورید؛ چرا که سه ویژگی دارد : بوی دهان را خوش می‌سازد ، لثه را استحکام می‌بخشد و آب و توان آمیزش را افزون می کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۷۴ ، حدیث ۳

حدیث۱۵۱

امام صادق علیه‌السلام : البَصَلُ يُطَيِّبُ النَّكهَةَ ، ويَشُدُّ الظَّهرَ ، ويُرِقُّ البَشَرَةَ ؛ پیاز ، دهان را خوش‌بو می کند ، پشت را قوی می‌سازد و پوست را نرمی می‌دهد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۷۴ ، حدیث ۴

حدیث۱۵۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : إذا دَخَلتُم بَلدَةً وَبيئاً فَخِفتُم وَباءَها ، فَعَلَيكُم بِبَصَلِها ؛ فَإِنَّهُ يُجلِي البَصَرَ ، ويُنَقِّي الشَّعرَ ، ويَزيدُ في ماءِ الصُّلبِ ، ويَزيدُ فِي الخُطى ، ويَذهَبُ بِالحَمَا- وهُوَ السَّوادُ فِي الوَجهِ -وَالإِعياءِ أيضاً ؛ هر گاه وارد آبادی وبا زده‌ای شدید و از وبای آن ترسیدید، از پیاز آن جا بخورید ؛ زیرا که آن ، چشم را جلا می‌دهد ، مو را پاکیزه می گرداند ، آب کمر را زیاد می کند ، گام‌ها را سرعت می‌بخشد ، تیرگی چهره را می‌بَرَد و خستگی را نیز می‌زداید . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۵۲ ، حدیث ۲۱

حدیث۱۵۳

امام صادق علیه‌السلام : الكُمَّثرى يَدبَغُ المَعِدَةَ ويُقَوّيها ، هُوَ وَالسَّفَرجَلُ سَواءٌ ، وهُوَ عَلَى الشِّبَعِ أنفَعُ مِنهُ عَلَى الرّيقِ ، ومَن أصابَهُ طَخاءٌ فَليَأكُلهُ -يَعني عَلَى الطَّعامِ- ؛ گلابی، معده را می‌پالاید و تقویت می کند و با بِهْ ، همگون است. خوردنش روی غذا سودمندتر است تا چاشت‌ناخورده . هر کس هم که احساس سنگینی می کند، از آن [بر روی غذا] بخورد. مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۷۹ ، حدیث ۱۲۶۶

حدیث۱۵۴

امام صادق علیه‌السلام : كُلُوا الكُمَّثرى ؛ فَإِنَّهُ يَجلُو القَلبَ ، ويُسَكِّنُ أوجاعَ الجَوفِ بِإِذنِ اللّهِ تَعالى؛ گلابی بخورید ، که به اذن خداوند متعال ، دل را جلا می‌دهد و دردهای درون را تسکین می‌بخشد. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۸ ، حدیث ۱

حدیث۱۵۵

امام علی علیه‌السلام : الكُمَّثرى يَجلُو القَلبَ ، ويُسَكِّنُ أوجاعَ الجَوفِ ؛ گلابی ، قلب را جلا می‌دهد و دردهای درون را تسکین می‌بخشد . الخصال ، صفحه ۶۳۲ ، حدیث ۱۰

حدیث۱۵۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : الکُمَّثری یُحیِی القَلبَ ؛ گلابی ، قلب را زنده می‌سازد . مستدرک الوسائل ، جلد ۱۶ ، صفحه ۴۰۵ ، حدیث ۲۰۳۴۵

حدیث۱۵۷

امام صادق علیه‌السلام : کُلِ الفُجلَ ؛ فَإِنَّ فیهِ ثَلاثَ خِصالٍ : وَرَقُهُ یَطرُدُ الرِّیاحَ ، ولُبُّهُ یُسَرِبِلُ البَولَ ، وأصلُهُ یَقطَعُ البَلغَمَ ؛ تُرُب بخور ؛ چرا که در آن ، سه ویژگی است : برگش بادها را دور می‌کند ، قسمت میانی‌اش پیشاب را جامه می شود و بیخش بلغم را از میان می‌بَرَد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۷۱ ، حدیث ۱ ،

حدیث۱۵۸

امام صادق علیه‌السلام : الإِجّاصُ عَلَی الرِّیقِ ؛ یُسَکِّنُ المِرارَ ، إلاّ أنَّهُ یُهَیِّجُ الرِّیاحَ ؛ آلو در حالت ناشتا تلخه را فرو می‌نشاند، هر چند که بادها را نیز تحریک می کند . طبّ الأئمّة لابنی بسطام ، صفحه ۱۳۶ و بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۸۹

حدیث۱۵۹

امام صادق علیه‌السلام : ما مِن أحَدٍ إلاّ وفیهِ عِرقٌ مِنَ الجُذامِ ، فَکُلُوا الشَّلجَمَ فی زَمانِهِ یَذهَب بِهِ عَنکُم . هیچ کس نیست، مگر این که در او رگی از جذام وجود دارد. شلغم را در فصل آن بخورید تا این رگ را از شما ببَرد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۲۰

حدیث۱۶۰

امام صادق علیه‌السلام فی ذِکرِ خَواصِّ البِطّیخِ: یُذیبُ الحَصی فِی المَثانَةِ ؛ درباره ویژگی‌های خربزه: سنگ را در مثانه ، ذوب می کند . الخصال ، صفحه ۴۴۳ ، حدیث ۳۶

حدیث۱۶۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : تَفَکَّهوا بِالبِطّیخِ ؛ فَإِنَّها فاکِهَةُ الجَنَّةِ ، وفیها ألفُ بَرَکَةٍ وألفُ رَحمَةٍ ، وأکلُها شِفاءٌ مِن کُلِّ داءٍ ؛ نیاز خود به میوه را با خربزه برآورید ؛ چرا که میوه بهشت است ، در آن ، هزار برکت و هزار رحمت است و خوردنش شفای هر درد است . طبّ النبیّ صلی الله علیه و آله و سلّم ، ص۸ و بحار الأنوار ، ج۶۲ ، ص۲۹۶

حدیث۱۶۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَیکُم بِالبِطّیخِ ؛ فَإِنَّ فیهِ عَشرَ خِصالٍ : هُوَ طَعامٌ ، وشَرابٌ ، واُشنانٌ ، ورَیحانٌ ، ویَغسِلُ المَثانَةَ ، ویَغسِلُ البَطنَ ، ویُکثِرُ ماءَ الظَّهرِ ، ویَزیدُ فِی الجِماعِ ، ویَقطَعُ البُرودَةَ ، ویُنَقِّی البَشَرَةَ ؛ بر شما باد خوردن خربزه؛ چرا که در آن، ده ویژگی است: غذاست، آب است، شستشو دهنده است ، خوش‌بو کننده است، مثانه را می‌شوید، شکم را می‌شوید، آب کمر را فراوان می‌سازد، بر نیروی همبستری می‌افزاید، سردی مزاج را از میان می‌بَرَد، و پوست را تمیز می کند. طبّ النبیّ صلی الله علیه و آله و سلّم ، ص ۸ و بحار الأنوار ، ج ۶۲ ، ص ۲۹۷

حدیث۱۶۳

امام صادق علیه‌السلام : أكثِروا مِنَ الباذَنجانِ عِندَ جِدادِ النَّخلِ ؛ فَإِنَّهُ شِفاءٌ مِن كُلِّ داءٍ ، ويَزيدُ فى بَهاءِ الوَجهِ ، ويُلَيِّنُ العُروقَ ، ويَزيدُ فى ماءِ الصُّلبِ؛ در هنگام خرماچینی ، فراوان بادنجان (بادمجان) بخورید؛ چرا که شفای هر درد است ، بر روشنیِ چهره می‌افزاید ، رگ‌ها را نرم می‌کند و آب کمر (نیروی جنسی) را افزون می‌سازد. مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۹۸ ، حدیث ۱۳۵۵

حدیث۱۶۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : إذا طَبَختُم فَأَكثِروا القَرعَ ؛ فَإِنَّهُ يَسُرُّ قَلبَ الحَزينِ . اگر خواستید چیزی بپزید ، از کدو زیاد بهره بجویید؛ چرا که دلِ اندوهگین را شاد می‌کند . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۸۳ ، حدیث ۱۲۸۵

حدیث۱۶۵

كُلُوا اليَقطينَ فَلَو عَلِمَ اللّه أنّ شَجَرَةً أخَفُّ مِن هـذِهِ لَأَنبَتَها عَلى أخي يونُسَ عليه‌السلام . إذَا اتَّخَذَ أحَدُكُم مَرَقا فَليُكثِر فيهِ مِنَ الدُّبّاءِ ، فَإِنَّهُ يَزيدُ فِي الدِّماغِ وفِي العَقلِ ؛ کدو بخورید، که اگر خداوند می‌دانست درختی سبُک‌تر از این وجود دارد ، آن را برای برادرم یونس می‌رویانْد. هرگاه کسی از شما خورشی می‌سازد ، در آن کدوی بسیار بریزد ؛ چرا که آن مغز و عقل را می‌افزاید. مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۸۳ ، حدیث ۱۲۸۳

حدیث۱۶۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَيكُم بِالقَرعِ ؛ فَإِنَّهُ يَزيدُ فِي العَقلِ ، ويُكَبِّرُ الدِّماغَ ؛ بر شما باد کدو؛ چرا که عقل را افزون سازد و مغز را بزرگ می‌کند. کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۴۴ ، حدیث ۲۸۲۷۶

حدیث۱۶۷

امام صادق علیه‌السلام : شَكا نَبِيٌّ مِنَ الأنبياءِ إلَى اللّه الغَمَّ ، فأمَرهُ بأكْلِ العِنَبِ ؛ یکی از پیامبران از غم و اندوه به درگاه خداوند شکوه کرد ؛ خداوند به او دستور داد انگور تناول کند . المحاسن : ۲ / ۳۶۲ / ۲۲۶۲

حدیث۱۶۸

امام صادق علیه‌السلام : أكلُ الجَزَرِ يُسَخِّنُ الكُليَتَينِ ، ويُقيمُ الذَّكَرَ ؛ خوردن زردک ، کلیه‌ها را گرم می‌کند و آلت را راست می‌گرداند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۷۲ ، حدیث ۱

حدیث۱۶۹

امام صادق علیه‌السلام : الجَزَرُ أمانٌ مِنَ القولَنجِ وَالبَواسيرِ ، ويُعينُ عَلَى الجِماعِ ؛ زردک، مایه ایمنی از قولنج و بواسیر است و توانِ نزدیکی را تقویت می‌کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۷۲ ، حدیث ۲

حدیث۱۷۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : إذا أكَلتُمُ القِثّاءَ فَكَلوهُ مِن أسفَلِهِ ؛ به هنگام خوردنِ خیار ، آن را از ته بخورید . الفردوس ، جلد ۱ ، صفحه ۲۷۴ ، حدیث ۱۰۶۹

حدیث۱۷۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَيكُم بِالقِثّاءِ ؛ فَإِنَّ اللّه تَعالى جَعَلَ فيهِ الشِّفاءَ مِن كُلِّ داءٍ؛ بر شما باد خیار ؛ چرا که خداوند متعال ، درمان هر دردی را در آن نهاده است . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۴۵ ، حدیث ۲۸۲۸۱

حدیث۱۷۲

امام صادق علیه‌السلام : أكلُ البِطّيخِ عَلَى الرّيقِ يورِثُ الفالِجَ ؛ خوردن خربزه در ناشتا ، سست‌اندامی می‌آورد . الخصال ، صفحه ۴۴۳ ، حدیث ۳۶ ، مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ،

حدیث۱۷۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : ما مِنِ امرَأَةٍ حامِلَةٍ أكَلَتِ البِطّيخَ ، إلاّ يَكونُ مَولودُها حَسَنَ الوَجهِ وَالخُلُقِ ؛ هیچ زن بارداری نیست که خربزه بخورد ، مگر این که نوزادش خوش‌چهره و خوش‌خوی خواهد شد . طبّ النبیّ صلی الله علیه و آله و سلّم ، ص۱۰ و بحار الأنوار ، ج۶۲ ، ص۲۹۹

حدیث۱۷۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : البِطّيخُ قَبلَ الطَّعامِ يَغسِلُ البَطنَ غَسلاً ، ويَذهَبُ بِالدّاءِ أصلاً ؛ خربزه پیش از غذا ، شکم را کاملاً می‌شوید و بیماری را از ریشه می‌کَند . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۴۶ ، حدیث ۲۸۲۸۷ .

حدیث۱۷۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : كُلُوا التّينَ الرَّطبَ وَاليابِسَ ؛ فَإِنَّهُ يَزيدُ فِي الجِماعِ ، ويَقطَعُ البَواسيرَ ، ويَنفَعُ مِنَ النِّقرِسِ والإبرِدَةِ ؛ انجیر ، تازه و خشک ، بخورید ؛ چرا که بر قدرت همبستری می‌افزاید ، بواسیر را ریشه کن می‌کند و برای درمان نِقرِس و سردیِ مزاج ، سودمند است . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۷۷ ، حدیث ۱۲۵۴

حدیث۱۷۶

امام صادق علیه‌السلام : أكلُ الباقِلّى يُمَخِّخُ السّاقَينِ ، ويَزيدُ فِي الدِّماغِ ، ويُوَلِّدُ الدَّمَ الطَّرِيَّ ؛ خوردن باقلا ، استخوان‌های ساق را تراکم درونی می‌دهد ، توانِ مغز را افزون می‌سازد و خون تازه تولید می‌کند. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۴۴ ، حدیث ۱

حدیث۱۷۷

امام صادق علیه‌السلام : كُلُوا الباقِلّى بِقِشرِهِ ؛ فَإِنَّهُ يَدبَغُ المَعِدَةَ؛ باقلا را با پوستش بخورید ؛ چرا که معده را پاک می‌کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۴۴ ، حدیث ۳ .

حدیث۱۷۸

پیامبر خـدا صـلی الله علیه و آله و سـلّم : مَن أكَلَ فولَةً بِقِشـرِها ، أخرَجَ اللّه‌عز و جل مِنهُ مِنَ الدّاءِ مِثلَها ؛ هر كس يک دانه باقلا را با پوست آن بخورد ، خداونـد عز و جل به همان انـدازه ، بيمارى را از درون او بيرون مى‌برد . مكارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۹۷ ، حديث ۱۳۴۶

حدیث۱۷۹

پیـامبر خـدا صـلی الله علیه و آله و سـلّم : كُلُوا السَّفَرجَلَ ؛ فَإِنَّهُ يَزيـدُ فِى الـذِّهنِ ؛ بِه بخوريـد؛ چرا كه ذهن را افزون مى كنـد. مكارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۷۴ ، حديث ۱۲۴۳

حدیث۱۸۰

پیامبر خـدا صـلی الله علیه و آله و سـلّم : كُلُوا السَّفَرجَلَ وتَهادَوه بَينَكُم ؛ فَإِنَّهُ يَجلُو البَصَـرَ ، ويُنبِتُ المَوَدَّةَ فِى القَلبِ ؛ بِهْ بخوريد و به همديگر هديه دهيد؛ چرا كه چشم را جلا مى‌دهد و دوستى را در دل مى‌رويانَد. بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۷۶ ، حديث ۳۷

حدیث۱۸۱

پیامبر خـدا صـلی الله علیه و آله و سـلّم : أكلُ السَّفَرجَلِ يُـذهِبُ ظُلمَـةَ البَصَـرِ؛ خوردن بِهْ، تيرگى چشم را از ميان مى‌بَرَد . طبّ النبىّ صلى الله عليه و آله و سلّم ، صفحه ۸ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۹۶

حدیث۱۸۲

امام صادق علیه‌السلام : عَلَيكَ بِأَكلِ السَّفَرجَلِ الحُلوِ مَعَ حَبِّهِ ؛ فَإِنَّهُ يُقَوِّى الضَّعفَ ، ويُطَيِّبُ المَعِدَةَ ، ويُزَكِّى المَعِدَةَ ؛ بر تو باد خوردن بِه شيرين با دانه‌هايش ؛ چرا كه قلب ضعيف را تقويت مى كند ، معده را مى‌پالايد و معده را پاک مى‌سازد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۷۶ ، حديث ۳۶

حدیث۱۸۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : كُلُوا السَّفَرجَلَ ؛ فَإِنَّهُ يَجلُو الفُؤادَ . وما بَعَثَ اللّه‌نَبِيّا إلاّ أطعَمَهُ مِن سَفَرجَلِ الجَنَّةِ ، فَيَزيدُ فيهِ قُوَّةَ أربَعينَ رَجُلًا ؛ بِهْ بخوريـد كه دل را جلا مى‌دهـد . خداونـد ، هيـچ پيامبرى را برنگزيـده ، مگر اين كه از بِهِ بهشت به او خورانـده و نيروى چهل مرد را به او افزوده است . مكارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۷۳ ، حديث ۱۲۴۲

حدیث۱۸۴

امام علی علیه‌السـلام : أكلُ السَّفَرجَلِ يَزيدُ فى قُوَّةِ الرَّجُلِ ويَذهَبُ بِضَعفِهِ ؛ خوردن بِهْ ، بر نيروى مرد مى‌افزايد و سستىِ او را مى‌برد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۷۵ ، حديث ۳۵

حدیث۱۸۵

امام علی علیه‌السلام : أکلُ السَفرجَلِ قُوَّةٌ لِلقَلبِ الضَعیفِ ، ویُطَیِّبُ المَعِدَةَ ، ویَزیدُ فی قُوَّهِالفُؤادِ ، ویُشَجِّعُ الجَبانَ ، ویُحَسِّنُ الوَلَدَ ؛ خوردن بِهْ ، نیرویی برای قلبی است که ضعیف شده باشد ، معده را پاک می‌کند ، بر توانِ دل می‌افزاید ، ترسو را دلیر می‌کند و فرزند را نکو می‌سازد . الخصال ، صفحه ۶۱۲ ، حدیث ۱۰

حدیث۱۸۶

امام باقر علیه‌السلام : السَفَرجَلُ یَذهَبُ بِهَمِّ الحَزینِ؛ به، اندوه اندوهگین را از میان می‌برد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۷۶ ، حدیث ۳۷

حدیث۱۸۷

عن طلحهٔ بن زید عن الإمام الصادق علیه‌السلام : إنّ فِی السَّفرجَلِ خَصلَةً لَیسَت فی سائِرِ الفَواکِهِ . قُلتُ : وما ذاکَ یَابنَ رَسولِ اللّهِ؟ قالَ : یُشَجِّعُ الجَبانَ ، هذا وَاللّهِ مِن عِلمِ الأَنبِیاءِ – صَلَواتُ اللّهِ عَلَیهِم أجمَعینَ – ؛ به نقل از طلحهٔ بن زید: امام صادق علیه‌السلام فرمودند: در بِهْ ، ویژگی‌ای است که در دیگر میوه‌ها نیست. پرسیدم: ای پسر پیامبر خدا ! آن چیست؟ فرمودند: ترسو را دلیر می‌کند . به خداوند سوگند، این ، از دانش پیامبران – که درودهای خداوند بر تمامی آنان باد – است . طبّ الأئمّهٔ لابنی بسطام ، ص۱۳۶ و بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۷۶ ، حدیث ۳۶

حدیث۱۸۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : کُلُوا السَّفَرجَلَ عَلَی الرِّیقِ ؛ فَإِنَّهُ یُذهِبُ وَغَرَ الصَّدرِ؛ ناشتا بِهْ بخورید ؛ چرا که حرارت سینه را از میان می‌برد . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۴۰ ، حدیث ۲۸۲۵۹

حدیث۱۸۹

امام صادق علیه‌السلام : مَن أکَلَ سَفَرجَلَةً عَلَی الرِّیقِ ، طابَ ماؤُهُ ، وحَسُنَ وَلَدُهُ؛ هر کس ناشتا یک بِهْ بخورد، نطفه‌اش پاکیزه می‌شود و فرزندش نیکو می‌گردد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۷ ، حدیث ۳

حدیث۱۹۰

امام صادق علیه‌السلام : کُلُوا الاُترُجَّ بَعدَ الطَّعامِ ؛ فَإِنَّ آلَ مُحَمَّدٍ علیهم‌السلام یَفعَلونَ ذلِکَ ؛ تُرُنج را پس از غذا بخورید ؛ چرا که خاندان محمّد صلی الله علیه و آله و سلّم چنین می‌کنند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۰ ، حدیث ۳

حدیث۱۹۱

امام رضا علیه‌السلام : أکلُ الاُترُجِّ بِاللَّیلِ ، یَقلِبُ العَینَ ، ویورِثُ الحَوَلَ ؛ خوردن تُرُنج در شب ، چشم را برمی‌گرداند و کژچشمی به جای می‌گذارد . طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۲۷ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث۱۹۲

امام رضا علیه‌السلام : الخُبزُ الیابِسُ یَهضِمُ الاُترُجَّ ؛ نان خشک ، تُرُنج را هضم می‌کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۰ ، حدیث ۴ .

حدیث۱۹۳

امام صادق علیه‌السلام : کُلُوا الرُّمّانَ المُزَّ بِشَحمِهِ ؛ فَإِنَّهُ دِباغٌ لِلمَعِدَةِ ؛ انار مَلَس را با پیه آن بخورید؛ چرا که معده را پاک می کند. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۴ ، حدیث ۱۳

حدیث۱۹۴

امام رضا علیه‌السلام : مُصَّ مِنَ الرُّمّانِ الإِملیسِیِّ ؛ فَإِنَّهُ یُقَوِّی النَّفسَ ، ویُحیِی الدَّمَ؛ آب انار مَلَس بِمَک ؛ زیرا انسان را قوی می کند و خون را زنده می‌سازد . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۰

حدیث۱۹۵

عَلَیکُم بِالرُّمّانِ الحُلوِ فَکُلوهُ ؛ فَإِنَّهُ لَیسَت مِن حَبَّةٍ تَقَعُ فی مَعِدَةِ مُؤمِنٍ إلاّ أبادَت داءً ، وأطفَأَت شَیطانَ الوَسوَسَهِ عَنهُ؛ بر شما باد انار شیرین . آن را بخورید ؛ چرا که هیچ دانه‌ای از آن به معده مؤمنی در نمی‌آید ، مگر این که بیماری‌ای از آن ریشه‌کن می کند و شیطانِ وسوسه را از او دور می‌سازد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۴ ، حدیث ۱۰ .

حدیث۱۹۶

امام صادق علیه‌السلام : أربَعَةٌ یَعدِلنَ الطِّبائِعَ : الرُّمّانُ السّورانِیّ ، والبُسرُ المَطبوخُ ، وَالبَنَفسَجُ ، وَالهِندَباءُ ؛ چهار چیز ، طبع را اعتدال می‌بخشد : انار سورانی ، خرمای نارس پخته‌شده ، بنفشه ، و کاسنی . الخصال ، صفحه ۲۴۹ ، حدیث ۱۱۳

حدیث۱۹۷

امام عسکری علیه‌السلام : کُلِ الرُّمّانَ بَعدَ الحِجامَةِ رُمّانا حُلوا ؛ فَإِنَّهُ یُسَکِّنُ الدَّمَ ، ویُصَفِّی الدَّمَ فِی الجَوفِ؛ پس از حجامت، انار بخور، اناری شیرین؛ چرا که خون را فرو می‌نشاند و خون را در درون، تصفیه می کند . طبّ الأئمّة لابنی بسطام ، صفحه ۵۹ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۲۳ ، حدیث ۵۲

حدیث۱۹۸

امام صادق علیه‌السلام : کُلُوا الرُّمّانَ بِشَحمِهِ ؛ فَإِنَّهُ یَدبَغُ المَعِدَةَ ، ویَزیدُ فِی الذِّهنِ ؛ انار را با پیه آن بخورید؛ چرا که معده را می‌پالاید و ذهن را افزون می کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۴ ، حدیث ۱۲

حدیث۱۹۹

امام علی علیه‌السلام : کُلوا الرُّمّانَ بِشَحمِهِ ؛ فَإِنَّهُ دِباغُ المَعِدَةِ ، وما مِن حَبَّةٍ استَقَرَّت فی مَعِدَةِ امرِئٍ مُسلِمٍ إلاّ أنارَتها ونَفَتِ الشَّیطانَ وَالوَسوَسَةَ عَنها أربَعینَ صَباحاً ؛ انار را با پیه آن بخورید؛ چرا که معده را پاک می کند . و هیچ دانه‌ای [از انار] در معده انسانی مسلمان ، جای نمی گیرد ، مگر این که آن را روشن می‌سازد و تا چه ل پگاه ، شیطان و وسوسه را از آن دور می کند . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۵۶ ، حدیث ۸

حدیث۲۰۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : کُلُوا الرُّمّانَ بِقِشرِهِ ؛ فَإِنَّهُ دِباغُ البَطنِ؛ انار را با پیه آن بخورید؛ چرا که شست‌وشو دهنده معده است . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۳۵۶ ، حدیث ۲۲۳۶

حدیث۲۰۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : کُلُوا السَّفَرجَلَ وتَهادَوه بَینَکُم ؛ فَإِنَّهُ یَجلُو البَصَرَ ، ویُنبِتُ المَوَدَّةَ فِی القَلبِ؛ بِهْ بخورید و به همدیگر هدیه دهید؛ چرا که چشم را جلا می‌دهد و دوستی را در دل می‌رویانَد. مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۷۲ ، حدیث ۱۲۳۰

حدیث۲۰۲

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم: - فی خَواصِّ التَّمرِ البَرنِیِّ: هذا جَبرَئیلُ یُخبِرُنی أنّ فی تَمرَتِکُم هذِهِ تِسعَ خِصالٍ : . . . وتَزیدُ فِی السَّمعِ وَالبَصَرِ . . .؛ - درباره خواص خرمای بَرْنی -: این جبرئیل است که به من خبر می‌دهد که در این خرمایتان هفت ویژگی است : ... و بر شنوایی و بینایی‌تان می‌افزاید. المحاسن، ج۱، ص۷۶، ح۳۷

حدیث۲۰۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَیکُم بِاللُّبانِ ؛ فَإِنَّهُ یَمسَحُ الحَرَّ عَنِ القَلبِ . . . ویَجلُو البَصَرَ ، ویُذهِبُ النِّسیانَ ؛ بر شما باد کُنْدُر؛ چرا که گرمازدگی را از قلب می‌زداید... و دیده را جلا می‌دهد و فراموشی را از میان می‌بَرَد. طبّ النبیّ صلی الله علیه و آله و سلّم ، صفحه ۶ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۹۴

حدیث۲۰۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن أکَلَ الفاکِهَةَ وبَدَأَ بِاسمِ اللّهِ ، لَم تَضُرَّهُ ؛ هر کس میوه بخورد و این خوردن را با نام خدا آغاز کند ، میوه به او زیانی نمی‌رساند . مستدرک الوسائل ، جلد ۱۶ ، صفحه ۴۶۱ ، حدیث ۲۰۵۴۷

حدیث۲۰۵

امام علی علیه‌السلام : کانَ رَسولُ اللّهِ صلی الله علیه و آله و سلّم إذا رَأَى الفاکِهَةَ الجَدیدَةَ قَبَّلَها ووَضَعَها عَلی عَینَیهِ وفَمِهِ ، ثُمَّ قالَ : اللّهُمَّ کَما أرَیتَنا أوَّلَها فی عافِیَةٍ ، فَأَرِنا آخِرَها فی عافِیَةٍ؛ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم، چون میوه‌ای نو می‌دیدند ، آن را می‌بوسید ند و بر روی چشمان و دهانشان می‌نهادند و سپس می گفتند:خداوندا ! چنان که آغاز این را در عافیت به ما نشان دادی ، پایان آن را نیز در عافیت به ما بنمایان. الأمالی للصدوق ، صفحه ۳۳۸ ، حدیث ۳۹۶

حدیث۲۰۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَیکُم بِالفاکِهَةِ فی إقبالِها؛ فَإِنَّها مَصَحَّةٌ لِلأَبدانِ مَطرَدَةٌ لِلأَحزانِ، وألقوها فی إدبارِها ؛ فَإِنَّها داءُ الأَبدانِ ؛ بر شما باد میوه در هنگام روی کردنش؛ چرا که در این هنگام، مایه: سلامت تن و از میان رفتن اندوه است. نیز آن را در

هنگام پشت کردن وا گذارید؛ که در این هنگام، دردی برای تن است. بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۹۶

حدیث۲۰۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : کُلُوا الثِّمارَ وِتراً لا یَضُرُّ ؛ میوه‌ها را جدا جدا بخورید تا زیان نرساند . جامع الأحادیث للقمّی ، صفحه ۱۰۸ و دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۳۸

حدیث۲۰۸

پیـامبر خـدا صـلی الله علیـه و آلـه و سـلّم : الرُّمّـانُ سَـیِّدُ الفاکِهَـةِ ، ومَن أکَـلَ رُمّانَـةً أغضَـبَ شَـیطانَهُ أربَعینَ صَـباحا؛ انـار ، مِهـتر همه میوه‌هـاست و هر کس یـک انار بخورد، چهل پگاه، شـیطان خویش را به خشم می‌آورد . المحاسن ، جلـد ۲ ، صفحه ۳۵۹ ، حدیث ۲۲۴۹

حدیث۲۰۹

امام صادق علیه‌السـلام : أطعِموا مَحمومیکُمُ التُّفّاحَ ؛ فَما مِن شَـیءٍ أنفَعَ مِنَ التُّفّاحِ ؛ به تبـداران خود، سـیب بدهید؛ چرا که هیچ چیز، سودمندتر از سیب نیست . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۷ ، حدیث ۱۰

حدیث۲۱۰

التُّفّاحُ یُفَرِّجُ المَعِـدَةَ . وقال : کُلِ التُّفّاحَ ؛ فَإِنَّهُ یُطفِئُ الحَرارَةَ ، ویُبَرِّدُ الجَوفَ ، ویَذهَبُ بِالحُمّی . وفی حَدیثٍ آخَرَ : یَذهَبُ بِالوَباءِ ؛ به نقل از اسحاق بن مطهّر ، از امام صادق علیه‌السلام: سیب، معده را گشایش می‌دهد . همچنین فرمودند : سیب بخور؛ چرا که حرارت را فرو می‌نشاند، درون را سرد می‌کند و تب را می‌بَرد . در حدیث دیگری است که فرمودند : وبا را از میان می‌برد . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۳۶۸ ، حدیث ۲۲۸۴

حدیث۲۱۱

امـام کـاظم علیه‌السـلام : التُّفّـاحُ یَنفَعُ مِن خِصـالٍ عِـدَّةٍ : مِنَ السَّمِّ ، وَالسِّـحرِ ، وَاللَّمَمِ یَعرِضُ مِن أهلِ الأَرضِ ، وَالبَلغَمِ الغالِبِ ، ولَیسَ شَیءٌ أسرَعَ مِنهُ مَنفَعَةً ؛ سـیب، برای درمان چند چیز سودمند است : مسـمومیت ، سِحر ، جنونی که از زمینیان پیش می‌آید، و بلغمی که چیره شده باشد. هیچ چیز منفعتش سریع تر از این نیست . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۵ ، حدیث ۲

حدیث۲۱۲

امام صادق علیه‌السلام : التُّفّاحُ نَضوحُ المَعِدَةِ؛ سیب ، پالاینده و خوش‌بو کننده معده است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۵ ، حدیث ۱

حدیث۲۱۳

امام علی علیه‌السـلام : کُلُوا التُّفّاحَ ؛ فَإِنَّهُ یَدبَغُ المَعِدَةَ ؛ سـیب بخورید ، که معده را می‌پالاید . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۷ ، حدیث ۱۱

حدیث۲۱۴

امام صادق علیه‌السلام : لَو یَعلَمُ النّاسُ ما فِی التُّفّاحِ ما داوَوا مَرضاهُم إلاّ بِهِ ، ألا وإنَّهُ أسرَعُ شَیءٍ مَنفَعَةً لِلفُؤادِ خاصَّةً ، وإنّهُ نَضوحُهُ ؛ اگر مردم می‌دانستند در سیب چیست، بیمارانشان را جز به آن درمان نمی‌کردند. بدانید که سیب، به ویژه، سودمندترین چیز برای قلب و مایه شست‌وشوی آن است. طبّ الأئمّهٔ لابنی بسطام ، صفحه ۱۳۵ و الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۷ ، حدیث ۱۰

حدیث۲۱۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : أربَعَةٌ تَزیدُ فِی العُمُرِ : . . . وأکلُ التُّفّاحِ بِالأَسحارِ؛ چهار چیز ، عمر را می‌افزاید : ... و خوردن سیب در سحرگاهان . المواعظ العددیّهٔ ، صفحه ۲۱۱

حدیث۲۱۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : کُلُوا التُّفّاحَ عَلَی الرّیقِ ؛ فَإِنَّهُ نَضوحُ المَعِدَةِ؛ سیب را ناشتا بخورید؛ چرا که تمیزکننده معده است . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۷۵ ، حدیث ۱۲۴۸ و بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۷۷ ، حدیث ۳۷

حدیث۲۱۷

امام باقر علیه‌السلام : إذا أرَدتَ أکلَ التُّفّاحِ فَشُمَّهُ ثُمّ کُلهُ ؛ فَإِنَّکَ إذا فَعَلتَ ذلِکَ أخرَجَ مِن جَسَدِکَ کُلَّ داءٍ وغائِلَةٍ ، ویُسَکِّنُ ما یوجَدُ مِن قِبَلِ الأَرواحِ کُلِّها؛ هنگامی که خواستی سیب بخوری ، آن را ببوی و سپس بخور . اگر این کار را انجام دادی ، هر درد و عارضه‌ای از تنت بیرون می‌رود و همه آنچه از سوی ارواح، در انسان ایجاد می‌شود، فرو می‌نشیند. طبّ الأئمّهٔ لابنی بسطام ، صفحه ۱۳۵ و بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۷۵ ، حدیث ۳۳

حدیث۲۱۸

امام علی علیه‌السلام : أکلُ الجَوزِ فی شِدَّةِ الحَرِّ یُهَیِّجُ الحَرَّ فِی الجَوفِ ، ویُهَیِّجُ القُروحَ عَلَی الجَسَدِ ، وأکلُهُ فِی الشِّتاءِ ؛ یُسَخِّنُ الکُلیَتَینِ ، ویَدفَعُ البَردَ ؛ خوردن گردو در گرمای شدید، حرارت را در بدن بر می‌انگیزد و زخم‌های تن را تحریک می‌کند ؛ امّا خوردن آن در زمستان ، کلیه‌ها را گرم می‌کند و سرما را می‌رانَد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۴۰ ، حدیث ۱

حدیث۲۱۹

امام کاظم علیه‌السلام : مَن تَغَیَّرَ عَلَیهِ ماءُ ظَهرِهِ ، یَنفَعُ لَهُ اللَّبَنُ الحَلیبُ بِالعَسَلِ ؛ هر کس آبِ کمرش بر وی دیگرگون شود ، شیر تازه با عسل برایش سودمند است . مکارم الأخلاق ، ج ۱ ، ص۳۵۸ ، ح۱۱۶۴ و بحارالأنوار ، ج۶۶ ، ص ۲۹۰ ، ح ۲

حدیث۲۲۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : کُلُوا الزَّیتَ ، وَادَّهِنوا بِالزَّیتِ ؛ فَإِنَّهُ مِن شَجَرَةٍ مُبارَکَةٍ ؛ زیتون بخورید و خود را با روغن زیتون چرب کنید ؛ چرا که آن ، از درختی خجسته است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۳۱ ، حدیث ۱

حدیث۲۲۱

امام صادق علیه‌السلام : نِعمَ اللُّقمَةُ الجُبنُ ؛ یُطَیِّبُ الشَّربَةَ ، ویَهضِمُ ما قَبلَهُ ، ویُمرِئُ ما بَعدَهُ؛ پنیر، چه نیکو لقمه‌ای است! نوشیدن انسان را خوش‌بو می‌سازد، آنچه را پیش از آن هست، هضم می‌کند و آنچه را پس از آن باشد، دوست‌داشتنی می‌سازد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۰۵ ، حدیث ۱۰

حدیث۲۲۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : کُلُوا الجُبنَ ؛ فَإِنَّهُ یورِثُ النُّعاسَ ، ویَهضِمُ الطَّعامَ؛ پنیر بخورید ؛ چرا که خواب می‌آورد و غذا را هضم می‌کند . طبّ النبیّ صلی الله علیه و آله و سلّم ، صفحه ۱۱ و بحارالأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۰۰

حدیث۲۲۳

امام صادق علیه‌السلام : الجُبنُ وَالجَوزُ إذَا اجتَمَعا فی کُلِّ واحِدٍ مِنهُما شِفاءٌ ، وإن افتَرَقا کانَ فی کُلِّ واحِدٍ مِنهُما داءٌ ؛ پنیر و گردو، چون با هم یک‌جا جمع شوند، در هر یک از آنها درمان است ؛ امّا اگر از هم جدا شوند ، در هر یک از آنها درد است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۴۰ ، حدیث ۲

حدیث۲۲۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : ما مِن امرَأَةٍ حامِلَةٍ أکَلَتِ البِطّیخَ بِالجُبنِ إلاّ یَکونُ مَولودُها حَسَنَ الوَجهِ وَالخُلُقِ ؛ هیچ زن بارداری نیست که خربزه با پنیر بخورد ، مگر آن‌که کودکش خوش‌روی و خوش‌خوی شود . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۹۹

حدیث۲۲۵

امام صادق علیه‌السلام : السَّمنُ ما دَخَلَ جَوفا مِثلُهُ ، وإنَّنی لَأَکرَهُهُ لِلشَّیخِ ؛ روغن حیوانی ، چیزی است که همانند آن ، به بدن درنیامده است ؛ امّا من آن را برای پیر ، ناخوشایند می‌دانم . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۳۵ ، حدیث ۶

حدیث۲۲۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن أکَلَ لُقمَةً سَمینَةً نَزَلَ مِثلُها مِنَ الدّاءِ مِن جَسَدِهِ ، ولَحمُ البَقَرِ داءٌ ، وسَمنُها شِفاءٌ ، ولَبَنُها دَواءٌ ، وما دَخَلَ الجَوفَ مِثلُ السَّمنِ ؛ هر کس یک لقمه چرب‌شده به روغن حیوانی بخورد ، به همان اندازه ، بیماری از تن او فرو می‌ریزد . گوشت گاو ، درد است و روغن آن ، شفا و شیرش نیز درمان . هیچ چیز ، همانند روغن گاو ، به بدن درنیامده است . دعائم الإسلام ، جلد ۲ ، صفحه ۱۱۱ ، حدیث ۳۶۵

حدیث۲۲۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : ما أنزَلَ اللّه‌ُ مِن داءٍ إلاّ وقَد أنزَلَ لَهُ شِفاءً ، وفی ألبانِ البَقَرِ شِفاءٌ مِن کُلِّ داءٍ؛ خداوند، هیچ دردی فرو نفرستاده، مگر این که برای آن، درمانی هم فرستاده است. در شیر گاو ، درمان هر درد هست . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۳۱ ، حدیث ۲۸۱۶

حدیث۲۲۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَیکُم بِأَلبانِ البَقَرِ ؛ فَإِنَّها تَرُمُّ مِن کُلِّ شَجَرٍ ، وهُوَ شِفاءٌ مِن کُلِّ داءٍ؛ بر شما باد شیر گاو ؛ چرا که گاو از هر درختی می‌خورد و شیر آن ، درمانی برای هر درد است . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۲۹۴ ، حدیث ۱۹۶۷

حدیث۲۲۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : إنّ فی . . . ألبانِها شِفاءً لِلذِّرِبَةِ بُطونُهُم؛ در شیر شتر ، شفای اسهال است . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۴۶ ، حدیث ۲۸۲۸۶

حدیث۲۳۰

امام علی علیه‌السلام : حَسوُ اللَّبَنِ شِفاءٌ مِن کُلِّ داءٍ إلاَّ المَوتَ؛ نوشیدن شیر، شفایی برای هر درد است، مگر مرگ . الخصال ، صفحه ۶۳۶ ، حدیث ۱۰

حدیث۲۳۱

عن أبی الحسن الأصبهانی : کُنتُ عِندَ أبی عَبدِاللّهِ علیه‌السلام فَقالَ لَهُ رَجُلٌ وأنَا أسمَعُ : جُعِلتُ فِداکَ ! إنّی أجِدُ الضَّعفَ فی بَدَنی . فَقالَ لَهُ : عَلَیکَ بِاللَّبَنِ ؛ فَإِنَّهُ یُنبِتُ اللَّحمَ ، ویَشُدُّ العَظمَ ؛ به نقل از ابو الحسن اصفهانی: نزد امام صادق علیه‌السلام بودم . در حالی که من نیز می‌شنیدم ، مردی به ایشان گفت : فدایت شوم ! من در بدنم احساس ضعف می کنم . امام علیه‌السلام به او فرمودند : بر تو باد شیر؛ چرا که گوشت می‌رویاند و استخوان را استحکام می‌بخشد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۳۶ ، حدیث ۷

حدیث۲۳۲

امام صادق علیه‌السلام : ما وَجَدنا لِوَجَعِ الحَلقِ مِثلَ حَسوِ اللَّبَنِ؛ برای گلودرد، چیزی چون نوشیدن شیر نیافته‌ایم . بحارالأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۸۲ ، حدیث ۴

حدیث۲۳۳

امام کاظم علیه‌السلام : مَن تَغَیَّرَ عَلَیهِ ماءُ الظَّهرِ ، فَإِنَّهُ یَنفَعُ لَهُ اللَّبَنُ الحَلیبُ ، وَالعَسَلُ؛ هر کس که آب کمرش دیگرگون می‌شود، شیر تازه همراه با عسل برایش سودمند است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۳۷ ، حدیث ۸

حدیث۲۳۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَیکُم بِالزَّبیبِ ؛ فَإِنَّهُ یَکشِفُ المِرَّةَ ، ویَذهَبُ بِالبَلغَمِ، ویَشُدُّ العَصَبَ ، ویَذهَبُ بِالإِعیاءِ، ویُحَسِّنُ الخُلُقَ، ویُطَیِّبُ النَّفسَ، ویَذهَبُ بِالغَمِّ ؛ بر شما باد مویز ، چرا که تلخه را می‌زداید ، بلغم را می‌بَرَد ، پِی را استحکام می‌دهد ، رنجیدگی و خستگی را از میان بر می‌دارد ، خوی را خوش می‌سازد ، دل را پاک و پیراسته می‌دارد و اندوه را می‌بَرَد. الخصال ، صفحه ۳۴۴ ، حدیث ۹

حدیث۲۳۵

پیامبر خـدا صـلی الله علیه و آله و سلّم : مَن أدمَنَ أكلَ الزَّبيبِ عَلَى الرّيقِ ، رُزِقَ الفَهمَ وَالحِفظَ وَالذِّهنَ ، ونَقَصَ مِنَ البَلغَمِ ؛ هر كس به خوردن مَويز در حالت ناشتا عادت كنـد ، فهم و حافظه و ذهن ، روزیِ او می‌شود و بلغمِ وی می كاهـد . بحار الأنوار ، جلـد ۶۲ ، صفحه ۲۷۱ ، حديث ۷۰

حدیث۲۳۶

امـام رضا علیه‌السـلام : مَن أرادَ أن يَزيـدَ فی حِفظِهِ فَليَأكُل سَـبعَ مَثاقيلَ زَبيبا بِالغَـداةِ عَلَى الرّيقِ ؛ هر كس كه می‌خواهـد به حافظه‌اش افزوده شود، صبحگاهان در حالت ناشتا، هفت مثقال مويز بخورد. طبّ الإمام الرضا عليه‌السلام ، صفحه ۳۶ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۴

حدیث۲۳۷

امام علی علیه‌السـلام : مَنِ اصـطَبَحَ بِإِحدى وعِشـرينَ زَبيبَةً حَمراءَ لَم يَمرَض إلاّ مَرَضَ المَوتِ إن شاءَ اللّه؛ هر كس بيست و يک مويزِ سرخ را خورشِ خود بگيرد ، به خواست خداونـد ، به هيـچ بيماری‌ای مگر بيماری مرگ ، مبتلا نمی‌شود . الكافی ، جلـد ۶ ، صفحه ۳۵۱ ، حديث ۱

حدیث۲۳۸

امام علی علیه‌السـلام : العَسَلُ شِـفاءٌ مِن كُلِّ داءٍ ولا داءَ فيهِ ؛ يُقِلُّ البَلغَمَ ، ويَجلُو القَلبَ ؛ عسل ، شفای هر بيماری‌ای است و بيماری‌ای هم در آن نيست؛ بلغم را كم می كند و دل را جلا می‌دهد. مكارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۵۹ ، حديث ۱۱۷۲

حدیث۲۳۹

پیامبر خدا صـلی الله علیه و آله و سـلّم : مَن أرادَ الحِفظَ ، فَليَأكُلِ العَسَلَ ؛ هر كس حافظه می‌خواهد ، عسل بخورد. مكارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۵۸ ، حديث ۱۱۶۷

حدیث۲۴۰

امام رضا علیه السـلام: فِی العَسَلِ شِـفاءٌ مِن كُلِّ داءٍ . مَن لَعِقَ لعقَةَ عَسَلٍ عَلَى الرّيقِ يَقطَعُ البَلغَمَ ، ويَحسِمُ الصَّفرَةَ ، ويَمنَعُ المِرَّةَ السَّوداءَ ، ويُصَـفِّی الذِّهنَ ، ويُجَوِّدُ الحِفظَ إذا كانَ مَعَ اللُّبانِ الذَّكَرِ؛ در عسل ، درمان هر دردی است. هر كس ناشـتا يک قاشق عسل بخورد ، اين عسـل ، بلغم را پايان می‌دهـد ، صـفرا را فرو می‌نشانَـد ، مانع از تلخه سـياه (سودا) می‌شود و ذهن را صـفا می‌بخشـد ، و اگر كه همراه با كُندُر خورده شود ، حافظه را نكو می‌سازد. الفقه المنسوب للإمام الرضا عليه‌السـلام ، صفحه ۳۴۶ و بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۹۳ ، حديث ۱۶

حدیث۲۴۱

پیامبر خـدا صـلی الله علیه و آله و سـلّم : ثَلاثٌ يَزِدنَ فِی الحِفظِ ويَذهَبنَ بِالبَلغَمِ : قِراءَةُ القُرآنِ ، وَالعَسَلُ ، وَاللُّبانُ . سه چيز ، حافظه را افزون می كند و بلغم را از ميان می‌بَرَد: قرائت قرآن ، عسل و كُندُر. بحارالأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۹۰ ، حديث ۳

حدیث۲۴۲

عن عبد الرحمن بن الجهم : شَكا ذَريحٌ المُحارِبيّ قَراقِرَ فى بَطنِهِ إلى أبى عَبدِاللّهِ عليه‌السلام ، فَقالَ : أتوجِعُكَ؟ قالَ : نَعَم . قالَ : ما يَمنَعُكَ مِنَ الحَبَّةِ السّوداءِ وَالعَسَلِ لَها؛ به نقل از عبد الرحمان بن جَهْم: ذريح محاربى ، نزد امام صادق عليه‌السلام ، اظهار كرد كه شكم وى غُرغُر مى كند . امام پرسيدند: آيا درد هم دارى؟ گفت : آرى. فرمودند: چرا براى درمان آن ، از سياه‌دانه و عسل ، بهره نمى‌جويى؟ طبّ الأئمّة لابنى بسطام ، صفحه ۱۰۰ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۷۷ ، حديث ۱۳

حدیث۲۴۳

پيامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلّم : ما لِلنّفساءِ عِندى شِفاءٌ مِثلُ الرُّطَبِ ، وما لِلمَريضِ مِثلُ العَسَلِ ؛ نزد من براى زن تازه‌زا ، درمانى همانند خرما و براى بيمار، درمانى همانند عسل وجود ندارد . كنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۴۴ ، حديث ۲۸۲۷۹

حدیث۲۴۴

امام على عليه‌السلام : العَسَلُ فيهِ شِفاءٌ ؛ در عسل ، درمان است . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۳۰۰ ، حديث ۱۹۹۱

حدیث۲۴۵

امام على عليه‌السلام : مَا استَشفَى المَريضُ بِمِثلِ شُربِ العَسَلِ ؛ بيمار ، به چيزى همانند خوردن عسل ، درمان نجسته است . الكافى ، جلد ۶ ، صفحه ۳۳۲ ، حديث ۵

حدیث۲۴۶

پيامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلّم : نِعمَ الشَّرابُ العَسَلُ ؛ يَرعَى القَلبَ ، ويُذهِبُ بَردَ الصَّدرِ ؛ عسل ، چه خوب نوشيدنى‌اى است! قلب را مراقبت مى كند و سردىِ سينه را از ميان مى‌برد . مكارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۵۸ ، حديث ۱۱۶۸

حدیث۲۴۷

پيامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلّم : العَسَلُ شِفاءٌ ؛ يَطرُدُ الرّيحَ وَالحُمّى ؛ عسل ، شفايى است كه باد و تب را دور مى كند . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۹۴ ، حديث ۱۹

حدیث۲۴۸

امام رضا عليه‌السلام : مَن أرادَ دَفعَ الزُّكامِ فِى الشِّتاءِ أجمَعَ ، فَليَأكُل كُلَّ يَومٍ ثَلاثَ لُقَمٍ شَهدٍ ؛ هر كه مى‌خواهد در همه زمستان از سرماخوردگى دور بماند ، هر روز ، سه لقمه شهد بخورد . طبّ الإمام الرضا عليه‌السلام ، صفحه ۳۷ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۴

حدیث۲۴۹

امام هادى عليه‌السلام: لَمّا سُئِلَ عَنِ الحُمّى الغِبِّ الغالِبَةِ: يُؤخَذُ العَسَلُ وَالشّونيزُ ، ويُلعَقُ مِنهُ ثَلاثُ لَعقاتٍ ؛ فَإِنَّها تَنقَلِعُ ، وهُمَا المُبارَكانِ

، قالَ اللّه‌ تَعالی فِی العَسَلِ : خْرُجُ مِن بُطُونِهَا شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَ نُهُ فِيهِ شِفَآءٌ لِّلنَّاسِ ؛ هنگامی که درباره تبِ پیوسته یک روز در میان از ایشان پرسیدند: قدری عسل و شونیز (سیاه‌دانه) ، برداشته و سه لیسه انگشت از آن خورده شود . در این صورت ، تب ، ریشه‌کن خواهد شد ، و این هر دو ، مبارک هستند . خداوند متعال ، درباره عسل فرموده است : (از درونِ [شکم] آن (زنبور) ، شهدی که به رنگ‌های گوناگون است ، بیرون می‌آید . در آن ، برای مردم ، درمانی است) . طبّ الأئمّة لابنی بسطام ، صفحه ۵۱ عن أبی جعفر ، بحارالأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۰۰ ، حدیث ۲۳

حدیث۲۵۰

امام صادق علیه‌السلام: مَن باتَ وفی جَوفِهِ سَمَکٌ لَم یَتبَعهُ بِتَمراتٍ أو عَسَلٍ ، لَم یَزَل عِرقُ الفالِجِ یَضرِبُ عَلَیهِ حَتّی یُصبِحَ ؛ هر کس در حالی بخوابد که ماهی خورده و در پی آن ، چند خرما یا مقداری عسل نخورده است ، تا صبح ، رگِ سستْ‌اندامی بر او غلبه خواهد داشت. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۲۳ ، حدیث ۱

حدیث۲۵۱

امام رضا علیه‌السلام : فِی العَسَلِ شِفاءٌ مِن کُلِّ داء . مَن لَعِقَ لَعقَةَ عَسَلٍ عَلَی الرِّیقِ یَقطَعُ البَلغَمَ ، ویَحسِمُ الصَّفرَةَ ، ویَمنَعُ المِرَّةَ السَّوداءَ ، ویُصَفّی الذِّهنَ ، ویُجَوِّدُ الحِفظَ إذا کانَ مَعَ اللُّبانِ الذِّکَرِ ؛ در عسل ، درمان هر دردی است . هر کس ناشتا یک انگشت از آن را بلیسد ، این عسل ، بلغم [وی]را پایان می‌دهد ، صفرا را فرو می‌نشانَد ، تلخه سیاه (زرداب) را مانع می‌شود ، ذهن را صفا می‌بخشد و اگر که همراه با کُنْدُر خورده شود ، حافظه را نکو می‌سازد. الفقه المنسوب للإمام الرضا علیه‌السلام ، ص۳۴۶ و بحار الأنوار ، ج۶۶ ، ص۲۹۳

حدیث۲۵۲

امام رضا علیه‌السلام : مُداوَمَةُ أکلِ البَیضِ یَعرِضُ مِنهُ الکَلَفُ فِی الوَجهِ ؛ خوردن همیشگی تخم‌مرغ ، سبب پیدایش کَک‌مَک در صورت می‌شود . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث۲۵۳

امام رضا علیه‌السلام : الاِمتِلاءُ مِنَ البَیضِ المَسلوقِ یورِثُ الرَّبوَ وَالاِبتِهارَ ؛ پُرخوری از تخم‌مرغ آب‌پَز ، نفسْ‌تنگی و نفس‌بُریدگی می‌آورد . طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۲۸ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث۲۵۴

امام کاظم علیه‌السلام : کَثرَةُ أکلِ البَیضِ تَزیدُ فِی الوَلَدِ؛ فراوان خوردن تخم‌مرغ ، فرزند را افزون می‌سازد . الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۲۵، حدیث ۴

حدیث۲۵۵

امام باقر علیه‌السلام : مَن عَدِمَ الوَلَدَ فَلیَأکُلِ البَیضَ وَلیُکثِر مِنهُ ؛ فَإِنَّهُ یُکثِرُ النَّسلَ ؛ هر کس فرزند ندارد ، تخم‌مرغ بخورد و فراوانْ از آن بهره ببرد ؛ چرا که نسل را می‌افزاید . طبّ الأئمّة لابنی بسطام ، ص۱۳۰ و دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۶۳۲

حدیث۲۵۶

امام على عليه‌السلام : إنّ نَبيّا مِنَ الأَنبياءِ شَكا إلَى اللّهِ قِلَّةَ النَّسلِ فى اُمَّتِهِ ، فَأَمَرَهُ أن يَأمُرَهُم بِأَكلِ البَيضِ ، فَفَعَلوا فَكَثُرَ النَّسلُ فيهِم ؛ يكى از پيامبران، از كمىِ زاد و ولد در ميان امّت خويش، به درگاه خداوند عز و جل ناليد. خداوند، او را فرمود كه مردم را به خوردن تخم‌مرغ، سفارش كند. مردم ، اين كار را كردند و از آن پس، زاد و ولد در ميانشان فراوان شد. بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۶ ، حديث ۸

حدیث۲۵۷

امام كاظم عليه‌السلام : مَن أخَذَ سُكَّرَتَينِ عِندَ النَّومِ ، كانَت لَهُ شِفاءً مِن كُلِّ داءٍ إلاّ السّامَ ؛ هر كس در هنگام خفتن ، دو شكر پاره بردارد ، براى او در برابر هر دردى ، مگر درد مرگ ، درمان است . مكارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۶۳ ، حديث ۱۱۸۷

حدیث۲۵۸

امام كاظم عليه‌السلام : تَأخُذُ لِلحُمّى وَزنَعَشَرَةِ دَراهِمَ سُكَّرا بِماءٍ بارِدٍ عَلَى الرِّيقِ؛ براى تب ، به اندازه وزن دَه درهم ، شكر به آب سرد درمى‌آميزى و ناشتا مى‌خورى . مكارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۶۳ ، حديث ۱۱۸۹

حدیث۲۵۹

پيامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلّم : إنّ اللّه‌عز و جل أوحى إلى موسَى بنِ عِمرانَ أن : اِبدَأ بِالمِلحِ وَاختِم بِالمِلحِ ؛ فَإِنَّ فِى المِلحِ دَواءً مِن سَبعينَ داءً ، أهوَنُهَا الجُنونُ ، وَالجُذامُ ، وَالبَرَصُ ، ووَجَعُ الحَلقِ وَالأَضراسِ ، ووَجَعُ البَطنِ ؛ خداوند عز و جل به موسى بن عمران وحى كرد كه :(غذا را) با نمك ، آغاز كن و با نمك ، پايان ده ؛ چرا كه درمان هفتاد درد ، در نمك است و كمترينِ اين دردها ديوانگى ، جذام ، پيسى ، گلودرد ، دندان‌درد و شكم‌درد است. المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۴۲۵ ، حديث ۲۴۹۰

حدیث۲۶۰

امام على عليه‌السلام : مَنِ ابتَدَأَ طَعامَهُ بِالمِلحِ ؛ ذَهَبَ عَنهُ سَبعونَ داءً وما لا يَعلَمُهُ إلاّ اللّه‌عز و جل؛ هر كس غذاى خود را با نمك آغاز كند ، هفتاد درد و دردهاى بسيار ديگرى - كه كسى جز خداوند عز و جل آنها را نمى‌داند - از وى دور مى‌شوند . الخصال ، صفحه ۶۲۳ ، حديث ۱۰

حدیث۲۶۱

امام صادق عليه‌السلام : مَن ذَرَّ عَلى أوَّلِ لُقمَةٍ مِن طَعامِهِ المِلحَ ؛ ذَهَبَ عَنهُ بِنَمَشِ الوَجهِ ؛ هر كس بر نخستين لقمه از غذاى خود نمك بپاشد ، كَك‌مكِ صورت او از ميان مى‌رود . الكافى ، جلد ۶ ، صفحه ۳۲۶ ، حديث ۸

حدیث۲۶۲

امام كاظم عليه‌السلام : قَصَبُ السُّكَّرِ يَفتَحُ السُّدودَ ، ولا داءَ فيهِ ولا غائِلَةَ ؛ نيشكر ، انسدادها را مى‌گشايد و هيچ بيمارى و عارضه‌اى در آن نيست . مكارم الأخلاق ، ج۱ ، ص۳۶۳ ، ح۱۱۹۱ و بحار الأنوار ، ج۶۶ ، ص۱۸۹ ، ح۲

حدیث۲۶۳

امام رضا علیه‌السلام : السُّکَّرُ الطَّبَرزَدُ یَأکَلُ البَلغَمَ أکلًا ؛ شکرِ طبرزد ، بلغم را به‌کلّی از میان می‌برد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۹۷ ، حدیث ۱

حدیث۲۶۴

الإمام الباقر علیه‌السلام: - لِزُرارَةَ- وَیحَکَ یا زُرارَةُ ، ما أغفَلَ النّاسَ عَن فَضلِ السُّکَّرِ الطَّبرزَدِ ! وهُوَ یَنفَعُ مِن سَبعینَ داءً ، وهُوَ یَأکُلُ البَلغَمَ أکلًا ویَقلَعُهُ بِأَصلِهِ ؛ امام باقر (علیه‌السلام)خطاب به زُراره(فرمودند): ای زراره ! دریغ از تو! چه قدر مردم از ارزش شکر طبرزد ، بی‌خبرند، در حالی که برای هفتاد بیماری، سودمند است و بلغم را کاملاً فرو می‌خورد و ریشه‌کن می‌سازد! طبّ الأئمّهٔ لابنی بسطام ، ص۶۷ و بحار الأنوار ، ج۶۶ ، ص ۳۰۰ ، ح ۱۱

حدیث۲۶۵

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلّم) می فرمایند: سَیِّدُ طَعامِ أهلِ الدُّنیا وَالآخِرَةِ اللَّحمُ ، ثُمَّ الأَرُزُّ ؛ مهتر همه خوراکی‌های ساکنان این سرای و آن سرای ، گوشت و سپس برنج است. عیون أخبار الرضا علیه‌السلام ، ج۲ ، ص۳۵ ، ح۷۹

حدیث۲۶۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : الأَرُزُّ فِی الأَطعِمَةِ کَالسَّیِّدِ فِی القَومِ؛ برنج در میان خوراکی‌ها ، به سان مهتر (رئیس) در میان قوم است . طبّ النبیّ صلی الله علیه و آله و سلّم ، ص۶ و بحار الأنوار ، ج۶۲ ، ص۲۹۴

حدیث۲۶۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : نِعمَ الدَّواءُ الأَرُزُّ ، بارِدٌ صَحیحٌ سَلیمٌ مِن کُلِّ داءٍ ؛ برنج ، نیکو دارویی است : سرد است و سالم و برکنار از هر بیماری . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۶۲ ، حدیث ۷

حدیث۲۶۸

امام صادق علیه‌السلام : نِعمَ الطَّعامُ الأَرُزُّ ، وإنّا لَنَدَّخِرُهُ لِمَرضانا؛ برنج ، نیکو غذایی است . ما آن را برای بیماران خویش نگه می‌داریم . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۴۲ ، حدیث ۴

حدیث۲۶۹

امام صادق علیه‌السلام : شَکا رَجُلٌ إلی نَبِیِّ اللّهِ صلی الله علیه و آله و سلّم قَساوَةَ القَلبِ ، فَقالَ لَهُ : عَلَیکَ بِالعَدَسِ ؛ فَإِنَّهُ یُرِقُّ القَلبَ ، ویُسرِعُ الدِّمعَةَ؛ مردی نزد پیامبر خدا از سنگ‌دلی ، اظهار ناراحتی کرد . به او فرمودند: بر تو باد عدس ؛ چرا که دل را نازک می‌کند و اشک را شتاب می‌دهد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۴۳ ، حدیث ۳

حدیث۲۷۰

امام باقر علیه‌السلام : کانَ فیما أوصی بِهِ رَسولُ اللّهِ صلی الله علیه و آله و سلّم عَلِیّاً علیه‌السلام أن قالَ : یا عَلِیُّ ، کُلِ العَدَسَ ؛ فَإِنَّهُ مُبارَکٌ مُقَدَّسٌ وهُوَ یُرِقُّ القَلبَ ، ویُکثِرُ الدَّمعَهَ ، وإنَّهُ بارَکَ عَلَیهِ سَبعونَ نَبِیّاً ؛ از جمله سفارش‌های پیامبر خدا به علی علیه‌السلام آن بود که فرمودند : ای علی! عدس بخور ؛ چرا که مبارک و مقدّس است ، دل را نازک می کند و اشک را افزون می‌سازد ، و هفتاد پیامبر ، دوام سودمندیِ آن را از خداوند متعال خواسته‌اند. بحارالأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۵۸ ، حدیث ۵

حدیث۲۷۱

امام علی علیه‌السلام : أکلُ العَدَسِ ، یُرِقُّ القَلبَ ، ویُکثِرُ الدَّمعَهَ؛ عدس، دل را نازک می کند و اشک را می‌افزاید. الکافی، جلد ۶ ، صفحه ۳۴۳ ، حدیث ۱

حدیث۲۷۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَیکُم بِالعَدَسِ ؛ فَإِنَّهُ یُرِقُّ القَلبَ ، ویُکثِرُ الدَّمعَهَ ، ولَقَد قَدَّسَهُ سَبعونَ نَبِیّاً؛ بر شما باد عدس ؛ چرا که دل را نازک می کند و اشک را افزون می‌سازد . و هفتاد پیامبر ، آن را پاک دانسته‌اند . بحارالأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۵۹ ، حدیث ۹

حدیث۲۷۳

امام صادق علیه‌السلام : اللّوبِیا یَطرُدُ الرِّیاحَ المُستَبطِنَهَ ؛ لوبیا ، بادهای نهفته درون را دور می کند . الکافی ، ج ۶ ، ص ۳۴۴ ، ح ۴

حدیث۲۷۴

عن أحمد بن محمّد بن أبی نصر عن الإمام الرضا علیه‌السلام : الحِمَّصُ جَیِّدٌ لِوَجَعِ الظَّهرِ وکانَ یَدعو بِهِ قَبلَ الطَّعامِ وبَعدَهُ ؛ به نقل از احمد بن محمّد بن ابی نصر، از امام رضا علیه‌السلام: نخود برای کمردرد، خوب است. نیز درباره ایشان آمده است که پیش و پس از غذا ، نخود می‌طلبیدند. بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۶۳ ، حدیث ۱

حدیث۲۷۵

امام علی علیه‌السلام : نِعمَ الإِدامُ الخَلُّ یَکسِرُ المِرَّهَ ، ویُطفِئُ الصَّفراءَ ، ویُحیِی القَلبَ ؛ سرکه ، نیکو خورشتی است؛ زرداب را می‌شکند ، صفرا را فرو می‌نشاند و قلب را زنده می کند. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۲۹ ، حدیث ۷

حدیث۲۷۶

امام صادق علیه‌السلام : الخَلُّ یُنیرُ القَلبَ ؛ سرکه ، قلب را روشن می کند. المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۲۸۴ ، حدیث ۱۹۲۵

حدیث۲۷۷

امام صادق علیه‌السلام : الخَلُّ یُسَکِّنُ المِرارَ ، ویُحیِی القَلبَ ، ویَقتُلُ دودَ البَطنِ ، ویَشُدُّ الفَمَ؛ سرکه ، تلخه را فرو می‌نشاند ، قلب را زنده می‌سازد ، کِرم‌های شکم را می کُشد و دهان را استحکام می‌بخشد . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۷۵

حدیث۲۷۸

امام صادق علیه‌السلام : الخَلُّ يَشُدُّ العَقلَ؛ سر كه ، عقل را استحكام مى‌بخشد . الكافى ، جلد ۶ ، صفحه ۳۲۹ ، حديث ۲

حدیث۲۷۹

امـام رضا علیه‌السـلام : مَن أرادَ ألّا يَسقُطَ اُذناهُ ولا لَهاتُهُ ، فَلا يَأكُل حُلوا إلّا تَغَرغَرَ بِخَلٍّ؛ هر كس مى‌خواهـد گوش‌هايش و نيز زبان كوچكش فرو نيفتد ، هيچ‌گاه شيرينى نخورد ، مگر اين كه پس از آن ، سر كه غِرغِره كند . طبّ الإمام الرضا عليه‌السلام ، صفحه ۴۰ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۵

حدیث۲۸۰

امام رضا علیه‌السـلام : مَن خَشِيَ الشَّقيقَةَ وَالشَّوصَةَ ، فَلا يُؤَخِّر أكلَ السَّمَكِ الطَّرِيّ صَيفاً وشِتاءً؛ هر كس از درد شقيقه و شكم درد مى‌ترسد ، نبايد در تابستان و زمستان ، خوردن ماهى تازه را به تأخير افكند. بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۴

حدیث۲۸۱

پيامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلّم : إدمانُ أكلِ السَّمَكِ الطَّرِيِّ ، يُذيبُ اللَّحمَ؛ پيوسته خوردن ماهى تازه، گوشت را ذوب مى‌كند . بحار الأنوار ، جلد ۶۵ ، صفحه ۱۹۰ ، حديث ۱

حدیث۲۸۲

امـام على علیه‌السـلام : لا تُـدمِنوا أكلَ السَّمَكِ ؛ فَإِنَّهُ يُـذيبُ الجَسَـدَ؛ به خوردن ماهى، مـداومت مكنيـد؛ زيرا تن را ذوب مى‌كنـد . الكافى ، جلد ۶ ، صفحه ۳۲۳ ، حديث ۵

حدیث۲۸۳

امام على علیه‌السـلام : أقِلّوا مِن أكلِ الحيتانِ ؛ فَإِنَّها تُـذيبُ البَـدَنَ ، وتُكثِرُ البَلغَمَ ، وتُغَلِّظُ النَّفسَ؛ كمتر ماهى بخوريد؛ چرا كه بدن را ذوب مى‌كند، بلغم را افزون مى‌سازد و نَفَس را سنگين مى‌نمايد. الخصال ، صفحه ۶۳۶ ، حديث ۱۰

حدیث۲۸۴

امام صادق علیه‌السـلام : ثَلاثَةٌ يُسْمِنَّ وثَلاثَةٌ يُهْزِلْنَ ، فأمّا الّتى يُسْمِنَّ : فإدْمانُ الحَمّامِ ، وشَمُّ الرائحَةِ الطَّيِّبهِ ، ولُبْسُ الثِّيابِ اللَّيِّنَةِ ، وأمّا الّتى يُهْزِلْنَ : فإدْمانُ أكْلِ البَيضِ ، والسَّمَكِ ، والطَّلْعِ ؛ سه چيز انسان را فربه مى‌كند و سه چيز لاغر مى‌سازد. آن سه كه فربه مى‌كند : حمّام رفتن زياد، بوييـدن بوى خوش و پوشيـدن لباس نرم است و آن سه كه لاغر مى‌كنـد: خوردن زياد تخم مرغ، ماهى و خرماى نارس است . الخصال : ۱۵۵ / ۱۹۴

حدیث۲۸۵

امام رضا علیه‌السـلام : الاِغتِسالُ بِالماءِ البارِدِ بَعدَ أكلِ السَّمَكِ يورِثُ الفالِجَ ؛ غسل كردن با آب سـرد پس از خوردن ماهى ، سستْ

اندامی در پی می‌آورد. بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث۲۸۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : کُلُوا التَّمرَ عَلَى الرِّيقِ ؛ فَإِنَّهُ يَقتُلُ الدّيدانَ فِى البَطنِ؛ ناشتا خرما بخورید ؛ چرا که کِرم‌های شکم را می‌کُشد . عیون أخبار الرضا علیه‌السلام ، جلد ۲ ، صفحه ۴۸ ، حدیث ۱۸۵

حدیث۲۸۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : أطعِموا نِساءَكُم فى نِفاسِهِنَّ التَّمرَ ؛ فَإِنَّهُ مَن كانَ طَعامُها فى نِفاسِهَا التَّمرَ خَرَجَ وَلَدُها ذلِكَ حَليما ، فَإِنَّهُ كانَ طَعامَ مَريَمَ حينَ وَلَدَت عيسى ، ولَو عَلِمَ اللّه‌طَعاما هُوَ خَيرٌ لَها مِنَ التَّمرِ أطعَمَها إيّاهُ؛ به زنان خود در دوره نزدیک زایمان ، خرما بدهید؛ زیرا هر کس که در دوره نزدیک زایمان غذایش خرما باشد، فرزندش بردبار زاده خواهد شد. خوراک مریم، هنگامی که عیسی را زایید، همین بود، در حالی که اگر خدا غذایی بهتر از خرما برای او سراغ داشت ، همان را به وی می‌خوراند . کنز العمّال ، جلد ۱۲ ، صفحه ۳۴۰ ، حدیث ۳۵۳۱۳

حدیث۲۸۸

امام صادق علیه‌السلام : اللَّحمُ يُنبِتُ اللَّحمَ ويَزيدُ فِى العَقلِ ، ومَن تَرَكَ أكلَهُ أيّاماً فَسَدَ عَقلُهُ؛ گوشت، گوشت می‌رویاند و بر عقل می‌افزاید؛ و هر کس آن را چند روز وا گذارد، عقلش تباه شود. بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۷۲ ، حدیث ۶۸

حدیث۲۸۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : اللَّحمُ وَاللَّبَنُ ؛ يُنبِتانِ اللَّحمَ ، ويَشُدّانِ العِظامَ ، وَاللَّحمُ يَزيدُ فِى السَّمعِ وَالبَصَرِ ، وَاللَّحمُ بِالبَيضِ يَزيدُ فِى الباءَةِ ؛ گوشت و شیر، گوشت می‌رویانند و استخوان‌ها را استحکام می‌بخشند و گوشت، شنوایی و بینایی را افزون می‌کند و گوشت همراه با تخم‌مرغ، بر نیروی جنسی می‌افزاید. بحارالأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۷۶ ، حدیث ۷۳

حدیث۲۹۰

امام رضا علیه‌السلام : أكلُ اللَّحمِ النِّيءِ يورِثُ الدّودَ فِى البَطنِ؛ خوردن گوشت خام ، در شکم ، کِرم پدید می‌آورد . طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۲۸ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث۲۹۱

عن هشام بن سالم : سَأَلتُ أبا عَبدِ اللّهِ علیه‌السلام عَن أكلِ لَحمِ النِّيءِ ، فَقالَ : هذا طَعامُ السِّباعِ؛ به نقل از هشام بن سالم: از امام صادق (علیه‌السلام) درباره خوردن گوشت خام پرسیدم. فرمودند: این ، خوراک درندگان است . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۷۱

حدیث۲۹۲

امام باقر علیه‌السلام : إنَّ رَسولَ اللّهِ صلی الله علیه و آله و سلّم نَهى أن يُؤكَلَ اللَّحمُ غَريضاً ، وقالَ : إنَّما تَأكُلُهُ السِّباعُ ، ولكِن حَتّى تُغَيِّرَهُ الشَّمسُ أوِ النّارُ ؛ پیامبر خدا ، از این که گوشت ، خام خورده شود ، نهی کرد و فرمودند : تنها درندگان ، چنین گوشتی

می‌خورنـد . [گوشت را] هنگامی بخورید که آفتاب یا آتش ، آن را دیگر گون ساخته باشد. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۱۳ ، حدیث ۱

حدیث۲۹۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن لَم یَأکُلِ اللَّحمَ أربَعینَ یَوماً ساءَ خُلُقُهُ ، فَکُلُوا اللَّحمَ ؛ فَإِنَّهُ یَزیدُ فِی السَّمعِ؛ هر کس چهل روز گوشت نخورد، بدخوی می‌شود . گوشت بخوریـد؛ چرا که بر شنوایی می‌افزایـد . الفردوس ، جلـد ۳ ، صـفحه ۶۲۷ ، حدیث ۵۹۶۰ و دانش نامه احادیث پزشکی: ۲ / ۱۲۸

حدیث۲۹۴

امام صادق علیه‌السلام : مَن أصابَهُ ضَعفٌ فی قَلبِهِ أو بَدَنِهِ فَلیَأکُل لَحمَ الضَّأنِ بِاللَّبَنِ ؛ فَإِنَّهُ یُخرِجُ مِن أوصالِهِ کُلَّ داءٍ وغائِلَةٍ ، ویُقَوّی جِسمَهُ ویَشُدُّ لِثَتَهُ؛ هر کس به ضعفی در قلب یا بدن خویش گرفتار آمد ، گوشت گوسفند همراه با شیر بخورد؛ چرا که این خوراک ، هر درد و عارضه‌ای را از انـدام وی بیرون می‌بَرَد ، تن او را تقویت می کند و لثه‌های او را نیز استحکام می‌دهد. بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۹۴ ، حدیث ۹

حدیث۲۹۵

امـام کـاظم علیه‌السـلام : مَن أکَلَ مَرَقـا بِلَحمِ بَقَرٍ أذهَبَ اللّٰه تَعالی عَنهُ البَرَصَ وَالجُذامَ؛ هر کس آب گوشت گاو بخورد، خداونـد ، پیسی و جُذام را از او دور می کند . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۱۲

حدیث۲۹۶

امـام صادق علیه‌السـلام : مَرَقُ لَحمِ البَقَرِ یَذهَبُ بِالبَیاضِ؛ آب گوشتِ گاو ، پیسـی را از میان می‌بَرَد . الکافی ، جلـد ۶، صفحه ۳۱۱، حدیث ۲

حدیث۲۹۷

امام صادق علیه‌السـلام : مَرَقُ السِّلقِ بِلَحمِ البَقَرِ یَذهَبُ بِالبَیاضِ؛ آب گوشت چغندر با گوشت گاو ، سـفیدی را از میان می‌برد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۱۶ ، حدیث ۵

حدیث۲۹۸

امام باقر علیه‌السلام : إنَّ بَنی إسرائیلَ شَکَوا إلی موسی علیه‌السلام ما یَلقَونَ مِنَ البَیاضِ ، فَشَکا ذلِکَ إلَی اللّٰهِ عز و جل فَأَوحَی اللّٰه عز و جل إلَیهِ : مُرهُم یَأکُلوا لَحمَ البَقَرِ بِالسِّلقِ؛ بنی اسرائیل ، از لکّه‌های سفیدی که [بر پوست] می‌دیدند ، نزد موسی علیه‌السلام اظهار ناراحتی کردنـد . پس خداونـد به موسـی علیه‌السـلام چنین وحی فرسـتاد : به آنان بگو که گوشت گاو ، همراه با چغنـدر بخورنـد . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۳۲۶ ، حدیث ۲۱۰۷

حدیث۲۹۹

عن سعد بن سعد : قُلتُ لِأَبِی الحَسَنِ علیه‌السلام : إنّ أهلَ بَیتی لا یَأکُلونَ لَحمَ الضَّأنِ . قالَ : فَقالَ : ولِمَ؟ قالَ : قُلتُ : إنَّهُم یَقولونَ : إنَّهُ یُهَیِّجُ بِهِمُ المِرَّةَ السّوداءَ وَالصُّداعَ وَالأَوجاعَ . فَقالَ لی : یا سَعدُ . فَقُلتُ : لَبَّیکَ ! قالَ: لَو عَلِمَ اللّه‌عز و جل شَیئاً أکرَمَ مِنَ الضَّأنِ لَفَدی بِهِ إسماعیلَ علیه‌السلام؛ به نقل از سعد بن سعد: به امام کاظم علیه‌السلام گفتم : خانواده من ، گوشت میش نمی‌خورند . پرسیدند: چرا؟ گفتم : آنان می‌گویند این گوشت ، تلخه سیاه و سردرد و دیگر دردها را در آنان تحریک می‌کند . به من فرمودند: ای سعد! . گفتم : لبیک! فرمود ند: اگر خداوند عز و جل چیزی را ارزشمندتر از میش می‌دانست ، آن را فِدیه اسماعیل علیه‌السلام می‌ساخت. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۱۰ ، حدیث ۲

حدیث۳۰۰

امام صادق علیه‌السلام : مَن أصابَهُ ضَعفٌ فی قَلبِهِ أو بَدَنِهِ فَلیَأکُل لَحمَ الضَّأنِ بِاللَّبَنِ ؛ فَإِنَّهُ یُخرِجُ مِن أوصالِهِ کُلَّ داءٍ وغائِلَةٍ ، ویُقَوّی جِسمَهُ ، ویَشُدُّ لِثَتَهُ؛ هر کس در قلب یا بدن خود به ضعفی گرفتار آمد ، گوشت میش با شیر بخورد ؛ چرا که در این صورت ، هر بیماری و عارضه‌ای ، از بند بند تن او برون می‌رود ، بدنش نیرو می‌گیرد و لثه‌اش استحکام می‌یابد . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۲۵۹ ، حدیث ۱۸۱۹

حدیث۳۰۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : إنّ اللّه‌عز و جل اختارَ مِن کُلِّ شَیءٍ شَیئاً . . . ومِنَ الغَنَمِ الضَّأنَ؛ خداوند عز و جل از هر چیز ، چیزی را برگزید. . . و از [میان انواع]گوسفند، میش را. الغیبهٔ للنعمانی ، صفحه ۶۷ ، حدیث ۷

حدیث۳۰۲

امام کاظم علیه‌السلام : لا أرَی بِأَکلِ الحُباری بَأساً ، وإنَّهُ جَیِّدٌ لِلبَواسیرِ ، ووَجَعِ الظَّهرِ ، وهُوَ مِمّا یُعینُ عَلی کَثرَةِ الجِماعِ ؛ در خوردن هوبَره ، اشکالی نمی‌بینم . برای بواسیر و درد کمر ، خوب است و از چیزهایی است که انسان را بر فراوانی آمیزش ، یاری می‌رساند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۱۳ ، حدیث ۶

حدیث۳۰۳

عن علیّ بن مَهزیار : تَغَدَّیتُ مَعَ أبی جَعفَرٍ علیه‌السلام فَأُتِیَ بِقَطاةٍ فَقالَ : إنَّهُ مُبارَکٌ ، وکانَ أبی علیه‌السلام یُعجِبُهُ ، وکانَ یَأمُرُ أن یُطعَمَ صاحِبَ الیَرَقانِ یُشوی لَهُ فَإِنَّهُ یَنفَعُهُ؛ به نقل از علی بن مَهزیار: همراه با امام باقر علیه‌السلام ناهار خوردم . ایشان مرغ سنگخواری آورد و فرمودند: این ، مبارک است . پدرم به آن علاقه داشت و می‌فرمودند: هر کس یرقان دارد ، برایش از گوشت این مرغ ، کباب کنند . او را سودمند خواهد افتاد. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۱۲ ، حدیث ۵

حدیث۳۰۴

امام صادق علیه‌السلام : إذا وَجَدَ أحَدُکُم غَمّاً أو کَرباً لایَدری ما سَبَبُهُ ، فَلیَأکُل لَحمَ الدُّرّاجِ ؛ فَإِنَّهُ یَسکُنُ عَنهُ إن شاءَ اللّه‌تَعالی؛ هر گاه کسی از شما ، اندوه یا گرفتاری‌ای دارد و نمی‌داند علّتش چیست ، گوشت کبکنجیر (کبک‌انجیر) بخورد . در این صورت ، به خواست خداوند متعال ، این اندوه و گرفتاری ، فرو خواهد نشست . بحارالأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۷۵ ، حدیث ۶۹

حدیث۳۰۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن سَرَّهُ أن یَقِلَّ غَیظُهُ ، فَلیَأکُل لَحمَ الدُّرّاجِ؛ هر کس دوست دارد خشمش کاستی بگیرد ، گوشت کَبکَنجیر(کبک‌انجیر) بخورد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۱۲ ، حدیث ۳

حدیث۳۰۶

امام کاظم علیه‌السلام : أطعِمُوا المَحمومَ لَحمَ القِباجِ ؛ فَإِنَّهُ یُقَوّی السّاقَینِ ، ویَطرُدُ الحُمّی طَرداً ؛ به تبدار، گوشت کبک بخورانید؛ چرا که پاها را نیرو می‌دهد و تب را کاملاً دور می‌کند. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۱۲ ، حدیث ۴

حدیث۳۰۷

امام صادق علیه‌السلام : مَن أکَلَ لُقمَهً شَحمٍ أخرَجَت مِثلَها مِنَ الدّاءِ؛ هر کس یک لقمه پیه بخورد ، آن لقمه هم‌اندازه خویش ، بیماری را از بدن بیرون می‌برد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۱۱ ، حدیث ۵

حدیث۳۰۸

امام علی علیه‌السلام : ذُکِرَ عِندَ النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله و سلّم اللَّحمُ وَالشَّحمُ ، فَقالَ : لَیسَ مِنهُما بَضعَهٌ تَقَعُ فِی المَعِدَهِ إلّا أنبَتَت مَکانَها شِفاءً ، وأخرَجَت مِن مَکانِها داءً ؛ نزد پیامبر صلی الله علیه و آله و سلّم از گوشت و پیهْ یاد شد. فرمودند : هیچ پاره‌ای از این دو در معده جای نمی‌گیرد ، مگر این که در جای آن ، شفا می‌روید و بیماری‌ای از آن جا می‌رود . عیون أخبار الرضا علیه‌السلام ، جلد ۲ ، صفحه ۴۱ ، حدیث ۱۳۰

حدیث۳۰۹

امام علی علیه‌السلام : الشَّحمُ یُخرِجُ مِثلَهُ مِنَ الدّاءِ ، ولَم یَستَشفِ النّاسُ بِشِفاءٍ أفضَلَ مِنَ السَّمنِ ، وقِراءَهِ القُرآنِ؛ پیهْ ، هم‌اندازه خود ، بیماری را از بدن بیرون می‌برد . مردم ، به هیچ چیز بهتر از روغن حیوانی و قرائت قرآن ، درمان نجسته‌اند . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۸۶ ، حدیث ۲۸۴۷۲

حدیث۳۱۰

امام علی علیه‌السلام : إذَا اشتَری أحَدُکُم لَحماً فَلیُخرِج مِنهُ الغُدَدَ ؛ فَإِنَّهُ یُحَرِّکُ عِرقَ الجُذام ؛ هر گاه کسی از شما گوشت خرید ، غدّه‌ها را از آن بیرون آورَد ؛ زیرا آنها رگ جذام را تحریک می‌کنند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۲۵۴ ، حدیث ۵

حدیث۳۱۱

امام رضا علیه‌السلام : إدمانُ أکلِ کُلَی الغَنَمِ وأجوافِها ، یَعکِسُ المَثانَهَ ؛ عادت داشتن به خوردن قلوه و شکمبه (سیرابی) گوسفند ، مثانه را دیگرگون می‌کند . طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۶۴ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث۳۱۲

امام علی علیه‌السلام : مَن أرادَ البَقاءَ ولا بَقاءَ فَلْيُباكِرِ الغَداءَ ، وَليُجَوِّدِ الحِذاءَ ، وَليُخَفِّفِ الرِّداءَ . هر کس طالب ماندن است ، که البته ماندنی در کار نیست ؛ صبح زود صبحانه بخورد ، کفشِ خوب بپوشد، قرض خود را کم کند . عیون أخبار الرضا علیه‌السلام : ۲ / ۳۸ / ۱۱۲

حدیث۳۱۳

امام صادق علیه‌السلام : مَن أكَلَ الجِرجيرَ بِاللَّيلِ ضَرَبَ عَلَيهِ عِرقُ الجُذامِ مِن أنفِهِ وباتَ يُنزَفُ الدَّمُ؛ هر کس شبانگاه جرجیر بخورد ، رگ جذام ، از بینی وی بر آن یورش می‌آورد و آن شب را شبِ خونریزی می کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۸ ، حدیث ۲

حدیث۳۱۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : أكرَهُ الجِرجيرَ ، وكَأَنّي أنظُرُ إلى شَجَرَتِها نابِتَةً في جَهَنَّم ، وما تَضَلَّعَ مِنها رَجُلٌ بَعدَ أن يُصَلِّيَ العِشاءَ إلّا باتَ في تِلكَ اللَّيلَةِ ونَفسُهُ تُنازِعُهُ إلَى الجُذامِ؛ من، جرجیر را خوش نمی‌دارم و گویا درخت آن را می‌نگرم که در دوزخ ، روییده است . هیچ کس پس از گزاردن نماز عشا ، درون را از آن پُر نمی‌سازد ، مگر این که آن شب را در حالی به خواب می‌رود که جانِ او تا صبح با جذام ، دست و پنجه نرم می کند . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۳۲۴ ، حدیث ۲۰۹۷

حدیث۳۱۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَيكُم بِالكَمأَةِ الرَّطبَةِ ؛ فَإِنَّها مِنَ المَنِّ ، وماؤُها شِفاءٌ لِلعَينِ ؛ بر شما باد قارچ تازه ؛ چرا که از همان مَنّ است و آبش ، شفایی برای چشم است . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۵۰ ، حدیث ۲۸۳۱۱

حدیث۳۱۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : الكَمأَةُ مِنَ المَنِّ الَّذي أنزَلَهُ اللّه‏عَلى بَني إسرائيلَ ، وهِيَ شِفاءٌ لِلعَينِ ؛ قارچ ، از همان مَنّ است که خداوند بر بنی اسرائیل نازل کرد ، و آن ، شفایی برای چشم است . عیون أخبار الرضا علیه‌السلام ، جلد ۲ ، صفحه ۷۵ ، حدیث ۳۴۹

حدیث۳۱۷

امام صادق علیه‌السلام : لَيسَ عَلى وَجهِ الأَرضِ بَقلَةٌ أشرَفُ ولا أنفَعُ مِنَ الفَرفَخِ ؛ وهُوَ بَقلَةُ فاطِمَةَ علیهاالسلام ؛ در روی زمین، گیاهی والاتر و سودمندتر از خُرفه نیست ، و آن ، سبزی فاطمه علیهاالسلام است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۷ ، حدیث ۱

حدیث۳۱۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَيكُم بِالفَرفَخِ ؛ فَهِيَ المِكيَسَةُ ، فَإِنَّهُ إن كانَ شَيءٌ يَزيدُ فِي العَقلِ فَهِيَ ؛ بر شما باد خُرفه ؛ چرا که زیرکی می‌دهد و اگر تنها یک چیز باشد که عقل را افزون می کند ، همان است . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۳۲۳ ، حدیث ۲۰۹۴

حدیث۳۱۹

امام کاظم علیه‌السلام : إنّ السِّلقَ یَقمَعُ عِرقَ الجُذامِ ، وما دَخَلَ جَوفَ المُبَرسَمِ مِثلُ وَرَقِ السِّلقِ؛ چغندر ، رگ جذام را به کلّی از میان می‌بَرد . هیچ چیز به درونِ گرفتار به بِرسا درنیامده است که همانند برگ چغندر باشد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۹ ، حدیث ۵

حدیث۳۲۰

امام رضا علیه‌السلام : أطعِموا مَرضاکُمُ السِّلقَ - یَعنی وَرَقَهُ - فَإِنَّ فیهِ شِفاءً ولا داءَ مَعَهُ ولا غائِلَةَ لَهُ ، ویُهَدِّئُ نَومَ المَریضِ ، وَاجتَنِبوا أصلَهُ ؛ فَإِنَّهُ یُهَیِّجُ السَّوداءَ؛ به بیمارانتان ، چغندر (یعنی برگ آن را) بدهید ؛ چرا که در آن ، درمان است و هیچ بیماری‌ای به همراه ندارد و هیچ عارضه‌ای در آن نیست و خواب بیمار را آرام می‌سازد . امّا از خودِ چغندر بپرهیزید ؛ چرا که سودا را تحریک می کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۹ ، حدیث ۴

حدیث۳۲۱

امام صادق علیه‌السلام : لَو عَلِمَ اللّه‌فی شَیءٍ شِفاءً أکثَرَ مِنَ الشَّعیرِ ، ما جَعَلَهُ غِذاءَ الأَنبیاءِ علیهم‌السلام؛ اگر خداوند در چیزی بیش از جو بهبود دهندگی می‌دید ، آن را خوراک پیامبران قرار نمی‌داد . مکارم الأخلاق، ج ۱، ص ۳۳۴ ، ح ۱۰۷۶

حدیث۳۲۲

امام رضا علیه‌السلام : فَضلُ خُبزِ الشَّعیرِ عَلَی البُرِّ کَفَضلِنا عَلَی النّاسِ ، وما مِن نَبِیٍّ إلاّ وقَد دَعا لِآکِلِ الشَّعیرِ وبارَکَ عَلَیهِ ، وما دَخَلَ جَوفا إلاّ وأخرَجَ کُلَّ داءٍ فیهِ ، وهُوَ قوتُ الأَنبیاءِ وطَعامُ الأَبرارِ ، أبَی اللّه‌تَعالی أن یَجعَلَ قوتَ أنبیائِهِ إلاّ شَعیرا ؛ برتریِ نان جو بر گندم ، همانند برتریِ ما بر دیگر مردمان است . هیچ پیامبری نیست که برای خورنده جو دعا نکرده و برای او برکت نخواسته باشد و هیچ درونی نیست که جو بِدان درآمده و همه دردها از آن بیرون نرفته باشد . آن ، خوراک پیامبران و غذای نیکان است . خداوند متعال ، جز این را نخواسته است که خوراک پیامبران خویش را جو قرار دهد . الکافی ، ج ۶ ، ص ۳۰۴ ، ح ۱

حدیث۳۲۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : کُلِ الخَسَّ ؛ فَإِنَّهُ یورِثُ النُّعاسَ ، ویَهضِمُ الطَّعامَ ؛ کاهو بخور که خواب‌آور است و غذا را هضم می کند . مکارم الأخلاق ، ج ۱ ، ص ۳۹۶ ، ح ۱۳۴۴

حدیث۳۲۴

امام صادق علیه‌السلام : عَلَیکُم بِالخَسِّ ؛ فَإِنَّهُ یُصَفِّی الدَّمَ؛ بر شما باد کاهو ؛ چرا که خون را تصفیه می کند. الکافی ، ج ۶ ، ص ۳۶۷ ، ح ۱

حدیث۳۲۵

امام صادق علیه‌السلام : نِعمَ البَقلُ الهِندَباءُ ، ولَیسَ مِن وَرَقَةٍ إلاّ وعَلَیها قَطرَةٌ مِنَ الجَنَّةِ ، فَکُلوها ولا تَنفُضوها عِندَ أکلِها . وکانَ أبی علیه‌السلام یَنهانا أن نَنفُضَهُ إذا أکَلناهُ ؛ کاسنی ، نکو سبزی‌ای است . هیچ برگی از آن نیست که قطره‌ای از بهشت بر آن نباشد . آن را بخورید و به گاه خوردن ، متکانید . پدرم علیه‌السلام ما را نهی می‌فرمود که به هنگام خوردن کاسنی ، آن را بتکانیم . الکافی ،

جلد ۶ ، صفحه ۳۶۳ ، حدیث ۴

حدیث۳۲۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم: کُلُوا الثُّومَ وتَداوَوا بِهِ ؛ فَإنَّ فيهِ شِفاءً مِن سَبعينَ داءً ؛ سیر بخورید و بدان درمان کنید؛ چرا که درمان هفتاد درد در آن هست. مکارم الأخلاق، ج ۱، ص ۳۹۴، ح ۱۳۳۵ و دانش نامه احادیث پزشکی: ج ۲ / ح ۲۶۲

حدیث۳۲۷

امام رضا علیه‌السلام : مَن أرادَ ألّا يُصيبَهُ ريحٌ ، فَليَأكُلِ الثُّومَ فی كُلِّ سَبعَةِ أيّام؛ هر کس می‌خواهد بادی دامنگیر او نشود، در هر هفت روز، [یک بار] سیربخورد . طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام، ص ۴۱ و بحار الأنوار ، ج ۶۲، ص ۳۲۵

حدیث۳۲۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَيكُم بِالكَرَفسِ ؛ فَإِنَّهُ إن كانَ شَیءٌ يَزيدُ فِی العَقلِ فَهُوَ هُوَ ؛ بر شما باد کرفس؛ چرا که اگر بنا بود تنها یک چیز عقل را افزون کند ، آن ، همین بود. طبّ النبیّ صلی الله علیه و آله و سلّم، ص ۱۱ ، بحار الأنوار، ج ۶۲ ، ص ۳۰۰

حدیث۳۲۹

سُئِلَ أبو عَبدِاللّهِ علیه‌السلام عَنِ الكُرّاثِ ، فَقالَ : كُلهُ ؛ فَإِنَّ فيهِ أربَعَ خِصالٍ : يُطَيِّبُ النَّكهَةَ ، ويَطرُدُ الرِّياحَ ، ويَقطَعُ البَواسيرَ ، وهُوَ أمانٌ مِنَ الجُذامِ لِمَن أدمَنَ عَلَيهِ ؛ به نقل از فرات بن اَحنَف: از امام صادق علیه‌السلام درباره تره پرسیدند. فرمود ند: آن را بخور ؛ چرا که در آن ، چهار ویژگی است : بوی دهان را خوش می‌سازد ؛ بادها را [از بدن] می‌راند ؛ بواسیر را ریشه کن می‌کند؛ و برای کسی که بر [خوردن] آن مداومت ورزد ، مایه ایمنی از جذام است. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۵ ، حدیث ۴

حدیث۳۳۰

امام صادق علیه‌السلام : مَن أكَلَ الجِرجيرَ بِاللَّيلِ ضَرَبَ عَلَيهِ عِرقُ الجُذامِ مِن أنفِهِ ، وباتَ يُنزَفُ الدَّمُ؛ هر کس شبْ هنگام ، تَرِه تیزک بخورد ، رگ جذام به بینی او حمله کند و چون شب بخوابد ، خونْ دماغ شود . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۸ ، حدیث ۲

حدیث۳۳۱

امام صادق علیه‌السلام : عَلَيكَ بِالهِندَباءِ ؛ فَإِنَّهُ يَزيدُ فِی الماءِ ، ويُحَسِّنُ الوَلَدَ ، وهُوَ حارٌّ لَيِّنٌ يَزيدُ فِی الوَلَدِ الذُّكورَةَ؛ بر تو باد کاسنی ؛ چرا که آب (منی) را افزون می‌سازد و فرزند را نکو می‌کند . گرم و مُليّن است و پسرزایی را بیشتر می‌کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۳ ، حدیث ۶

حدیث۳۳۲

امام رضا علیه‌السلام : الهِندَباءُ شِفاءٌ مِن ألفِ داءٍ ، ما مِن داءٍ فی جَوفِ ابنِ آدَمَ إلّا قَمَعَهُ الهِندَباءُ ؛ کاسنی ، درمان هزار درد است . هیچ دردی در درون آدمی‌زاده نیست ، مگر این که کاسنی ، آن را در هم می‌کوبد . لکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۳ ، حدیث ۹

حدیث۳۳۳

امام صادق علیه‌السلام : كـانَ أحَبِّ الصِّباغِ إلى رَسولِ اللّهِ صلى الله عليه و آله و سلّم الخَلِّ ، وأحَبِّ البُقولِ إلَيهِ الحَوكُ ، يَعنِى : الباذَروجَ؛ نزد پیامبر خدا، سرکه، دوست‌داشتنی‌ترین نانخورِش ، و حَوك (یعنی بادروج)، دوست‌داشتنی‌ترین سبزی بود. بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۰۴ ، حدیث ۱۸

حدیث۳۳۴

امام علی علیه‌السلام : كانَ يُعجِبُ رَسولَ اللّهِ صلى الله عليه و آله و سلّم مِنَ البُقولِ الحَوكُ؛ پیامبر خدا از میان سبزی‌ها، به حَوك ، علاقه داشت . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۴ ، حدیث ۱

حدیث۳۳۵

امام علی علیه‌السلام : ذُكِرَ لِرَسولِ اللّهِ صلى الله عليه و آله و سلّم الحَوكُ وهُوَ البـاذَروجُ ، فَقـالَ : بَقلَتى وبَقلَةُ الأَنبِيـاءِ قَبلى ، وإنّى لَاُحِبُّها وآكُلُها؛ نزد پیامبر خدا از حَوك - كه همان بادروج است - سخن به میان آوردند . فرمودند: سبزی من و سبزی پیامبران پیش از من است و من ، آن را دوست دارم و می‌خورم. مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۸۷ ، حدیث ۱۳۰۶

حدیث۳۳۶

امام صادق علیه‌السلام : الحَوكُ بَقلَةُ الأَنبِيـاءِ ، أما إنّ فيهِ ثَمانَ خِصالٍ : يُمرِئُ ، ويَفتَحُ السُّدَدَ ، ويُطَيِّبُ الجُشاءَ ، ويُطَيِّبُ النَّكهَةَ ، ويُشَهِّى الطَّعامَ ، ويَسُلُّ الدّاءَ ، وهُوَ أمانٌ مِنَ الجُذامِ ، إذَا استَقَرَّ فِى جَوفِ الإِنسانِ قَمَعَ الدّاءَ كُلَّهُ ؛ حَوك(بادروج)، سبزی پیامبران است . بدانید که در آن ، هشت ویژگی است : اشتهاآور است، گرفتگی‌های عروق و مجاری را می‌گشاید ، آروغ را خوش‌بو می‌سازد ، دهان را بوی خوش می‌بخشد ، غذا را دوست‌داشتنی می‌سازد ، درد و بیماری را از بدن بیرون می‌کشد و امان انسان از جُذام است . چون در درون انسان جای گیرد ، همه بیماری‌ها را فرو می‌نشاند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۴ ، حدیث ۴

حدیث۳۳۷

امام علی علیه‌السلام : نَظَرَ رَسولُ اللّهِ إلَى البـاذَروجِ ، فَقـالَ : هـذَا الحَوكُ ، كَأَنّى أنظُرُ إلى مَنبِتِهِ فِى الجَنَّةِ ؛ پیامبر خدا به بادروج نگریستند و فرمودند: این ، حوك است . گویا که رستنگاه آن را در بهشت می‌نگرم . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۳۱۹ ، حدیث ۲۰۷۵

حدیث۳۳۸

امام رضا علیه‌السلام: - فِى البُقولِ: أفضَلُهَا . . . الهِندَباءُ ، وَالخَسُّ ؛ - درباره سبزی‌ها: بهترینِ آنها ، کاسنی و کاهو است . الدعوات ، صفحه ۱۵۹ ، حدیث ۴۳۶

حدیث۳۳۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم: الهِندَباءُ سَيِّدُ البُقولِ ؛ کاسنی، مهتر همه سبزی‌هاست . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۳۱۳ ،

حدیث ۲۰۴۹

حدیث۳۴۰

امام صادق(علیه السلام) می فرمایند : الخِلالُ بَعدَ الطَّعامِ ؛ یَشُدُّ اللِّثاتِ ، ویَجلِبُ الرِّزقَ ، ویُطَیِّبُ النَّکهَةَ؛ خلال کردن پس از [خوردن] غذا ، لثه‌ها را محکم می‌کند، روزی می‌آورد و بوی دهان را خوش می‌سازد. إحقاق الحقّ ، جلد ۱۲ ، صفحه ۲۸۳

حدیث۳۴۱

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلّم) می فرمایند : تَخَلَّلوا عَلی أثَرِ الطَّعامِ ؛ فَإِنَّهُ صِحَّةٌ لِلنّابِ وَالنَّواجِذِ ، ویَجلِبُ عَلَی العَبدِ الرِّزقَ؛ در پی غذا خوردن ، خلال کنید؛ چرا که مایه سلامت دندان‌های نیش و نواجد (آسیا) است و برای انسان ، جلب روزی می کند. مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۳۱ ، حدیث ۱۰۶۱

حدیث۳۴۲

قال الصادق – علیه السلام –: من لم یاکل اللحم اربعین یوما ساء خلقه و من ساء خلقه فاذنوا فی اذنه ؛ کسی تا چهل روز گوشت نخورد بداخلاق می شود، وقتی که بداخلاق شد در گوش او اذان بگویید. (من لایحضره الفقیه ، ج ۱، ص ۲۹۶)

حدیث۳۴۳

قال رسول الله – صلی الله علیه وآله –: یا علی !ان الوضوء قبل الطعام و بعده شفاء فی الجسد و یمن فی الرزق ؛ یا علی! قبل از غذا و بعد از غذا، وضو گرفتن ، شفای بدن و برکت در روزی است . (بحارالانوار، ج ۶۶، ص ۳۵۶)

حدیث۳۴۴

قال الصادق – علیه السلام –: الوضوء قبل الطعام و بعده یذهبان الفقر؛ وضو پیش از غذا و بعد از غذا، فقر را از بین می برد. (وسائل الشیعه ، ج ۱، ص ۲۵۶)

حدیث۳۴۵

من شرب الخمر لم تقبل له صلاة اربعین لیلة فان عاد فاربعین لیلة من یوم شربها فان مات فی تلک الاربعین لیلة من غیر توبة سقاه الله یوم القیامة من طینة خبال ؛ کسی که شراب می نوشد نماز وی تا چهل شبانه روز مقبول نیست و اگر بار دیگر لب به شراب زد باز هم تا چهل شب و اگر بدون ((توبه)) در این اوقات بمیرد، خداوند متعال وی را از خاک فاسد سیراب خواهد ساخت . (تفسیر القمی ، ج ۱، ص ۱۸۱)

حدیث۳۴۶

قال علی – علیه السلام –: و ایاکم و البطنة فانها مقساة للقلب و مکسلة عن الصلوة و مفسدة للجسد ؛ از پرخوری دوری کنید که موجب قساوت قلب و باعث کسالت از اقامه نماز و سبب تباهی بدن است . (غررالحکم ، ص ۸۰)

حدیث۳۴۷

قال الباقر – علیه السلام –: من شرب الخمر فسکر منها لم یقبل الله صلاته اربعین یوما فان ترک الصلاة فی هذه الایام ضوعف علیه العذاب لترک الصلاة ؛ کسی که شراب بنوشد و مست شود، تا چهل روز، نماز او قبول نیست ؛ پس اگر نمازی را در این روزها ترک کند، عقاب و کیفر وی نیز چند برابر است . (ثواب الاعمال ، ص ۵۵۱)

حدیث۳۴۸

قال رسول الله – صلی الله علیه وآله –: من عرف الله و عظمه منع فانه من الکلام و بطنه من الطعام و عنا نفسه بالصیام و القیام ؛ کسی که خدا را شناخت و به عظمتش پی برد، دهان خود را از سخن (بی مورد)، و شکم را از غذای حرام باز می دارد، و به استقبال سختی روزه و نماز جهت دریافت پاداش و جلب رضایت حق می شتابد. (سفینة البحار، ج ۲، ص ۱۷۸)

حدیث۳۴۹

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلّم می فرمایند: الحِمیَةُ رَأسُ الدَّواءِ ، وَالمَعِدَةُ بَیتُ الدّاءِ ، وعَوِّدوا کُلَّ جِسمٍ مَا اعتادَ؛ پرهیز، سرآمد درمان، و معده، خانه درد است . هر بدنی را به همان که بدان خو می گیرد، عادت دهید . الأحکام النبویّة ، جلد ۲ ، صفحه ۷

حدیث۳۵۰

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: شُربُ السَّویقِ بِالزَّیتِ یُنبِتُ اللَّحمَ ، ویَشُدُّ العَظمَ ، ویُرِقُّ البَشَرَةَ ، ویَزیدُ فِی الباهِ؛ خوردن سویق با روغن زیتون، گوشت می‌رویانَد، استخوان را استحکام می‌بخشد، پوست را نازک می‌کند و بر توان جنسی می‌افزاید . الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۰۶، حدیث ۷

حدیث۳۵۱

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلّم می فرمایند: اللَّحمُ بِالبَیضِ یَزیدُ فِی الباءَةِ؛ گوشت با تخم‌مرغ ، بر توان جنسی می‌افزاید . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۷۳

حدیث۳۵۲

امام کاظم علیه‌السلام می فرمایند: مَن أکَلَ البَیضَ وَالبَصَلَ وَالزَّیتَ، زادَ فی جِماعِهِ، ومَن أکَلَ اللَّحمَ بِالبَیضِ، کَبُرَ عَظمُ وَلَدِهِ؛ هر کس تخم‌مرغ و پیاز و روغن زیتون بخورد، بر توان جنسی او افزوده شود و هر کس گوشت و تخم‌مرغ بخورد ، استخوان فرزندش درشت باشد . بحار الأنوار ، جلد ۱۰ ، صفحه ۸۴ ، حدیث ۴۱

حدیث۳۵۳

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: إنّ نَبِیّاً مِنَ الأَنبیاءِ شَکا إلَی اللّهِ عز و جل الضَّعفَ ، وقِلَّةَ الجماعِ ، فَأَمَرَهُ بِأَکلِ الهَریسَةِ؛ یکی از پیامبران، از ضعف و کمیِ توان آمیزش به درگاه خداوند عز و جل اظهار ناراحتی کرد. خداوند، او را به خوردن حلیم، فرمان داد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۱۹ ، حدیث ۲

حدیث۳۵۴

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: إنّ رَسولَ اللّهِ صلی الله علیه و آله و سلّم شَكا إلی رَبِّهِ عز و جل وَجَعَ الظَّهرِ ، فَأَمَرَهُ بِأَكلِ الحَبِّ بِاللَّحمِ – يَعنِي الهَريسَةَ – ؛ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم به درگاه پروردگار خویش عز و جل از كمرْ درد نالید. خداوند به او فرمود كه دانه با گوشت بخورد، یعنی هریسه . الكافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۲۰، حدیث ۳

حدیث۳۵۵

پیامبراکرم صلی الله علیه وآله و سلّم می فرمایند: أتانی جَبرَئیلُ علیه‌السلام فَأَمَرَنی بِأَكلِ الهَریسَةِ ، لِیَشتَدَّ ظَهری ، وأقوی بِها عَلی عِبادَةِ رَبّی؛ جبرئیل ، نزد من آمد و مرا به خوردن هریسه(هَلیم) ، فرمان داد تا پُشتم قوی شود و با آن ، توان بندگی پروردگار خویش بیابم . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۱۶۹ ، حدیث ۱۴۷۰

حدیث۳۵۶

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلّم می فرمایند: خَمسُ خِصالٍ تورِثُ البَرَصَ : النّورَةُ یَومَ الجُمُعَةِ ویَومَ الأَربَعاءِ، وَالتَوَضُّؤُ وَالاِغتِسالُ بِالماءِ الَّذی تُسَخِّنُهُ الشَّمسُ، وَالأَكلُ عَلَی الجَنابَةِ، وغِشیانُ المَرأَةِ فی أیّامِ حَیضِها، وَالأَكلُ عَلَی الشِّبَعِ؛ پنج چیز است كه پیسی می‌آورَد: نوره كشیدن در روز جمعه و چهارشنبه؛ وضو گرفتن و غسل كردن با آبی كه به آفتاب گرم شده است؛ خوردن درحال جنابت؛ آمیزش با زن در هنگام حائض بودنش؛ و خوردن در حال سیری . الخصال، صفحه ۲۷۰، حدیث ۹

حدیث۳۵۷

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلّم می فرمایند: الأَكلُ عَلَی الشِّبَعِ یورِثُ البَرَصَ؛ خوردن از روی سیری، پیسی می‌آورد . الأمالی للصدوق، صفحه ۶۳۶، حدیث ۸۵۴

حدیث۳۵۸

امام علی علیه‌السلام می فرمایند: إذَا اشتَرى أحَدُكُم لَحماً فَلیُخرِج مِنهُ الغُدَدَ؛ فَإِنَّهُ یُحَرِّكُ عِرقَ الجُذامِ؛ هر گاه كسی از شما گوشت خرید، غدّه‌ها را از آن بیرون آورَد؛ زیرا آنها رگ جذام را تحریک می كنند. الكافی ، جلد ۶ ، صفحه ۲۵۴ ، حدیث ۵

حدیث۳۵۹

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند: اِستَكثِروا مِنَ اللُّبانِ وَاستَبقوهُ وَامضَغوهُ، وأحَبُّهُ إلَیَّ المَضغُ؛ فَإِنَّهُ یَنزِفُ بَلغَمَ المَعِدَةِ ویُنَظِّفُها،ویَشُدُّ العَقلَ،ویُمرِئُ الطَّعامَ؛ فراوان كُندُر بخورید، آن را در دهان نگه دارید و بِجَوید. برای من، جویدن آن، دوست‌داشتنی تر است؛ بلغم معده را می‌زداید و آن را تمیز می كند، عقل را استحكام می‌بخشد و غذا را می گوارَد. مكارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۴۲۳ ، حدیث ۱۴۴۲

حدیث۳۶۰

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: نِعمَ الطَّعامُ الأَرُزُّ ؛ یُوَسِّعُ الأَمعاءَ، ویَقطَعُ البَواسیرَ، وإنّا لَنَغبِطُ أهلَ العِراقِ بِأَكلِهِمُ الأَرُزَّ وَالبُسرَ؛ فَإِنَّهُما

يُوَسِّعانِ الأمعاءَ، ويَقطَعانِ البَواسيرَ؛ برنج، خوب خوراکی است! روده‌ها را فراخ می‌کند و بواسیر را ریشه کن می‌سازد. ما بر مردم عراق ، غبطه می‌خوریم که برنج و خرما خرک می‌خورند. این دو، روده‌ها را فراخ می‌کنند و بواسیر را ریشه کن می‌سازند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۴۱ ، حدیث ۲

حدیث۳۶۱

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند: يَنبَغي أن تَحذَرَ . . . أن تَجمَعَ في جَوفِكَ البَيضَ وَالسَّمَكَ في حالٍ واحِدَةٍ ؛ فَإِنَّهُما إذَا اجتَمَعا وَلَّدا القولَنجَ ، ورِياحَ البَواسيرِ، ووَجَعَ الأَضراسِ؛ بایـد از این بپرهیزی که . . . تخم‌مرغ و ماهی را هم‌زمان در معده گِرد آوری؛ چون هر گاه این دو با یکدیگر گِرد آیند، قولنج، باد بواسیر و دندان‌درد به وجود می‌آورند . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث۳۶۲

امـام رضا علیه‌السلام می فرماینـد: أكلُ اللَّحمِ النِّيّ يورِثُ الـدُّودَ فِي البَطنِ؛ خوردن گوشت ناپخته ، در شکم ، کِرم ایجاد می‌کنـد . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث۳۶۳

امام علی علیه‌السلام می فرماینـد: يا كُمَيلُ، لا توقِرَنَّ مَعِدَتَكَ طَعاما، ودَع فيها لِلماءِ مَوضِعا، ولِلرّيحِ مَجالاً، ولا تَرفَع يَدَكَ مِنَ الطَّعامِ إلّا وأنتَ تَشتَهيهِ؛ فَإِن فَعَلتَ ذلِكَ فَأَنتَ تَستَمرِئُهُ ؛ فَإِنَّ صِحَّةَ الجِسمِ مِن قِلَّةِ الطَّعامِ وقِلَّةِ الماءِ؛ ای کمیل! مبادا معده‌ات را از خوراک، سنگین کنی. در آن، جـایی برای آب و جـایی برای باد وا گـذار و هنگامی که هنوز به خوردن اشـتها داری ، از غـذا خوردن دست بکش،که اگر چنین کنی، غـذا را گوارا خواهی یافت؛ چه، تنـدرستی، از کم خوردن و کم آشامیـدن است . تحف العقول ، صـفحه ۱۷۲

حدیث۳۶۴

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: الاِستِلقاءُ بَعدَ الشِّبَعِ : يُسمِنُ البَدَنَ ، ويُمرِئُ الطَّعامَ ، ويَسُلُّ الدّاءَ؛ به پشت دراز کشیدن پس از غذا خوردن، بـدن را چاق می‌کند، غذا را گوارا می‌سازد و درد را [از درون انسان] بیرون می‌کند . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۱۲ ، حدیث ۹

حدیث۳۶۵

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلّم می فرماینـد: إنّ اللّه‌ عز و جل أوحى إلى موسَى بنَ عِمرانَ أنِ ابدَأ بِالمِلحِ وَاختِم بِالمِلحِ ؛ فَإِنَّ فِي المِلحِ دَواءً مِن سَبعين داءً ، أهوَنُهَا الجُنونُ ، وَالجُذامُ ، وَالبَرَصُ ، ووَجَعُ الحَلقِ وَالأَضراسِ ، ووَجَعُ البَطنِ؛ خداونـد عز و جـل به موسی بن عمران ، وحی فرستاد که :غذا را با نمک ، آغاز کن و با نمک ، پایان ده ؛ چرا که در نمک ، درمان هفتاد درد است که کمترین آنها ، دیوانگی ، جذام ، پیسی ، گلودرد ، دندان‌درد و شکم درد باشد. بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۹۸ ، حدیث ۲۱

حدیث۳۶۶

امام حسین علیه‌السلام می فرمایند: قالَ لي رَسولُ اللّهِ صلى الله عليه و آله و سلّم : يا بُنَيِّ ، نَم عَلى قَفاكَ يَخمَص بَطنُكَ ، وَاشرَبِ

الماءَ مَصّا یَمرَأکَ أکلُکَ؛ پیامبر خدا به من فرمودند: فرزندم! به پشت بخواب تا شکمت کوچک شود ، آب را به مکیدن بنوش تا خوردنت بر تو گوارا آید. دعائم الإسلام ، جلد ۲ ، صفحه ۱۶۴ ، حدیث ۵۹

حدیث۳۶۷

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: مَنْ غَسَلَ یَدَهُ قَبْلَ الطَّعَامِ وَبَعْدَهُ بُورِکَ لَهُ فِی أوّلِهِ وَآخِرِهِ، وَعَاشَ مَاعَاشَ فِی سَعَةٍ، وَعُوفِیَ مِنْ بَلْوَی فِی جَسَدِهِ ؛ هر که قبل و بعد از غذا دستهایش را بشوید، در اول و آخر آن غذا به او برکت داده شود و تا زنده است در رفاه به سر برد و از بیماری جسمی در امان ماند . المحجّه البیضاء : ۳ / ۶

حدیث۳۶۸

امام حسن علیه‌السلام می فرمایند: آداب سفره دوازده تاست که هر مسلمانی باید آنها رابداند : چهارتای آنها واجب است ، چهار تا سنّت (مستحب) و چهار تا از باب رعایت ادب می‌باشد . امّا آن چهارتا که واجبند : معرفت ، خشنودی ، نام خدا بر زبان آوردن و شکرگزاری . و آن چهار که سنّت است : دست شستن پیش از غذا خوردن ، نشستن بر طرف چپ (بدن) ، خوردن با سه انگشت و لیسیدن انگشتها . و امّا آن چهار که از باب رعایت ادب می‌باشد : خوردن از آنچه در جلوی توست ، کوچک گرفتن لقمه ، خوب جویدن غذا و کمتر نگاه کردن به صورت مردم . وسائل الشیعه : ۱۶ / ۵۳۹ / ۱

حدیث۳۶۹

امام علی علیه‌السلام می فرمایند: أقِرّوا الحَارَّ حَتّی یَبْرَدَ ، فإنَّ رَسُولَ اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم قُرّبَ إلَیْهِ طَعَامٌ حَارٌّ فَقَالَ : أقِرُّوهُ حَتّی یَبْرَدَ ، مَا کَانَ اللّه عَزَّ وَجَلَّ لِیُطْعِمَنَا النّارَ، وَالبَرَکَةُ فِی البَارِدِ . غذای داغ را سرد کنید؛ زیرا غذای داغی در برابر پیامبر صلی الله علیه و آله و سلّم نهاده شد ، آن حضرت فرمودند : بگذارید تا سرد شود . خداوند به ما آتش نمی‌خوراند و برکت در غذای سرد است . الکافی : ۶ / ۳۲۱ / ۱

حدیث۳۷۰

امام علی علیه‌السلام می فرمایند: ابْدَؤوا بِالمِلْحِ فِی أوّلِ طَعَامِکُمْ ، فَلَوْ یَعْلَمُ النّاسُ مَا فِی المِلْحِ لاخْتَارُوهُ عَلَی الدِّرْیَاقِ الُمجَرّبِ . غذایتان را با خوردن نمک آغاز کنید ؛ چه، اگر مردم می‌دانستند که نمک چه فوایدی دارد آن را بر پادزهر مجرّب ترجیح می‌دادند . وسائل الشیعهٔ : ۱۶ / ۵۲۰ / ۳

حدیث۳۷۱

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلّم می فرمایند: مَنْ أکَلَ وَذُو عَیْنَیْنِ یَنْظُرُ إلَیْهِ وَلَمْ یُواسِهِ ابْتُلِی بِدَاءٍ لاَدَوَاءَ لَهُ . هر که در حال خوردن غذا باشد و بیننده‌ای به او بنگرد و وی او را شریک غذای خود نکند به دردی بی‌درمان گرفتار آید. تنبیه الخواطر : ۱ / ۴۷

حدیث۳۷۲

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلّم می فرمایند: کُلْ وَأنتَ تَشْتَهِی ، وَأمْسِکْ وَأنتَ تَشْتَهِی؛ وقتی اشتها داری غذا بخور و هنوز اشتها داری دست از خوردن بشوی . بحار الأنوار : ج ۶۲ / ۲۹۰

حدیث۳۷۳

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلّم می فرمایند: کُلْ وَأنتَ تَشْتَهِی ، وَأمْسِكْ وَأنتَ تَشْتَهِی . وقتی اشتها داری غذا بخور و هنوز اشتها داری دست از خوردن بشوی . بحار الأنوار : ج ۶۲ / ۲۹۰

حدیث۳۷۴

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلّم می فرمایند: أفضَلُكُم مَنزِلَةً عندَاللّه تعالی أطوَلُكُم جُوعا وتَفَكُّرا، وأبغَضُكُم إلَی اللّه تعالی كُلُّ نَؤوم وأكُولٍ وشَروبٍ . بلند پایه‌ترین شما نزد خداوند متعال کسی است که مدتهای طولانی‌تری گرسنگی بکشد و به تفکّر بپردازد و منفورترین شما نزد خداوند متعال هر آن کسی است، که پرخواب و پرخور و پرنوش باشد . تنبیه الخواطر : ۱/۱۰۰

حدیث۳۷۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : القَلبُ یَتَحمّلُ الحِكمَةَ عنـد خُلُوِّ البَطْنِ ، القَلبُ یَمُجُّ الحِكمَةَ عند امْتِلاءِ البَطْنِ . آن گاه که معده خالی باشد ، دل حکمت را می‌پذیرد؛ زمانی که معده پر باشد دل حکمت را بیرون می‌افکند . تنبیه الخواطر : ۲ / ۱۱۹

حدیث۳۷۶

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: و اكلی ضیفک فإنّ الضّیف یستحیی أن یأكل وحده؛ همراه مهمان خویش غذا خور زیرا مهمان شرم دارد که تنها غذا خورد. نهج الفصاحه

حدیث۳۷۷

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: نصف ما یحفر لامّتی من القبور من العین و المعده؛ یک نیمه قبرها که برای امت من حفر می شود از چشم بد و پرخوری است. نهج الفصاحه

حدیث۳۷۸

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: المعده بیت الدّاء و الحمیه رأس كلّ دواء؛ معده خانه مرض است و پرهیز سر آمد دواهاست. نهج الفصاحه

حدیث۳۷۹

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: من شرب خمرا خرج نور الإیمان من جوفه؛ هر که شراب نوشد نور ایمان از ضمیرش برود. نهج الفصاحه

حدیث۳۸۰

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: من شرب الخمر أتی عطشان یوم القیمه؛ هر که شراب نوشد روز قیامت تشنه

بیارندش. نهج الفصاحه

حدیث۳۸۱

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: من أطعم مریضا شهوته أطعمه اللّه من ثمار الجنّه؛ هر که غذای دلخواه مریضی را به او بخوراند خدا از میوه های بهشت به او بخوراند. نهج الفصاحه

حدیث۳۸۲

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: من قلّ طعمه صحّ بدنه و من کثر طعمه سقم بدنه و قسا قلبه؛ هر کس کم خورد سالم ماند و هر که بسیار خورد تنش بیمار و دلش سخت گردد. نهج الفصاحه

حدیث۳۸۳

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: من تعوّد کثره الطّعام و الشّراب قسا قلبه؛ هر که به پرخوری عادت کند، دلش سخت شود. نهج الفصاحه

حدیث۳۸۴

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: لاـ تمیتوا القلوب بکثره الطّعام و الشّراب فإنّ القلب یموت کالزّرع إذا کثر علیه الماء؛ دلهای خویش را به کثرت خوردن و نوشیدن نمیرانید که دل چون زراعت است وقتی آب آن زیاد شد خواهد مرد. نهج الفصاحه

حدیث۳۸۵

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: لا تشربوا الخمر فإنّها مفتاح کلّ شرّ؛ شراب منوشید که کلید همه بدی هاست. نهج الفصاحه

حدیث۳۸۶

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: لن یزال العبد فی فسحه من دینه ما لم یشرب الخمر و إذا شربها خرق اللّه عنه ستره و کان الشّیطان ولیّه و سمعه و بصره یسوقه إلی کلّ شرّ و یصرفه عن کلّ خیر؛ بنده تا شراب ننوشد عرصه دین بر او گشاده باشد و چون بنوشد پرده خدا از او بدرد و شیطان یار و گوش و چشم او شود و او را بسوی بدی ها براند و از نیکیها منصرف کند. نهج الفصاحه

حدیث۳۸۷

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: کلوا جمیعا و لا تفرّقوا فإنّ طعام الواحد یکفی الأثنین و طعام الأثنین یکفی الثّلاثه و الأربعه کلوا جمیعا و لا تفرّقوا فإنّ البرکه مع الجماعه؛ با هم غذا خورید و پراکنده مشوید که غذای یکی برای دو تن کافی است و غذای دو تن برای سه تن و چهار تن کافی است، با هم غذا خورید و پراکنده مشوید که برکت قرین جماعت است. نهج الفصاحه

حدیث۳۸۸

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: کلوا الزّیت و أدهنوا به فإنّه من شجره مبارکه؛ زیتون خورید و با آن روغن کاری کنید که از درخت مبارک است. نهج الفصاحه

حدیث۳۸۹

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: کبر مقتا عند اللّه الأکل من غیر جوع و النّوم من غیر سهر و الضّحک من غیر عجب؛ خوردن بی گرسنگی و خواب بدون خستگی و خنده بی شگفت نزد خدا به سختی منفور است. نهج الفصاحه

حدیث۳۹۰

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: علیکم بالزّبیب فإنّه یکثف المرّه و یذهب بالبلغم و یشدّ العصب و یذهب بالعیاء و یحسن الخلق و یطیب النّفس و یذهب بالهمّ؛ مویز خورید که صفرا را غلیظ کند و بلغم را ببرد و عصب را قوی کند و کند ذهنی را ببرد و خلق را نیکو کند و جان را پاک دارد و غم را ببرد. نهج الفصاحه

حدیث۳۹۱

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: الطّاعم الشّاکر بمنزله الصّائم الصّابر؛ غذا خور شکرگزار چون روزه دار صبور است. نهج الفصاحه

حدیث۳۹۲

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: شرّ الناس من أکل وحده و منع رفده و جلد عبده و شرّ منه من لا یقیل عثره و لا یقبل معذره و شرّ منه من لا یرجی خیره و لا یؤمن شرّه؛ بدترین مردم آن کس است که تنها غذا خورد و رسیده خویش را بی نصیب کند و بنده خویش را بزند و بدتر از او کسی است که خطائی را نبخشد و عذری نپذیرد و بدتر از او کسی است که به خیرش امید نیست و از شرش امان نیست. نهج الفصاحه

حدیث۳۹۳

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: شارب الخمر کعابد وثن؛ شراب خوار مانند بت پرست است. نهج الفصاحه

حدیث۳۹۴

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: تعشّوا و لو بکفّ من حشف فإنّ ترک العشاء مهرمه؛ شام بخورید اگر چه مشتی خرمای پست باشد زیرا شام نخوردن مایه ضعف و پیری است. نهج الفصاحه

حدیث۳۹۵

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: تداووا بألبان البقر فإنّی أرجوا أن یجعل اللَه فیها شفاء فإنّها تأکل من کلّ الشّجر؛ با شیر گاو مداوا کنید زیرا من امیدوارم که خدا در آن شفا قرار داده باشد زیرا از همه درختان می چرد. نهج الفصاحه

حدیث۳۹۶

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: البطانه تقسی القلب؛ پرخوری دل را سخت می کند. نهج الفصاحه

حدیث۳۹۷

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: برّدوا طعامکم یبارک لکم فیه؛ غذای خود را سرد کنید تا برکت یابد. نهج الفصاحه

حدیث۳۹۸

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: بئس الطّعام طعام العرس یطعمه الأغنیاء و یمنعه المساکین؛ چه بد است غذای عروسی که ثروتمندان از آن بخورند و فقیران محروم مانند. نهج الفصاحه

حدیث۳۹۹

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إنّ للطّاعم الشّاکر من الأجر مثل ما للصّائم الصّابر؛ پاداش آن که غذا می خورد و شکر می گزارد مانند روزه دار صبور است. نهج الفصاحه

حدیث۴۰۰

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إنّ اللَّه لیرضی عن العبد أن یأکل الأکله فیحمده علیها أو یشرب الشّربه فیحمده علیها؛ خداوند از بنده خشنود می شود به اینکه غذا بخورد و خدا را سپاس گزارد، یا آب بیاشامد و خدا را سپاس گزارد. نهج الفصاحه

حدیث۴۰۱

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إنّ أطیب طعامکم ما مسّته النّار؛ بهترین غذاهای شما آن است که به آتش پخته شود. نهج الفصاحه

حدیث۴۰۲

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: أکرموا الخبز فإنّ اللَّه أنزله من برکات السّماء و أخرجه من برکات الأرض؛ نان را گرامی شمارید زیرا خداوند آن را از برکات آسمان فرو فرستاده و از برکات زمین بیرون آورده است. نهج الفصاحه

حدیث۴۰۳

پیامبراکرم(صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: اجتنبوا الخمر فإنّها مفتاح کلّ شرّ؛ از شراب بگریزید که کلید همه بدیهاست. نهج الفصاحه

حدیث۴۰۴

قالَ الْامامُ علی – علیه السلام – : مَنْ شَرِبَ مِنْ سُؤْرِ أخیهِ تَبَرُّکاً بِهِ، خَلَقَ اللّهُ بَیْنَهُما مَلِکاً یَسْتَغْفِرُ لَهُما حَتّی تَقُومَ السّاعَةُ ؛ امام علی – علیه السلام – فرمودند: کسی که دهن خورده برادر مؤمنش را به عنوان تبرّک میل نماید، خداوند متعال ملکی را مأمور می گرداند تا برای آن دو نفر تا روز قیامت طلب آمرزش و مغفرت نماید. اختصاص شیخ مفید، ص ۱۸۹

حدیث۴۰۵

قالَ الْامامُ علی – علیه السلام – : کُلُوا ما یَسْقُطُ مِنَ الْخوانِ فَإنَّهُ شِفاءٌ مِنْ کُلِّ داء بِإذْنِ اللّهِ عَزَّوَجَلَّ، لِمَنْ اَرادَ أنْ یَسْتَشْفِیَ بِهِ ؛ امام علی – علیه السلام – فرمودند: آنچه اطراف ظرف غذا و سفره می ریزد جمع کنید و بخورید، که همانا هرکس آن ها را به قصد شفا میل نماید، به اذن حق تعالی شفای تمام دردهای او خواهد شد. مستدرک الوسائل، ج ۱۶، ص ۲۹۱، ح ۱۹۹۲۰

حدیث۴۰۶

قالَ الْامامُ علی – علیه السلام – : أطْعِمُوا صِبْیانَکُمُ الرُّمانَ، فَإنَّهُ اَسْرَعُ لِاَلْسِنَتِهِمْ ؛ امام علی – علیه السلام – فرمودند: به کودکان خود انار بخورانید تا زبانشان بهتر و زودتر باز شود. امالی طوسی، ج ۱، ص ۳۷۲

حدیث۴۰۷

قال رَسُولُ اللّهِ – صلی الله علیه وآله – : لا تُشْبِعُوا، فَیُطْفأ نُورُ الْمَعْرِفَةِ مِنْ قُلُوبِکُمْ؛ رسول خدا – صلی الله علیه و آله – فرمودند: شکم خود را از خوراک سیر و پر مگردانید، چون که سبب خاموشی نور عرفان و معرفت ـ در افکار و ـ قلب هایتان می گردد. مستدرک الوسائل، ج ۱۶، ص ۲۱۸، ح ۱۹۶۴۶

حدیث۴۰۸

قال رَسُولُ اللّهِ – صلی الله علیه وآله – : مَنْ قَلَّ طَعامُهُ، صَحَّ بَدَنُهُ، وَ صَفا قَلْبُهُ، وَ مَنْ کَثُرَ طَعامُهُ سَقُمَ بَدَنُهُ وَ قَسا قَلْبُهُ؛ رسول خدا – صلی الله علیه و آله – فرمودند: هر که خوراکش کمتر باشد بدنش سالم و قلبش با صفا خواهد بود، و هر کس خوراکش زیاد باشد امراض جسمی بدنش و کدورت، قلبش را فرا خواهد گرفت. بحارالأنوار، ج ۵۹، ص ۲۶۸، ح ۵۳

حدیث۴۰۹

قال رَسُولُ اللّهِ – صلی الله علیه وآله – : مَنْ وَجَدَ کَسْرَةً اَوْ تَمْرَةً فَأکَلَها لَمْ یُفارِقْ جَوْفَهُ حَتّی یَغْفِرَاللّهُ لَهُ؛ رسول خدا – صلی الله علیه و آله – فرمودند: هر کس تکّه ای نان یا دانه ای خرما در جائی ببیند، و آن را بردارد و میل کند، مورد رحمت و مغفرت خداوند قرار می گیرد. بحارالأنوار، ج ۶۳، ص ۴۳۰، ح ۱۲

حدیث۴۱۰

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: شُربُ السَّویقِ بِالزَّیتِ یُنبِتُ اللَّحمَ ، ویَشُدُّ العَظمَ ، ویُرِقُّ البَشَرَةَ ، ویَزیدُ فِی الباهِ؛ خوردن سویق با روغن زیتون، گوشت می‌رویانَد، استخوان را استحکام می‌بخشد، پوست را نازک می کند و بر توان جنسی می‌افزاید . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۰۶ ، حدیث ۷

حدیث۴۱۱

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلّم می فرمایند: الأَکلُ عَلَی الشِّبَعِ یورِثُ البَرَصَ؛ خوردن از روی سیری، پیسی می‌آورد. الأمالی للصدوق، صفحه ۶۳۶، حدیث ۸۵۴

حدیث۴۱۲

امام علی علیه‌السلام می فرمایند: إذَا اشتَری أحَدُکُم لَحماً فَلیُخرِج مِنهُ الغُدَدَ؛ فَإِنَّهُ یُحَرِّکُ عِرقَ الجُذامِ؛ هر گاه کسی از شما گوشت خرید، غدّه‌ها را از آن بیرون آورد؛ زیرا آنها رگ جذام را تحریک می کنند. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۲۵۴ ، حدیث ۵

حدیث۴۱۳

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند: اِستَکثِروا مِنَ اللُّبانِ وَاستَبقوهُ وَامضَغوهُ، وأحَبُّهُ إلَیَّ المَضغُ؛ فَإِنَّهُ یَنزِفُ بَلغَمَ المَعِدَةِ ویُنَظِّفُها، ویَشُدُّ العَقلَ، ویُمرِئُ الطَّعامَ . فراوان کُندُر بخورید، آن را در دهان نگه دارید و بجَوید. برای من ، جویدن آن ، دوست‌داشتنی تر است؛ بلغم معده را می‌زداید و آن را تمیز می کند، عقل را استحکام می‌بخشد و غذا را می گوارَد. مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۴۲۳ ، حدیث ۱۴۴۲

حدیث۴۱۴

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند: یَنبَغی أن تَحذَرَ . . . أن تَجمَعَ فی جَوفِکَ البَیضَ وَالسَّمَکَ فی حالٍ واحِدَةٍ ؛ فَإِنَّهُما إذَا اجتَمَعا وَلَّدَا القولَنجَ ، وریاحَ البَواسیرِ، ووَجَعَ الأَضراسِ . باید از این بپرهیزی که . . . تخم‌مرغ و ماهی را هم‌زمان در معده گِرد آوری؛ چون هر گاه این دو با یکدیگر گِرد آیند، قولنج، باد بواسیر و دنداندرد به وجود می‌آورند . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث۴۱۵

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: السَّویقُ یُنبِتُ اللَّحمَ ، ویَشُدُّ العَظمَ؛ سویق ، گوشت می‌رویاند و استخوان را استحکام می‌بخشد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۰۵ ، حدیث ۳ ۶۶

حدیث۴۱۶

امـام باقرعلیه‌السلام می فرمایند: مـا أعظَمَ بَرَکَةَ السَّویقِ ! إذا شَرِبَهُ الإِنسانُ عَلَی الشِّبَعِ أمرَأَهُ وهَضَمَ الطَّعامَ ، وإذا شَرِبَهُ الإِنسانُ عَلَی الجوعِ أشبَعَهُ ، ونِعمَ الزَّادُ فِی السَّفَرِ وَالحَضَرِ السَّویقُ؛ سویق، چه قدر پُربرکت است! اگر انسان در حالی که سیر است ، آن را بخورد ، غذا را گوارش می‌دهد و اگر در حالی که گرسنه است ، بخورد ، او را سیر می‌سازد . سویق ، چه نیکو توشه‌ای در سفر و در حضر است ! بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۷۸ ، حدیث ۱۳

حدیث۴۱۷

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: السَّویقُ یَهضِمُ الرُّؤوسَ؛ سویق،کلّه‌پاچه را هضم می کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۰۶ ، حدیث ۱۰

حدیث۴۱۸

امام علی علیه‌السلام می فرمایند: من کانَت هِمَّتُهُ ما یَدخُلُ بَطنَهُ ، کانَت قِیمَتُهُ ما یَخرُجُ مِنهُ؛ هر که هـمّ و غـمّش چیزی باشد که وارد شکمش می‌شود ، ارزشش به اندازه همان چیزی است که از شکمش خارج می‌شود . غرر الحکم : ۸۸۳۰

حدیث۴۱۹

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: لاَ تَدَعُوا آنِیَتَکُمْ بِغَیْرِ غِطَاءٍ ؛ فإنَّ الشَّیْطَانَ إذَا لَمْ تُغَطَّ الآنِیَةُ بَزَقَ فِیها ، وَأخَذَ مِمَّا فِیهَا مَا شَاءَ؛ ظرفهای خود را بدون در پوش نگذارید ؛ زیرا هر گاه روی ظرفها پوشیده نباشد ، شیطان در آنها آب دهان می‌اندازد و هر چه بخواهد از آنها بر می‌دارد . مستدرک الوسائل : ۸ / ۲۹۵ / ۹۴۸۵

حدیث۴۲۰

قِلَّةُ الغِذاءِ أکرَمُ لِلنَّفسِ ، وأدوَمُ لِلصِّحَّةِ . کم‌خوری، مایه گرامی داشتن بیشترِ خویش است و سلامت را بیشتر استمرار می‌بخشد . غرر الحکم ، حدیث ۶۸۱۹

حدیث۴۲۱

امام علی علیه‌السلام : قِلَّةُ الأکلِ یَمنَعُ کَثیراً مِن أعلالِ الجِسمِ . کم‌خوری ، مانع بسیاری از بیماری‌های جسم می‌شود . غرر الحکم ، حدیث ۶۷۶۸

حدیث۴۲۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : إنَّ أهلَ البَیتِ لَیَقِلُّ طُعمُهُم ؛ فَتَستَنیرُ بُیوتُهُم . ساکنان یک خانه ، در اثر کم خوردن غذا ، خانه‌شان نورانی می گردد . کنز العمّال ، جلد ۳ ، صفحه ۳۹۱

حدیث۴۲۳

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: الاَکْلُ عِندَ اَهلِ المُصیبَةِ مِنْ عَمَلِ الجاهِلیَّةِ وَ السُّنَّةُ البَعْثُ اِلَیْهِم بِالطَّعام؛ غذا خوردن نزد مصیبت‌زدگان و با خرج آنان، از رفتارهای جاهلیت است و سنّت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله فرستادن غذا برای مصیبت‌زدگان است. من لایحضره الفقیه، ج ۱، ص ۱۸۲.

حدیث۴۲۴

امام کاظم علیه‌السلام می فرمایند: اِنَّ رَسولَ اللّهِ صلی‌الله‌علیه‌وآله کانَ اِذا اَتاهُ الضَّیْفُ اَکَلَ مَعَهُ وَ لَمْ یَرْفَعْ یَدَهُ مِنَ الْخِوانِ حَتّی یَرْفَعَ

الضَّیْفُ یَدَهُ؛ رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله هرگاه میهمان داشتند، با او غذا می‌خوردند و دست از سفره و غذا نمی‌کشیدند، تا آن‌که میهمان دست از غذا خوردن بکشد. کافی، ج ۶، ص ۲۸۶ .

حدیث۴۲۵

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله : مَنْ قَلَّ طَعْمُهُ صَحَّ بَدَنُهُ وَ مَنْ کَثُرَ طَعْمُهُ سَقُمَ بَدَنُهُ وَ قَسا قَلْبُهُ؛ هر کس کم بخورد، سالم می‌ماند و هر کس زیاد بخورد تنش بیمار می‌شود و قساوت قلب پیدا می‌کند. نهج الفصاحه، ح ۲۷۷۹.

حدیث۴۲۶

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند : کَثْرَةُ اَکْلِ الْبَیْضِ وَ اِدْمانُهُ یورِثُ الطُّحالَ وَ ریاحا فی رَأسِ الْمَعِدَةِ وَ الْاِمْتِلاءُ مِنَ الْبَیْضِ الْمَسْلوقِ یورِثُ الرَّبوَ وَ الْاِبْتِهارَ؛ زیاد خوردن تخم مرغ و معتاد شدن به آن، بیماری ورم طحال می‌آورد و ایجاد کننده بادهایی در سرِ معده است و زیاد خوردن تخم‌مرغ آب پز، نفَس تنگی و نفَس بریدگی می‌آورد. بحارالأنوار، ج ۵۹، ص ۳۲۱ .

حدیث۴۲۷

از امام صادق علیه‌السلام درباره تره پرسیدند، فرمودند: آن را بخورید، چرا که در آن، چهار ویژگی است: دهان را خوشبو می‌کند، بادها را از بدن می‌برد، بواسیر را ریشه کن می‌کند، و برای کسی که پیوسته بخورد، مایه ایمنی از جذام است. کافی، ج ۶، ص ۳۶۵، ح ۴ .

حدیث۴۲۸

امام صادق علیه‌السلام : اَلْجَزَرُ اَمانٌ مِنَ القُولَنْجِ وَ الْبَواسیرِ وَ یُعینُ عَلَی الجِماعِ؛ هویج، مایه ایمنی از قولنج و بواسیر است و آمیزش جنسی را تقویت می‌کند. کافی، ج ۶ ، ص ۳۷۲، ح ۲

حدیث۴۲۹

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند : نِعْمَ اللُّقْمَةُ الْجُبْنُ، تُعْذِبُ الْفَمَ وَ تُطَیِّبُ النَّکْهَةَ وَ تَهْضِمُ ما قَبْلَهُ وَ تُشَهِّی الطَّعامَ؛ چه خوب لقمه‌ای است پنیر، دهان را تر و تازه و خوشبو می‌کند، غذای قبلی را هضم و غذا را مطبوع می‌سازد. بحارالأنوار، ج ۶۳، ص ۱۰۵، ح ۱۱ .

حدیث۴۳۰

مردی به امام صادق علیه‌السلام گفت: فدایت شوم! در بدنم احساس ضعف می‌کنم. امام علیه‌السلام به او فرموند: شیربخور، چرا که گوشت می‌رویاند و استخوان را محکم می‌کند. کافی، ج ۶، ص ۳۳۶، ح ۷.

حدیث۴۳۱

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و سلم می فرمایند : کندر بخورید؛ زیرا همان‌طور که انگشت، عرق را از پیشانی پاک می‌کند، کندر هم سوزش قلب را می‌برد و کمر را محکم و عقل را زیاد می‌کند و ذهن را ذکاوت و چشم را جلاـ می‌بخشد و فراموشی را از میان می‌برد. طب النبی صلی‌الله‌علیه‌وآله ، ص ۶.

حدیث۴۳۲

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند : اَلْبَصَلُ یَذْهَبُ بِالنَّصَبِ وَ یَشُدُّ الْعَصَبَ وَ یَزیدُ فِی الْخُطی وَ یَزیدُ فِی الْماءِ وَ یَذْهَبُ بِالحُمَّی؛ پیاز، خستگی را می‌برد، اعصاب را قوی می‌کند، قدمها را چاپک و نیروی جنسی را زیاد می‌کند و تب را می‌برد. کافی، ج ۶، ص ۳۷۴، ح ۲ .

حدیث۴۳۳

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند : اَطْعِمُوا الْمَبطونَ خُبزَ الْاَرُزِّ، فَما دَخَلَ جَوْفَ الْمَبطونِ شَیْءٌ اَنْفَعُ عَنْهُ، اَما اِنَّهُ یَدْبَغُ الْمَعِدَةَ وَ یَسُِلُّ الدّاءَ سَلًّا ؛ به کسی که دل درد (اسهال)، دارد نان برنجی بدهید، چرا که برای دل درد چیزی مفیدتر از آن نیست. بدانید که آن، معده را پاک و درد را کاملاً آرام می کند. کافی، ج ۶، ص ۳۰۵، ح ۲ .

حدیث۴۳۴

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند: جماع پی‌درپی بدون غسل باعث جنون فرزند می‌شود. زیاد خوردن تخم مرغ و استمرار بر آن، باعث بیماری طحال و گاز معده می‌شود. طب الرضا، ص ۷۵.

حدیث۴۳۵

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند: انباشته کردن شکم از تخم مرغ آب‌پز باعث گرفتگی قلب و تنگی نفس می‌شود. طب الرضا، ص ۷۵.

حدیث۴۳۶

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند: زیاد خوردن گوشت حیوانات وحشی (حلال گوشت) و گاو باعث تغییر (به‌هم‌ریختگی) عقل و سرگردانی فهم و کندذهنی و فراموشی می‌شود. طب الرضا، ص ۷۵.

حدیث۴۳۷

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و سلم می فرمایند : عَلَیْکُمْ بِالْاِهلیلَجِ الْاَسْوَدَ فَاِنَّهُ مِنْ شَجَرَةِ الْجَنَّةَ وَ طَعْمُهُ مُرٌّ و فیهِ شِفاءٌ مِنْ کُلِّ داءٍ؛ هلیله سیاه بخورید، که از درختان بهشت است. مزه آن تلخ است ولی شفای هر دردی است. طب النبی، ص ۳۱ .

حدیث۴۳۸

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: لَوْ یَعْلَمُ النّاسُ ما فِی التُّفّاحِ، ماداوَوْا مَرضاهُمْ اِلّا بِهِ، اَلا وَ اِنَّهُ اَسْرَعُ شَیْءٍ مَنْفَعَةً لِلْفُؤادِ خاصَّةً وَ اِنَّهُ نَضوحَةٌ؛ اگر مردم می‌دانستند چه خواصی در سیب وجود دارد، بیماران خود را تنها با آن درمان می کردند. سیب سریع‌تر از هر چیزی به قلب فایده می‌رساند؛ به‌ویژه آن‌که خوشبو کننده است. طب الائمّة، ص ۱۳۵ .

حدیث۴۳۹

امام علی علیه‌السلام می فرمایند: مَنْ غَرَسَ فی نَفْسِهِ مَحَبَّةَ اَنواعِ الطَّعامِ، اِجْتَنی ثِمارَ فُنونِ الْاَسْقامِ ؛ هر کس در دل خود، نهال علاقه به غذاهای گوناگون را بکارد، محصول بیماری‌های گوناگون از آن می‌چیند. غررالحکم، ح ۹۲۱۹ .

حدیث۴۴۰

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و سلم می فرمایند : هر غذایی که بر آن نام خدا برده نشود، درد است و هیچ برکتی در آن نیست و کفاره نبردن نام خدا این است که چنانچه سفره پهن است، نام خدا را ببری و به خوردن غذا ادامه دهی. تاریخ دمشق، ج ۶۰، ص ۳۲۵ .

حدیث۴۴۱

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند: خداوند تبارک و تعالی هیچ خوردنی و نوشیدنی را حلال نکرده است مگر آن‌که در آن سود و صلاحی بوده و هیچ خوردنی و نوشیدنی را حرام ننموده، مگر آن‌که در آ ن زیان و نابودی و فسادی بوده است، پس هر چیز سودمندی نیرو بخش جسم، که باعث تقویت بدن است حلال شده است و هر چیزی که قوای جسمانی را از بین ببرد و یا موجب مرگ شود حرام است. مستدرک الوسائل، ج ۱۶، ص ۳۳۳، ح ۲ .

حدیث۴۴۲

امام علی علیه‌السلام می فرمایند : أَكْلُ السَّفَرْجَلِ قُوَّةٌ لِلْقَلْبِ الضَّعیفِ وَهُوَ یُطَیِّبُ الْمِعْدَةَ وَ یُذَكِّی الْفُؤادَ وَ یُشَجِّعُ الْجَبانَ وَ یُحَسِّنُ الْوَلَدَ؛ خوردن بِه، قلب ضعیف را قوی، معده را پاک، ترسو را شجاع و فرزند را زیبا می کند. تحف العقول، ص ۱۰۱.

حدیث۴۴۳

امام علی علیه‌السلام : كُلُوا التُّفّاحَ فَاِنَّهُ یَدْبَغُ المَعِدَةَ؛ سیب بخورید، چرا که معده را پاک می کند. کافی، ج ۶، ص ۳۵۷، ح ۱۱.

حدیث۴۴۴

پیامبراکرم صلی الله علیه وآله و سلم می فرمایند : مَنْ اَحَبَّ اَنْ یُحِبَّهُ اللّهُ وَ رَسولُهُ فَلْیَاْكُلْ مَع ضَیفِهِ؛ هر کس دوست دارد که خدا و رسولش او را دوست داشته باشند، با میهمان خود غذا بخورد. تنبیه الخواطر، ج ۲، ص ۱۱۶ .

حدیث۴۴۵

پیامبراکرم صلی الله علیه وآله و سلم می فرمایند : طَعامُ السَّخیِّ دَواءٌ وَ طَعامُ الشَّحیحِ داءٌ؛ غذای سخاوتمند، داروست و غذای بخیل، درد. بحارالأنوار، ج ۷۱ ، ص ۳۵۷، ح ۲۲.

حدیث۴۴۶

امام رضا علیه السلام می فرمایند : اَلسَّخیُّ یَأكُلُ مِن طَعامِ النّاسِ لِیَاْكُلوا مِنْ طَعامِهِ ، وَ البَخیلُ لا یَاْكُلُ مِنْ طَعامِ النّاسِ لِئَلّا یَأكُلوا مِنْ طَعامِهِ؛ سخاوتمند، از غذای مردم می‌خورد، تا مردم از غذای او بخورند، اما بخیل از غذای مردم نمی‌خورد تا آنها نیز از غذای او

نخورند. عیون اخبار الرضا، ج ۱، ص ۱۵، ح ۲۶.

حدیث۴۴۷

امام رضا علیه السلام می فرمایند : شُرْبُ الْماءِ الْبارِدِ عَقیبَ الشَّیْءِ الحارِّ وَ عَقیبَ الحَلاوَةِ یَذْهَبُ بِالاَسْنانِ... وَ مَنْ اَرادَ اَلّا یَفْسُدَ اَسْنانُهُ فَلا یَأْکُلْ حُلْوا اِلّا بَعْدَ کَسْرَةِ خُبزٍ؛ خوردن آب سرد بعد از چیزهای گرم و شیرینی، دندان‌ها را از بین می‌برد ... هر کس می‌خواهد دندان‌هایش فاسد نشود، شیرینی نَخورد، مگر پس از خوردن لقمه‌ای نان. بحارالأنوار، ج ۶۲، ص ۳۲۱، ح ۳۲۵.

حدیث۴۴۸

امام صادق علیه السلام می فرمایند : نِعْمَ الطَّعامُ الزَّیْتُ یُطَیِّبُ النَّکْهَةَ وَیَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ وَیُصْفِی اللَّوْنَ وَیَشُدُّ الْعَصَبَ وَیَذْهَبُ بِالْوَصَبِ وَیُطْفِئُ الْغَضَبَ؛ زیتون غذای خوبی است، دهان را خوشبو می کند، بلغم را از بین می‌برد، رنگ پوست را صفا می‌بخشد، اعصاب را محکم می کند، مرض را می‌برد و خشم را خاموش می کند. مکارم الاخلاق، ص ۱۹۰.

حدیث۴۴۹

امام صادق علیه السلام می فرمایند : اَلْخِلالُ بَعْدَ الطَّعامِ، یَشُدُّ اللِّثاتِ وَ یَجْلِبُ الرِّزْقَ وَ یُطَیِّبُ النَّکْهَةَ؛ خلال کردن بعد از غذا، لثه‌ها را محکم، روزی را زیاد و دهان را خوشبو می کند. احقاق الحق، ج ۱۲، ص ۲۸۳ .

حدیث۴۵۰

امام صادق علیه السلام می فرمایند : ... وَ السَّعْتَرُ وَ الْمِلحُ... یُطَیِّبانِ النَّکْهَةَ؛ آویش و نمک، دهان را خوشبو می کنند. مکارم الاخلاق، ج ۱، ص ۴۱۶، ح ۱۴۱۰.

حدیث۴۵۱

امام صادق علیه السلام می فرمایند : کانَ رَسولُ اللّهِ صلی الله علیه و آله اذا اَفْطَرَ بَدَاَ بِحَلْواءَ یُفْطِرُ عَلَیْها، فَاِنْ لَمْ یَجِدْ فَسُکَّرَةٍ اَو تَمَراتٍ، فَاِذا اَعوَزَ ذلِکَ کُلَّهُ فَماءٍ فاتِرٍ وَ کانَ یَقولُ: یُنَقّی الْمَعِدَةَ وَ الْکَبِدَ وَ یُطَیِّبُ النَّکْهَةَ وَ الْفَمَ وَ یُقَوِّی الاَضْراسَ... ؛ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله با حلوا افطار می‌کردند و اگر حلوا نبود، با چیز شیرین دیگر و یا چند دانه خرما و اگر نبود، با آب گرم و می‌فرمودند: آب گرم معده و جگر را پاک، دهان را خوشبو و دندان‌ها را تقویت میکند. کافی، ج ۴، ص ۱۵۲، ح ۴.

حدیث۴۵۲

امام صادق علیه السلام می فرمایند : مَنْ اَصابَهُ ضَعْفٌ فی قَلْبِهِ اَو بَدَنِهِ فَلْیَأْکُلْ لَحْمَ الضَّأنِ بِاللَّبَنِ فَاِنَّهُ یُخْرِجُ مِنْ اَوصالِهِ کُلَّ داءٍ وَ غائِلَةٍ وَ یُقَوّی جِسْمَهُ وَ یَشُدُّ لِثَتَهُ؛ هر کس به ضعفی در قلب یا بدن خویش گرفتار شد، باید گوشت گوسفند با شیر بخورد، چرا که این خوراک، هر درد و بلایی را از اندام وی بیرون می‌بَرَد و تن او را تقویت و لثه‌اش را محکم می کند. محاسن، ج ۲، ص ۲۵۹، ح ۱۸۱۹ .

حدیث۴۵۳

امام صادق علیه السلام می فرمایند : ما أَدَرْتَ عَلَیْهِ لِسانَکَ فَأَخْرَجْتَهُ فَابْلَعْهُ وَما أَخْرَجْتَهُ بِالْخَلالِ فَارْمِ بِهِ؛ بعد از غذا زبان را دور دهان بگردان، هرچه با زبان درآمد فرو ببر، و آنچه را با خلال بیرون آوردی از دهان بیرون افکن. مکارم الأخلاق، ص۱۵۲ .

حدیث۴۵۴

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند: نِعمَ الطَّعامُ الزَّبیبُ... وَ یُطَیِّبُ النَّکْهَةَ؛ چه خوب خوراکی است مویز؛ ... و دهان را خوشبو می کند. اختصاص، ص ۱۲۴.

حدیث۴۵۵

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند: زَیِّنوا مَوائِدَکُم بِالْبَقْلِ؛ فإنَّها مَطرَدَةٌ لِلشَّیاطینِ مَعَ التَّسمیَةِ؛ سفره‌هایتان را با سبزی، زینت دهید ؛ زیرا سبزی با بسم اللّه الرحمن الرحیم، شیطان را طرد می کند. مکارم الأخلاق، ص ۱۷۶.

حدیث۴۵۶

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله : اَلْجَماعَةُ بَرَکَةٌ وَ السَّحوُر بَرَکَةٌ وَ اِطْعامٌ مِنَ اللَّیْلِ بَرَکَةٌ. تَسَحَّروا تَزْدادوا قُوَّةً، تَسَحَّروا تُصیبُوا السُّنَّةَ، تَسَحَّروا وَ لَوْ بِجُرْعَةٍ مِنْ ماءٍ ؛ جماعت، غذای سحر و غذا دادن در شب، برکت است. سحری بخورید تا نیرویتان زیاد شود. سحری بخورید تا به سنّت عمل کرده باشید؛ سحری بخورید هر چند یک جرعه آب باشد. (تیسیر المطالب، ص ۲۸۲.)

حدیث۴۵۷

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله : اذا وُضِعَتِ الْمائِدَةُ حَفَّتها اَرْبَعَةُ آلافِ مَلَکٍ، فَاِذا قالَ الْعَبْدُ: بِسمِ اللّهِ قالَتِ الْمَلائِکَةُ: بارَکَ اللّهُ عَلَیْکُم فی طَعامِکُم ثُمَّ یَقولونَ لِلشَّیْطانِ اُخْرُجْ یا فاسِقُ، لا سُلطانَ لَکَ عَلَیْهِمْ؛ هرگاه سفره پهن می‌شود، چهار هزار فرشته در اطراف آن گرد می‌آیند. چون بنده بگوید: بسم اللّه فرشتگان می گویند: خداوند، به غذایتان برکت دهد! سپس به شیطان می گویند: ای فاسق! بیرون شو. تو بر آنان، راه تسلّط نداری. کافی، ج ۶، ص ۲۹۲

حدیث۴۵۸

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله : کُلوا جَمیعا وَ لاـ تَفَرَّقوا فَاِنَّ الْبَرَکَةَ مَعَ الْجَماعَةِ؛ با هم غذا بخورید و پراکنده نباشید، که برکت با جماعت است. بحارالأنوار، ج ۶۶، ص ۳۴۹

حدیث۴۵۹

امام علی(علیه السلام) می فرمایند: پر خوری که انسان را به رنج اندازد از زیرکی و دریافت نیز او را باز دارد. (غررالحکم ، باب پرخوری)

حدیث۴۶۰

امام علی(علیه السلام) می فرمایند: کسی که زیاد کند سیری خود ر پر خوری و امتلاء او را به رنج اندازد. (غررالحکم ، باب

پرخوری)

حدیث۴۶۱

امام علی(علیه السلام) می فرمایند: چگونه پاك و صاف گردد فکر و اندیشه کسی که سیری و پرخوری را ادامه می دهد. (غررالحکم ، باب پرخوری)

حدیث۴۶۲

امام علی(علیه السلام) می فرمایند: کم است کسی که غذای بسیار خورد و بیمار نگردد. (غررالحکم ، باب پرخوری)

حدیث۴۶۳

امام علی(علیه السلام) می فرمایند: هنگامی که شکم از مال مباح پر شد، دل از رسیدن به صلاح کور گردد. (وای به حال مال حرام) (غررالحکم ، باب پرخوری)

حدیث۴۶۴

امام علی(علیه السلام) می فرمایند: برای پارسایی ، سیری بد قرین و همراهی است. (غررالحکم، باب پرخوری)

حدیث۴۶۵

امام علی(علیه السلام) می فرمایند: بپرهیز از ادامه پر خوری که به راستی این کار دردها را بر انگیزد و بیماریها را تحریک کند. (غررالحکم ، باب پرخوری)

حدیث۴۶۶

امام علی(علیه السلام) می فرمایند: بپرهیز از پرخوری که هر کس بدان دچار شد در دهایش بسیار و خواب هایش آشفته و پریشان گردد. (غررالحکم ، باب پرخوری)

حدیث۴۶۷

امام علی(علیه السلام) می فرمایند: سیر غذا خوردن، گردن فرازی و تبختر به بار آرد و پارسایی را تباه سازد. (غررالحکم ، باب پرخوری)

حدیث۴۶۸

امام علی(علیه السلام) می فرمایند: ادامه پر خوری انواع دردها را به جای بگذارد. (غررالحکم ، باب پرخوری)

حدیث۴۶۹

امام علی(علیه السلام) می فرمایند: سیر غذا خوردن ، بیماریها را زیاد کند. (غررالحکم ، باب پرخوری)

حدیث۴۷۰

امام علی(علیه السلام) می فرمایند: پر خوری ، پرده و حجاب زیرکی گردد. (غررالحکم ، باب پرخوری)

حدیث۴۷۱

امام علی(علیه السلام) می فرمایند: پر خوری حکمت و فرزانگی را تباه سازد. (غررالحکم ، باب پرخوری)

حدیث۴۷۲

حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: یکی از اقسام اسراف این است که هر چه می خواهی بخوری. (نهج الفصاحه ، ح ۹۱۸)

حدیث۴۷۳

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: ترنج را پیش از غذا و پس از آن بخورید که خاندان محمد صلّی اللّه علیه و آله این کار را انجام می دادند. غررالحکم ، باب خوردن

حدیث۴۷۴

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: کسی که خوراکش زیاد باشد تندرستی او اندك، و هزینه زندگی بر او سنگین خواهد بود. غررالحکم ، باب خوردن

حدیث۴۷۵

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: پر خوری و خواب زیاد، بدن را تباه کند و زیان به بار آورد. غررالحکم ، باب خوردن

حدیث۴۷۶

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: پرخوری از حرص پیدا شود و حرص بدترین عیبهاست. غررالحکم ، باب خوردن

حدیث۴۷۷

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: بر شما باد به میانه روی در خوراکی ها که این کار از اسراف دورتر، و برای تندرستی بهتر و برای انجام عبادت کمك کار بهتری است. غررالحکم ، باب خوردن

حدیث۴۷۸

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: کسی که در خوردن به اندك اکتفا کند تندرستی او بسیار و اندیشه اش شایسته باشد.

غررالحکم ، باب خوردن

حدیث۴۷۹

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: کسی که غذایش کم شد، هزینه زندگی برایش سبک خواهد شد. غررالحکم ، باب خوردن

حدیث۴۸۰

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: کسی که خوراکش کم باشد دردهایش کم است. غررالحکم ، باب خوردن

حدیث۴۸۱

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: کم خوری از بسیاری از بیماری های تن جلوگیری کند. غررالحکم ، باب خوردن

حدیث۴۸۲

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: خوراکت را کم کن تا بیماری را کم کنی. غررالحکم ، باب خوردن

حدیث۴۸۳

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: برای ورع و پارسایی گرسنه ماندن کمک کار خوبی است. غررالحکم ، باب گرسنگی

حدیث۴۸۴

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: گرسنه ماندن کمک کار خوبی برای مبارزه با سرمست شدن و شکستن عادتهای ناپسند است. غررالحکم ، باب گرسنگی

حدیث۴۸۵

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: گرسنگی را نان خورش خود قرار ده ، و خود را به قناعت مؤدّب. غررالحکم ، باب گرسنگی

حدیث۴۸۶

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: گرسنگی بهتر از فروتنی (در برابر ثروتمندان و مال اندوزان برای لقمه نانی) است. غررالحکم ، باب گرسنگی

حدیث۴۸۷

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: گرسنه ماندن (و خود را گرسنه نگاه داشتن) بهترین دارو (برای بسیاری از بیماری ها) است. غررالحکم ، باب گرسنگی

حدیث۴۸۸

امام علی(علیه السلام) می فرمایند: مؤمن غذای سیر نمی خورد در صورتی که برادرش گرسنه باشد. غررالحکم و دررالکلم ، باب مؤمن

حدیث۴۸۹

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله وسلم می فرمایند : لَیْسَ لِلصَّبیِّ لَبَنٌ خَیْرٌ مِنْ لَبَنِ اُمِّهِ ؛ برای کودک ، هیچ شیری بهتر از شیر مادرش نیست . عیون اخبار الرضا ، ج ۱، ص ۳۸، ح ۶۹ .

حدیث۴۹۰

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله وسلم می فرمایند : اَدِّبُوا اَوْلادَکُمْ فی بُطونِ اُمَّهاتِهِمْ. قیلَ: وَکَیْفَ ذلِکَ یا رَسُولَ اللّهِ؟ فَقالَ: بِاِطْعامِهِمُ الْحَلالَ؛ فرزندانتان را در رحم مادرانشان تربیت کنید. سؤال شد: این چطور ممکن است، ای رسول خدا؟ فرمودند: با خوراندن غذای حلال (به مادرانشان) جُنگ مهدوی، ص ۱۳۲.

حدیث۴۹۱

حضرت علی(علیه السلام) می فرمایند: قوتُ الاَجسادِ الطَّعامُ وَ قوتُ الاَرواحِ الاِطعامُ؛ غذای جسم، خوردن و غذای روح، خوراندن است. مشکاة الأنوار، ص ۵۶۱

حدیث۴۹۲

حضرت علی(علیه السلام) فرمودند: نِعمَ العَونُ عَلی أسرِ النَّفسِ وَ کَسرِ عادَتِهَا التَّجَوُّع؛ گرسنگی، چه خوب یاوری برای اسیر کردن نفس(تربیت نفس) و شکستن عادت آن است! غرر الحکم: ح ۹۹۴۴

حدیث۴۹۳

پیامبر(صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: نَحنُ قَومٌ لا نَأکلُ حَتّی نَجوعَ وَ اذا اَکلنا لا نَشبَعُ؛ ما قومی هستیم که تا گرسنه نشویم غذا نمی خوریم و تا سیر نشده ایم دست از غذا می کشیم. (سنن النبی، ص ۲۲۶)

حدیث۴۹۴

امام علی (علیه السلام) فرمودند: مَن غَرَسَ فی نَفسِهِ مَحَبَّةَ اَنواعِ الطَّعامِ، اِجتَنی ثِمارَ فُنونِ الاَسقامِ؛ هر کس در دل خود، نهال علاقه به غذاهای گوناگون را بکارد، محصول بیماری های گوناگون از آن می چیند. (غررالحکم، ح ۹۲۱۹)

حدیث۴۹۵

اَلمُؤمِنُ یأکـلُ فی مِعاءٍ واحِدَةٍ وَ المُنافِقُ یأکلُ فی سَبعَةِ أمعاءٍ؛ مؤمن کم خوراك است و منافق پرخور. (وسائل الشیعه، ج ۲۴ ، ص ۲۴۰)

حدیث۴۹۶

پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: کلوا جَمیعا وَ لا تَفَرَّقوا فَاِنَّ البَرَکةَ مَعَ الجَماعَةِ با هم غذا بخورید و پراکنده نباشید، که برکت با جماعت است. (بحارالأنوار، ج ۶۶، ص ۳۴۹)

حدیث۴۹۷

پیامبرخدا(صلی الله علیه وآله) می فرمایند: نرمه سر استخوان های پرندگان را نخورید؛چرا که سِل می آورد. (کنز العمّال،ج۱۵،ص۲۶۴)

حدیث۴۹۸

پیامبر خدا(صلی الله علیه وآله) می فرمایند: بر شما باد گوشت؛ چرا که گوشت می رویاند.هر کس بر او چهل صبح بگذرد وگوشت نخورد،بدخوی می شود.هر کس بدخوی شد،به او گوشت بخورانید.هر کس چربی آن را بخورد،آن چربی برای او بیماری فرود می آورد. (بحار الانوار،ج۶۶،ص۶۷،ح۴۳)

حدیث۴۹۹

پیامبرخدا (صلی الله علیه وآله) می فرمایند: هر کس چهل روز گوشت نخورد، بدخوی می شود.گوشت بخورید؛چرا که بر شنوایی تان می افزاید. الفردوس،ج۳،ص۶۲۷،ح ۵۹۶۰

حدیث۵۰۰

پیامبر خدا(صلی الله علیه وآله) می فرمایند: هر کس چهل روز پیوسته گوشت بخورد، سنگ دل می شود. (بحار الانوار،۶۲،ص۲۹۴)

حدیث۵۰۱

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: دوست داشتنی ترین عضو گوسفند برای پیامبر(صلی الله علیه وآله)، سر دست بود. التاریخ الکبیر،ج۶،ص ۳۹۱

حدیث۵۰۲

حضرت امام علی (علیه السلام) می فرمایند: از پرخوری دوری کنید که مایه ی سنگدلی، تنبلی نسبت به نماز و تباهی و بیماری بدن است. غررالحکم، ح ۲۷۴۲.

حدیث۵۰۳

حضرت امام علی (علیه السلام) می فرمایند: هر کس خوراکش اندك باشد، اندیشه اش زلال است. غررالحکم، ح ۸۴۶۲.

حدیث۵۰۴

حضرت رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: با خوردن و آشامیدن زیاد دلها را نمیرانید؛ زیرا همان گونه که

زراعت بر اثر آب زیاد از بین می رود، دلها نیز بر اثر پرخوری می میرد. تنبیه الخواطر، ج۱، ص ۴۶.

حدیث۵۰۵

حضرت امام صادق(علیه السـلام) می فرمایند: برای قلب مؤمن چیزی زیانبارتر از پرخوری نیست، پرخوری موجب دو چیز می شود: ۱-سنگدلی ۲-تحریک شهوت مستدرک الوسایل، ج۱۲، ص ۹۴.

حدیث۵۰۶

حضرت امام علی(علیه السـلام) می فرمایند: کم خوری نشانه ی پاکدامنی است و پرخوری نشانه ی اسراف و زیاده روی. مستدرک الوسایل، ج۱۶، ص ۲۱۳.

حدیث۵۰۷

رسول اکرم (صـلی الله علیه و آله و سـلم) می فرمایـند: آن که غذا کم خورد، معده اش سالم ماند و صـفای دل یابد و هر که پرخور باشد، معده اش بیمار و قلبش سخت شود. تنبیه الخواطر، ج۱، ص ۴۶.

حدیث۵۰۸

حضرت امام صادق (علیه السلام) می فرمایند: خداوند از پرخوری و بیکاری زیاد نفرت دارد. بحارالانوار، ج۷۶، ص ۱۸۰.

حدیث۵۰۹

حضـرت رسول اکرم (صـلی الله علیه و آله) می فرمایند: سه کس نزد خدا از همه منفورترند: کسی که روز زیاد می خوابد در حالی که شب اصـلا نمازی نخوانده است و کسـی که زیاد می خورد و هنگام غذا خوردن نام و حمد خدا نمی گوید و کسی که بی دلیل می خندد. کنزالعمال، ص ۲۱۴۳.

حدیث۵۱۰

حضرت امام علی (علیه السلام) می فرمایند: از پرخوری دوری کنید که مایه ی سنگدلی، تنبلی نسبت به نماز و تباهی و بیماری بدن است. غررالحکم، ح ۲۷۴۲.

حدیث۵۱۱

حضـرت رسول اکرم (صـلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: آن که غذا کم خورد، معده اش سالم ماند و صفای دل یابد و هر که پرخور باشد، معده اش بیمار و قلبش سخت شود. تنبیه الخواطر، ج۱، ص ۴۶.

حدیث۵۱۲

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: کم خوری نشانه ی پاکدامنی است و پرخوری نشانه ی اسراف و زیاده روی. مستدرک الوسایل،

ج۱۶، ص ۲۱۳.

حدیث۵۱۳

امام باقر(علیه السلام) می فرمایند: هر کسی، هنگامی که شکمش انباشته است، دورترین فرد از خداست. مستدرک الوسایل، ج۱۶، ص ۲۰۹.

حدیث۵۱۴

امام صادق(علیه السلام) می فرمایند: برای قلب مؤمن چیزی زیانبارتر از پرخوری نیست، پرخوری موجب دو چیز می شود: ۱- سنگدلی ۲-تحریک شهوت مستدرک الوسایل، ج۱۲، ص ۹۴.

حدیث۵۱۵

امام کاظم(علیه السلام) می فرمایند: اگر مردم در خوردن اعتدال می روزیدند، بدنهای شان سالم می ماند. وسایل الشیعه، ج ۱۶، ص ۴۰۶.

حدیث۵۱۶

حضرت رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: با خوردن و آشامیدن زیاد دلها را نمیرانید؛ زیرا همان گونه که زراعت بر اثر آب زیاد از بین می رود، دلها نیز بر اثر پرخوری می میرد. تنبیه الخواطر، ج۱، ص ۴۶.

حدیث۵۱۷

حضرت امام علی (علیه السلام) می فرمایند: هر گاه خداوند بخواهد بنده ی خود را اصلاح گرداند، سه چیز نصیب او کند، کم گویی، کم خوری و کم خوابی. مستدرک الوسایل، ج۱۶، ص ۲۱۳.

حدیث۵۱۸

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: لتکن لک فی کل شیء نیه صالحهٔ حتی النوم و الأکل؛ در هر چیز باید نیتی نیک داشته باشی، حتی در خوردن و خواب. مکارم الاخلاق، ج۲، ص ۳۷۰.

حدیث۵۱۹

امام صادق علیه‌السلام : اَلرِّضاعُ واحِدٌ وَ عِشْرونَ شَهْرا، فَما نَقَصَ فَهُوَ جَورٌ عَلَى الصَّبىِّ ؛ شیرخواری ، ۲۱ ماه است . پس هر چه کم شود ، ظلم بر کودک است . کافی ، ج ۶، ص ۴۰، ح ۳ .

حدیث۵۲۰

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله : لَيْسَ لِلصَّبىِّ لَبَنٌ خَيْرٌ مِنْ لَبَنِ اُمِّهِ ؛ برای کودک ، هیچ شیری بهتر از شیر مادرش نیست . عیون اخبار

الرضا ، ج ١، ص ٣٨، ح ۶٩ .

حدیث۵٢١

پیـامبراکرم صـلی‌الله‌علیه‌وآله : اَطْعِمُوا الْمَرأَةَ فی شَـهْرِها الَّـذی تَلِـدُ فیهِ التَّمْرَ فَاِنَّ وَلَـدَها یَکونُ حَلیما نَقیّا ؛ به زن، در ماهی که زایمان کرده ، خرما بدهید، چرا که فرزند او بردبار و پاک می‌شود . مکارم الأخلاق ، ص ١۶٩ .

حدیث۵٢٢

حضرت امام صادق (علیه السلام) می فرمایند: خداوند از پرخوری و بیکاری زیاد نفرت دارد. بحارالانوار، ج٧۶، ص ١٨٠.

حدیث۵٢٣

حضـرت رسول اکرم (صـلی الله علیه و آله) می فرمایند: سه کس نزد خدا از همه منفورترند: کسی که روز زیاد می خوابد در حالی که شب اصـلا نمازی نخوانده است و کسـی که زیاد می خورد و هنگام غذا خوردن نام و حمد خدا نمی گوید و کسی که بی دلیل می خندد. کنزالعمال، ح ٢١۴٣.

حدیث۵٢۴

پیامبر صـلی‌الله‌علیه‌وآله : لا تَدَعُوا الْعَشاءَ وَ لَوْ عَلی حَشَـفَةٍ اِنّی اَخْشی عَلی اُمَّتی مِنْ تَرْکِ العَشاءِ الْهَرَمَ فَاِنَّ العَشاءَ قُوَّةُ الشَیْخِ وَ الشّابِّ ؛ شام را ترک نکنیـد، هر چنـد به خوردن دانه خرمای خشـکیده‌ای باشـد. من بر امّتم از این بیم دارم که با ترکِ خوردن شام، پیری و شکستگی به سراغشان آید؛ چرا که خوردنِ شام، مایه نیرومندی پیر و جوان است. محاسن ، ج ٢، ص ۴٢١، ح ٢٠٢ .

حدیث۵٢۵

مَنْ اَرادَ الْـبَقاءَ و لا بَقاءَ: فَلْیُباکِرِ الْغَداءَ وَلْیُجَوِّدِ الْحِذاءَ وَلْیُخَفِّفِ الرِّداءَ وَلْیُقِلَّ مُجامَعَةَ النِّساءِ. قیلَ یا رَسولَ اللّهِ وَ ما خِفَّةُ الرِّداءِ؟ قالَ: قِلَّةُ الـدَّیْنَ ؛ هر کس ماندگاری می‌خواهد ـ و البته ماندگاری [ابدی] وجود ندارد ـ باید صـبحانه را زودتر بخورد، کفش مناسب بپوشد، ردای (بالاـپوش) خود را سـبک کنـد و کمتر با زنان بیامیزد. پرسـیدند: ای پیامبر خـدا! سـبک بودن رَدا به چیست؟ فرمودنـد: به کم بودنِ بدهی. من لایحضره الفقیه ، ج ٣، ص ۵۵۵، ح ۴٩٠٢ .

حدیث۵٢۶

رسول اکرم(صـلی الله علیه و آله و سـلم) فرمودنـد: إن الله لیرضـی عن العبـد أن یأکل الأکله فیحمده علیها أو یشـرب الشـربه فیحمده علیهـا؛ خداونـد از بنـده ای کـه پس از خـوردن لقمه غـذا و یـا آشامیـدن جرعه ای او را سـپاس می گویـد، خشـنود می گردد. نهج الفصاحه ح ٧٩١

بهداشت و سلامت

حدیث١

الإمام الصادق علیه السلام : إنَّ الجَنَّةَ وَالحورَ لَتَشتاقُ إلی مَن یَکسَحُ المَساجِدَ ویَأخُذُ مِنهَا القَذی . امام صادق علیه السلام : بهشت و حوریان ، مشتاق کسی هستند که مسجدها را جارو و غبارروبی کند . بحار الأنوار : ج ۸۳ ص ۳۸۲ ح ۵۲ .

حدیث۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله : مَن قَمَّ مَسجِدا کَتَبَ اللّه لَهُ عِتقَ رَقَبَةٍ ، ومَن أخرَجَ مِنهُ ما یُقذی عَینا کَتَبَ اللّه عَزَّوجَلَّ لَهُ کِفلَینِ مِن رَحمَتِهِ . هر کس مسجدی را جارو کند ، خداوند برای او ، ثواب آزاد کردن بنده‌ای را می‌نویسد ، و هر کس از مسجد به اندازه خاشاکی که به چشم می‌رود ، بیرون ببرد ، خدای عز و جل ، وی را از رحمتش دوچندان برخوردار می گرداند . بحار الأنوار : ج۸۳ ص ۳۸۳ ح ۵۶ .

حدیث۳

رسول اللّه صلی الله علیه و آله : مَن کَنَسَ المَسجِدَ یَومَ الخَمیسِ ولَیلَةَ الجُمُعَةِ ، فَأَخرَجَ مِنهُ مِنَ التُّرابِ ما یُذَرُّ فِی العَینِ ، غَفَرَ اللّه لَهُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله : هر کس در روز پنج‌شنبه و شب جمعه ، مسجد را نظافت کند و گَرد و خاکی را که در چشم می‌رود ، بِروبَد ، خداوندْ او را می‌آمرزد . بحار الأنوار : ج ۸۳ ص ۳۸۵ ح ۶۱ .

حدیث۴

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم - لِأَنَسٍ: ألا اُعَلِّمُکَ دُعاءً تَدعو بِهِ کُلَّما صَلَّیتَ الغَداةَ ثَلاثَ مَرّاتٍ دَفَعَ اللّه عَنکَ الجُذامَ وَالبَرَصَ وَالفالِجَ وَالعَمی فِی الدُّنیا؟ قُل : «اللّهُمَّ اهدِنی مِن عِندِکَ ، وَأَفِض عَلَیَّ مِن فَضلِکَ ، وأسبِغ عَلَیَّ مِن رَحمَتِکَ ، وأنزِل عَلَیَّ مِن بَرَکاتِکَ» . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : خطاب به اَنَس - : آیا نمی‌خواهی دعایی به تو بیاموزم که هر گاه نماز صبح گزاردی ، آن را سه بار بگویی تا خداوند ، جذام ، پیسی ، سستْ‌اندامی و کوری را از تو دور کند؟ بگو: «خداوندا ! از پیشگاه خویش، مرا راه نمای ، از فضل خود ، بر من فرو بار ، از رحمت خویش ، نعمتی سرشارم ده ، و از برکات خود ، بر من نازل فرمای».
کنز العمّال ، جلد ۲ ، صفحه ۱۴۵ ، حدیث ۳۵۲۰ نقلاً عن أبی الشیخ فی الثواب عن أنس دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۷۴

حدیث۵

الإمام الرضا علیه‌السلام : مَن أرادَ ألاّ یَشتَکِیَ اُذُنَهُ ، فَلیَجعَل فیها عِندَ النَّومِ قُطنَةً . امام رضا علیه‌السلام : هر کس می‌خواهد گوش‌هایش درد نگیرد ، به هنگام خواب در آنها پنبه بگذارد . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۴ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۱۸

حدیث۶

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : إنَّ اللّه - تَبارَکَ وتَعالی - ... جَعَلَ المَرارَةَ فِی الاُذُنَینِ حِجابا مِنَ الدِّماغِ ، فَلَیسَ مِن دابَّةٍ تَقَعُ فیهِ إلاَّ التَمَسَتِ الخُروجَ ؛ ولَولا ذلِکَ لَوَصَلَت إلَی الدِّماغِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : خداوند - تبارک و تعالی - . . . تلخی را در دو گوش ، مانعی برای حفاظت مغز ، قرار داد . هیچ جنبنده‌ای نیست که در آن بیفتد ، مگر این که راه خروج را می‌جوید ؛ امّا اگر این نبود ، آن جنبنده به مغز می‌رسید . بحار الأنوار ، جلد ۲ ، صفحه ۲۸۶ ، حدیث ۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۱۶

حدیث۷

الإمام عليّ عليه‌السلام : اِختِنوا أولادَكُم يَومَ السّابِعِ لا يَمنَعكُم حَرٌّ ولا بَردٌ ؛ فَإِنَّهُ طَهورٌ لِلجَسَدِ ، وإنَّ الأَرضَ لَتَضِجُّ إلَى اللّهِ مِن بَولِ الأَغلَفِ . امام على عليه‌السلام : فرزندانتان را در روز هفتم [تولّد] ختنه كنيد . نه گرما ، شما را از آن ، باز دارد ، نه سرما ؛ چرا كه اين كار ، مايه پاكيِ تن است و زمين از پيشاب ختنه‌ناشدگان به درگاه خداوند مى‌نالد . بحار الأنوار ، جلد ۱۰۴ ، صفحه ۱۱۰ ، حديث ۱۶ دانش نامه احاديث پزشكى : ۱ / ۵۹۰

حدیث۸

الإمام الكاظم عليه‌السلام : الحَمّامُ يَومٌ ويَومٌ لا ، يُكثِرُ اللَّحمَ ، وإدمانُهُ فى كُلِّ يَومٍ يُذيبُ شَحمَ الكُلَيَتَينِ . امام كاظم عليه‌السلام : حمّام رفتن يك روز در ميان ، گوشت بدن را مى‌افزايد ؛ امّا عادت به آن در هر روز ، پيهِ كليه‌ها را آب مى‌كند . بحار الأنوار ، ج ۷۶ ، ص ۷۸ ، ح ۲۱. دانش نامه احاديث پزشكى : ۱ / ۵۸۸

حدیث۹

الإمام الصادق عليه‌السلام : لا تَتَّكِ فِى الحَمّامِ ؛ فَإِنَّهُ يُذيبُ شَحمَ الكُلَيَتَينِ . امام صادق عليه‌السلام : در حمّام [به ديوار] تكيه مزن ؛ چرا كه پيهِ كليه‌ها را آب مى‌كند . الكافى ، جلد ۶ ، صفحه ۵۰۱ ، حديث ۲۴، دانش نامه احاديث پزشكى : ۱ / ۵۸۸ ممكن است اين اثر ، مربوط به حمّام‌هاى آن دوران باشد .

حدیث۱۰

امام رضا عليه‌السلام : مَن أرادَ ألاّ يَشتَكِيَ مَثانَتَهُ ، فَلا يَحبِسِ البَولَ ولَو عَلى ظَهرِ دابَّتِهِ. هر كس مى‌خواهد مثانه‌اش به عارضه‌اى گرفتار نشود ، پيشاب خود را نگه ندارد ، حتّى اگر كه بر پشت مَركب خويش نشسته باشد . طبّ الإمام الرضا عليه‌السلام ، صفحه ۳۵ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۳ دانش نامه احاديث پزشكى : ۱ / ۵۸۶

حدیث۱۱

الإمام الصادق عليه‌السلام – وسُئِلَ عَن عِلَّةِ حَلقِ رَأسِ المَولودِ: تَطهيرُهُ مِن شَعرِالرَّحِمِ . امام صادق عليه‌السلام– در پاسخ به پرسشى درباره دليل تراشيدن سرِ نوزاد -: براى پاك كردن او از موهايى كه در زهدان بر وى روييده است . بحار الأنوار ، جلد ۱۰۴ ، صفحه ۱۱۲ ، حديث ۲۵ دانش نامه احاديث پزشكى : ۱ / ۶۷۸

حدیث۱۲

رسول اللّه صلى الله عليه و آله و سلّم – لِعَلِيٍّ عليه‌السلام: يا عَلِيُّ ، ثَلاثَةٌ يَزدنَ فِى الحِفظِ ويُذهِبنَ البَلغَمَ : اللُّبانُ ، وَالسِّواكُ ، وقِراءَةُ القُرآنِ . پيامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلّم– خطاب به امام على عليه‌السلام فرمودند: اى على ! سه چيز بر حافظه مى‌افزايد و بلغم را مى‌برد : كُندُر ، مسواك و قرائت قرآن . بحارالأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۴۳ ، حديث ۳ ، دانش نامه احاديث پزشكى : ۲ / ۴۵۲

حدیث۱۳

الإمام علیّ علیه‌السلام : مَضغُ اللَّبانِ یَشُدُّ الأضراسَ ، ویَنفِی البَلغَمَ ، ویَذهَبُ بِریحِ الفَمِ . امام علی علیه‌السلام : جویدن کُنْدُر ، دندان‌ها را استحکام می‌دهد ، بلغم را می‌رانـد و بوی [بـد] دهـان را می‌بَرَد . بحـار الأنوار ، جلـد ۶۶ ، صـفحه ۴۴۳ ، حـدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۸۶

حدیث۱۴

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : کُلُوا الزَّیتَ ؛ فَإِنَّهُ مُبارَکٌ ، وَائتَدِموا بِهِ وَادَّهِنوا بِهِ ؛ فَإِنَّهُ یَخرُجُ مِن شَجَرَةٍ مُبارَکَةٍ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : روغن زیتون بخورید ؛ چرا که خجسته است . از آن ، خورش بسازید و از روغن آن بر خویش بمالید ؛ چرا که از درختی خجسته بیرون می‌آید . کنز العمّال ، جلد ۱۵ ، صفحه ۲۷۹ ، حدیث ۴۰۹۸۴ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۳۲۸

حدیث۱۵

کُلُوا الزَّیتَ وَادَّهِنوا بِالزَّیتِ ؛ فَإِنَّهُ مِن شَجَرَةٍ مُبارَکَةٍ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : روغن زیتون بخورید و خود را با روغن زیتون ، چرب کنید ؛ چرا که آن ، از درختی خجسته است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۳۱ ، حدیث ۱ عن ابن القدّاح ، مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۴۱۵ ، حدیث ۱۴۰۸ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۳۲۸

حدیث۱۶

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : اِدَّهِنوا بِالبَنَفسَجِ ؛ فَإِنَّهُ بارِدٌ فِی الصَّیفِ وحارٌّ فِی الشِّتاءِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : با روغن بنفشه ، بدن خود را چرب کنید ؛ چرا که آن در تابستان ، سرد و در زمستان ، گرم است . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۹۴ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۷۲

حدیث۱۷

الإمام الصادق علیه‌السلام : دُهنُ البَنَفسَجِ یَرزُنُ الدِّماغَ . امام صادق علیه‌السلام : روغن بنفشه ، مغز را نیرو می‌بخشد. بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۲۳ ، حدیث ۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۴۴

حدیث۱۸

الإمام الصادق علیه‌السلام : نِعمَ الدُّهنُ البَنَفسَجُ ! لَیَذهَبُ بِالدّاءِ مِنَ الرَّأسِ وَالعَینَینِ ، فَادَّهِنوا بِهِ . امام صادق علیه‌السلام : چه خوب روغنی است روغن بنفشه! درد را از سر و چشمان می‌بَرَد. آن را به خود بمالید. بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۲۲ ، حدیث ۶ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۶۴

حدیث۱۹

الإمام الصادق علیه‌السلام : فَضلُ البَنَفسَجِ عَلَی الأَدهانِ کَفَضلِ الإِسلامِ عَلَی الأَدیانِ . نِعمَ الدُّهنُ البَنَفسَجُ ، لَیَذهَبُ بِالدّاءِ مِنَ الرَّأسِ وَالعَینَینِ ، فَادَّهِنوا بِهِ . امام صادق علیه‌السلام : برتری بنفشه بر دیگر روغن‌ها به سان برتری اسلام بر دیگر ادیان است . بنفشه ، خوب روغنی است! درد را از سر و چشمان می‌برد . خود را بدان ، چرب کنید . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۵۲۱ ، حدیث ۵ ، کنز العمّال ، جلد ۱۲ ، صفحه ۳۴۴ ، حدیث ۳۵۳۲۹ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۷۲

حدیث۲۰

الإمام الرضا علیه‌السلام : إذا أرَدتَ ألّا یَظهَرَ فی بَدَنِکَ بَثرَةٌ ولا غَیرُها ، فَابدَأ عِندَ دُخولِ الحَمّامِ بِدُهنِ بَدَنِکَ ، بِدُهنِ البَنَفسَجِ . امام رضا علیه‌السلام : اگر می‌خواهی که در بدنت جوش و جز آن رُخ ننماید ، هنگام در آمدن به حمّام ، چرب کردن بدن خود را به روغن بنفشه ، آغاز کن . طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۳۱ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۲ وفیه « فدهِّن» بدل «بدهن» دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۷۴

حدیث۲۱

الإمام الصادق علیه‌السلام : غَسلُ الرَّأسِ بِالخَطمِیِّ نُشرَةٌ . امام صادق علیه‌السلام : شستن سر با خطمی ، مایه شادابی است . ثواب الأعمال ،ص ۳۶، حدیث ۲ عن سفیان بن السمط دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۷۸

حدیث۲۲

الإمام علیّ علیه‌السلام : غَسلُ الرَّأسِ بِالخَطمِیِّ یَذهَبُ بَالدَّرَنِ ، ویَنفِی الأَقذاءَ . امام علی علیه‌السلام : شستن سر با خطمی ، چرک را می‌بَرَد و آلودگی‌ها را از میان برمی‌دارد . بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۸۷ ، حدیث ۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۷۸

حدیث۲۳

الإمام الصادق علیه‌السلام : اِتَّخِذوا فی أسنانِکُمُ السُّعدَ ؛ فَإِنَّهُ یُطَیِّبُ الفَمَ ، ویَزیدُ فِی الجِماعِ . امام صادق علیه‌السلام : مُشکَک به لابه‌لای دندان‌های خویش در آورید ؛ چرا که دهان را خوش‌بو می‌کند و بر توان همبستری می‌افزاید . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۳۷ ، حدیث ۶ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۶۳۸

حدیث۲۴

الإمام الکاظم علیه‌السلام : غَسلُ الرَّأسِ بِالسِّدرِ یَجلِبُ الرِّزقَ جَلباً . امام کاظم علیه‌السلام : شستن سر با سدر ، روزی‌آور است . بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۸۷ ، حدیث ۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۲۸

حدیث۲۵

الإمام الصادق علیه‌السلام : الکُحلُ یُعذِبُ الفَمَ . امام صادق علیه‌السلام : سرمه کشیدن ، دهان را تَر و تازه می‌کند . بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۹۵ ، حدیث ۱۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۸۸

حدیث۲۶

الإمام الحسین علیه‌السلام : قالَ لی رَسولُ اللّهِ صلی الله علیه و آله و سلّم : یا بُنَیَّ ، نَم عَلی قَفاکَ یَخمَص بَطنُکَ ، وَاشرَبِ الماءَ مَصّا یَمرَأکَ أکلُکَ ، وَاکتَحِل وَترا یُضِی‌ءْ لَکَ بَصَرُکَ ، وَادَّهِن غِبّا تَتَشَبَّه بِسُنَّةِ نَبِیِّکَ . امام حسین علیه‌السلام : پیامبر خدا به من فرمودند: «فرزندم! به پشت بخواب تا شکمت کوچک شود ، آب را به مکیدن بنوش تا خوردنت بر تو گوارا آید ، به شمارِ دفعات فرد ، سرمه بکش تا چشمانت روشن شود و یک روز در میان ، روغن بزن تا به سنّت پیامبر خویش ، عمل کرده باشی». دعائم الإسلام ،

جلد ۲ ، صفحه ۱۶۴ ، حدیث ۵۹۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۰۰

حدیث۲۷

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : ثَلاثٌ يَزِدنَ فی قُوَّةِ البَصَرِ : الكُحلُ بِالإِثمِدِ ، وَالنَّظَرُ إلَى الخُضرَةِ ، وَالنَّظَرُ إلَى الوَجهِ الحَسَنِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : سه چیز ، قدرت بینایی را افزون می کند: سرمه کشیدن به اِثْمِد ، نگریستن به سبزی ، و نگاه کردن به چهره زیبا. کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۵۱ ، حدیث ۲۸۳۱۴ نقلاً عن أبی الحسن العراقی فی فوائده عن بریدهٔ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۰۰

حدیث۲۸

الإمام الصادق علیه‌السلام : مَن نامَ عَلی إثمِدٍ غَیرِ مُمَسَّكٍ أمِنَ مِنَ الماءِ الأَسوَدِ أبَدا ما دامَ يَنامُ عَلَيهِ . امام صادق علیه‌السلام : هر کس بـا سـرمه اِثمِـد آمیخته ناشـده بـا مُشک بخوابـد ، برای همیشه ، تا زمانی که بر این حالت می‌خوابـد ، از آبِ سـیاه در امان می‌مانَـد. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۹۴ ، حدیث ۹ عن الحسن بن عاصم دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۸۸

حدیث۲۹

الإمام الصادق علیه‌السلام : الإِثمِدُ يَجلُو البَصَرَ ، ويُنبِتُ الشَّعرَ ، ويَذهَبُ بِالدَّمعَةِ . امام صادق علیه‌السلام : سـرمه اِثْمِد ، چشم را جلا می‌دهـد ، موی بر می‌رویانـد و اشکْ‌ریزش را می‌برد. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۹۴ ، حدیث ۷ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۰۲

حدیث۳۰

أتَی النَّبِيَّ صلی الله علیه و آلـه و سلّم أعرابِيٌّ يُقـالُ لَـهُ : قُلَيـبٌ ، رَطبُ العَينَينِ . فَقـالَ لَهُ النَّبِيُّ صلی الله علیه و آله و سلّم : إنّی أری عَينَيـكَ رَطِبَتَينِ يـا قُلَيبُ ، عَلَيكَ بِالإِثمِـدِ ؛ فَإِنَّهُ سِراجُ العَينِ . امام صادق علیه‌السلام : عربی بادیه‌نشـین که او را «قلیب» می گفتنـد و آبریزشِ چشم داشت ، نزد پیـامبر صلی الله علیه و آله و سلّم آمـد. به او فرمود: «ای قلیب! می‌بینم چشـمانت آبریزش دارد. بر تو باد سرمه اِثْمِد ، که روشنایی چشم است». بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۹۶ ، حدیث ۱۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۰۲

حدیث۳۱

الإمام الباقر علیه‌السـلام : الِاكتِحالُ بِالإِثمِدِ يُطَيِّبُ النَّكهَةَ ، ويَشُدُّ أشفارَ العَينِ . امام باقر علیه‌السـلام : سـرمه کشـیدن به اِثْمِد ، بوی را خوش می‌سازد و مژه گاهها را اسـتحکام می‌بخشد. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۹۴ ، حدیث ۴ عن عبداللّه بن الفضل الهاشمی عن أبیه دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۰۲

حدیث۳۲

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : اِكتَحِلوا بِالإِثمِدِ المُرَوَّحِ ؛ فَإِنَّهُ يَجلُو البَصَرَ ، ويُنبِتُ الشَّعرَ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : به سـرمه اِثْمِد خوش‌بو شده با مُشک ، سرمه بکشید ، که دیده را جلا می‌دهد و مو برمی‌رویاند . کنز العمّال ، جلد ۶ ، صفحه ۶۴۵ ، حدیث ۱۷۱۹۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۰۲

حدیث۳۳

رسول الله صلى الله عليه و آله و سلّم : عَلَيكُم بِالإِثمِدِ ؛ فَإِنَّهُ مَنبَتَةٌ لِلشَّعرِ ، مَذهَبَةٌ لِلقَذى ، مَصفاةٌ لِلبَصَرِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : بر شما باد سرمه با اِثْمِد ؛ چرا که مایه روییدن مو ، از میان رفتن آلودگی و صفا یافتن دیده است. بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۵۱ ، حدیث ۲۶ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۰۰

حدیث۳۴

الإمام الصادق عليه‌السلام : الحِنّاءُ يَذهَبُ بِالسَّهَكِ ، ويَزيدُ فى ماءِ الوَجهِ ، ويُطَيِّبُ النَّكهَةَ ، ويُحَسِّنُ الوَلَدَ . امام صادق علیه‌السلام : حنا ، بوی بد عَرَق را از میان می‌بَرَد ، بر طراوت صورت می‌افزاید ، دهان را خوش‌بو می کند و فرزند را نیکو می‌سازد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۸۴ ، حدیث ۵ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۱۸

حدیث۳۵

رسول اللّه صلى الله عليه و آله و سلّم : اِختَضِبوا بِالحِنّاءِ ؛ فَإِنَّهُ يَجلُو البَصَرَ ، ويُنبِتُ الشَّعرَ ، ويُطَيِّبُ الرّيحَ ، ويُسَكِّنُ الزَّوجَةَ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : به حنا خضاب بندید ؛ چرا که دیده را جلا می‌دهد ، مو بر می‌رویاند ، بو را خوش می‌سازد و همسر مرد را آرامش می‌بخشد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۸۳ ، حدیث ۴ ، ۹ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۴۸

حدیث۳۶

رسول اللّه صلى الله عليه و آله و سلّم : مَنِ اطَّلى وَاختَضَبَ بِالحِنّاءِ آمَنَهُ اللّه تَعالى مِن ثَلاثِ خِصالٍ : الجُذامِ ، وَالبَرَصِ ، وَالآكِلَةِ إلى طَلِيَةٍ مِثلِها . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر کس حنا بر بدن خود بمالد و با آن خضاب کند ، خداوند ، او را تا هنگامی که بخواهد دیگر بار خضاب کند ، از سه چیز در امان می‌دارد : جذام ، پیسی و خوره . بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۹۰ ، حدیث ۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۷۸

حدیث۳۷

رسول اللّه صلى الله عليه و آله و سلّم : عَلَيكُم بِسَيِّدِ الخِضابِ الحِنّاءِ ؛ فَإِنَّهُ يُطَيِّبُ البَشَرَةَ ، ويَزيدُ فِى الجِماعِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : بر شما باد مهتر همه خضاب‌ها ، حنا ، که پوست را پاکیزه می کند و بر توان همبستری می‌افزاید . کنز العمّال ، جلد ۶ ، صفحه ۶۶۸ ، حدیث ۱۷۳۱۶ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۷۸

حدیث۳۸

رسول اللّه صلى الله عليه و آله و سلّم : نَفَقَةُ دِرهَمٍ فِى الخِضابِ أفضَلُ مِن نَفَقَةِ دِرهَمٍ فى سَبيلِ اللّهِ ، إنَّ فيهِ أربَعَ عَشرَةَ خَصلَةً : يَطرُدُ الرّيحَ مِنَ الاُذُنَينِ ، ويَجلُو الغِشاءَ عَنِ البَصَرِ . . . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : خرج کردن یک درهم برای خضاب ، برتر از انفاق یک درهم در راه خداست. این کار ، چهارده فایده دارد: بو را از گوش‌ها دور می کند ، پرده [تاریکی] را از برابر دیده کنار می‌زند و آن را جلا می‌دهد... الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۸۲ ، حدیث ۱۲ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۰۶

حدیث۳۹

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : اِختَضِبوا بِالحِنّاءِ ؛ فَإِنَّهُ يَجلُو البَصَرَ ، ويُنبِتُ الشَّعرَ ، ويُطَيِّبُ الرّيحَ ، ويُسَكِّنُ الزَّوجَةَ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : به حنا خضاب بندید؛ چرا که دیده را جلا می‌دهد ، مو بر می‌رویاند ، بو را خوش می‌سازد و همسر مرد را آرامش می‌بخشد. بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۹۹ ، حدیث ۹ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۰۶

حدیث۴۰

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَيكُم بِسَيِّدِ الخِضابِ الحِنّاءِ ؛ فَإِنَّهُ يُطَيِّبُ البَشَرَةَ ، ويَزيدُ فِی الجِماعِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : بر شما باد مهتر همه خضاب‌ها ، حنا ، که پوست را پاکیزه می‌کند و بر توان همبستری می‌افزاید . کنز العمّال ، جلد ۶ ، صفحه ۶۶۸ ، حدیث ۱۷۳۱۶ ، مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۱۸۹ ، حدیث ۵۵۹ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۷۸

حدیث۴۱

امام صادق علیه‌السلام : الحِنّاءُ عَلی أثَرِ النّورَةِ أمانٌ مِنَ الجُذامِ والبَرَصِ . حنا کردن ، در پی نوره کشیدن ، مایه ایمنی از جذام و پیسی است . کتاب من لا یحضره الفقیه ، جلد ۱ ، صفحه ۱۲۱ ، حدیث ۲۷۰ ؛ بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۸۹ ، حدیث ۶؛ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۷۸

حدیث۴۲

الإمام الصادق علیه‌السلام : ثَلاثَةٌ تُعَقِّبُ مَكروهاً : . . . وشُربُ الدَّواءِ مِن غَيرِ عِلَّةٍ وإن سَلِمَ مِنهُ . امام صادق علیه‌السلام : سه چیز ، ناخوشایندی در پی می‌آورد : ... و نوشیدن دارو بدون بیماری ، هر چند شخص از آن دارو ، جان به در بَرَد . تحف العقول ، صفحه ۳۲۱ ، بحار الأنوار ، جلد ۷۸ ، صفحه ۲۳۴ ، حدیث ۵۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۹۰

حدیث۴۳

امام علی علیه‌السلام فرمودند: لا تُنالُ الصِّحَّةُ إلّا بِالحِمیَةِ . تن‌درستی ، جز با پرهیز ، به دست نمی‌آید . غرر الحکم ، حدیث ۱۰۶۰۵ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۲۶

حدیث۴۴

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : الطِّيبُ يَشُدُّ القَلبَ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : بوی خوش ، قلب را تقویت می‌کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۵۱۰ ، حدیث ۶ عن أبی بصیر عن الإمام الصادق علیه‌السلام دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۰۸

حدیث۴۵

ما طابَت رائِحَةُ عَبدٍ إلّا زادَ عَقلُهُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هیچ بنده‌ای خوش‌بو نباشد ، مگر آن که عقلش افزون گردد . دعائم الإسلام ، جلد ۲ ، صفحه ۱۶۵ ، حدیث ۵۹۳ عن الإمام الصادق عن آبائه علیهم‌السلام دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۰۸

حدیث۴۶

رسول الله صـلی الله علیه و آله و سلّم : مَن أکَلَ قَبلَ أن یَشرَبَ و تَسَحَّرَ ، و مَسَّ شَیئا مِنَ الطِّیبِ ؛ قَوِیَ عَلَی الصِّیامِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر کس پیش از نوشیدن چیزی ، غذا بخورد و سَحَری میل کند و قدری بوی خوش [بر خود] بمالد ، بر روزه گرفتن ، توان بیشتری یابـد . کنز العمّال ، جلد ۸ ، صفحه ۵۱۰ ، حدیث ۲۳۸۸۲ نقلاً عن شُعب الإیمان عن أنس دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۰۸

حدیث۴۷

امیر المؤمنین علیٌّ علیه‌السلام : الطِّیبُ نُشْرَةٌ . امام علی علیه‌السلام : بوی خوش ، درمانگر است . نهج البلاغه: حکمت ۴۰۰

حدیث۴۸

الإمام الصادق علیه‌السـلام : الرّیحُ الطَّیِّبَةُ ؛ تَشُدُّ العَقلَ ، و تَزیدُ فی الباهِ . امام صادق علیه‌السلام : بوی خوش ، عقل را استوار می‌کند و بر توان جنسی می‌افزاید . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۷۵ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۰۸

حدیث۴۹

الإمـام الصادق علیه‌السـلام : مَن تَطَیَّبَ أوَّلَ النَّهارِ ؛ لَم یَزَل عَقلُهُ مَعَهُ إلَی اللَّیلِ . امام صادق علیه‌السـلام : هر کس در آغاز روز ، بوی خوش اسـتعمال کند ، تا شب ، عقلش او را همراهی می‌کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۵۱۰ ، حدیث ۷ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۱۰

حدیث۵۰

الإمـام الصـادق علیه‌السلام : مَن تَطَیَّبَ بِطیبٍ أوَّلَ النَّهـارِ و هُوَ صائِمٌ ؛ لَم یَفقِـد عَقلَهُ . امام صادق علیه‌السـلام : هر کس در حالی که روزه است ، در آغـاز روزه ، خوش‌بو کننـده‌ای به کار ببرد ، عقل خویش را از کف ندهـد . بحار الأنوار ، جلـد ۹۶ ، صفحه ۲۹۰ ، حدیث ۹ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۱۰

حدیث۵۱

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم – مِن وَصِیَّتِهِ لِعَلِیٍ علیه‌السلام: یا عَلِیُّ ، تِسعَةُ أشیاءَ تورِثُ النِّسیانَ : أکلُ التُّفّاحِ الحامِضِ ، وأکلُ الکُزبُرَةِ ، وَالجُبنِ ، وسُؤرِ الفَـأرَةِ ، وقِراءَةُ کِتابَـةِ القُبورِ ، وَالمَشـیُ بَینَ امرَأَتَینِ ، وطَرحُ القَملَـةِ ، وَالحِجامَـةُ فی النُّقرَةِ ، وَالبَولُ فِی المـاءِ الرّاکِـدِ . پیـامبر خـدا صـلی الله علیـه و آلـه و سلّم – در سـفارش‌های ایشـان به علی علیه‌السـلام: ای علی! نه چیز است که فراموشـی می‌آورَد: خوردن سـیب تُرش ، خوردن گشنیز ، پنیر و پس‌مانده موش ، خواندن نوشته‌های روی قبر ، راه رفتن میان دو زن ، افکندن شپش ، حجـامت در گـودیِ پسِ سـر ، و ادرار کردن در آب راکـد. بحـار الأنـوار ، جلـد ۶۶ ، صـفحه ۲۴۵ ، حـدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۵۴

حدیث۵۲

الإمام علیّ علیه‌السلام : إنَّ الحِجامَةَ تُصَحِّحُ البَدَنَ ، وتَشُدُّ العَقلَ . امام علی علیه‌السلام : حِجامت ، بدن را صحّت می‌دهد و عقل را استحکام می‌بخشد. بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۱۴ ، حدیث ۱۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۴۴

حدیث۵۳

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : اِحتَجِموا إذا هاجَ بِکُمُ الدَّمُ ؛ فَإِنَّ الدَّمَ رُبَّما تَبَیَّغَ بِصاحِبِهِ فَیَقتُلُهُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : اگر خون در درونتان به جوش می‌آیـد ، حجامت کنیـد ؛ چرا که خون ، گاه ممکن است در درون شـخص ، طغیان کنـد و وی را بکُشد . طبّ الأئمّۀ لابنی بسطام ، صفحه ۵۷ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۲۰ ، حدیث ۴۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۶۲

حدیث۵۴

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : إنَّ الحِجامَةَ فِی الرَّأسِ دَواءٌ مِن داءِ الجُنونِ وَالجُذامِ وَالعَشا وَالبَرَصِ وَالصُّداعِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : حجامتِ در سر ، درمانی برای دیوانگی ، جذام ، شب‌کوری ، پیسی و سردرد است. بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۲۶ ، حدیث ۸۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۶۶

حدیث۵۵

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : الحِجامَةُ تَزیدُ العَقلَ ، وتَزیدُ الحافِظَ حِفظاً . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : حِجامت ، عقل را افزون می‌کند و بر قدرت حافظه می‌افزاید. بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۲۶ ، حدیث ۸۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۴۴

حدیث۵۶

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : یُکرَهُ لِلرَّجُلِ أن یَغشَی المَرأَةَ وقَدِ احتَلَمَ ، حَتّی یَغتَسِلَ مِن احتِلامِهِ الَّذی رَأی ؛ فَإِن فَعَلَ وخَرَجَ الوَلَدُ مَجنوناً فَلا یَلومَنَّ إلاّ نَفسَهُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : برای مرد ، مکروه است که پس از احتلام ، با زن همبستری کنـد ، مگر آن که از احتلام پیشین ، غسل کرده باشـد ؛ چه ، اگر چنین کنـد و فرزنـدش دیوانه زاده شود ، جز خویش را نکوهش نکند . بحار الأنوار ، جلد ۱۰۳ ، صفحه ۲۸۳ ، حدیث ۳

حدیث۵۷

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : مَنِ احتَجَمَ یَومَ الثُّلاثاءِ لِسَبعَ عَشرَةَ أو تِسعَ عَشرَةَ أو لِإِحدی وعِشرینَ مِنَ الشَّهرِ ، کانَت لَهُ شِفاءٌ مِن کُلِّ داءٍ مِن أدواءِ السَّنَةِ کُلِّها ، وکانَت لِما سِوی ذلِکَ شِفاءٌ مِن وَجَعِ الرَّأسِ وَالأَضراسِ وَالجُنونِ وَالجُذامِ وَالبَرَصِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر کس در روز سه‌شنبه هفدهم یا نوزدهم یا بیست و یکم ماه ، حجامت کند ، این حجامت برای وی شفای همه دردهای سال خواهد بود و افزون بر آن ، شفای سردرد ، دندان‌درد ، دیوانگی ، جذام و پیسی نیز خواهد بود . بحار الأنوار ، جلد ۵۹ ، صفحه ۳۸ ، حدیث ۶ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۰۲

حدیث۵۸

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : شُمُّوا النَّرجِسَ و لَو فِی الیَوم مَرَّةً ، و لَو فِی الاُسبوعِ مَرَّةً ، و لَو فِی الشَّهرِ مَرَّةً ، و لَو فِی السَّنَةِ مَرَّةً ، ولَو فِی الدَّهرِ مَرَّةً ؛ فَإِنَّ فِی القَلبِ حَبَّةً مِنَ الجُنونِ وَ الجُذامِ وَ البَرَصِ و شَمُّهُ یَدفَعُها . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : [گُل] نرگس را ببوييد ، هرچند در روز یک بار ، هر چند در هفته یک بار ، هر چند در ماه یک بار ، هر چند در سال یک بار ، و هر چند در همه عمر ، یک بار؛ چراکه در قلب ، هسته‌ای از دیوانگی ، جذام و پیسی وجود دارد و بوییدن نرگس ، آن را دور می کند. بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۹۹

حدیث۵۹

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : فِی السِّواكِ اثنَتا عَشَرَةَ خَصلَةً : مَطهَرَةٌ لِلفَم ، ومَرضاةٌ لِلرَّبِّ ، ويُبَيِّضُ الأَسنانَ ، ويَذهَبُ بِالحَفَرِ ، ويُقِلُّ البَلغَمَ ، ويُشَهِّی الطَّعامَ ، ويُضاعِفُ الحَسَناتِ ، وتُصابُ بِهِ السُّنَّةُ ، وتَحضُرُهُ المَلائِكَةُ ، ويَشُدُّ اللِّثَةَ ، وهُوَ يَمُرُّ بِطَريقَةِ القُرآنِ ، ورَكعَتَينِ بِسِواكٍ أحَبُّ إلَی اللّهِ عز و جل مِن سَبعينَ رَكعَةً بِغَيرِ سِواكٍ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : در مسواک زدن ، دوازده ویژگی است : مایه پاکی دهان است ؛ سبب خشنودی پروردگار است ؛ دندان‌ها را سفید می کند ؛ جِرم دندان را از میان می‌بَرَد ؛ بَلغَم را می کاهد ؛ غذا را مطبوع می‌سازد ؛ حسنات را دو چندان می کند ؛ به واسطه آن ، سنّت انجام می گیرد ؛ فرشتگان بدین‌وسیله حضور می‌یابند ؛ لثه را تقویت می کند ؛ بر گذرگاه قرآن می گذرد و نزد خداوند ، هر دو رکعت نماز با مسواک ، دوست داشتنی‌تر از هفتاد رکعت بی‌مسواک است . الخصال ، صفحه ۴۸۰ ، حدیث ۵۲ ، بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۲۹ ، حدیث ۱۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۷۴

حدیث۶۰

هر کس در هر روز ، دو بار مسواک بزند ، سنّت پیامبران را استمرار بخشیده است ، در برابر هر نمازی که بخواند ، خداوند ، برایش پاداش صد رکعت می‌نویسد ، از فقر به غنا (و بی‌نیازی) درمی‌آید ، دهانش خوش‌بو می‌شود ، حافظه‌اش فزونی می‌یابد ، فهمش استوار می گردد ، غذایش گوارش می‌یابد ، درد دندان‌هایش از میان می‌رود ، بیماری از او دور می گردد ، و فرشتگان ، به واسطه نوری که بر او می‌بینند ، با او دست می‌دهند و دندان‌هایش تمیز می‌شود . جامع الأخبار ، صفحه ۱۵۱ ، حدیث ۳۴۰ عن ، بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۳۸ ، حدیث ۴۹ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۷۲

حدیث۶۱

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : السِّواكُ شِفاءٌ مِن كُلِّ داءٍ إلاَّ السّامَ ، وَالسّامُ : المَوتُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : مسواک ، شفای هر دردی است ، مگر سام ، و سام ، مرگ است . إتحاف السادة المتّقین ، جلد ۲ ، صفحه ۳۵۰ عن عائشة ، کنز العمّال ، جلد ۹ ، صفحه ۳۱۱ ، حدیث ۲۶۲۶۴ نقلاً عن الفردوس دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۷۲

حدیث۶۲

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : السِّواكُ فِی الفَمِ يُثَبِّتُ الأَضراسَ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : مسواک ، دندان‌ها را در دهان تثبیت می کند . الفردوس ، جلد ۳ ، صفحه ۳۱۱ ، حدیث ۴۹۳۷ عن حذيفة بن اليمان ، کنز العمّال ، جلد ۶ ، صفحه ۶۴۶ ، حدیث ۱۷۲۰۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۷۰

حدیث۶۳

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : تَسَوَّكوا ؛ فَإِنَّ السِّواكَ مَطهَرَةٌ لِلفَمِ ، مَرضاةٌ لِلرَّبِّ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : مسواك بزنید ؛ چرا که مسواك ، مایه پاكیزگی دهان و خشنودی پروردگار است . الكافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۹۵ ، حدیث ۴ عن ابن القدّاح عن الإمام الصادق عن الإمام علیّ علیهماالسلام ولیس فیه «تسوّكوا فإنّ» ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۷۰ . در المعجم الكبیر ، به جای «مایه پاكیزگی» ، عبارت «خوش‌بو كننده» آمده است .

حدیث۶۴

رسولُ اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : السِّواكُ یَزیدُ الرَّجُلَ فَصاحَةً . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : مسواك زدن ، بر زبان آوری مرد می‌افزاید . بحار الأنوار : ۷۶ / ۱۳۵ / ۴۸ منتخب میزان الحكمة : ۲۸۸

حدیث۶۵

الإمام علی علیه‌السلام : ثَلاثٌ یُذهِبنَ البَلغَمَ ویَزِدن فِی الحِفظِ : السِّواكُ ، وَالصَّومُ ، وقِراءَةُ القُرآنِ . امام علی علیه‌السلام : سه چیز ، بلغم را از میان می‌بَرَد و حافظه را افزون می کند: مسواک زدن ، روزه گرفتن و قرائت قرآن. مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۱۱۹ ، حدیث ۲۸۷ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۵۴

حدیث۶۶

الإمام الباقر علیه‌السلام : السِّواكُ یَذهَبُ بِالبَلغَمِ ، ویَزیدُ فِی العَقلِ . امام باقر علیه‌السلام : مسواک زدن ، بَلغَم را می‌بَرَد و عقل را افزون می کند. ثواب الأعمال ، صفحه ۳۴ ، حدیث ۳عن یحیی أبی البلاد دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۴۶

حدیث۶۷

الإمام الباقر علیه‌السلام : السِّواكُ یَذهَبُ بِالبَلغَمِ ، ویَزیدُ فِی العَقلِ . امام باقر علیه‌السلام : مسواک زدن ، بلغم را از میان می‌بَرَد و عقل را افزون می‌سازد . ثواب الأعمال ، صفحه ۳۴ ، حدیث ۳ عن یحیی أبی البلاد دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۷۲

حدیث۶۸

الإمام علیّ علیه‌السلام : ثَلاثٌ یُذهِبنَ البَلغَمَ ویَزِدنَ فِی الحِفظِ : السِّواكُ ، وَالصَّومُ ، وقِراءَةُ القُرآنِ . امام علی علیه‌السلام : سه چیز ، بلغم را از میان می‌بَرَد و حافظه را افزون می کند : مسواک زدن ، روزه گرفتن و قرائت قرآن . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۱۱۹ ، حدیث ۲۸۷ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۷۶

حدیث۶۹

الإمام الرضا علیه‌السلام : السِّواكُ یَجلو البَصَرَ ، ویُنبِتُ الشَّعرَ ، ویَذهَبُ بِالدَّمعَةِ . امام رضا علیه‌السلام : مسواک زدن ، دیده را جلا می‌بخشد ، مو بر می‌رویاند و اشکْ‌ریزش را از میان می‌بَرَد . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۱۱۸ ، حدیث ۲۷۹ ، بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۳۷ نقلاً عن طبّ الأئمّة لابنی بسطام دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۷۲

حدیث۷۰

الإمامُ الرِّضا علیه‌السلام : السِّواکُ یَجلُو البَصَرَ ، ویُنبِتُ الشَّعرَ ، ویَذهَبُ بِالدَّمعَةِ . امام رضا علیه‌السلام : مسواک زدن ، نور چشم را زیاد می‌کند و مو را پرپشت می‌کند و آبریزش چشم را برطرف می‌سازد . بحار الأنوار : ۷۶ / ۱۳۷ / ۴۸ منتخب میزان الحکمة : ۲۸۸

حدیث۷۱

الإمام الصادق علیه‌السلام : السِّواکُ یَذهَبُ بِالدَّمعَةِ ، ویَجلُو البَصَرَ . امام صادق علیه‌السلام : مسواک زدن ، اشکْریزش را می‌بَرَد و دیده را جلا می‌دهد . بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۳۳ ، حدیث ۴۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۰۴

حدیث۷۲

الإمام الصادق علیه‌السلام : لِکُلِّ شَیءٍ طَهورٌ ، وطَهورُ الفَمِ السِّواکُ . امام صادق علیه‌السلام : هر چیز را پاک‌کننده‌ای است و پاک‌کننده دهان ، مسواک است . بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۲۷ ، حدیث ۵ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۷۲

حدیث۷۳

الإمام الصادق علیه‌السلام : عَلَیکُم بِالسِّواکِ ؛ فَإِنَّهُ یُذهِبُ وَسوَسَةَ الصَّدرِ . امام صادق علیه‌السلام : بر شما باد مسواک زدن ؛ چرا که وسوسه دل را از میان می‌بَرَد . الأمالی للطوسی ، صفحه ۶۶۷ ، حدیث ۱۳۹۶ عن أبی غندر ، بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۳۹ ، حدیث ۵۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۷۲

حدیث۷۴

الإمام الصادق علیه‌السلام : ثَلاثٌ یُذهِبنَ النِّسیانَ ویُحدِثنَ الذُّکرَ : قِراءَةُ القُرآنِ ، وَالسِّواکُ ، وَالصِّیامُ . امام صادق علیه‌السلام : سه چیز ، فراموشی را از میان می‌بَرَد و حافظه به بار می‌آورد : قرائت قرآن ، مسواک زدن و روزه گرفتن . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۶۶ ، حدیث ۳۹ وص ۲۷۵ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۷۶ . در السرائر به جای «حافظه به بار می‌آورد» ، عبارت «فکر را تیز می‌کند» آمده است .

حدیث۷۵

مَنِ استَنجی بِالسُّعدِ بَعدَ الغائِطِ وغَسَلَ بِهِ فَمَهُ بَعدَ الطَّعامِ لَم تُصِبهُ عِلَّةٌ فی فَمِهِ ، ولا یَخافُ شَیئا مِن أریاحِ البَواسیرِ . هر کس پس از قضای حاجت ، با مُشکک ، آلودگی مخرج را بزداید و پس از غذا خوردن نیز دهان خویش را با مُشکک بشوید ، نه بیماری‌ای از بیماری‌های دهان به او می‌رسد و نه از باد بواسیر می‌ترسد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۷۸ ، حدیث ۳ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۳۵ ، حدیث ۵ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۴۶

حدیث۷۶

الإمام الکاظم علیه‌السلام : السِّواکُ فِی الخَلاءِ یورِثُ البَخَرَ . امام کاظم علیه‌السلام : مسواک زدن در آبریزگاه ، بد بویی دهان را در پی می‌آورد . کتاب من لا یحضره الفقیه ، جلد ۱ ، صفحه ۵۲ ، حدیث ۱۱۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۹۶

حدیث۷۷

الإمام الصادق علیه‌السلام : إیّاکَ وَالسِّواکَ فِی الحَمّامِ ؛ فَإِنَّهُ یورِثُ وَباءَ الأَسنانِ . امام صادق علیه‌السلام : از مسواک زدن در حمّام ، حذر کن ؛ چرا که وبای دندان‌ها را در پی می‌آورد . بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۷۱ ، حدیث ۵ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۹۶

حدیث۷۸

الإمام علیّ علیه‌السلام : نَهی رَسولُ اللّهِ صلی الله علیه و آله و سلّم . . . عَنِ السِّواکِ فِی الحَمّامِ . امام علی علیه‌السلام : پیامبر خدا از مسواک زدن در حمّام ، نهی فرمودند . بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۳۲۸ ، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۹۶

حدیث۷۹

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : الأَصابِعُ تَجری مَجرَی السِّواکِ ، إذ لَم یَکُن سِواکٌ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : اگر مسواکی نباشد ، انگشتان نیز در حکم مسواک‌اند . کنز العمّال ، جلد ۹ ، صفحه ۳۱۱ ، حدیث ۲۶۱۶۸ ۱ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۸۲

حدیث۸۰

الإمام الباقر علیه‌السلام : أدنَی السِّواکِ أن تَدلُکَ بِإِصبَعِکَ . امام باقر علیه‌السلام : کمترین مسواک ، آن است که با انگشت خویش ، مالِش دهی . الکافی ، جلد ۳ ، صفحه ۲۳ ، حدیث ۵ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۸۲

حدیث۸۱

الإمام الصادق علیه‌السلام : مِن سُنَنِ المُرسَلینَ السِّواکُ . امام صادق علیه‌السلام : مسواک زدن ، از سنّتهای فرستادگان [الهی] است . الکافی ، جلد ۳ ، صفحه ۲۳ ، حدیث ۲

حدیث۸۲

الإمام الصادق علیه‌السلام : مِن أخلاقِ الأَنبیاءِ علیهم‌السلام السِّواکُ . امام صادق علیه‌السلام : مسواک زدن ، از سنّت‌های پیامبران است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۹۵ ، حدیث ۱

حدیث۸۳

الإمامُ الباقرُ علیه‌السلام : إنّ السِّواکَ فی السَّحَرِ قَبلَ الوُضُوءِ مِنَ السُّنَّةِ . امام باقر علیه‌السلام : مسواک زدن در سحرگاه ، پیش از وضو گرفتن، جزء سنّت است . الفقیه : ۱ / ۴۸۰ / ۱۳۹۰ ، منتخب میزان الحکمه: ۲۸۸

حدیث۸۴

الإمامُ الصّادقُ علیه‌السلام لَمّا سُئلَ : أتَری هذا الخَلقَ کُلَّهُ مِنَ الناسِ ؟: فقالَ : ألْقِ مِنهُمُ التارِکَ للسِّواکِ . امام صادق علیه‌السلام – در

پاسخ به این سؤال که : آیا این خلایق همه در شمار آدمیانند ؟– فرمودند: افرادی را که مسواک نمی‌زنند از شمار آنها بینداز . بحار الأنوار : ۷۶ / ۱۲۸ / ۱۱

حدیث۸۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم می فرمایند: الوُضوءُ شَطرُ الإیمانِ ، والسِّواکُ شَطرُ الوُضوءِ . وضو ، بخشی از ایمان است و مسواک زدن بخشی از وضو . کنزالعمّال : ۲۶۲۰۰

حدیث۸۶

رسولُ اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم فی وصیَّتِهِ لعلیٍّ علیه‌السلام: یا علیُّ ، علَیکَ بالسِّواکِ ، وإن استَطَعتَ أن لا تُقِلَّ مِنهُ فافعَلْ ، فإنَّ کُلَّ صلاةٍ تُصَلِّیها بالسِّواکِ تَفضُلُ علی التی تُصَلِّیها بغَیرِ سِواکٍ أربَعینَ یَوما . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم در سفارش به علی علیه‌السلام ، می‌فرمایند : ای علی ! بر تو باد به مسواک زدن ؛ اگر توانستی که از این کار کم نکنی چنین کن ؛ زیرا هر نمازی که با مسواک زدن بخوانی از چهل روز نمازی که بی‌مسواک زدن بگزاری برتر است . البحار : ۷۶ / ۱۳۷ / ۴۸

حدیث۸۷

رسولُ اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم فی وصیَّتِهِ لعلیٍّ علیه‌السلام: علَیکَ بالسِّواکِ عِندَ کُلِّ وُضوءٍ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم در سفارش به علی علیه‌السلام ، می‌فرمایند : بر تو باد به مسواک زدن با هر وضویی . البحار : ۷۷ / ۶۹ / ۸

حدیث۸۸

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : خَلِّلوا لِحاکُم ، وقُصّوا أظافیرَکُم ؛ فَإِنَّ الشَّیطانَ یَجری ما بَینَ اللَّحمِ وَالظُّفرِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : میان ریش خود را تمیز کنید و ناخن‌هایتان را بگیرید ؛ زیرا شیطان ، میان گوشت و ناخن ، روان می‌شود . کنز العمّال ، جلد ۹ ، صفحه ۳۰۱ ، حدیث ۲۶۱۰۱ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۵۰

حدیث۸۹

الإمام الباقر علیه‌السلام : إنَّما قُصَّ الأَظفارُ ؛ لِأَنَّها مَقیلُ الشَّیطانِ ، ومِنهُ یَکونُ النِّسیانُ . امام باقر علیه‌السلام : ناخن‌ها را از آن رو باید کوتاه کرد که جایگاه شیطان است و فراموشی ، از آن سرچشمه می گیرد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۹۰ ، حدیث ۶ ، بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۲۳ ، حدیث ۱۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۵۲

حدیث۹۰

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن قَلَّمَ أظفارَهُ یَومَ السَّبتِ ویَومَ الخَمیسِ وأخَذَ مِن شارِبِهِ عوفِیَ مِن وَجَعِ الضِّرسِ ، ووَجَعِ العَینِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر کس در روز پنج‌شنبه و شنبه ، ناخن‌های خود را کوتاه کند و قدری از سبیل خود بگیرد ، از دندانْ درد و دردِ چشمْ در امان باشد. بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۲۰ ، حدیث ۷ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۸۶

حدیث۹۱

الإمام الباقر علیه‌السلام : مَن أدمَنَ أخذَ أظفارِهِ كُلَّ خَميسٍ لَم تَرمَدِ عَينُهُ . امام باقر علیه‌السلام : هر کس به گرفتن ناخن در هر پنج‌شنبه مداومت ورزد ، چشمْ‌درد نمی‌گیرد. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۹۱ ، حدیث ۱۴ ، بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۲۱ ، حدیث ۱۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۸۶

حدیث۹۲

الإمام الصادق علیه‌السلام : تَقليمُ الأَظفارِ يَومَ الجُمُعَةِ يُؤمِنَ مِنَ الجُذامِ ، وَالبَرَصِ ، وَالعَمى ، وإن لَم تَحتَجِ فَحُكَّها . امام صادق علیه‌السلام : کوتاه کردن ناخن‌ها در روز جمعه از جذام و پیسی و کوری ایمنی می‌دهد ؛ اگر هم نیازی به کوتاه کردن نبود ، آنها را [کمی] بسای . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۹۰ ، حدیث ۲ ، بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۱۰ ، حدیث ۶ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۵۴

حدیث۹۳

الإمام الصادق علیه‌السلام : أخذُ الشّارِبِ وَالأَظفارِ مِنَ الجُمُعَةِ إلَى الجُمُعَةِ أمانٌ مِنَ الجُذامِ. امام صادق علیه‌السلام : گرفتن سبیل و ناخن‌ها از جمعه تا جمعه ، مایه ایمنی از جذام است . الکافی ، جلد ۳ ، صفحه ۴۱۸ ، حدیث ۷ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۵۴

حدیث۹۴

الإمام الصادق علیه‌السلام : خُذ مِن شارِبِكَ وأظفارِكَ في كُلِّ جُمُعَةٍ ؛ فَإِن لَم يَكُن فيها شَيءٌ فَحُكَّها لا يُصيبُكَ جُنونٌ ولا جُذامٌ ولا بَرَصٌ . امام صادق علیه‌السلام : در هر جمعه ، اندکی از سبیل و ناخن‌های خود را بگیر؛ و اگر هم چیزی وجود نداشته باشد ، آن را [کمی] بسای ، دیوانگی ، جذام و پیسی به تو نمی‌رسد. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۹۰ ، حدیث ۳

حدیث۹۵

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن قَلَّمَ أظافيرَهُ يَومَ الجُمُعَةِ لَم تَشعَث أنامِلُهُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر کس روز جمعه ناخن‌های خود را کوتاه کند ، سرانگشت‌هایش آشفته نشود . بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۲۲ ، حدیث ۱۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۵۴

حدیث۹۶

الإمامُ الصّادقُ علیه‌السلام : إنّ أستَرَ وأخفى ما يُسَلَّطُ الشَّيطانُ مِن ابنِ آدَمَ أن صارَ أن يَسكُنَ تَحتَ الأظافِيرِ . امام صادق علیه‌السلام : پنهان‌ترین و ناپیداترین راهی که از آن شیطان بر آدمی مسلط می‌شود ، لانه کردن او در زیر ناخنهاست . الکافی : ۶ / ۴۹۰ / ۷

حدیث۹۷

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : تَقليمُ الأَظفارِ ؛ يَمنَعُ الدّاءَ الأَعظَمَ ، ويُدِرُّ الرِّزقَ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : کوتاه

کردن ناخن‌ها ، مانع [بروز] درد بزرگ می‌شود و روزی را سرشار می‌سازد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۹۰ ، حدیث ۱ ، بحارالأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۱۹ ، حدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۱۶

حدیث۹۸

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن أخَذَ مِن شارِبِهِ و أظفارِهِ فی کُلِّ جُمُعَةٍ ، أدخَلَ اللّه‌فیهِ شِفاءً ، وأخرَجَ مِنهُ داءً . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر کس در هر جمعه ، قدری از سبیل و ناخن‌های خود را بگیرد ، خداوند به [بدن] او شفایی نهد و دردی از او برون بَرَد . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۱۵۲ ، حدیث ۳۹۶ وح ۳۹۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۱۶

حدیث۹۹

رسولُ اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : تَقلیمُ الأظفارِ یَمنَعُ الداءَ الأعظَمَ ، و یُدِرُّ الرِّزقَ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : کوتاه کردن ناخنها از درد بزرگ جلوگیری می‌کند و روزی را زیاد می‌گرداند . الکافی : ۶ / ۴۹۰ / ۱

حدیث۱۰۰

الإمام الکاظم علیه‌السلام : خَمسٌ مِنَ السُّنَنِ فِی الرَّأسِ ، وخَمسٌ فِی الجَسَدِ ؛ فَأَمَّا الَّتی فِی الرَّأسِ: فَالسِّواکُ ، وأخذُ الشّارِبِ، وفَرقُ الشَّعرِ، وَالمَضمَضَةُ، وَالِاستِنشاقُ . وأمَّا الَّتی فِی الجَسَدِ : فَالخِتانُ ، وحَلقُ العانَةِ ، ونَتفُ الإِبطَینِ ، وتَقلیمُ الأَظفارِ ، وَالِاستِنجاءُ . امام کاظم علیه‌السلام : پنج چیز درباره سر و پنج چیز هم درباره تن از سنّت‌هاست : امّا آنچه درباره سر است ، مسواک زدن ، گرفتن سبیل ، از هم گشودن موها از میانه سر ، آب در دهان چرخاندن ، و آب در بینی چرخاندن است . آنچه نیز درباره تن است ، ختنه کردن ، تراشیدن موی زهار ، زدودن موهای زیر بغل ، کوتاه کردن ناخن‌ها و زدودن پلیدی مخرج است . الخصال ، صفحه ۲۷۱ ، حدیث ۱۱ ، بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۶۷ ، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۳۶

حدیث۱۰۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم فرمودند: الطَّهاراتُ أربَعٌ : قَصُّ الشّارِبِ ، وحَلقُ العانَةِ ، وتقَلیمُ الأَظافِرِ ، وَالسِّواکُ . پاکیزگی‌ها ، چهار چیز است : کوتاه کردن سبیل ، تراشیدن موی زَهار ، گرفتن ناخن‌ها ، و مسواک زدن . کنز العمّال ، جلد ۶ ، صفحه ۶۵۴ ، حدیث ۱۷۲۳۳ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۷۴

حدیث۱۰۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم فرمودند: طَهِّروا هذِهِ الأجسادَ طَهَّرَکُمُ اللّه؛ فإنّهُ لَیسَ عَبدٌ یَبیتُ طاهِرا إلّا باتَ مَعَهُ مَلَکٌ فی شِعارِهِ ، ولا یَتَقَلَّبُ ساعَةً مِن اللّیلِ إلّا قالَ : اللّهُمّ اغفِرْ لِعَبدِکَ فإنّهُ باتَ طاهِرا . این بدن‌هارا پاکیزه سازید، خداوند شما را پاکیزه گرداند ؛ زیرا هیچ بنده‌ای نیست که شب با بدنی پاکیزه بخوابد مگر این که فرشته‌ای در میان جامه او با وی می‌خوابد و هیچ ساعتی از شب از این پهلو به آن پهلو نمی‌چرخد مگر این که آن فرشته گوید : خدایا ، بنده‌ات را بیامرز ؛ زیرا که با بدنی پاکیزه خوابیده‌است . کنز العمّال : ۲۶۰۰۳

حدیث۱۰۳

پیـامبر خـدا صـلی الله علیه و آله و سـلّم فرمودنـد: لاـ تُبَیِّتوا القُمامَهَ فی بُیوتِکَم وأخرِجوها نَهارا؛ فإنّها مَقعَـدُ الشَّیطانِ زباله را شب در خانه‌هـای خود نگه نداریـد و آن را در روز به بیرون از خانه منتقل کنیـد ؛ زیرا زباله نشـیمنگاه شـیطان است . الفقیه : ۴ / ۵ / ۴۹۶۸ منتخب میزان الحکمه : ۵۶۰

حدیث۱۰۴

رسول الله صـلی الله علیه و آله و سلّم لَمّا أبصَرَ رجُلًا شَعثا شَعرُ رأسِهِ ، وَسخَةً ثِیابُهُ ، سَیّئةً حالُهُ: مِن الدِّینِ المُتعَةُ وإظهارُ النِّعمَةِ . پیامبر خـدا صـلی الله علیه و آله و سـلّم آنگاه که مردی را با موهایی ژولیـده و جامه‌ای چرکین و سـر و وضـعی نامرتّب دینـدد – فرمودند: استفاده از نعمت‌های خدا و آشکار ساختن نعمت جزو دین است . الکافی : ۶ / ۴۳۹ / ۵

حدیث۱۰۵

ثَلاثَةٌ یَفرَحُ بِهِنَّ الجِسمُ ویَربو : الطِّیبُ ، ولِباسُ اللَّیِّنِ ، وشُـربُ العَسَلِ . رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم : سه چیز است که تن ، به واسـطه آنها شاداب می‌شود و رشد می کند : بوی خوش ، جامه نرم و نوشیدن عسل . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۹۵ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۹۴

حدیث۱۰۶

رسول الله صـلی الله علیه و آله و سـلّم : الطِّیبُ یَسُرُّ ، والعَسَلُ یَسُرُّ ، وَالنَّظَرُ إلَی الخُضرَةِ یَسُرُّ ، وَالرُّکُوبُ یَسُرُّ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : بوی خوش ، شادی می‌آورد . عسل ، شادی می‌آورد . نگریستن به سبزه ، شادی می‌آورد . و سواری ، شادی می‌آورد . صحیفهٔ الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۲۳۹ ، حدیث ۱۴۴ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۹۶

حدیث۱۰۷

الإمام الصادق علیه‌السلام : ثَلاثَةٌ یُسمِنَّ وثَلاثَةٌ یَهزِلنَ : فَأَمَّا الَّتی یُسمِنَّ : فَإدمانُ الحَمّامِ ، وشَمُّ الرّائِحَةِ الطَّیِّبَةِ ، ولُبسُ الثِّیابِ اللَّیِّنَةِ . . . . امـام صادق علیه‌السـلام : سه چیز چاق می‌کنـد و سه چیز دیگر ، لاغر می‌کنـد : آنچه چاق می‌کنـد ، عبارت است از : پیوسـته حمّام کردن ، استشـمام بوی خوش ، پوشیدن جامه نرم ... . الخصال ، صفحه ۱۵۵ ، حدیث ۱۹۴ ، مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۱۲۷ ، حدیث ۳۰۹

حدیث۱۰۸

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : لِکُلِّ شَیءٍ حیلَةٌ ، وحیلَةُ الصِّحَّةِ فِی الدُّنیا أربَعُ خِصالٍ : قِلَّةُ الکَلامِ ، و قِلَّةُ المَنامِ ، و قِلَّةُ المَشیِ ، و قِلَّةُ الطَّعـامِ . پیـامبر خـدا صـلی الله علیه و آله و سـلّم : هر کـاری را چـاره‌ای است و چاره تن‌درستی در دنیا ، چهار چیز است : کم سخن گفتن ، کم خفتن ، کم راه رفتن و کم خوردن . بحار الأنوار ، جلـد ۸ ، صفحه ۱۴۴ ، حدیث ۶۷ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۹۲

حدیث۱۰۹

الإمامُ الصّادقُ علیه‌السـلام : النَّعیمُ فی الدُّنیا الأمنُ وصِحَّةُ الجِسمِ ، وتَمامُ النِّعمَةِ فی الآخِرَةِ دُخولُ الجَنّةِ ، وما تَمَّتِ النِّعمَةُ علی عَبدٍ قَطُّ

لَم یَدخُلِ الجَنَّةَ . امام صادق علیه‌السلام : نعمت دنیا ، امنیّت و تندرستی است و نعمت کامل در آخرت ، وارد شدن به بهشت است و بنده‌ای که به بهشت نرود هرگز نعمت بر او کامل نشده‌است. معانی الأخبار : ۴۰۸ / ۸۷

حدیث۱۱۰

رسولُ اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن أمسی وأصبحَ وعِندَهُ ثَلاثٌ فقد تَمَّت علَیهِ‌النِّعمَةُ فی الدُّنیا : مَن أصبَحَ وأمسی مُعافیً فی بَدَنِهِ ، آمِنا فی سَربِهِ ، عِندَهُ قُوتُ یَومِهِ ، فإن کانَت عِندَهُ الرّابِعَةُ فَقد تَمَّت علَیهِ النِّعمَةُ فی الدُّنیا والآخِرَةِ ؛ وهُو الإیمانُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر که شب و روز خود را سپری کند و از سه چیز برخوردار باشد نعمت دنیا بر او تمام شده است : کسی که صبح و شامش را در تندرستی و آسایش خاطر گذراند و خوراک روز خود را داشته باشد و اگر چهارمین نعمت را هم داشته باشد ، نعمت دنیا و آخرت را کامل دارد و آن(چهارمین) نعمت ایمان است . تحف العقول : ۳۶

حدیث۱۱۱

امام علی علیه‌السلام : الدُّهنُ یُلَیِّنُ البَشَرَةَ ، ویَزیدُ فِی الدِّماغِ ، ویُسَهِّلُ مَجارِیَ الماءِ ، ویُذهِبُ القَشَفَ ، ویُسفِرُ اللَّونَ . روغن ، پوست را نرم می کند ، بر توان مغز می‌افزاید ، مجاری آب را در بدن می گشاید ، کثافت پوست را از میان می‌برد و رنگ را روشن می کند. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۵۱۹ ، حدیث ۱ وح ۴ ، مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۱۱۱ ، حدیث ۲۴۸

حدیث۱۱۲

امام حسین علیه‌السلام : قالَ لی رَسولُ اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : یا بُنَیَّ ، نَم عَلی قَفاکَ یَخمَص بَطنُکَ ، وَاشرَبِ الماءَ مَصّا یَمرَأکَ أکلُکَ ، وَاکتَحِل وَترا یُضیء لَکَ بَصَرُکَ ، وَادَّهِن غِبّا تَتَشَبَّه بِسُنَّةِ نَبِیِّکَ . پیامبر خدا به من فرمودند: «فرزندم! به پشت بخواب تا شکمت کوچک شود ، آب را به مکیدن بنوش تا خوردنت بر تو گوارا آید ، به شمارِ دفعات فرد ، سرمه بکش تا چشمانت روشن شود و یک روز در میان ، روغن بزن تا به سنّت پیامبر خویش ، عمل کرده باشی». دعائم الإسلام ، جلد ۲ ، صفحه ۱۶۴ ، حدیث ۵۹۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۰۰

حدیث۱۱۳

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن کَثُرَ هَمُّهُ ، سَقِمَ بَدَنُهُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر کس اندوه (و دغدغه‌اش) فراوان شود ، بدنش بیمار گردد . الأمالی للطوسی ، صفحه ۵۱۲ ، حدیث ۱۱۱۹

حدیث۱۱۴

امام علی (علیه‌السلام) فرمودند: مَن أکَلَ الطَّعامَ عَلَی النَّقاءِ ، وأجادَ الطَّعامَ تَمَضُّغاً ، وتَرَکَ الطَّعامَ وهُوَ یَشتَهیهِ ، ولَم یَحبِسِ الغائِطَ إذا أتی ؛ لَم یَمرَض إلاّ مَرَضَ المَوتِ . هر کس در گرسنگی کامل ، غذا بخورد ، غذا را خوب بجَوَد ، در حالی که هنوز میل خوردن دارد ، غذا را وا گذارد و چون احساس قضای حاجت کرد ، آن را محبوس ندارد ، به هیچ بیماری‌ای جز بیماری مرگ ، مبتلا نمی‌شود . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۱۴ ، حدیث ۱۰۰۳ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۲۲ ، حدیث ۳۷

حدیث۱۱۵

امام علی (علیه‌السلام) فرمودند: تَوَقَّوُا البَردَ فی أوَّلِهِ ، و تَلَقَّوهُ فی آخِرِهِ ؛ فَإِنَّهُ یَفعَلُ فی الأبدانِ کَفِعلِهِ فِی الأشجارِ ؛ أوَّلُهُ یُحرِقُ ، و آخِرُهُ یُورِقُ . از سرما در آغازش بپرهیزید و در پایانش استقبال کنید ؛ چه ، سرما با بدن ، همان کاری را می کند که با درختان می کند : در آغازش می‌سوزانَد و در پایانش شاخ و برگ می‌رویانَد . نهج‌البلاغه ، حکمت ۱۲۸ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۷۱ ، حدیث ۶۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۰۶

حدیث۱۱۶

امام علی علیه‌السلام : الهَمُّ یُذیبُ الجَسَدَ . اندوه ، تن را ذوب می کند . غرر الحکم ، حدیث ۱۰۳۹ ، عیون الحکم والمواعظ ، صفحه ۳۳ ، حدیث ۵۹۵

حدیث۱۱۷

امام علی علیه‌السلام : الهَمُّ یُنحِلُ البَدَنُ . اندوه ، تن را نحیف می کند . غرر الحکم ، حدیث ۳۶۷ ، عیون الحکم والمواعظ ، صفحه ۳۳ ، حدیث ۵۹۵ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۰۶

حدیث۱۱۸

امام علی علیه‌السلام : الحُزنُ یَهدِمُ الجَسَدَ . امام علی علیه‌السلام : اندوه ، بدن را فرسوده می کند . غرر الحکم ، حدیث ۶۰۹ ، عیون الحکم والمواعظ ، صفحه ۳۲ ، حدیث ۵۶۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۰۶

حدیث۱۱۹

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : بَشِّرِ المَحرورینَ بِطولِ العُمُرِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : گرمْ مزاجان را به درازی عمر ، مژده ده . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۹۰

حدیث۱۲۰

مَن نَظَّفَ ثَوبَهُ ، قَلَّ هَمُّهُ ؛ هر کس جامه خویش را تمیز کند، اندیشه و اندوهش کم شود . بحار الأنوار ، جلد ۷۸ ، صفحه ۹۳ ، حدیث ۱۰۴

حدیث۱۲۱

امام علی (علیه‌السلام) فرمودند: غَسلُ الثِّیابِ ؛ یُذهِبُ الهَمَّ وَالحُزنَ ، و هُوَ طَهورٌ لِلصَّلاةِ ؛ شستن جامه ، اندوه و غم را می‌بَرَد و مایه طهارت برای نماز است . الخصال ، صفحه ۶۱۲ ، حدیث ۱۰

حدیث۱۲۲

قال الامام الصادق - علیه السلام - : اَرْبَعَةٌ تُهْرِمُ قَبْلَ اَوانِ الْهَرَم: اَکْلُ الْقَدیدِ وَ الْقُعُودُ عَلَی النَّداوَةِ وَ الصُّعودُ فِی الدَّرَجِ وَ مُجامَعَةُ الْعَجوزِ. امام صادق - علیه السلام - : چهار چیز، انسان را پیش از فرا رسیدن هنگام پیری، پیر می کند: خوردن گوشت خشکیده، نشستن بر جای مرطوب، بالا رفتن از پلّه و آمیزش با پیر زنان. «تحف العقول، ص ۳۱۷»

حدیث۱۲۳

قال رسول الله – صلی الله علیه و آله – : مَنْ قَلَّمَ اَظفارَهُ یَوْمَ الجُمُعَةِ یَزیدُ فی عُمُرِهِ و مالِهِ. پیامبر اکرم – صلی الله علیه و آله – : هر کس در روز جمعه ناخن هایش را کوتاه کند، عمر و مالش زیاد می شود. «جامع الأخبار، ص ۳۳۳»

حدیث۱۲۴

قال رسول الله – صلی الله علیه و آله – : مَنْ اَرادَ الْبَقاءَ و لا بَقاءَ: فَلْیُباکِرِ الْغَداءَ وَلْیُجَوِّدِ الْحِذاءَ وَلْیُخَفِّفِ الرِّداءَ وَلْیُقِلَّ مُجامَعَةَ النِّساءِ. قیلَ یا رَسولَ اللّه وَ ما خِفَّةُ الرِّداءِ؟ قالَ: قِلَّةُ الدَّیْنَ. پیامبر اکرم – صلی الله علیه و آله – : هر کس ماندگاری می خواهد ـ و البته ماندگاری [ابدی] وجود ندارد ـ باید صبحانه را زودتر بخورد، کفش مناسب بپوشد، ردای (بالاپوش) خود را سبک کند و کمتر با زنان بیامیزد. پرسیدند: ای پیامبر خدا! سبک بودن رَدا به چیست؟ فرمودند: به کم بودنِ بدهی. «من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۵۵۵، ح ۴۹۰۲»

حدیث۱۲۵

قال رسول الله – صلی الله علیه و آله – : اَرْبَعَةٌ تَزیدُ فِی الْعُمْرِ: اَلتَّزویجُ بِالْاَبْکارِ، وَ الْاِغْتِسالُ بِالْماءِ الحارِّ وَ النَّوْمُ عَلَی الْیَسارِ وَاَکْلُ التُّفاحِ بِالْاَسْحارِ. پیامبر اکرم – صلی الله علیه و آله – : چهار چیز، بر عمر می افزایند: ازدواج با دختران، شستشو با آب گرم، خوابیدن بر شانه چپ و خوردن سیب در سحرگاهان. «مواعظ العددیه، ص ۲۱۱»

حدیث۱۲۶

قال رسول الله – صلی الله علیه و آله – : بئس العبد القاذورة. رسول خدا – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: بد بنده ای است, بنده کثیف و لا قید. «الکافی، ج ۶، ص ۴۳۹»

حدیث۱۲۷

قال رسول الله – صلی الله علیه و آله (– لرجل شعث شعر رأسه، وسخة ثیابه، سیئة حاله): من الدین المتعة وإظهار النعمة. رسول خدا – صلّی الله علیه و آله (– به مردی که موهایی ژولیده و جامه ای چرکین و سر و وضع نامرتبی داشت)، فرمودند: استفاده و آشکار ساختن نعمت, جزو دین است. «الکافی، ج ۶، ص ۴۳۹»

حدیث۱۲۸

قال رسول الله – صلی الله علیه و آله – : لا تبیتوا القمامة فی بیوتکم وأخرجوها نهارا، فإنها مقعد الشیطان. رسول خدا – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: زباله را شب در خانه های خود نگه ندارید و آن را در روز به بیرون از خانه منتقل کنید، زیرا زباله جایگاه شیطان است. «من لا یحضره الفقیه، ج ۴، ص ۵»

حدیث۱۲۹

قال رسول الله – صلی الله علیه و آله – : بیت الشیاطین من بیوتکم بیت العنکبوت. رسول خدا – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: خانه های عنکبوتی که در خانه های شماست, لانه شیاطین است. «الکافی، ج ۶، ص ۵۳۲»

حدیث۱۳۰

قال رسول الله – صلی الله علیه و آله – : من اتخذ ثوبا فلینظفه. رسول خدا – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: هر که جامه ای می پوشد، باید آن را پاکیزه نگه دارد. «الکافی، ج ۶، ص ۴۴۴»

حدیث۱۳۱

قال رسول الله – صلی الله علیه و آله – : طهروا هذه الأجساد طهرکم الله، فإنه لیس عبد یبیت طاهرا إلا بات معه ملک فی شعاره، ولا یتقلب ساعهٔ من اللیل إلا قال: اللهم اغفر لعبدک فإنه بات طاهرا. رسول خدا – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: این بدن ها را پاکیزه سازید تا خداوند شما را پاکیزه گرداند، زیرا هیچ بنده ای نیست که شب با بدنی پاکیزه بخوابد مگر این که فرشته ای در میان جامه او با وی می خوابد و هیچ ساعتی از شب از این پهلو به آن پهلو نمی چرخد مگر این که آن فرشته گوید: خدایا! بنده ات را بیامرز، زیرا که با بدنی پاکیزه خوابیده است. «کنز العمال، ح ۲۶۰۰۳»

حدیث۱۳۲

قال رسول الله – صلی الله علیه و آله – : هلک المتقذرون. رسول خدا – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: مردمان کثیف و پلشت به هلاکت در افتند. «کنز العمال، ح ۷۴۲۲»

حدیث۱۳۳

قال رسول الله – صلی الله علیه و آله – : تنظفوا بکل ما استطعتم، فإن الله تعالی بنی الإسلام علی النظافهٔ، ولن یدخل الجنهٔ إلا کل نظیف. رسول خدا – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: خودتان را با هر وسیله ای که می توانید پاکیزه کنید، زیرا خدای متعال اسلام را بر پایه پاکیزگی بنا کرده است و هرگز به بهشت نرود مگر کسی که پاکیزه باشد. «کنز العمال، ح ۲۶۰۰۲»

حدیث۱۳۴

قال رسول الله – صلی الله علیه و آله – : إن الإسلام نظیف فتنظفوا، فإنه لا یدخل الجنهٔ إلا نظیف. رسول خدا – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: همانا اسلام پاکیزه است پس شما هم پاکیزه باشید، زیرا جز شخص پاکیزه کسی به بهشت نمی رود. «کنز العمال، ح ۲۶۰۰۷»

حدیث۱۳۵

قال رسول الله – صلی الله علیه و آله – : إن الله یحب الناسک النظیف. رسول خدا – صلی الله علیه و آله – فرمودند: همانا خداوند، عابد پاکیزه را دوست دارد. «کنز العمال، ح ۲۶۰۰۰»

حدیث۱۳۶

قال رسول الله – صلی الله علیه و آله ... –: أن الثوب یسبح، فإذا اتسخ انقطع تسبیحه. رسول خدا – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: همانا لباس تسبیح (خدا) می گوید و هر گاه کثیف شود از تسبیح باز می ایستد. «کنز العمال، ح ۲۶۰۰۹»

حدیث۱۳۷

جابر بن عبد الله: أتانا رسول الله – صلی الله علیه و آله – فرأی رجلا شعثا قد تفرق شعره، فقال: أما کان یجد هذا ما یسکن به شعره؟! و رأی رجلا آخر (و) علیه ثیاب وسخهٔ فقال: أما کان هذا یجد ماء یغسل به ثوبه؟ جابر بن عبدالله می گوید: رسول خدا – صلّی الله علیه و آله – به نزد ما آمد و چشمش به مردی افتاد که موهایش ژولیده و دَرهم بود, پس حضرت فرمودند: آیا این مرد چیزی پیدا نکرد که با آن موهای خود را مرتب کند؟ و مرد دیگری را دید که لباس های چرکین به تن داشت، فرمودند: آیا این مرد آبی پیدا نکرده که با آن لباسش را بشوید؟ «سنن أبی داود، ح ۴۰۶۲»

حدیث۱۳۸

قال رسول الله – صلی الله علیه و آله –: إن الله طیب یحب الطیب، نظیف یحب النظافهٔ. رسول خدا – صلّی الله علیه و آله – فرمودند: خداوند پاک است و شخص پاک را دوست دارد، پاکیزه است و پاکیز گی را دوست دارد. «صحیح الترمذی، ح ۲۷۹۹»

حدیث۱۳۹

قال الإمام علی – علیه السلام –: نظفوا بیوتکم من حوک العنکبوت، فإن ترکه فی البیت یورث الفقر. امام علی – علیه السّلام – فرمودند: اتاق های خود را از تار عنکبوت تمیز کنید، زیرا باقی گذاشتن آن در خانه فقر می آورد. «وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۵۷۵»

حدیث۱۴۰

قال الإمام علی – علیه السلام –: لا تؤوا التراب خلف الباب، فإنه مأوی الشیطان. امام علی – علیه السّلام – فرمودند: خاکروبه را پشت در (خانه) جمع نکنید، زیرا که جایگاه شیطان می شود. «وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۵۷۲»

حدیث۱۴۱

قال الإمام علی – علیه السلام –: تنظفوا بالماء من النتن الریح الذی یتأذی به، تعهدوا أنفسکم، فإن الله عزوجل یبغض من عباده القاذورهٔ الذی یتأنف به من جلس إلیه. امام علی – علیه السّلام – فرمودند: خودتان را به وسیله آب از بوی نامطبوعی که مایه آزار دیگران است پاکیزه سازید، به (سر و وضع) خودتان برسید، زیرا خداوند عزوجل از بندگان کثیف و لاقید خود که هر که با او می نشیند از وی بیزار می شود, نفرت دارد. «الخصال، ص ۶۲۰، ح ۱۰»

حدیث۱۴۲

قال رسول الله – صلی الله علیه و آله –: اَلْبِسُوا الْبَیاضَ فَاِنَّهُ اَطیَبُ وَ اَطْهَرُ. پیامبر اکرم – صلی الله علیه و آله – فرمودند: لباس سفید رنگ بپوشید که پاک و پاکیزه‌تر است. «وسائل الشیعهٔ، ج۳، ص۳۵۵»

حدیث۱۴۳

قال الامام الصادق – علیه السلام – : اَلْکَتّانُ مِنْ لِباسِ الْأنبیاءِ وَ هُوَ یُنْبِتُ اللَّحْمَ. امام صادق – علیه السلام – فرمودند: لباس کتانی لباس انبیاء است و آن گوشت را می‌رویاند. «وسائل الشیعهٔ، ج۳، ص۱۵۷»

حدیث۱۴۴

قال الامام الصادق – علیه السلام – : اَلثَّوْبُ النَّقِیُّ یَکْبِتُ الْعَدُوَّ. امام صادق – علیه السلام – فرمودند: لباس پاکیزه دشمن را ذلیل می‌نماید. «وسائل الشیعهٔ، ج ۳، ص۳۴۶»

حدیث۱۴۵

قال الامام علی – علیه السّلام – : لا تجتمع الصّحهُّ و النَّهَمُ. امام علی – علیه السّلام – فرمودند: سلامتی و شکم بارگی با هم جمع نمی شوند. «مستدرک الوسائل، ج ۳، ص ۸۲»

حدیث۱۴۶

قال الامام علی – علیه السّلام – للحسن ابنه – علیه السّلام – : یا بُنَیَّ اَلا اُعلِّمک اَربعَ خِصالٍ تَستغنِی بها عن الطِّب فقال: بَلی یا أمیرالمؤمنین. قال: لا تَجْلِسْ علی الطعام إلاّ و أنت جائع و لا تَقُمْ عن الطعام ألاّ و أنت تَشْتَهیهِ و ... . امام علی – علیه السّلام – به فرزندش امام حسن – علیه السّلام – فرمودند: فرزندم! آیا می خواهی چهار چیز به تو یاد دهم که به وسیله آنها از مراجعه به پزشک بی نیاز شوی؟ عرض کرد: بله یا امیرالمومنین!، حضرت فرمودند: بر سر سفره منشین مگر آنکه گرسنه باشی، در حالی که هنوز میل به غذا داری دست از غذا خوردن بکش، عمل جویدن غذا را به خوبی انجام ده و قبل از خواب، خود را از ادرار و مدفوع تخلیه نما. «بحارالانوار، ج ۷۰، ص ۱۸۷»

حدیث۱۴۷

امام صادق علیه‌السلام : لَیسَ فیما أصلَحَ البَدَنَ إسرافٌ ... إنّما الإسرافُ فیما أتلَفَ المالَ وأضَرَّ بالبَدَنِ . در آنچه بدن را سالم نگه می‌دارد اسراف نیست ... بلکه اسراف در چیزهایی است که مال را تلف کند و به بدن زیان رساند . بحار الأنوار : ۷۵ / ۳۰۳ / ۶ منتخب میزان الحکمهٔ : ۲۷۰

حدیث۱۴۸

رسولُ اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن تَرَکَ الخَمرَ لغَیرِ اللّه سَقاهُ اللّه مِن الرَّحیقِ الَمخْتوم ، فقالَ علیٌّ علیه‌السلام : لغَیرِ اللّه ؟! قالَ : نَعَم واللّه ، صِیانَهًْ لنفسهِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر که برای غیر خدا (هم که شده) شرابخواری را رها کند ، خداوند او را از شراب خالص و مُهر شده بنوشاند . علی علیه‌السلامعرض کرد : برای غیر خدا ؟ فرمودند: آری ، به خدا قسم ؛ برای حفظ (سلامتی) خویش . بحار الأنوار : ۷۹ / ۱۵۰ / ۶۴ منتخب میزان الحکمهٔ : ۱۸۶

حدیث۱۴۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : إیّاکُم وَالجُلوسَ فِی الشَّمسِ ؛ فَإِنَّها تُبلِی الثَّوبَ ، وتُنتِنُ الرّیحَ ، وتُظهِرُ الدّاءَ الدَّفینَ . از نشستن

در آفتاب ، حذر کنید ؛ چرا که جامه را کهنه می‌کند ، بوی [بدن] را بد می‌سازد و درد نهفته را آشکار می‌نماید . المستدرک علی الصحیحین ، جلد ۴ ، صفحه ۴۵۶ ، حدیث ۸۲۶۴ عن ابن عبّاس ، کنز العمّال ، جلد ۹ ، صفحه ۱۳۹ ، حدیث ۲۵۴۰۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۹۰

حدیث۱۵۰

لا تَتَّکِ فِی الحَمّامِ ؛ فَإِنَّهُ یُذیبُ شَحمَ الکُلیَتَینِ ، ولا تُسَرِّح فِی الحَمّامِ ؛ فَإِنَّهُ یُرِقُّ الشَّعرَ . . . ولاتَدَلَّک بِالخَزَفِ ؛ فَإِنَّهُ یورِثُ البَرَصَ ، ولا تَمسَح وَجهَکَ بِالإِزارِ ؛ فَإِنَّهُ یَذهَبُ بِماءِ الوَجهِ ؛ در حمّام ، تکیه نزن ؛ چرا که چربی کلیه‌ها را ذوب می‌کند . در حمّام ، شانه مزن ؛ چرا که مو را باریک می‌کند . سفال(سنگ‌پا) را به تن ممال ؛ چرا که پیسی می‌آورد . لُنگ را نیز بر صورت خود مکش ؛ چرا که آبِ روی را می‌بَرَد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۵۰۱ ، حدیث ۲۴

حدیث۱۵۱

امام صادق علیه‌السلام : إیّاکَ والتَّمَشُّطَ فِی الحَمّامِ ؛ فَإِنَّهُ یورِثُ وَباءَ الشَّعرِ ؛ از شانه کردن در حمّام بپرهیز ؛ چرا که وبای مو می‌آورد . علل الشرائع ، صفحه ۲۹۲ ، حدیث ۱

حدیث۱۵۲

الإمام علیّ علیه‌السلام - کانَ یَقولُ: ألا لا یَستَلقِیَنَّ أحَدُکُم فِی الحَمّامِ ؛ فَإِنَّهُ یُذیبُ شَحمَ الکُلیَتَینِ ، ولا یَدلُکَنَّ رِجلَیهِ بِالخَزَفِ ؛ فَإِنَّهُ یورِثُ الجُذامَ . امام علی علیه‌السلام : زنهار! مبادا که کسی در حمّام ، به پشت بخوابد ؛ زیرا این کار ، چربی کلیه‌ها را ذوب می‌کند ؛ و مبادا کسی پاهای خود را سفال (سنگ پا) بکشد ؛ زیرا این کار ، جذام می‌آورد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۵۰۰ ، حدیث ۱۹ عن عمر بن یزید عن الإمام الصادق علیه‌السلام ، مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۱۳۴ ، حدیث ۳۳۲ وفیه «رجله» بدل «رجلیه» ، بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۸۱ ، حدیث ۲۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۹۶

حدیث۱۵۳

امام رضا علیه‌السلام : مَنِ اغتَسَلَ مِنَ الماءِ الَّذی قَدِ اغتُسِلَ فیهِ فَأَصابَهُ الجُذامُ فَلا یَلومَنَّ إلاّ نَفسَهُ ؛ هر کس با آبی غسل کند که پیش‌تر در آن غسل شده است و بدین سبب به جذام مبتلا شود ، کسی جز خود را نکوهش نکند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۵۰۳ ، حدیث ۳۸ عن محمّد بن علیّ بن جعفر دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۹۶

حدیث۱۵۴

امام رضا علیه‌السلام : إذا أرَدتَ ألاّ یَظهَرَ فی بَدَنِکَ بَثرَةٌ ولا غَیرُها ، فَابدَأ عِندَ دُخولِ الحَمّامِ بِدُهنِ بَدَنِکَ ، بِدُهنِ البَنَفسَجِ ؛ اگر می‌خواهی که در بدنت جوش و جز آن رُخ ننماید ، هنگام در آمدن به حمّام ، چرب کردن بدن خود را به روغن بنفشه ، آغاز کن . طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۳۱ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۲ وفیه « فدهّن» بدل «بدهن» دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۷۴

حدیث۱۵۵

امام کاظم علیه‌السلام : شَعرُ الجَسَدِ إذا طالَ قَطَعَ ماءَ الصُّلبِ ، وأرخَى المَفاصِلَ ، ووَرَّثَ الضَّعفَ ، وَالسِّلَّ ، وإنَّ النّورَةَ تَزیدُ فی ماءِ الصُّلبِ ، وتُقَوِّی البَدَنَ ، وتَزیدُ فی شَحمِ الکُلیَتَینِ ، وتُسمِنُ البَدَنَ ؛ موی سر ، چون بلند شود ، آب کمر از جریان می‌افتد ، مفاصل ، سست می‌شوند و ضعف و سِل به دنبال می‌آورد . امّا نوره ، آب کمر را افزون می‌سازد ، بدن را تقویت می‌کند ، بر پیهِ کلیه‌ها می‌افزاید و بدن را چاق می‌کند . بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۹۱ ، حدیث ۱۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۶۴۲

حدیث۱۵۶

امام علی علیه‌السلام : النّورَةُ نُشرَةٌ وطَهورٌ لِلجَسَدِ ؛ نوره، یک تعویذ (نگه دارنده) و مایه پاکی بدن است . الکافی، جلد ۶ ، صفحه ۵۰۶ ، حدیث ۷

حدیث۱۵۷

امام صادق علیه‌السلام : إیّاکَ وشُربَ الماءِ البارِدِ وَالفُقّاعِ فِی الحَمّامِ ؛ فَإِنَّهُ یُفسِدُ المَعِدَةَ ؛ از نوشیدن آب سرد و فقّاع در حمّام حذر کن ؛ چرا که معده را تباه می‌کند . من لایحضره الفقیه ، جلد ۱ ، صفحه ۱۱۳ ، حدیث ۲۳۲ ، الأمالی للصدوق ، صفحه ۴۴۵ ، حدیث ۵۹۵

حدیث۱۵۸

امام رضا علیه‌السلام : الاِغتِسالُ بِالماءِ البارِدِ بَعدَ أکلِ السَّمَکِ یورِثُ الفالِجَ ؛ غسل کردن با آب سرد پس از خوردن ماهی ، سستْ اندامی در پی می‌آورد. بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱ نقلاً عن طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۲۶ وفیه « فإنّ الماء» بدل «الاغتسال بالماء» دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۷۴

حدیث۱۵۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : غَسلُ القَدَمَینِ بِالماءِ البارِدِ عَقیبَ الخُروجِ مِنَ الحَمّامِ أمانٌ مِنَ الصُّداعِ ؛ شستن پاها با آب سرد پس از بیرون آمدن از حمّام ، مایه ایمنی از سردرد است. کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۴۸ ، حدیث ۲۸۳۰۰ نقلاً عن أبی نعیم فی الطبّ عن أبی هریرة دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۶۲

حدیث۱۶۰

امام رضا علیه‌السلام : . . . ومَنفَعَةُ الحَمّامِ تُؤَدّی إلَی الاِعتِدالِ ، ویُنَقّی الدَّرَنَ ، ویُلَیِّنُ العَصَبَ وَالعُروقَ ، ویُقَوِّی الأَعضاءَ الکِبارَ ، ویُذیبُ الفُضولَ وَالعُفوناتِ . فایده حمّام کردن آن است که به اعتدال می‌انجامد ، چرک را می‌زداید ، پی و رگ‌ها را نرم می‌سازد ، اندام‌های بزرگ را تقویت می‌کند ، و مواد زاید و عفونت‌ها را نیز ذوب می‌کند. طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۲۹ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۶۰

حدیث۱۶۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : الدّاءُ ثَلاثَةٌ وَالدَّواءُ ثَلاثَةٌ ؛ فَأَمَّا الدّاءُ : فَالدَّمُ وَالمِرَّةُ وَالبَلغَمُ ؛ فَدَواءُ الدَّمِ الحِجامَةُ ، ودَواءُ البَلغَمِ الحَمّامُ ، ودَواءُ المِرَّةِ المَشیُ ؛ درد ، سه چیز است و درمان نیز سه چیز . امّا درد ، عبارت است از : خون ، تلخه و بلغم . درمان خون ،

حجامت است ، درمان بلغم ، حمّام است ، و داروی تلخه نیز راه رفتن . بحار الأنوار ،ج ۶۲ ، صفحه ۱۲۷ ، حدیث ۸۷ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۶۲ مقصود از «مشیّ» در پایان روایت ، هر چیزی است که مسهل باشد. از آن رو ، مسهل را «مشی» نامیده‌اند که شخص را به راه رفتن و رفتن به سمت آبریزگاه ، وادار می‌سازد .

حدیث۱۶۲

امام کاظم علیه‌السلام : الحَمّامُ یَومٌ ویَومٌ لا یُکْثِرُ اللّحْمَ ، وإدْمانُهُ کلَّ یَومٍ یُذیبُ شَحْمَ الکُلْیَتَینِ ؛ یک روز در میان حمّام رفتن انسان را چاق می‌کند وهر روز حمّام رفتن چربی کلیه‌ها را آب می‌کند . مکارم الأخلاق : ۱ / ۱۲۶ / ۳۰۳

حدیث۱۶۳

امام صادق علیه‌السلام : ثَلاثٌ یَهْدِمْنَ البدَنَ ورُبّما قَتَلْنَ : أکْلُ القَدیدِ الغابِّ ، ودُخولُ الحَمّامِ علی البِطْنَةِ ، ونِکاحُ العَجائزِ ؛ سه چیز بدن را تباه می‌کند و چه بسا کُشنده است : خوردن آبگوشت شب مانده ، حمّام رفتن با شکم پر و نزدیکی کردن با زنان سالخورده . بحار الأنوار : ۷۶ / ۷۵ / ۱۹

حدیث۱۶۴

امام صادق علیه‌السلام : لا تَدخُلِ الحَمّامَ إلّا وفی جَوفِکَ شَیءٌ یُطفِئُ عنکَ وهَجَ المَعِدَةِ ، وهُو أقْوی للبَدَنِ . ولا تَدخُلْهُ وأنتَ مُمْتَلئٌ مِنَ الطَّعامِ ؛ زمانی حمّام برو که در معده‌ات اندک چیزی که حرارت آن را فرو نشاند باشد . این برای تقویت بدن تو بهتر است . باشکم پر نیز حمّام نرو . مکارم الأخلاق : ۱ / ۱۲۵ / ۲۹۸ منتخب میزان الحکمهٔ : ۱۶۶

حدیث۱۶۵

نِعْمَ البَیتُ الحَمّامُ ؛ تُذکَرُ فیهِ النّارُ ، ویَذهَبُ بالدَّرَنِ . چه نیکو سرایی است حمّام ؛ آتش (دوزخ) را به یاد می‌آورد و چرک را (از تن) می‌برد . الفقیه : ۱ / ۱۱۵ / ۲۳۷ منتخب میزان الحکمهٔ : ۱۶۶

حدیث۱۶۶

امام رضا علیه‌السلام : الجِماعُ بَعدَ الجِماعِ مِن غَیرِ أن یَکونَ بَینَهُما غُسلٌ ؛ یورِثُ لِلوَلَدِ الجُنونَ؛ آمیزش پس از آمیزش، بی آن که میان آنها غسلی صورت پذیرفته باشد، دیوانگی فرزند را در پی می‌آورَد. طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۲۸ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۶۸

حدیث۱۶۷

امام علی علیه‌السلام : مَن أرادَ البَقاءَ ولا بَقاءَ فَلْیُباکِرِ الغَداءَ ، وَلیُجَوِّدِ الحِذاءَ ، وَلیُخَفِّفِ الرِّداءَ ،وَلْیُقِلَّ غُشْیانَ النِّساءِ ؛ هر کس طالب ماندن است ، که البته ماندنی در کار نیست ؛ صبح زود صبحانه بخورد ، کفش خوب بپوشد ، قرض خود را کم کند و با زنان کمتر آمیزش کند . عیون أخبار الرضا علیه‌السلام : ۲ / ۳۸ / ۱۱۲ منتخب میزان الحکمهٔ : ۴۰۸

حدیث۱۶۸

امام علی علیه‌السلام : لا رَزِیَّةَ أعظَمُ مِن دَوامِ سُقمِ الجَسَدِ ؛ مصیبتی سخت‌تر از استمرار ناتندرستی نیست . غرر الحکم ، حدیث ۱۰۷۲۶ ، عیون الحکم والمواعظ ، صفحه ۵۴۰ ، حدیث ۹۹۹۷ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۳۴

حدیث۱۶۹

پیامبر خدا(صلی الله علیه و آله): سافِرُوا تَصِحُّوا وتَسلِمُوا؛ سفر کنید تا تن درست و سالم بمانید. دانش‌نامه احادیث پزشکی: ج ۱ ص ۹۵ ح ۸۲

حدیث۱۷۰

قال رسولُ اللّه(صلی الله علیه و آله وسلم): لَولا أن أشُقَّ علی اُمَّتی لأَمَرتُهُم بِالسِّواكِ مَع كُلِّ صلاةٍ ؛ اگر ترس از سختگیری بر امّتم نبود ، دستور می دادم که با هر نمازی مسواک زنند . الكافی : ۳/۲۲/۱ .

حدیث۱۷۱

امام علی(علیه السلام) فرمودند: لا عَیشَ أهنَأُ مِنَ العافِیَةِ ؛ آسایشی گواراتر از عافیت نیست . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث۱۰۷۲۸

حدیث۱۷۲

امام علی(علیه السلام) فرمودند: لا لِباسَ أجمَلُ مِنَ السَّلامَةِ ؛ هیچ لباسی زیباتر از سلامت نیست . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث۱۰۶۳۵

حدیث۱۷۳

امام علی(علیه السلام) فرمودند: صِحَّةُ الَاجسامِ مِن أهنَإِ الأقسامِ ؛ سلامت جسم از گواراترین بهره‌هاست . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث۵۸۱۲

حدیث۱۷۴

امام علی(علیه السلام) فرمودند: شَیئانِ لَا یعرِفُ فَضلَهُما اِلّامَن فَقَدَهُما ؛ الشَّبابُ وَ العافِیَةُ ؛ دو نعمت است که قدر آنها را نمی‌داند مگر کسی که از دستشان می‌دهد : جوانی و تن‌درستی . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث۵۷۶۴

حدیث۱۷۵

امام علی(علیه السلام) فرمودند: ثَمَرَةُ الحَزمِ السَّلامَةُ ؛ سلامتی ، میوه دوراندیشی است . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۴۵۹۰

حدیث۱۷۶

امام علی(علیه السلام) فرمودند: تَوَقَّوا البَردَ فی أوَّلِهِ وَ تَلَقَّوهُ فِی آخِرِهِ، فَإنَّهُ یَفعَلُ فِی الأبدانِ كَما یَفعَلُ فِی الأغصانِ أوَّلُهُ یُحرِقُ وَ آخِرُهُ یُورِقُ ؛ در آغاز سرما (فصل پاییز) خود را از سرما نگه دارید و در آخرش (فصل بهار) خود را به آن بسپارید ؛ زیرا سرما با

تن‌ها همان می‌کند که با شاخه‌های درخت : در آغاز می‌سوزاند و در پایان، به برگ و بار می‌نشاند . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۴۵۵۱

حدیث۱۷۷

امام علی(علیه السلام) فرمودند: بادِر شَبابَکَ قَبلَ هَرَمِکَ وَ صِحَّتَکَ قَبلَ سُقمِکَ ؛ جوانی‌ات را پیش از پیری، و سلامتی‌ات را پیش از بیماری دریاب . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۴۳۸۱

حدیث۱۷۸

امام علی(علیه السلام) فرمودند: بِصِحَّةِ المِزاجِ تُوجَدُ لَذَّةُ الطَّعمِ ؛ با سلامت مزاج، گوارایی غذا احساس می‌شود . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۴۲۸۹

حدیث۱۷۹

حضرت امام موسی کاظم (علیه السلام) فرمودند: لا تستغنی شیعتنا عن أربع: خمرة یصلی علیها و خاتم یتختم به و سواک یستاک به و سبحة من طین قبر أبی عبدالله علیه السلام؛ پیروان ما از چهار چیز بی‌نیاز نیستند ـ ?: سجاده‌ای که بر روی آن نماز خوانده شود ـ?. انگشتری که در انگشت باشد ـ ?. مسواکی که با آن دندانها را مسواک کنند ـ ?. تسبیحی از خاک مرقد امام حسین (علیه السلام) تهذیب الاحکام، ج، ? ص??

حدیث۱۸۰

امام صادق علیه‌السلام : الحِنّاءُ یَذهَبُ بِالسَّهَکِ ، ویَزیدُ فی ماءِ الوَجهِ ، ویُطَیِّبُ النَّکهَةَ ، ویُحَسِّنُ الوَلَدَ ؛ حنا کردن ، بدبویی عَرَق را از میان می‌بَرَد ، بر طراوت و تازگی چهره می‌افزاید ، بوی دهان را خوش می‌سازد و فرزند را نکو می کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۸۴ ، حدیث ۵

حدیث۱۸۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : اِختَضِبوا بِالحِنّاءِ ؛ فَإِنَّهُ یَجلُو البَصَرَ ، ویُنبِتُ الشَّعرَ ، ویُطَیِّبُ الرّیحَ ، ویُسَکِّنُ الزَّوجَةَ ؛ به حنا خضاب بندید؛ چرا که دیده را جلا می‌دهد ، مو بر می‌رویاند ، بو را خوش می‌سازد و همسر مرد را آرامش می‌بخشد. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۸۳ ، حدیث ۴

حدیث۱۸۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : الحِنّاءُ خِضابُ الإِسلامِ ؛ یَزیدُ فِی المُؤمِنِ عَمَلَهُ، ویَذهَبُ بِالصُّداعِ، ویُحِدُّ البَصَرَ ، ویَزیدُ فِی الوِقاعِ ، وهُوَ سَیِّدُ الرَّیاحینِ فِی الدُّنیا وَالآخِرَةِ؛ حنا، خضاب اسلام است؛ بر [ثواب] عمل مؤمن می‌افزاید ، سردرد را از میان می‌بَرَد ، چشم را تیزبین می کند ، قدرت آمیزش را افزون می‌سازد و مهترِ گیاهان خوش‌بو در دنیا و آخرت است. طبّ النبیّ صلی الله علیه و آله و سلّم، ص ۱۰ و مکارم الأخلاق، ج ۱، ص ۱۸۹، ح ۵۵۸

حدیث ۱۸۳

امام علی علیه‌السلام : الدُّهنُ يُلَيِّنُ البَشَرَةَ ، ويَزيدُ فِی الدِّماغِ ، ويُسَهِّلُ مَجارِیَ الماءِ ، ويُذهِبُ القَشَفَ ، ويُسفِرُ اللَّونَ ؛ روغن ، پوست را نرم می‌کند ، بر توان مغز می‌افزاید ، مجاری آب را در بدن می‌گشاید ، کثافت پوست را از میان می‌بَرَد و رنگ را روشن‌تر می‌کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۵۱۹ ، حدیث ۱ وح ۴

حدیث ۱۸۴

امام رضا علیه‌السلام : مَن أرادَ ألّا تُشقَّقَ شَفَتاهُ ، ولا يَخرُجَ فيها ناسورٌ ، فَليُدَهِّن حاجِبَيهِ ؛ هر کس می‌خواهد که لب‌هایش نترکد و از آن ناسور بیرون نزند ، به ابروهای خود ، روغن بمالد. طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، ص ۴۰ و بحار الأنوار ، ج ۶۲ ، ص ۳۲۵

حدیث ۱۸۵

امام باقر علیه‌السلام : دُهنُ اللَّيلِ يَجری فِی العُروقِ ، ويُرَوِّی البَشَرَةَ ، ويُبَيِّضُ الوَجهَ ؛ روغن [مالیدن] شبانه ، در رگ‌ها جریان می‌یابد و پوست را آبیاری و چهره را سفید می‌کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۵۱۹ ، حدیث ۵

حدیث ۱۸۶

امام رضا علیه‌السلام : إذا أرَدتَ ألّا يَظهَرَ فی بَدَنِكَ بَثرَةٌ ولا غَيرُها ، فَابدَأ عِندَ دُخولِ الحَمّامِ بِدُهنِ بَدَنِكَ ، بِدُهنِ البَنَفسَجِ؛ اگر می‌خواهی که در بدنت جوش و جز آن رُخ ننماید ، هنگام در آمدن به حمّام ، چرب کردن بدن خود را به روغن بنفشه ، آغاز کن . طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، ص ۳۱ و بحار الأنوار ، ج ۶۲ ، ص ۳۲۲

حدیث ۱۸۷

امام علی علیه‌السلام : اِدَّهِنوا بِالزَّيتِ وَائتَدِموا بِهِ ؛ فَإِنَّهُ دُهنَةُ الأَخيارِ ، وإدامُ المُصطَفَينَ ؛ به روغن زیتون ، خود را چرب کنید و از آن، خورش سازید ؛ چرا که آن ، روغنِ نیکان و خورش برگزیدگان است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۳۱ ، حدیث ۴

حدیث ۱۸۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : كُلُوا الزَّيتَ ، وَادَّهِنوا بِالزَّيتِ ؛ فَإِنَّهُ مِن شَجَرَةٍ مُبارَكَةٍ ؛ زیتون بخورید و خود را با روغن زیتون چرب کنید ؛ چرا که آن ، از درختی خجسته است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۳۱ ، حدیث ۱

حدیث ۱۸۹

امام صادق علیه‌السلام : البَنَفسَجُ سَيِّدُ أدهانِكُم ؛ بنفشه ، مِهتر همه روغن‌های شماست . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۵۲۱ ، حدیث ۱

حدیث ۱۹۰

امام صادق علیه‌السلام : فَضلُ البَنَفسَجِ عَلَى الأَدهانِ كَفَضلِ الإِسلامِ عَلَى الأَديانِ . نِعمَ الدُّهنُ البَنَفسَجُ ، لَيَذهَبُ بِالدّاءِ مِنَ الرَّأسِ وَالعَينَينِ ، فَادَّهِنوا بِهِ ؛ برتری بنفشه بر دیگر روغن‌ها به سان برتری اسلام بر دیگر ادیان است . بنفشه ، خوب روغنی است! درد را از

سر و چشمان می‌برد . خود را بدان ، چرب کنید . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۵۲۱ ، حدیث ۵

حدیث۱۹۱

امام صادق علیه‌السلام : غَسلُ الرَّأسِ بِالخَطمِيِّ أمانٌ مِنَ الصُّداعِ وبَراءَةٌ مِنَ الفَقرِ، وطَهورٌ لِلرَّأسِ مِنَ الحَزازَةِ ؛ شستن سر با خَطْمی ، مایه ایمنی از سردرد ، برکنار ماندن از فقر ، و پاکیزگی سر از سبوسه است . بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۸۶ ، حدیث ۱

حدیث۱۹۲

امام کاظم علیه‌السلام : إنّ شَعرَ الرَّأسِ إذا طالَ ضَعُفَ البَصَرُ ، وذَهَبَ بِضَوءِ نورِهِ . وطَمُّ الشَّعرِ ؛ يُجلِي البَصَرَ ، ويَزيدُ في ضَوءِ نورِهِ ؛ موی سر ، اگر بلند شود ، دیده به ضعف می‌گراید و فروغ نورش می‌رود؛ امّا کوتاه کردن مو ، دیده را جلا می‌دهد و بر فروغ نور آن می‌افزاید. بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۸۵ ، حدیث ۱۰

حدیث۱۹۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : مَنِ اتَّخذَ شَعرا فليُحْسِنْ وَلايَتَهُ ، أو لِيَجُزَّهُ ؛ هر کس مو بگذارد باید خوب به آن برسد و گرنه کوتاهش کند . وسائل الشیعه : ۱ / ۴۳۲ / ۱

حدیث۱۹۴

عن ابن سنان : سألتُ الصادق علیه‌السلام عن إطالة الشعر ، فَقالَ : كانَ أصحابُ رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم مُقَصِّرين؛ يَعنِي الطَّمَّ؛ به نقل از ابن سنان: به امام صادق علیه‌السلام گفتم : درباره بلند کردن موها چه می‌فرمایی؟ فرمود ند: یاران حضرت محمّد صلی الله علیه و آله و سلّم ، موهای خود را می‌زدند ؛ یعنی کوتاه می‌کردند . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۱۳۹ ، حدیث ۳۵۰

حدیث۱۹۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : كَثرَةُ تَسريحِ الرَّأسِ تَذهَبُ بِالوَباءِ ، وتَجلِبُ الرِّزقَ ، وتَزيدُ فِي الجِماعِ ؛ فراوان شانه زدن موها ، وَبا را از میان می‌بَرَد ، روزی می‌آورد و بر قدرت انسان برای نزدیکی می‌افزاید . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۸۹ ، حدیث ۶

حدیث۱۹۶

عن ابن فَضّال عمّن ذكره عن الإمام الصادق علیه‌السلام ، قال : ذَكَرنَا الأَخذَ مِنَ الشّارِبِ ، فَقالَ : نُشرَةٌ ، وهُوَ مِنَ السُّنَّةِ؛ به نقل از ابن فضّال ، از راوی‌ای که خود از وی نام برده است -: [نزد امام صادق علیه‌السلام] از کوتاه کردن سبیل سخن به میان آوردیم . فرمودند: این عمل ، نوعی پیشگیری از بیماری و عمل به سنّت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلّم است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۸۷ ، حدیث ۸

حدیث۱۹۷

امام صادق علیه‌السلام : خُذ مِن شارِبِكَ وأظفارِكَ في كُلِّ جُمُعَةٍ ؛ فَإِن لَم يَكُن فيها شَيءٌ فَحُكَّها لا يُصيبُكَ جُنونٌ ولا جُذامٌ ولا بَرَصٌ ؛ در هر جمعه ، اندکی از سبیل و ناخن‌های خود را بگیر؛ و اگر هم چیزی وجود نداشته باشد ، آن را [کمی] بسای ، دیوانگی

، جذام و پیسی به تو نمی‌رسد. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۹۰ ، حدیث ۳

حدیث۱۹۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن قَلَّمَ أظفارَهُ یَومَ السَّبتِ ویَومَ الخَمیسِ وأخَذَ مِن شارِبِهِ عوفِیَ مِن وَجَعِ الضِّرسِ ، ووَجَعِ العَینِ ؛ هر کس در روز پنج‌شنبه و شنبه ، ناخن‌های خود را کوتاه کند و قدری از سبیل خود بگیرد ، از دندانْ درد و دردِ چشمْ در امان باشد. من لا یحضره الفقیه ، جلد ۱ ، صفحه ۱۲۸ ، حدیث ۳۱۲

حدیث۱۹۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : لا یُطَوِّلَنَّ أحَدُکُم شارِبَهُ ؛ فَإِنَّ الشَّیطانَ یَتَّخِذُهُ مَخبأً یَستَتِرُ بِهِ ؛ مبادا که کسی از شما سبیل خود را بلند کند ؛ زیرا شیطان، آن را مخفیگاه می‌گیرد و در آن، پنهان می‌شود. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۸۸ ، حدیث ۱۱

حدیث۲۰۰

امام صادق علیه‌السلام : تَسریحُ الرَّأسِ یَقطَعُ البَلغَمَ ، وتَسریحُ الحاجِبَینِ أمانٌ مِنَ الجُذامِ ، وتَسریحُ العارِضَینِ یَشُدُّ الأَضراسَ ؛ شانه کردن موی سر ، بلغم را از میان می‌بَرَد ، شانه‌زدن ابروها ، ایمنی از جذام است و شانه‌زدن موی گونه‌ها ، دندان‌ها را استحکام می‌دهد . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۱۶۷ ، حدیث ۴۸۰

حدیث۲۰۱

امام صادق علیه‌السلام : المَشطُ لِلِّحیَةِ یَشُدُّ الأَضراسَ؛ شانه زدن ریش ، دندان‌ها را استحکام می‌بخشد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۸۸ ، حدیث ۱

حدیث۲۰۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : إنّ اللّه تعالی جمیلٌ یُحِبُّ الجَمالَ ، ویُحِبُّ أنْ یَری أثَرَ نِعمَتِهِ علی عَبدِهِ ، ویُبغِضُ البُؤْسَ والتَّباؤسَ؛ خداوند متعال زیباست، زیبایی را دوست دارد و دوست دارد اثر نعمت خود را در بنده‌اش ببیند. او فقر و فقرنمایی را دشمن دارد . کنز العمّال : ۱۷۱۶۶

حدیث۲۰۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : لِیَأخُذْ أحدُکُم مِن شارِبِهِ والشَّعْرِ الّذی فی أنْفِهِ ، ولْیَتَعاهَدْ نَفْسَهُ ، فإنَّ ذلک یَزیدُ فی جَمالِهِ؛ هر کس از شما باید مقداری از سبیل و موهای بینی خود را بگیرد و به خود برسد ؛ زیرا این کارها بر زیبایی می‌افزاید . قرب الإسناد : ۶۷ / ۲۱۵

حدیث۲۰۴

امام علی علیه‌السلام : لِیَتَزَیَّنْ أحدُکُم لأخیهِ‌المُسلمِ إذا أتاهُ کما یَتَزَیَّنُ للغَریبِ الذی یُحِبُّ أن یَراهُ فی أحسَنِ الهَیئَةِ؛ هر یک از شما ،

همان گونه که خود را برای غریبه‌ای که دوست دارد وی را در بهترین حالت ببیند ، آراسته و مرتب می کند ، برای رفتن نزد برادر مسلمانش نیز خود را بیاراید . بحار الأنوار : ۷۹ / ۲۹۸ / ۳

حدیث۲۰۵

امام علی علیه‌السلام : سُمونُ البَقَرِ شِفاءٌ؛ روغن گاو ، شفاست . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۳۵ ، حدیث ۱

حدیث۲۰۶

امام صادق علیه‌السلام : اللّوبِيا يَطرُدُ الرِّياحَ المُستَبطِنَةَ ؛ لوبیا ، بادهای نهفته درون را دور می کند . الکافی ، ج ۶ ، ص ۳۴۴ ، ح ۴

حدیث۲۰۷

امام رضا علیه‌السلام : الاِغتِسالُ بِالماءِ البارِدِ بَعدَ أكلِ السَّمَكِ يورِثُ الفالِجَ ؛ غسل کردن با آب سرد پس از خوردن ماهی ، سستْ اندامی در پی می‌آورد. بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث۲۰۸

امام صادق علیه‌السلام : الرّيحُ الطَّيِّبَةُ تَشُدُّ العَقلَ ، و تَزيدُ فِي الباهِ؛ بوی خوش ، قلب را استواری می‌بخشد و بر توان جنسی می‌افزاید . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۷۵

حدیث۲۰۹

امام علی (علیه‌السلام) فرمودند: الطِّيبُ نُشْرَةٌ؛ بوی خوش، درمانگر است. نهج البلاغه، حکمت ۴۰۰

حدیث۲۱۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : إنّ الرّيحَ الطَّيِّبَةَ تَشُدُّ القَلبَ ، وتَزيدُ فِي الجِماعِ؛ بوی خوش، قلب را استواری می‌بخشد و بر توان همبستری می افزاید . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۵۱۰ ، حدیث ۳

حدیث۲۱۱

امام کاظم علیه‌السلام : لا يَنبَغِي لِلرَّجُلِ أن يَدَعَ الطِّيبَ فی كُلِّ يَوم ، فإن لَم يَقدِرْ عَلَيهِ فَيومٌ ويَومٌ لا ، فإن لَم يَقدِرْ ففی كُلِّ جُمُعَةٍ و لا يَدَعْ ؛ شایسته است که مرد هر روز از بوی خوش استفاده کند ؛ اگر هر روز نتوانست ، یک روز در میان عطر زند و چنانچه این هم مقدورش نبود جمعه‌ها را ترک نکند . الکافی : ۶ / ۵۱۰ / ۴

حدیث۲۱۲

امام رضا علیه‌السلام : الطِّيبُ مِن أخلاقِ الأنبياءِ؛ عطر زدن از اخلاق پیامبران است . الکافی : ۶ / ۵۱۰ / ۱

حدیث۲۱۳

امام رضا علیه‌السلام : ثَلاثٌ مِن سُنَنِ المُرسَلینَ : العَطَرُ ، وأخذُ الشَّعرِ ، وكَثرَةُ الطَّروقَةِ؛ از سنّت‌های پیامبران است : عطر زدن ، کوتاه کردن مو و فراوانیِ آمیزش . الکافی ، جلد ۵ ، صفحه ۳۲۰ ، حدیث ۳

حدیث۲۱۴

امام علی علیه‌السلام : اِستِجادَةُ الحِذاءِ ؛ وِقايَةٌ لِلبَدَنِ ، و عَونٌ عَلَى الصَّلاةِ وَالطَّهورِ؛ کفش خوب به پا کردن ، مایه نگهداری بدن است و یاری‌دهنده‌ای است بر نماز و طهارت . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۶۲ ، حدیث ۱

حدیث۲۱۵

امام علی علیه‌السلام : مَن أرادَ البَقاءَ ولا بَقاءَ فَلْيُباكِرِ الغَداءَ ، وَلْيُجَوِّدِ الحِذاءَ ، وَلْيُخَفِّفِ الرِّداءَ . هر کس طالب ماندن است ، که البته ماندنی در کار نیست ؛ صبح زود صبحانه بخورد ، کفشِ خوب بپوشد، قرض خود را کم کند . عیون أخبار الرضا علیه‌السلام : ۲ / ۳۸ / ۱۱۲

حدیث۲۱۶

امام صادق علیه‌السلام : وَطِئَ رَسولُ اللّهِ صلی الله علیه و آله و سلّم الرَّمضاءَ فَأَحرَقَتهُ ، فَوَطِئَ عَلَى الرِّجلَةِ ؛ وهِيَ البَقلَةُ الحَمقاءُ ، فَسَكَنَ عَنهُ حَرُّ الرَّمضاءِ ، فَدَعا لَها وكانَ يُحِبُّها صلی الله علیه و آله و سلّم ويَقولُ : مِن بَقلَةٍ ما أبرَكَها؛ پیامبر خدا بر زمین سوخته‌ای پا نهاد و آن زمین ، پایش را سوزاند . پس ، پای خویش را بر خُرفه نهاد و در نتیجه ، سوزش حاصل از زمین سوخته ، فرو نشست . از آن پس ، پیامبر صلی الله علیه و آله و سلّم خُرفه را دوست داشت ، برای آن دعا می‌کرد و می‌گفت : چه گیاه پُر برکتی است! الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۷

حدیث۲۱۷

امام حسین علیه‌السلام : قالَ لی رَسولُ اللّهِ صلی الله علیه و آله و سلّم : یا بُنَيِّ . . . وَاستَجِدِ النِّعالَ ؛ فَإِنَّها خَلاخيلُ الرِّجالِ ؛ پیامبر خدا به من فرمودند: فرزندم! . . . کفش خوب به پا کن که کفش ، خلخالِ (زینت پای) مردان است . دعائم الإسلام ، جلد ۲ ، صفحه ۱۶۴ ، حدیث ۵۹۱

حدیث۲۱۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : دُمْ علی الطَّهارَةِ يُوَسِّعْ علَيكَ فی الرِّزقِ؛ پیوسته در حال طهارت و پاکیزگی باش، روزیت افزایش می‌یابد. کنز العمّال : ۴۴۱۵۴

حدیث۲۱۹

امام صادق(علیه السلام) می فرمایند : الخِلالُ بَعدَ الطَّعامِ ؛ يَشُدُّ اللِّثاتِ ، ويَجلِبُ الرِّزقَ ، ويُطَيِّبُ النَّكهَةَ؛ خلال کردن پس از [خوردن] غذا ، لثه‌ها را محکم می‌کند، روزی می‌آورد و بوی دهان را خوش می‌سازد. إحقاق الحقّ ، جلد ۱۲ ، صفحه ۲۸۳

حدیث۲۲۰

عن أحمد بن عبد اللّه الأسدی عن رجل عن الإمام الصادق علیه‌السلام : ناوَلَ النَّبِیُّ صلی الله علیه و آله و سلّم جَعفَرَ بنَ أبی طالِبٍ علیه‌السلام خِلالاً، فَقالَ لَهُ : یا جَعفَرُ ، تَخَلَّل ؛ فَإِنَّهُ مَصلَحَةٌ لِلفَمِ – أو قالَ : لِلِّثَةِ – ، ومَجلَبَةٌ لِلرِّزقِ؛ – به نقل از احمد بن عبد اللّه اسدی، از مردی، از امام صادق(علیه‌السلام): پیامبر خدا، خلالی به جعفر بن ابی‌طالب دادند و فرمودند: ای جعفر! خلال کن ، که این کار، موجب بهداشت دهان (یا فرمودند: لثه) و سبب جلب روزی است. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۷۶ ، حدیث ۴

حدیث۲۲۱

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلّم) می فرمایند : تَخَلَّلوا عَلی أثَرِ الطَّعامِ ؛ فَإِنَّهُ صِحَّةٌ لِلنّابِ وَالنَّواجِذِ ، ویَجلِبُ عَلَی العَبدِ الرِّزقَ؛ در پی غذا خوردن ، خلال کنید؛ چرا که مایه سلامت دندان‌های نیش و نواجد (آسیا) است و برای انسان ، جلب روزی می کند. مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۳۱ ، حدیث ۱۰۶۱

حدیث۲۲۲

قالَ عَبدُاللّهِ بنُ أبی یَعفورٍ لِلصّادِقِ علیه‌السلام : جُعِلتُ فِداکَ ! یُقالُ : مَا استُنزِلَ الرِّزقُ بِشَیءٍ مِثلِ التَّعقیبِ فیما بَینَ طُلوعِ الفَجرِ إلی طُلوعِ الشَّمسِ . فَقالَ : أجَل ، ولکِن اُخبِرُکَ بِخَیرٍ مِن ذلِکَ ، أخذِ الشّارِبِ وتَقلیمِ الأَظفارِ یَومَ الجُمُعَةِ ، وتَقلیمُ الأَظفارِ یَومَ الخَمیسِ یَدفَعُ الرَّمَدَ ؛ عبد اللّه بن ابی یعفور به امام صادق(علیه‌السلام) گفت: فدایت شوم! گفته می‌شود هیچ چیز به اندازه تعقیبات میان طلوع سپیده و طلوع خورشید ، سبب نزول روزی نشده است. امام صادق(علیه‌السلام) فرمودند: آری؛ امّا تو را از بهتر از این آگاه سازم: گرفتن سبیل و کوتاه کردن ناخن در روز جمعه. کوتاه کردن ناخن‌ها در روز پنج‌شنبه نیز چشم‌درد را دور می کند. من لا یحضره الفقیه ، جلد ۱ ، صفحه ۱۲۷ ، حدیث ۳۱۰

حدیث۲۲۳

امام کاظم(علیه‌السلام) نیز می فرمایند: غَسلُ الرَّأسِ بِالسِّدرِ یَجلِبُ الرِّزقَ جَلباً ؛ شستن سر با سدر ، روزی‌آور است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۵۰۴ ، حدیث ۶

حدیث۲۲۴

قال الصادق – علیه السلام –: لیتزین احدکم یوم الجمعهٔ یغتسل و یتطیب و یسرح لحیته و یلبس انظف ثیابه ولیتهیاء للجمعهٔ ولیکن علیه فی ذلک الیوم السکینهٔ و الوقار ؛ باید هر یک از شما در روز جمعه خود را بیاراید (رعایت چهار نوع نظافت :) ۱ – غسل کند. ۲ – عطر بزند ۳ – ریش و موهای خود را شانه کند. ۴ – پاکیزه ترین جامه هایش را بپوشد و برای نماز جمعه آماده شود، البته باید آرامش و وقار در رفتار او نمایان باشد. (فروع کافی ، ج ۳، ص ۴۱۷).

حدیث۲۲۵

فِی الشَّمسِ أربَعُ خِصالٍ : تُغَیِّرُ اللَّونَ ، وتُنتِنُ الرّیحَ ، وتُخلِقُ الثِّیابَ ، وتورِثُ الدّاءَ . در آفتاب ، چهار چیز است : رنگ را دیگرگون می‌سازد ، بوی [بدن] را بد می کند ، جامه را کهنه می‌نماید ، و بیماری بر جای می‌نهد . الخصال ، صفحه ۲۴۹ ، حدیث ۱۱۱ عن موسی بن إبراهیم المروزی عن الإمام الکاظم علیه‌السلام ، روضهٔ الواعظین ، صفحه ۳۴۰ ، بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۸۳ ،

حدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۹۲

حدیث۲۲۶

امام علی علیه‌السلام : إذا جَلَسَ أحَدُکُم فِی الشَّمسِ فَلیَستَدبِرها بِظَهرِهِ ؛ فَإِنَّها تُظهِرُ الدّاءَ الدَّفینَ . هر گاه کسی از شما در زیر آفتاب می‌نشیند ، پشت به خورشید قرار گیرد؛ چرا که آفتاب ، بیماری‌های نهفته را آشکار می‌سازد. بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۸۳ ، حدیث ۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۹۲

حدیث۲۲۷

امام علی علیه‌السلام : مَن کَثُرَ أکلُهُ قَلَّت صِحَّتُهُ ، وثَقُلَت عَلی نَفسِهِ مُؤنَتُهُ . هر کس خوردنش بسیار شود ، تن‌درستی‌اش کاهش می‌یابد و هزینه‌اش بر وی سنگین می گردد . غرر الحکم ، حدیث ۸۹۰۳ ، عیون الحکم والمواعظ ، صفحه ۴۳۴ ، حدیث ۷۵۰۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۴۶

حدیث۲۲۸

امام رضا علیه‌السلام : مَن أرادَ ألاّ یَشتَکِیَ مَثانَتَهُ ، فَلا یَحبِسِ البَولَ ولَو عَلی ظَهرِ دابَّتِهِ. هر کس می‌خواهد مثانه‌اش به عارضه‌ای گرفتار نشود ، پیشاب خود را نگه ندارد ، حتّی اگر که بر پشت مَرکب خویش نشسته باشد . طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۳۵ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۸۶

حدیث۲۲۹

امام رضا علیه‌السلام : اُدخُلِ الخَلاءَ لِحاجَةِ الإنسانِ ، وَالبَث فیهِ بِقَدرِ ما تَقضی حاجَتَکَ ، ولا تُطِل فیهِ ؛ فَإِنَّ ذلِکَ یورِثُ الدّاءَ الدَّفینَ . برای قضای حاجت ، به آبریزگاه برو و در آن‌جا به همان اندازه که قضای حاجت کنی ، بمان و آن را به درازا مکشان ؛ چرا که این کار ، درد نهفته را در پی می‌آورد . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۱۷ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۳۸ در بحار الأنوار به جای «الداء الدفین (درد نهفته در داخل انسان)» عبارت «داء الفیل (پاخره و پافیلی)» آمده است . علاّمه مجلسی ، در توضیح روایت می گوید : به وجود آمدن پاخره در اثر زیاد نشستن در آبریزگاه ، شاید به‌خاطر موادّی باشد که از قسمت‌های بالای بدن به طرف پاها سرازیر شده و موجب ضعف و سستی آنها می‌شود.

حدیث۲۳۰

امام کاظم علیه‌السلام : السِّواکُ فِی الخَلاءِ یورِثُ البَخَرَ . مسواک زدن در آبریزگاه ، بد بویی دهان را در پی می‌آورد . کتاب من لا یحضره الفقیه ، جلد ۱ ، صفحه ۵۲ ، حدیث ۱۱۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۹۶

حدیث۲۳۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : کَبُرَ مَقتاً عِندَ اللّه الأَکلُ مِن غَیرِ جوعٍ ، وَالنَّومُ مِن غَیرِ سَهَرٍ . خوردن بدون گرسنگی و خوابیدن بدون بیداری کشیدن [و احساس نیاز به خواب] ، نزد خداوند ، گناهی سهمگین است . الفردوس ، جلد ۳ ، صفحه ۳۰۶ ، حدیث ۴۹۲۰ عن عبد اللّه بن عمرو ، کنز العمّال ، جلد ۱۶ ، صفحه ۸۰ ، حدیث ۴۴۰۱۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۸۴

حدیث۲۳۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : إذا نامَ أحَدُکُم وفی یَدِهِ ریحُ غَمَرٍ ، فَلَم یَغسِل یَدَهُ فَأَصابَهُ شَیءٌ ، فَلا یَلومَنَّ إلاّ نَفسَهُ . اگر کسی از شما در حالی خوابید که در دستانش بوی گوشت بود و آن را نشست و آن‌گاه عارضه‌ای به وی رسید ، مباد جز خویش را نکوهش کند . کنز العمّال ، جلد ۱۵ ، صفحه ۲۴۳ ، حدیث ۴۰۷۶۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۶۶

حدیث۲۳۳

امام کاظم علیه‌السلام : عَلاماتُ الدَّمِ أربَعٌ : الحِکَّةُ ، وَالبَثرَةُ وَالنُّعاسُ ، وَالدَّوَرانُ . خون (غلبه خون) را چهار نشانی است : خارش ، جوش ، چرت‌زدگی و سرگیجه . الخصال ، صفحه ۲۵۰ ، حدیث ۱۱۵ عن یونس بن عبدالرحمن ، روضة الواعظین ، صفحه ۳۴۰ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۹۷ ، حدیث ۱۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۵۸

حدیث۲۳۴

امام رضا علیه‌السلام : مَن أرادَ ألاّ یَشتَکِیَ اُذُنَهُ ، فَلیَجعَل فیها عِندَ النَّومِ قُطنَةً . هر کس می‌خواهد گوش‌هایش درد نگیرد ، به هنگام خواب در آنها پنبه بگذارد . طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۳۷ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۴ وفیه «یؤلمه» بدل «یشتکی» دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۱۸

حدیث۲۳۵

امام حسین علیه‌السلام : قالَ لی رَسولُ اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : یا بُنَیَّ ، نَم عَلی قَفاکَ یَخمَص بَطنُکَ ، وَاشرَبِ الماءَ مَصّا یَمرَأکَ أکلُکَ ، وَاکتَحِل وَترا یُضِیءُ لَکَ بَصَرُکَ ، وَادَّهِن غِبًا تَتَشَبَّه بِسُنَّةِ نَبِیِّکَ . پیامبر خدا به من فرمودند: «فرزندم! به پشت بخواب تا شکمت کوچک شود ، آب را به مکیدن بنوش تا خوردنت بر تو گوارا آید ، به شمارِ دفعات فرد ، سرمه بکش تا چشمانت روشن شود و یک روز در میان ، روغن بزن تا به سنّت پیامبر خویش ، عمل کرده باشی». دعائم الإسلام ، جلد ۲ ، صفحه ۱۶۴ ، حدیث ۵۹۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۰۰

حدیث۲۳۶

امام صادق علیه‌السلام : السُّنَّةُ فِی النّورَةِ فی کُلِّ خَمسَةَ عَشَرَ یَوماً ، فَإِن أتَت عَلَیکَ عِشرونَ یَوماً ولَیسَ عِندَکَ فَاستَقرِض عَلَی اللّهِ . سنّت در مورد نوره ، آن است که هر پانزده روز یک بار انجام شود . اگر بیست روز بر تو گذشت و این کار را انجام ندادی و هیچ چیز هم برای خرید آن نداشتی ، به حساب خداوند ، قرض کن . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۵۰۶ ، حدیث ۹

حدیث۲۳۷

امام صادق علیه‌السلام : التَّنَظُّفُ بِالموسی فی کُلِّ سَبعٍ، وبِالنّورَةِ فیکُلِّ خَمسَةَ عَشَرَ یَوماً؛ زدودن موها با تیغ در هر هفت روز ، و با نوره در هر پانزده روز ، پسندیده است . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۱۳۸ ، حدیث ۳۴۶ ، بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۸۳ ، حدیث ۱

حدیث۲۳۸

امام علی علیه‌السلام : اُحِبُّ لِلمُؤمِنِ أن یَطلِیَ فی کُلِّ خَمسَةَ عَشَرَ یَوماً ؛ برای مؤمن ، این را دوست دارم که در هر پانزده روز یک بار ، موزدایی کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۵۰۶ ، حدیث ۸

حدیث۲۳۹

امام کاظم علیه‌السلام : غَسلُ الرَّأسِ بِالسِّدرِ یَجلِبُ الرِّزقَ جَلباً ؛ شستن سر با سدر ، روزی‌آور است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۵۰۴ ، حدیث ۶

حدیث۲۴۰

قال رسول الله – صلی الله علیه وآله –: السواک شطر الوضوء ؛ مسواک کردن جزئی از وضو است . (محجة البیضاء، ج ۱، ص ۲۹۷)

حدیث۲۴۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : الماءُ الَّذی تُسَخِّنُهُ الشَّمسُ لا تَوَضَّؤوا بِهِ ، ولا تَغتَسِلوا بِهِ ، ولا تَعجِنوا بِهِ ؛ فَإِنَّهُ یورِثُ البَرَصَ ؛ با آبی که به آفتاب گرم شده است ، نه وضو سازید ، نه غسل کنید و نه خمیر بسازید ؛ چرا که پیسی می‌آورد . الکافی ، جلد ۳ ، صفحه ۱۵ ، حدیث ۵

حدیث۲۴۲

امام علی علیه‌السلام : قِیامُ اللَّیلِ مَصَحَّةُ البَدَنِ ؛ شب زنده‌داری ، مایه تن‌درستی است . تهذیب الأحکام ، جلد ۲ ، صفحه ۱۲۱ ، حدیث ۴۵۷ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۶۷ ، حدیث ۴۸

حدیث۲۴۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : نَظِّفُوا طَریقَ القرآنِ ، قیلَ : یا رسولَ اللّه ، وما طَریقُ القرآنِ ؟ قالَ : أفواهُکُم ، قیلَ : بماذا ؟ قالَ : بالسِّواکِ ؛ گذرگاه قرآن‌را نظافت کنید. عرض شد: ای رسول خدا، گذرگاه قرآن چیست؟ فرمودند: دهانهایتان. عرض شد: با چه تمیزش کنیم؟ فرمودند: با مسواک زدن . بحار الأنوار : ۹۲ / ۲۱۳ / ۱۱ منتخب میزان الحکمة : ۴۶۰

حدیث۲۴۴

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله وسلم فرمودند: خَمْسٌ مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلینَ: اَلْحَیاءُ وَ الْحِلْمُ وَ الْحِجامَةُ وَ السِّواکُ وَ التَّعَطُّرُ؛ پنج چیز از سنت پیغمبران است: حیا، بردباری، حجامت کردن، و مسواک و عطر زدن. نهج الفصاحه، ح ۱۴۶۳

حدیث۲۴۵

امام رضا علیه‌السلام فرمودند: مِن اَخلاقِ النبیاءِ التَّنَظُّفُ؛ پاکیزگی از اخلاق پیامبران است. کافی، ج ۵، ص ۵۶۷، ح ۵۰

حدیث۲۴۶

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: النّظافه من الإیمان؛ پاکیزگی از ایمان است. نهج الفصاحه

حدیث۲۴۷

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: النّظر إلی الخضره یزید فی البصر؛ به سبزه نگریستن بینائی را فزون می کند. نهج الفصاحه

حدیث۲۴۸

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: ما جاءنی جبرئیل قطّ إلّا أمرنی بالسّواک حتّی لقد خشیت أن أحفی مقدّم فمی؛ هر وقت جبریل پیش من آمد مرا به مسواک کردن فرمان داد تا آنجا که ترسیدم جلو دهان خود را ببرم. نهج الفصاحه

حدیث۲۴۹

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: فی السّواک ثمانیه خصال: یطیب الفم، و یشدّ اللّثه، و یجلو البصر، و یذهب البلغم، و یفرّح الملائکه، و یرضی الرّبّ، و یزید فی الحسنات، و یصحّ المعده؛ در مسواک کردن هشت فائده هست: دهان را پاکیزه کند، و لثه را محکم کند، و چشم را روشن کند، و بلغم ببرد، و فرشتگان را خوشحال کند، و پروردگار را خشنود کند، و اعمال خوب را بیفزاید، و معده را به صلاح آرد. نهج الفصاحه

حدیث۲۵۰

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: غسل الإناء و طهاره الفناء یورثان الغنی؛ شستن ظرفها و پاکیزگی حیاط، مایه غناست. نهج الفصاحه

حدیث۲۵۱

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: علیکم بالسّواک فنعم الشی ء السّواک یشدّ اللّثه و یذهب بالبخر و یصلح المعده و یزید فی درجات الجنّه و یرضی الرّبّ و یسخط الشّیطان؛ مسواک کنید که مسواک خوب چیزی است، لثه را محکم کند و بوی دهان ببرد و معده را به صلاح آورد و درجات بهشت بیفزاید و پروردگار را خشنود کند و شیطان را به خشم آرد. نهج الفصاحه

حدیث۲۵۲

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: علیکم بالسّواک فإنّه مطیبه للفم مرضاه للرّبّ؛ مسواک کنید که مایه پاکیزگی دهان و رضای خداست. نهج الفصاحه

حدیث۲۵۳

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: طیّبوا أفواهکم بالسّواک؛ دهانهای خویش را به مسواک پاکیزه کنید. نهج الفصاحه

حدیث۲۵۴

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: السّواک من الفطره؛ مسواک کردن اقتضای فطرت است. نهج الفصاحه

حدیث۲۵۵

السّواک مطهره للفم مرضاه للرّبّ و مجلاه للبصر؛ مسواک کردن موجب پاکی دهان و رضایت پروردگار و روشنی چشم است. نهج الفصاحه

حدیث۲۵۶

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: السّواک یزید الرّجل فصاحه؛ مسواک کردن فصاحت مرد را افزون می کند. نهج الفصاحه

حدیث۲۵۷

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: السّواک نصف الإیمان و الوضوء نصف الإیمان؛ مسواک کردن یک نیمه ایمان است. و وضو گرفتن یک نیمه ایمان است. نهج الفصاحه

حدیث۲۵۸

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: رکعتان بسواک أفضل من سبعین رکعه بغیر سواک و دعوه فی السّرّ أفضل من سبعین دعوه فی العلانیه و صدقه فی السّرّ أفضل من سبعین صدقه فی العلانیه؛ دو رکعت نماز با مسواک بهتر از هفتاد رکعت بدون مسواک است و یک دعای نهان بهتر از هفتاد دعای آشکار است و یک صدقه نهان بهتر از هفتاد صدقه آشکار است. نهج الفصاحه

حدیث۲۵۹

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: خمس من سنن المرسلین: الحیاء و الحلم و الحجامه و السّواک و التّعطّر؛ پنج چیز از سنت پیغمبران است حیا و حلم و حجامت و مسواک و عطر زدن. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۰

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: حبّذا المتخلّلون من أمّتی فی الوضوء و الطّعام؛ چه نیکند از امت من آنها که در وضو و غذا مسواک می کنند. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۱

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: ثلاث یجلین البصر: النّظر إلی الخضره و إلی الماء الجاری و إلی الوجه الحسن؛ سه چیز چشم را قوت می دهد: دیدن سبزه و آب جاری و روی خوب. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۲

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: ثلاث حقّ علی کلّ مسلم: الغسل یوم الجمعه و السّواک و الطّیب؛ سه چیز است که بر هر مسلمانی لازم است: غسل جمعه و مسواک زدن و استعمال بوی خوش. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۳

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: تنظّفوا بکلّ ما استطعتم فإنّ اللّه تعالی بنی الإسلام علی النّظافه و لن یدخل الجنّه إلّا کلّ نظیف؛ هر چه می توانید پاکیزه باشید زیرا خداوند اسلام را بر پاکیزگی نهاده و جز مردم پاکیزه کسی به بهشت نمی رود. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۴

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: تخلّلوا فإنّه نظافه و النّظافه تدعوا إلی الإیمان و الإیمان مع صاحبه فی الجنّه؛ دندانها را تمیز کنید زیرا مایه نظافت است و نظافت باعث ایمان است و ایمان با صاحب خود در بهشت است. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۵

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: الإسلام نظیف فتنظّفوا فإنّه لا یدخل الجنّه إلّا نظیف؛ اسلام پاکیزه است شما نیز پاکیزه باشید زیرا به جز پاکیزگان کسی به بهشت نمی رود. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۶

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إنّ اللّه تعالی طیّب یحبّ الطّیب نظیف یحبّ النّظافه، کریم یحبّ الکرم، جواد یحبّ الجود فنظّفوا أفنیتکم و لا تشبّهوا بالیهود. خداوند خوشبو است و بوی خوش را دوست دارد،پاکیزه است و پاکیزگی را دوست دارد، بزرگوار است و بزرگواری را دوست دارد،بخشنده است و بخشش را دوست دارد پس جلو خانه های خویش را پاکیزه سازید و مانند یهودان مباشید. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۷

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إنّ اللّه تعالی جمیل یحبّ الجمال سخیّ یحبّ السّخاء، نظیف یحبّ النّظافه؛ خداوند زیباست و زیبائی را دوست دارد، بخشنده است و بخشش را دوست دارد، پاکیزه است و پاکیزگی را دوست دارد. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۸

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إنّ الإسلام نظیف فتنظّفوا فإنّه لا یدخل الجنّه إلّا نظیف؛ اسلام پاکیزه است، شما نیز پاکیزه باشید که هر کس پاکیزه نیست به بهشت نمی رود. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۹

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إن أفواهکم طرق للقرآن فطیّبوها بالسّواک؛ دهانهای شما معبر قرآن است آن را با مسواک پاکیزه کنید. نهج الفصاحه

حدیث۲۷۰

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: أمرت بالسّواک حتّی خفت علی أسنانی؛ مرا آن قدر به مسواک زدن فرمان دادند که بر دندانهای خود بیمناک شدم. نهج الفصاحه

حدیث۲۷۱

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: أمرت بالسّواک حتّی خشیت أن یکتب علیّ؛ مرا آن قدر به مسواک زدن فرمان دادند که ترسیدم مسواک زدن بر من واجب شود. نهج الفصاحه

حدیث۲۷۲

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: اللّهمّ عافنی فی بدنی. اللّهمّ عافنی فی سمعی. اللّهمّ عافنی فی بصری. اللّهمّ إنّی أعوذ بک من الکفر و الفقر. اللّهمّ إنّی أعوذ بک من عذاب القبر، لا إله إلّا أنت؛ خدایا تن مرا سالم دار خدایا گوش مرا سالم دار خدایا چشم مرا سالم دار خدایا از کفر و فقر به تو پناه می برم، خدایا از عذاب قبر به تو پناه می برم، خدائی جز تو نیست. نهج الفصاحه

حدیث۲۷۳

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: اللّهمّ إنّی أسألک صحّه فی إیمان و إیمانا فی حسن خلق و نجاحا یتبعه فلاح؛ خدایا من از تو صحتی می خواهم که قرین ایمان باشد و ایمانی که با نیک خوئی همراه باشد و موفقیتی که رستگاری دنبال آن باشد. نهج الفصاحه

حدیث۲۷۴

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: أفشوا السّلام تسلموا؛ سلام را آشکار سازید تا سلامت مانید. نهج الفصاحه

حدیث۲۷۵

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: اغسلوا ثیابکم و خذوا من شعورکم و استاکوا و تزیّنوا و تنظّفوا فإنّ بنی إسرائیل لم یکونوا یفعلون ذلک فزنت نساؤهم؛ لباسهای خود را تمیز کنید و موهای خود را کم کنید، مسواک بزنید و آراسته و پاکیزه باشید زیرا یهودان چنین نکردند و زنانشان زناکار شدند. نهج الفصاحه

حدیث۲۷۶

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: أطلب العافیه لغیرک ترزقها فی نفسک؛ عافیت را برای دیگران بخواه تا نصیب تو

شود. نهج الفصاحه

حدیث۲۷۷

پیامبراکرم(صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إذا استکتم فاستاکوا عرضا؛ وقتی مسواک می کنید، مسواک را به عرض دهان بکشید. نهج الفصاحه

حدیث۲۷۸

قالَ الإمامُ الْحَسَنُ الْمُجتبی - عَلَیْهِ السَّلام - : غَسْلُ الْیَدَیْنِ قَبْلَ الطَّعامِ یُنْفِی الْفَقْرَ، وَبَعْدَهُ یُنْفِی الْهَمَّ؛ امام حسن مجتبی - علیه السلام - فرمودند: شستن دست ها قبل از طعام فقر و تنگدستی را می زداید و بعد از آن ناراحتی ها و آفات را از بین می برد. کلمۀ الإمام الحسن - علیه السلام -، ص ۴۶

حدیث۲۷۹

قالَ الإمامُ الْحَسَنُ الْمُجتبی - عَلَیْهِ السَّلام - : تَرْکُ الزِّنا، وَکَنْسُ الْفِناء، وَغَسْلُ الْاناء مَجْلَبَةٌ لِلْغِناء؛ امام حسن مجتبی - علیه السلام - فرمودند: انجام ندادن زنا، جاروب و نظافت کردن راهرو و درب منزل، و شستن ظروف سبب رفاه و بی نیازی می گردد. کلمۀ الإمام حسن - علیه السلام -، ص ۲۱۲

حدیث۲۸۰

قالَتْ فاطِمَةُ الزَّهْراء - سلام الله علیها - : لا یَلُومَنَّ امْرُءٌ إلاّ نَفْسَهُ، یَبیتُ وَ فی یَدِهِ ریحُ غَمَر ؛ حضرت فاطمه زهرا - سلام الله علیها - فرمودند: کسی که بعد از خوردن غذا، دست های خود را نشوید دست هایش آلوده باشد، ـ چنانچه ناراحتی برایش بوجود آید ـ کسی جز خودش را سرزنش نکند. کنزل العمّال، ج ۱۵، ص ۲۴۲، ح ۴۰۷۵۹

حدیث۲۸۱

امام صادق (علیه السلام) می فرمایند: طهر قلبک بالتقوی و الیقین عندطهارهٔ جوارحک بالماء؛ در وقت پاکیزه نمودن اعضای خود با آب ، دل خویش را به پرهیزگاری و یقین پاک گردان . (بحار الانوار، ج ,۸۰ ص ۲۳۹)

حدیث۲۸۲

حضرت علی (علیه السلام) فرمودند : در بامداد وعصر که هوا خنک است راه پیمایی کن ودر وسط روز که هوا گرم است مردم را (برای استراحت وآسایش) باز دار وآهسته بران (تا ناتوانان نیز بتوانند همراه توانایان بیایند). نهج البلاغه فیض الاسلام : نامه ۱۲ / ۸۵۶

حدیث۲۸۳

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند : طوبی لمن اسلم وکان عیشه کفافاً وقواه شداداً؛ خوشبخت کسی است که اسلام را پذیرفته و به قدر معاش خود در آمد دارد وقوای بدنش نیرومند است. بحار الانوار : ۷۲ / ۶۷

حدیث۲۸۴

رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند : ان الله یحب الرجل القوی؛ خداوند متعال انسان قوی ونیرومند را دوست دارد. بحار الانوار : ۶۴ / ۱۸۴

حدیث۲۸۵

امام صادق (علیه السلام) توصیه فرمودند : ولاتسمنوا تسمُّن الخنازیر للذبح؛ از چاق شدن همانند خوکهایی که برای ذبح نگهداری می شوند، بپرهیزید. الکافی : ۶ / ۲۷۰

حدیث۲۸۶

حضرت علی (علیه السلام) فرمودند : من یعمل یزدد قوةً ، من یقصر فی العمل یزدد فترة؛ هر کس کار (بدنی) کند قوی تر شده، وهر کس در کار کردن کوتاهی نماید، ضعیف تر خواهد شد . غرر الحکم : ۵ / ۲۰۴

حدیث۲۸۷

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلّم می فرمایند: الحِمیَةُ رَأسُ الدَّواءِ ، وَالمَعِدَةُ بَیتُ الدّاءِ ، وعَوِّدوا کُلَّ جِسمٍ مَا اعتادَ؛ پرهیز، سرآمد درمان، و معده، خانه درد است . هر بدنی را به همان که بدان خو می گیرد، عادت دهید . الأحکام النبویّة ، جلد ۲ ، صفحه ۷

حدیث۲۸۸

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: لاَ تَدَعُوا آنِیَتَکُمْ بِغَیْرِ غِطَاءٍ ؛ فإنَّ الشَّیْطَانَ إذَا لَمْ تُغَطَّ الآنِیَةُ بَزَقَ فِیها ، وَأخَذَ مِمَّا فِیهَا مَا شَاءَ؛ ظرفهای خود را بدون در پوش نگذارید ؛ زیرا هر گاه روی ظرفها پوشیده نباشد ، شیطان در آنها آب دهان می‌اندازد و هر چه بخواهد از آنها بر می‌دارد . مستدرک الوسائل : ۸ / ۲۹۵ / ۹۴۸۵

حدیث۲۸۹

امام علی علیه‌السلام می فرمایند: إنَّ صِحَّةَ الجِسمِ مِن قِلَّةِ الطَّعامِ ، وقِلَّةِ الماءِ . سلامت تن ، از کمیِ غذا و کمیِ آب است . تحف العقول ، صفحه ۱۷۲

حدیث۲۹۰

امام علی علیه‌السلام می فرمایند: قِلَّةُ الغِذاءِ أکرَمُ لِلنَّفسِ ، وأدوَمُ لِلصِّحَّةِ . کم‌خوری، مایه گرامی داشتن بیشترِ خویش است و سلامت را بیشتر استمرار می‌بخشد . غرر الحکم ، حدیث ۶۸۱۹

حدیث۲۹۱

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله : مَنْ قَلَّ طَعْمُهُ صَحَّ بَدَنُهُ وَ مَنْ کَثُرَ طَعْمُهُ سَقُمَ بَدَنُهُ وَ قَسا قَلْبُهُ؛ هر کس کم بخورد، سالم می‌ماند و هر کس

زیاد بخورد تنش بیمار می‌شود و قساوت قلب پیدا می کند. نهج الفصاحه، ح ۲۷۷۹.

حدیث۲۹۲

رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: بلا همانند قندیل ها بین آسمان و زمین آویزان است، هرگاه بنده عافیت را از پروردگارش بخواهد، خدای متعال بلا را از او برگرداند، [حتی] در حالی که برای او قطعی شده باشد. (کنز العمال : ج ۷ ص ۸۲۵ ح ۲۱۵۶۰)

حدیث۲۹۳

پیامبر اکرم صلی‌اللهعلیه‌وآله و سلم می فرمایند : اِغْتَنِموا بَرَدَ الرَّبیعِ فَاِنَّهُ یَفعَلُ بِاَبدانِکُمْ ما یَفعَلُ بِاَشجارِکُم وَ اجْتَنِبوا بَرَدَ الخَریفِ فَاِنَّهُ یَفعَلُ بِاَبدانِکُم ما یَفعَلُ بِاَشجارِکُم ؛ غنیمت بدانید هوای بهار را، زیرا که با بدن‌های شما همان می کند که با درختان می کند و خودتان را از هوای پائیز بپوشانید که با شما همان می کند که با درختان می کند. بحارالأنوار، ج ۵۹، ص ۲۷۱، ح ۶۹.

حدیث۲۹۴

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند: هر کس می‌خواهد مثانه‌اش به بیماری‌ای مبتلا نشود، ادرار خود را نگه ندارد. طب الرضا علیه‌السلام ، ص ۳۵ .

حدیث۲۹۵

امام علی علیه‌السلام می فرمایند: شُرْبُ الدَّواءِ لِلْجَسَدِ کَالصّابونِ لِلثَّوبِ، یُنَقّیهِ وَ لکِنْ یُخْلِقُهُ؛ نوشیدن دارو برای بدن، همانند صابون (پودر شوینده) برای لباس است که آن را تمیز می کند، امّا فرسوده‌اش هم می کند. شرح‌نهج‌البلاغه، ابن ابی‌الحدید، ج ۲۰، ص ۳۰۰، ح ۴۲۲ .

حدیث۲۹۶

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند: اِذا جُعْتَ فَکُل وَاِذا عَطِشْتَ فَاشْرَبْ وَ اِذا هاجَ بِکَ البَولُ فَبُلْ، وَ لا تُجامِعْ اِلاّ مِنْ حاجَةٍ، وَ اِذا نَعَسْتَ فَنَم، فَاِنَّ ذلِکَ مَصَحَّةٌ لِلْبَدَنِ؛ چون گرسنه شدی بخور، چون تشنه شدی بنوش، چون ادرار بر تو فشار آورد، ادرار کن، جز از سر نیاز، با همسرت نزدیکی مکن و چون احساس خواب‌آلودگی کردی، بخواب، که اینها مایه تن درستی است. فقه الرضا، ص ۳۴۰ .

حدیث۲۹۷

امام حسین علیه‌السلام می فرمایند: فَبادِروا بِصِحَّةِ الْاَجْسامِ فی مُدَّةِ الْاَعْمارِ؛ در مدت عمر، در حفظ سلامت تن بکوشید. تحف العقول، ص ۲۳۹.

حدیث۲۹۸

امام علی علیه‌السلام می فرمایند: اَلصِّحَّةُ اَفْضَلُ النِّعَمِ؛ سلامتی بهترین نعمت است. غررالحکم، ح ۱۰۵۰.

حدیث۲۹۹

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند: عَلَیْکُمْ بِالسِّواک فَنِعْمَ الشَّیْءُ السِّواکُ یَشُدُّ اللِّثَةَ وَ یَذْهَبُ بِالْبَخَرِ وَ یُصْلِحُ الْمِعْدَةَ وَ یَزیدُ فی دَرَجاتِ الْجَنَّةِ وَ یُسْخِطُ الشَّیْطانَ؛ مسواک بزنید؛ چرا که مسواک چیز خوبی است؛ لثه را محکم می کند، بوی دهان را می‌برد، معده را اصلاح می کند، بر درجات انسان در بهشت می‌افزاید و شیطان را ناخرسند می‌نماید. نهج الفصاحه، ح ۱۹۷۵.

حدیث۳۰۰

شُرْبُ الْماءِ الْبارِدِ عَقیبَ الشَّیْءِ الحارِّ وَ عَقیبَ الحَلاوَةِ یَذْهَبُ بِالْاَسْنانِ... وَ مَنْ اَرادَ اَلّا یَفْسُدَ اَسْنانُهُ فَلا یَأْکُلْ حُلْوا اِلّا بَعْدَ کَسْرَةِ خُبزٍ؛ خوردن آب سرد بعد از چیزهای گرم و شیرینی، دندان‌ها را از بین می‌برد ... هر کس می‌خواهد دندان‌هایش فاسد نشود، شیرینی نَخورد، مگر پس از خوردن لقمه‌ای نان. بحارالأنوار، ج ۶۲، ص ۳۲۱، ح ۳۲۵.

حدیث۳۰۱

امام کاظم علیه السلام می فرمایند : اَلسِّواکُ فِی الخَلاءِ یورِثُ البَخَرَ؛ مسواک زدن در توالت، دهان را بدبو می کند. من لا یحضره الفقیه، ج ۱، ص ۵۲، ح ۱۱۰.

حدیث۳۰۲

امام صادق علیه السلام می فرمایند : اذا قُمْتَ بِاللَّیْلِ فَاسْتَکِ فَاِنَّ الْمَلَکَ یَأْتیکَ فَیَضَعُ فاهُ عَلی فیکَ فَلَیْسَ مِنْ حَرْفٍ تَتْلوهُ وَ تَنْطِقُ بِهِ اِلّا صَعِدَ بِهِ اِلَی السَّماءِ فَلْیَکُنْ فوکَ طَیِّبَ الرِّیحِ؛ شبانگاه که (برای نماز) برخاستی، مسواک بزن چرا که فرشته‌ای نزد تو می‌آید و دهانش را بر دهانت می گذارد و آنگاه هیچ حرفی از قرآن و نماز و دعا نمی‌خوانی مگر آن که آن را به آسمان بالا می‌برد، پس باید که دهانت خوشبو باشد. وسائل الشیعهٔ، ج ۱، ص ۳۵۷.

حدیث۳۰۳

امام صادق علیه السلام می فرمایند : اَلحِنّاءُ یَذْهَبُ بِالسَّهَکِ وَ یَزیدُ فی ماءِ الْوَجْهِ وَ یُطَیِّبُ النَّکْهَةَ وَ یُحَسِّنُ الْوَلَدَ؛ حنا، بوی بد عرق را از بین می‌برد و چهره را شاداب، دهان را خوشبو و فرزند را زیبا می کند. کافی، ج ۶، ص ۴۸۴، ح ۵ .

حدیث۳۰۴

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند: طَهِّروا اَفْواهَکُمْ فَاِنَّها مَسالِکُ التَّسْبیحِ؛ دهان‌های خود را پاکیزه کنید که راه‌های تسبیح خداوند است. مکارم الاخلاق، ص ۵۱.

حدیث۳۰۵

امام صادق علیه السلام می فرمایند : اَلْخِلالُ بَعْدَ الطَّعامِ، یَشُدُّ اللِّثاتِ وَ یَجْلِبُ الرِّزْقَ وَ یُطَیِّبُ النَّکْهَةَ؛ خلال کردن بعد از غذا، لثه‌ها را محکم، روزی را زیاد و دهان را خوشبو می کند. احقاق الحق، ج ۱۲، ص ۲۸۳ .

حدیث۳۰۶

رسول اکرم صلی الله علیه و آله : تَخَلَّلوا فَإِنَّهُ لَیسَ شَیْءٌ أَبْغَضَ إِلَی الْمَلائِکَةِ مِنْ أنْ یَرَوْا فی أَسْنانِ الْعَبْدِ طَعاما؛ خلال کنید که بدترین چیز نزد فرشتگان این است که لای دندان‌های بنده، مانده غذا ببینند. مکارم الاخلاق، ص ۱۵۳ .

حدیث۳۰۷

امام صادق علیه السلام می فرمایند : ... وَ السَّعْتَرُ وَ الْمِلحُ... یُطَیِّبانِ النَّکْهَةَ؛ آویش و نمک، دهان را خوشبو می کنند. مکارم الاخلاق، ج ۱، ص ۴۱۶، ح ۱۴۱۰.

حدیث۳۰۸

امام صادق علیه السلام می فرمایند : اَ لْکُحْلُ بِاللَّیلِ یُطَیِّبُ الْفَمَ وَ مَنْفَعَتُهُ اِلی اَرْبَعینَ صَباحا؛ سرمه کشیدن در شب، دهان را خوشبو می کند و آثار آن تا چهل روز ادامه دارد. مکارم الاخلاق، ص ۴۶.

حدیث۳۰۹

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند: رَحِمَ اللّه‏الْمُتَخَلِّلینَ مِنْ اُمَّتی فِی الْوُضوءِ وَ الطَّعامِ؛ خداوند رحمت کند خلال کنندگان امتم را در هنگام وضو گرفتن و بعد از غذا خوردن. مکارم الاخلاق، ص ۱۵۳.

حدیث۳۱۰

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند: هر کس هر روز دو بار مسواک بزند: سنت پیامبران را ادامه داده است و برای هر نمازی که بخواند خداوند پاداش صد رکعت برایش می‌نویسد و از فقر نجات می‌یابد و دهانش خوشبو، حافظه‌اش تقویت، فهمش زیاد، غذایش گوارا و درد دندان و بیماری‌اش برطرف می‌شود و فرشتگان به خاطر نوری که در او مشاهده می کنند، با او دست می‌دهند و دندان‌هایش تمیز می‌شود. جامع الأخبار، ص ۱۵۱، ح ۳۴۰ .

حدیث۳۱۱

امام صادق علیه السلام می فرمایند : ثَلاثٌ یُذْهِبْنَ النِّسْیانَ وَ یُحْدِثْنَ الذُّکْرَ: قِراءَةُ الْقُرآنِ، وَ السِّواکُ وَ الصِّیامُ؛ سه چیز، فراموشی را از بین می‌برد و حافظه را زیاد می کند: خواندن قرآن، مسواک زدن و روزه گرفتن. دعائم الاسلام، ج ۲، ص ۱۳۷، ح ۴۸۱.

حدیث۳۱۲

امام صادق علیه السلام می فرمایند : ما أَدَرْتَ عَلَیْهِ لِسانَکَ فَأَخْرَجْتَهُ فَابْلَعْهُ وَما أَخْرَجْتَهُ بِالْخَلالِ فَارْمِ بِهِ؛ بعد از غذا زبان را دور دهان بگردان، هرچه با زبان درآمد فرو ببر، و آنچه را با خلال بیرون آوردی از دهان بیرون افکن. مکارم الأخلاق، ص۱۵۲ .

حدیث۳۱۳

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند: اَلسِّواکُ یَزیدُ الرَّجُلَ فَصاحَةً؛ مسواک بر شیوایی سخن انسان می‌افزاید. مکارم الاخلاق، ص ۴۸.

حدیث۳۱۴

امام باقر علیه السلام می فرماینـد : اَلسِّواکُ یَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ وَ یَزیدُ فِی الْعَقْلِ؛ مسواک بلغم و رطوبات معده را از بین می‌برد و عقل را زیاد می کند. ثواب الاعمال، ص ۱۸.

حدیث۳۱۵

اَلسِّواکُ یَجْلُو الْبَصَرَ وَ یُنْبِتُ الشَّعْرَ وَ یَذْهَبُ بِالدَّمْعَةِ؛ مسواک زدن، نور چشم و رشد مو را زیاد و آبریزش چشم را برطرف می کند. بحارالأنوار، ج ۷۶، ص ۱۳۷.

حدیث۳۱۶

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند: ثَلاثٌ حَقٌّ عَلی کُلِّ مُسْلِمٍ: اَلْغُسْلُ یَوْمَ الْجُمُعَةِ وَ السِّواکُ وَ الطِّیبُ؛ سه چیز بر هر مسلمانی لازم است: غسل جمعه، مسواک زدن و عطر. نهج الفصاحه، ح ۱۲۵۶ .

حدیث۳۱۷

امـام بـاقر علیه السـلام می فرماینـد : لَوْ یَعْلَمُ النّاسُ ما فِی السِّواکِ لَاَباتوهُ مَعَهُمْ فی لِحافٍ؛ اگر مردم خاصـیت مسواک را می‌دانسـتند (هرگز آن را از خود جدا نمی کردند و حتی) آن را شب به بستر خود می‌بردند. بحارالأنوار، ج ۷۶، ص ۱۳۰، ح ۱۷ .

حدیث۳۱۸

امـام علی علیه‌السـلام می فرماینـد : تَنَظَّفوا بِالْمـاءِ مِنَ النَّتْنِ الرِّیـحِ الَّذی یُتَأَذّی بِهِ وَ تَعَهَّدوا اَنْفُسَـکُمْ، فَاِنَّ اللّه عَزَّوَجَلَّ یُبْغِضُ مِنْ عِبادِهِ القاذورَةَ الَّذی یَتَأَنَّفُ بِهِ مَنْ جَلَسَ اِلَیْهِ؛ خودتان را با آب، از بوی بـدی که دیگران را آزار می‌دهـد، پاک کنید و این کار را پیوسته انجام دهید؛چرا که خداوند، از بنده آلوده‌ای که هر کس با او بنشـیند، بینی‌اش را از [بوی بد] وی می گیرد، نفرت دارد. خصال، ص ۶۲۰، ح ۱۰.

حدیث۳۱۹

پیامبر اکرم صـلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند : مالی اَراکُمْ تَدْخُلونَ عَلَیَّ قُلْحَا مُرغا؟ مالَکُمْ لاتَسْتاکونَ؟ شما را چه شده است وقتی بر من وارد می‌شویـد، می‌بینمتـان که دنـدان‌هایتان جرم گرفته و زرد و موهایتـان ژولیـده است. چرا مسواک نمی‌زنیـد. محـاسن، ج ۲، ص ۵۶۱، ح ۹۴۳ .

حدیث۳۲۰

پیامبر اکرم صـلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند : یَسْاَلُ اَحَدُکُمْ عَنْ خَبَرِ السَّماءِ وَ هُوَ یَدَعُ اَظْفارَهُ کَأَظْفارِ الطَّیْرِ، یَجْتَمِعُ فیهَا الْجَنابَةُ وَ الخَبَثُ وَ التَّفَثُ ؛ بعضـی از شـما از خبرِ آسـمان می‌پرسند، در حالی که ناخن‌های خود را به مانند چنگال پرندگان، وا می گذارند که در آنها جنابت، آلودگی و چرک، جای می گیرد. کنز العمال، ح ۱۷۲۶۰.

حدیث۳۲۱

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند : اِنَّ لِکُلِّ ثَمَرَةٍ سَمّا فَاِذا اَتَیْتُمْ بِها فَمَسّوها بِالْماءِ أوْ اَغْمِسوها فِی الماءِ؛ هر میوه‌ای سمّی دارد، هرگاه میوه به‌دستتان رسید، آن را با آب بشویید و یا در آب فرو برید. کافی، ج ۶، ص ۳۵۰، ح ۴.

حدیث۳۲۲

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند : عَلَیْکَ بِالاِثْمِدِ فَاِنَّهُ یَجْلُو الْبَصَرَ وَ یُنْبِتُ الْاَشْفارَ وَ یُطَیِّبُ النَّکْهَةَ وَ یَزیدُ فِی الباه؛ سرمه سیاه بکشید، چرا که دیده را جلا می‌دهد، مژه‌ها را می‌رویاند، دهان را خوشبو می‌کند و بر توان جنسی می‌افزاید. مکارم الاخلاق، ص ۴۶ .

حدیث۳۲۳

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند : مَنِ اتَّخَذَ شَعْرا فَلْیُحْسِنْ وَلایَتَهُ، اَو لِیَجُزَّهُ؛ هر کس مو می گذارد، آن را خوب نگه دارد وگرنه کوتاهش کند. کافی، ج ۶، ص ۴۸۵، ح ۲.

حدیث۳۲۴

امام علی علیه‌السلام می فرمایند : نِعْمَ الْبَیْتُ الْحَمّامُ تَذْکُرُ فیهِ النّارَ وَ یَذْهَبُ بِالدَّرَنِ؛ چه خوب جایگاهی است حمّام، یادآور دوزخ است و چرک را از میان می‌برد. من لایحضره الفقیه، ج ۱، ص ۱۱۵، ح ۲۳۷.

حدیث۳۲۵

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند : اِنَّما قُصَّ الْاَظْفارُ، لِاَنَّها مَقیلُ الشَّیْطانِ وَ مِنْهُ یَکونُ النِّسْیانُ؛ کوتاه کردن ناخن، از آن رو لازم است که پناهگاه شیطان است و فراموشی می‌آورد. کافی، ج ۶، ص ۴۹۰، ح ۶ .

حدیث۳۲۶

رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله : غَسْلُ الْاناءِ وَ طَهارَةُ الْفِناءِ یورِثانِ الْغِنی؛ شستن ظرف‌ها و پاکیزگی حیاط خانه مایه غناست. نهج الفصاحه، ح ۲۰۳۱.

حدیث۳۲۷

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند : لا یُطَوِّلَنَّ أَحَدُکُمْ شارِبَهُ وَلا شَعْرَ إبْطَیْهِ وَلا عانَتَهُ فَإنَّ الشَّیْطانَ یَتَّخِذُها مَخْبَئا یَسْتَتِرُ بِها؛(کسی از شما موهای سبیل و موهای زیر بغل و موی زیر شکم خود را بلند نکند؛ چرا که شیطان (میکروب) این نقاط را پناهگاه خود قرار داده، و زیر موها پنهان می‌شود. وسائل الشیعه، ج ۱، ص ۴۲۲، ح ۶ .

حدیث۳۲۸

رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله : تَنَظَّفوا بِکُلِّ مَا اسْتَطَعْتُمْ فَإنَّ اللّه تَعالی بَنَی الْإسْلامَ عَلَی النَّظافَةِ وَلَنْ یَدْخُلَ الْجَنَّةَ إلاّکُلُّ نَظیفٍ؛ خودتان را با هر وسیله‌ای که می‌توانید پاکیزه کنید، زیرا که خدای متعال اسلام را برپایه پاکیزگی بنا کرده است و هرگز به بهشت نمی‌رود، مگر کسی که پاکیزه باشد. نهج الفصاحه، ح ۱۱۸۲.

حدیث۳۲۹

پیامبراکرم صلی‌اللهعلیه‌وآله : اَحِبُّو الْمَعْروفَ وَ اَهْلَهُ فَوَالَّذی نَفْسی بِیَدِهِ اِنَّ الْبَرَکَةَ وَ الْعافیَةَ مَعَهُما؛ نیکی و نیکوکاران را دوست بدارید. سوگند به آن که جانم به دست اوست، برکت و تندرستی، با نیکی و نیکوکاران است. کنز العمّال، ح ۱۵۹۷۴

حدیث۳۳۰

امام علی(علیه السلام) می فرمایند: سلامت در تأنّی و پر حوصله بودن است. (غررالحکم ، باب تأنّی)

حدیث۳۳۱

رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: لباس های خود را تمیز کنید و موهای خود را کم کنید , مسواک بزنید و آراسته و پاکیزه باشید ؛ زیرا یهودیان چنین نکردند و زنانشان زناکار شدند. (نهج الفصاحه ، حدیث ۳۷۷)

حدیث۳۳۲

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: پر خوری و خواب زیاد، بدن را تباه کند و زیان به بار آورد. غررالحکم ، باب خوردن

حدیث۳۳۳

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: میوه دور اندیشی سلامت (و تندرستی) است. غررالحکم ، باب دور اندیشی

حدیث۳۳۴

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: خود را حفظ کنید از سرما در آغاز فصل سرما و برخوردار شوید از آن در پایان آن ، که در بدن های شما آن کاری را کند که در شاخه های درختان کند ، آغازش بسوزاند ، و پایانش برگ برویاند. غرر الحکم ، باب سرما

حدیث۳۳۵

امام علی علیه‌السلام می فرمایند: حُسْنُ الظَّنِّ راحَةُ الْقَلْبِ وَ سَلامَةُ الدّینِ؛ خوش گمانی، مایه آسایش قلب و سلامت دین است. غررالحکم، ح ۴۸۱۶

حدیث۳۳۶

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: اَلنَّومُ راحَةٌ لِلْجَسَدِ وَ النُّطْقُ راحَةٌ لِلرُّوحِ وَ السُّکوتُ راحَةٌ لِلْعَقْلِ؛ خواب مایه آسایش جسم، سخن مایه آسایش جان و سکوت مایه آسایش عقل است. من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۴۰۲.

حدیث۳۳۷

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: خَمْسُ خِصالٍ مَنْ فَقَدَ واحِدَةً مِنْهُنَّ لَمْ یَزَلْ ناقِصَ العَیْشِ زائِلَ الْعَقْلِ مَشْغولَ الْقَلْبِ، فَاَوَّلُها: صِحَّةُ البَدَنِ وَ الثّانیَةُ: اَلاَمْنُ وَ الثّالِثَةُ: اَلسَّعَةُ فِی الرِّزْقِ، وَ الرّابِعَةُ: اَلاَنیسُ الْمُوافِقُ (قال الراوی:) قُلْتُ: و مَا الاَنیسُ الْمُوافِقُ؟ قال: اَلزَّوجَةُ

الصّالِحَـةُ، وَ الوَلَـدُ الصّالِـحُ، وَ الْخَليطُ الصّالِحُ وَ الخامِسَةُ: وَ هِىَ تَجْمَعُ هذِه الْخِصالَ: الدَّعَةُ؛ پنج چیز است که هر کس یکی از آنها را نداشته باشـد، همـواره در زنـدگی‌اش کمبـود دارد و کـم خرد و دل نگران اسـت: اول، تنـدرستی، دوم امنیت، سـوم روزی فراوان، چهارم همراهِ همرأی. راوی پرسـید: همراهِ همرأی کیست؟ امام فرمودنـد: همسـر و فرزنـد و همنشـین خوب و پنجم که در برگیرنده همه اینهاست، رفاه و آسایش است. خصال، ص ۲۸۴.

حدیث۳۳۸

پیـامبر اکرم صـلی‌الله‌علیه‌وآله وسـلم می فرماینـد : مَنْ سَرَّهُ اَنْ یُنْسَالَـهُ فی عُمُرِهِ وَ یُوَسَّعَ لَهُ فی رِزْقِهِ فَلْیَتَّقِ اللّه وَ لْیَصِلْ رَحِمَهُ؛ هر کس دوست دارد که عمرش طولانـی و روزی‌اش زیاد شود، تقوای الهی پیشه کنـد و صـله رحم نمایـد. بحارالأنوار ، ج ۷۴، ص ۱۰۲، ح ۵۶ .

حدیث۳۳۹

امام رضا (علیه السـلام) می فرماینـد: خود را با کار مـداوم خسـته نکنید و برای خود تفریح و تنوع قرار دهید ولی‌از کاری که در آن اسراف باشد یا شما را در اجتماع سبک کند پرهیز کنید . (بحار الانوار ، ج ۷۸ ، ص ۳۴۶)

حدیث۳۴۰

پیامبر اکرم(صـلی الله علیه و آله و سـلم) می فرماینـد: مَن ساءَ خُلقُهُ عَـذَّبَ نَفسَهُ وَ مَن کَثُرَ هَمُّهُ سَـقُمَ بَـدَنُهُ؛ هر کس بد اخلاق باشد، خودش را عذاب می‌دهد و هر کس غم و غصه‌اش زیاد شود، تنش رنجور می گردد. نهج الفصاحه، ح ۳۰۰۲

حدیث۳۴۱

پیامبر اکرم(صـلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: نِعمَتانِ مَکفُورَتانِ الأَمنُ وَالعافِیَةُ؛ دو نعمت است که شکر آنها گزارده نمی شود : امنیت و سلامتی. الخصال، ص ۳۴

حدیث۳۴۲

امام علی(علیه السلام) فرمودند: اَلحَسَدُ یضنِی الجَسَدَ؛ حسد، بدن را فرسوده و علیل می کند. غررالحکم، ح ۹۴۳

حدیث۳۴۳

امام علی(علیه السلام) فرمودند: لا لِباسَ أجمَلُ مِنَ السَّلامَةِ؛ هیچ لباسی زیباتر از سلامتی نیست. (عیون الحکم والمواعظ، ح ۹۸۹۱)

حدیث۳۴۴

امیر المؤمنین (علیه السلام) فرمودند: صِحَّه الجَسَدِ مِن قِلّه الحَسَدی سلامت بدن نشانه کمی حسد است. (جهاد با نفس، ح ۵۵۳)

حدیث۳۴۵

امام صادق علیه السلام فرمودند: الرغبه فی الدنیا تورث الغم و الحزن والزهد فی الدنیا راحه القلب و البدن. رغبت و تمایل به دنیا مایه غم و اندوه و زهد و بی میلی به دنیا سبب راحتی قلب و بدن است. (تحف العقول، ص ۳۵۸)

حدیث۳۴۶

امام صادق علیه‌السلام : اَلرِّضاعُ واحِدٌ وَ عِشْرونَ شَهْرا، فَما نَقَصَ فَهُوَ جورٌ عَلَی الصَّبیّ ؛ شیرخواری ، ۲۱ ماه است . پس هر چه کم شود ، ظلم بر کودک است . کافی ، ج ۶، ص ۴۰، ح ۳ .

حدیث۳۴۷

امام رضا علیه‌السلام : لا تَقْرَبِ النِّساءَ فی اَوّلِ اللَّیْلِ لا شِتاءً وَ لا صَیْفا وَ ذلِکَ اَنّ الْمَعِدَةَ وَ الْعُروقَ تَکونُ مُمْتَلِئَةً وَ هُوَ غَیْرُ مَحْمودٍ ، یُتَخَوَّفُ مِنْهُ الْقولَنْجُ وَ الفالِجُ ، وَ اللَّقْوَةُ وَ النِّقرسُ ، وَ الْحَصاةُ وَ التَّقْطیرُ ، وَ الْفَتْقُ وَ ضَعْفُ الْبَصَرِ وَ الدِّماغ. فَاِذا اُریدَ ذلِکَ فَلْیَکُنْ فی آخِرِ اللَّیْلِ؛ فَاِنَّهُ اَصَحُّ لِلْبَدَنِ ، وَ اَرْجی لِلْوَلَدِ ، وَ اَذْکی لِلْعَقْلِ فِی الْوَلَدِ الَّذی یُقْضی بَیْنَهُما؛ آغاز شب ، چه در زمستان و چه در تابستان ، با زنان آمیزش مکن ، این بدان جهت است که معده و رگ‌ها پُرند و این وضعیت مناسبی [برای آمیزش] نیست و بیم قولنج و فلج و لقوه چانه و نِقرس و سنگ [کلیه [و تقطیر (چکایش) بول وفتق و ضعف در بینایی و ذهن می‌رود . پس اگر قصد آمیزش دارد ، باید در پایان شب انجام دهد، که برای بدن ، صحت‌افزاتر و برای فرزنددار شدن امیدبخش‌تر و برای باهوش شدن فرزندی که در این میان پدید می‌آید ، بهتر است . طب الامام الرضا علیه‌السلام ، ص ۶۴.

حدیث۳۴۸

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله وسلم : مَنْ قَلَّمَ اَظفارَهُ یَوْمَ الجُمُعَةِ یَزیدُ فی عُمُرِهِ و مالِهِ؛ هر کس در روز جمعه ناخن‌هایش را کوتاه کند، عمر و مالش زیاد می‌شود. جامع الأخبار ، ص ۳۳۳ .

حدیث۳۴۹

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله : مَنْ اَرادَ الْبَقاءَ و لا بَقاءَ: فَلْیُباکِرِ الْغَداءَ وَلْیُجَوِّدِ الْحِذاءَ وَلْیُخَفِّفِ الرِّداءَ وَلْیُقِلِّ مُجامَعَةَ النِّساءِ. قیلَ یا رَسولَ اللّهِ وَ ما خِفَّةُ الرِّداءِ؟ قالَ: قِلَّةُ الدَّیْنَ ؛ هر کس ماندگاری می‌خواهد ـ و البته ماندگاری [ابدی] وجود ندارد ـ باید صبحانه را زودتر بخورد، کفش مناسب بپوشد، ردای (بالاپوش) خود را سبک کند و کمتر با زنان بیامیزد. پرسیدند: ای پیامبر خدا! سبک بودن رَدا به چیست؟ فرمودند: به کم بودنِ بدهی. من لایحضره الفقیه ، ج ۳، ص ۵۵۵، ح ۴۹۰۲ .

حدیث۳۵۰

امام صادق علیه‌السلام : اِغْسِلُوا اَیْدیَکُمْ قَبْلَ الطَّعامِ وَ بَعْدَهُ فَاِنَّهُ یَنْفِی الْفَقْرَ وَ یَزیدُ فِی الْعُمُرِ؛ دست‌هایتان را قبل و بعد از غذا خوردن بشویید، که فقر را می‌بَرَد و بر عمر می‌افزاید. محاسن ، ج ۲، ص ۲۰۲، ح ۱۵۹۴ .

حدیث۳۵۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله : أجمِروهَا [المَساجِدَ] فی کُلِّ سَبعَةٍ أیّامٍ . هر هفته ، مسجدها را با بوی خوش ، بخور دهید . بحار الأنوار : ج۸۳ ص ۳۴۹ ح ۲ .

بیماریها، دارو و روش درمان

حدیث۱

الإمـام الصـادق علیه‌السـلام : المَحمومُ یُغسَـلُ لَهُ السَّویقُ ثَلاثَ مَرّاتٍ ویُعطاهُ ؛ فَإِنَّهُ یَذهَبُ بِالحُمّی ، ویُنَشِّفُ المِرارَ وَالبَلغَمَ ، ویُقَوِّی السّاقَینِ . امام صادق علیه‌السـلام : به تبدار ، سه بار سویق شسته شده ، داده می‌شود . این ، تب را می‌بَرَد ، تلخه و بلغم را می‌خشکانَد و ساق پاها را تقویت می کند . مستدرك الوسائل ، جلد ۱۶ ، صفحه ۳۳۷ ، حدیث ۲۰۰۷۷ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۶۶

حدیث۲

امام کاظم علیه‌السـلام : أطعِمُوا المَحمومَ لَحمَ القِباجِ ؛ فَإِنَّهُ یُقَوِّی السّاقَینِ ، ویَطرُدُ الحُمّی طَرداً . به تبـدار ، گوشت کبك بخورانیـد ؛ چرا که پاها را نیرو می‌دهـد و تب را کاملاً دور می کند . بحارالأنوار ، جلد ۶۵ ، صفحه ۴۳ ، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۶۶

حدیث۳

الإ ـ مام الرضا علیه‌السـلام : الماءُ المُسَـخَّنُ إذا غَلَّیتَهُ سَـبعَ غَلَیاتٍ وقَلَبتَهُ مِن إناءٍ إلی إناءٍ ، فَهُوَ یَـذهَبُ بِالحُمّی ، ویُنزِلُ القُوَّةَ فِی السّاقَینِ وَالقَدَمَینِ . امام رضا علیه‌السـلام : آب گرم ، چنانچه آن را هفت جوش بجوشانی و از ظرفی به ظرف دیگر درآوری ، تب را می‌بَرَد و نیرو را به ساق پاها و قسـمت پایین‌تر از مچ ، سرازیر می کند . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۵۱ ، حدیث ۱۶ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۶۶

حدیث۴

امام علی علیه‌السـلام : مَن کَتَمَ الأَطِبّاءَ مَرَضَهُ خانَ بَدَنَهُ . کسـی که بیماری خود را از پزشـکان پوشـیده بـدارد ، به بـدن خود خیانت کرده‌است . غرر الحکم : ۸۵۴۵

حدیث۵

امـام علی علیه‌السـلام : مَن کَتَمَ مَکنونَ دائهِ عَجَزَ طَبیبُهُ عَن شِفائهِ . کسـی که درد نهفته خود را کتمـان کنـد ، طـبیبش را از درمـان خویش ناتوان سازد . غرر الحکم : ۸۶۱۲

حدیث۶

رسول اللّه صـلی الله علیه و آله و سلّم : مِن کُنوزِ البِرِّ کِتمانُ المَصائِبِ ، وَالأَمراضِ ، وَالصَّدَقَةِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : یکی از گنـج‌های نیکی ، پوشـیده داشـتن مصـیبت‌ها ، بیماری‌ها و صدقه است . کنز العمّال ، جلد ۳ ، صفحه ۲۹۹ ، حدیث ۶۶۴۳ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۶۲

حدیث۷

الإمام علیّ علیه‌السلام : إخفاءُ الفاقَةِ وَالأمراضِ مِنَ المُرُوَّةِ . امام علی علیه‌السلام : پوشیده داشتن تهی‌دستی و بیماری‌ها از مردانگی است . غرر الحکم ، حدیث ۱۱۴۶ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۶۶

حدیث۸

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : لِلمَریضِ أربَعُ خِصالٍ : یُرفَعُ عَنهُ القَلَمُ ، ویَأمُرُ اللّه‌المَلَکَ یَکتُبُ لَهُ کُلَّ فَضلٍ کانَ یَعمَلُهُ فی صِحَّتِهِ ، ویَتَتَبَّعُ مَرَضُهُ کُلَّ عُضوٍ فی جَسَدِهِ فَیَستَخرِجُ ذُنوبَهُ مِنهُ ، فَإِن ماتَ ماتَ مَغفوراً لَهُ ، وإن عاشَ عاشَ مَغفوراً لَهُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : برای بیمار ، چهار ویژگی است : قلمِ تکلیف از او برداشته می‌شود ؛ خداوند به فرشته فرمان می‌دهد همه پاداش آنچه را در دوران تن‌درستی خویش انجام می‌داده است ، بنویسید ؛ بیماری وی بر همه اندام‌هایش گذر می‌کند و گناهانش را از آن بیرون می‌برد . پس اگر بمیرد ، آمرزیده‌شده می‌میرد و اگر زنده بماند ، آمرزیده‌شده زندگی می‌کند . بحارالأنوار ، جلد ۸۱ ، صفحه ۱۸۴ ، حدیث ۳۵ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۵۶

حدیث۹

الإمام الباقر علیه‌السلام : إنَّ اللّه‌عز و جل إذا کانَ مِن أمرِهِ أن یُکرِمَ عَبداً ولَهُ ذَنبٌ ؛ اِبتَلاهُ بِالسُّقمِ . امام باقر علیه‌السلام : آن‌گاه که خداوند عز و جل اراده کرده باشد بنده‌ای را که گناهی دارد ، گرامی بدارد ، وی را به بیماری گرفتار می‌سازد . بحارالأنوار ، جلد ۸۱ ، صفحه ۱۹۸ ، حدیث ۵۴ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۵۰

حدیث۱۰

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : عَجِبتُ مِنَ المُؤمِنِ وجَزَعِهِ مِنَ السُّقمِ ، ولَو یَعلَمُ ما لَهُ فِی السُّقمِ مِنَ الثَّوابِ ؛ لَأَحَبَّ ألاّ یَزالَ سَقیماً حَتّی یَلقی رَبَّهُ عز و جل . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : از مؤمن و این که از بیماری بی‌تابی کند ، در شگفتم . اگر او می‌دانست که در بیماری چه پاداشی دارد ، دوست داشت پیوسته بیمار باشد تا آن هنگام که به لقای پروردگار خویش پیوندد . بحارالأنوار ، جلد ۸۱ ، صفحه ۲۰۶ ، حدیث ۱۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۵۰

حدیث۱۱

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : لَو یَعلَمُ المُؤمِنُ حالَهُ فِی السُّقمِ ، ماأحَبَّ أن یُفارِقَ السُّقمَ أبَداً . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : اگر مؤمن از حال خویش در ناتن‌درستی آگاه بود ، هرگز دوست نداشت که از این ناتن‌درستی جدا شود . إرشاد القلوب ، صفحه ۴۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۵۰

حدیث۱۲

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : المَرضی أحِبّاءُ اللّهِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : بیماران ، دوستان خدایند . الفردوس ، جلد ۳ ، صفحه ۱۵۷ ، حدیث ۴۴۲۴ عن دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۴۸

حدیث۱۳

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : الأَمراضُ هَدایا مِنَ اللّهِ عز و جل لِلعَبدِ ، فَأَحَبُّ العِبادِ إلَی اللّهِ أکثَرُهُم هَدِیَّةً . پیامبر خدا صلی

الله علیه و آله و سلّم : بیماری ، هـدیه‌هایی از جانب خداونـد عز و جل به بنـده است. پس محبوب‌ترینِ بندگان نزد خداوند ، کسـی است که بیشترین هدیه به وی رسیده باشد . الفردوس ، جلد ۱ ، صفحه ۱۲۳ ، حدیث ۴۲۲ عن أبی اُمامهٔ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۴۸

حدیث۱۴

الامام الصادق علیه‌السـلام – فی دُعائِهِ لَمَّا اشـتَکی –: اللّهُمَّ اجعَلهُ أدَباً لا غَضَـباً . امام صادق علیه‌السلام – در دعای خویش آن هنگام که بیمار شـده بودنـد: خداونـدا! این را نه [نشان] غضب ، بلکه [مایه] ادب قرار ده . بحارالأنوار ، جلـد ۹۵ ، صفحه ۱۸ ، حدیث ۱۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۴۰

حدیث۱۵

إنَّ الرَّجُلَ لَیَکونُ لَهُ الدَّرَجَهُٔ عِندَاللّهِ لایَبلُغُها بعَمَلِهِ ؛ حَتّی یُبتَلی بِبَلاءٍ فی جِسـمِهِ ، فَیَبلُغُها بذلِکَ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : انسان ، گاه دارای مرتبه‌ای در پیشگاه خداونـد است که با عمل خویش ، بدان نمی‌رسد تا آن هنگام که به ابتلای در جسم خود ، آزموده شود و بدین واسطه ، بدان مرتبت برسد . کنز العمّال ، جلد ۳ ، صفحه ۳۳۵ ، حدیث ۶۸۲۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۴۸

حدیث۱۶

رسولُ اللّه صـلی الله علیه و آله و سـلّم : المَریضُ تَحـاتُّ خَطایـاهُ کَمـا یَتَحـاتُّ وَرَقُ الشَّجَرِ . پیامبر خـدا صـلی الله علیه و آله و سـلّم : گناهان شخص بیمار ، همچون برگ درخت ، می‌ریزد . الترغیب والترهیب : ۴ / ۲۹۳ / ۵۶ منتخب میزان الحکمهٔ : ۵۱۰

حدیث۱۷

رسول الله صـلی الله علیه و آله و سلّم : ساعاتُ الوَجَعِ ، یُذهِبنَ ساعاتِ الخَطایا . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : لحظه‌های درد ، [آثار] لحظه‌های گناه را از میان می‌برد . بحار الأنوار ، جلد ۶۷ ، صفحه ۲۴۴ ، حدیث ۸۳، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۴۰

حدیث۱۸

رسول الله صـلی الله علیه و آله و سلّم : إنَّ المُؤمِنَ لا یُؤجَرُ فی مَرَضِهِ ، ولکِن یُکَفَّرُ عَنهُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : مؤمن در بیماری‌اش پاداش داده نمی‌شود ؛ امّا گناه او فرو پوشانده می‌شود . کنز العمّال ، جلد ۳ ، صفحه ۳۱۲ ، حدیث ۶۷۱۱ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۴۰

حدیث۱۹

رسول الله صـلی الله علیه و آله و سلّم : إنَّ المُؤمِنَ إذا أصابَهُ السُّقمُ ، ثُمَّ أعفاهُ اللّه‌مِنهُ ، کانَ کَفّارَهًٔ لِما مَضی مِن ذُنوبِهِ ومَوعِظَهًٔ لَهُ فیما یَستَقبِلُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : انسان مؤمن ، چون بیماری به وی برسد و خداوند ، او را عافیت دهد ، این بیماری ، کفّاره گناهان گذشـته او و مایه انـدرز برای آینـده اوست . کنز العمّال ، جلـد ۳ ، صـفحه ۳۰۷ ، حـدیث ۶۶۸۶ دانش نـامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۴۰

حدیث۲۰

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : إنَّ اللّه لَيَبتَلى عَبدَهُ بِالسُّقمِ ، حَتّى يُكَفِّرَ ذلِكَ عَنهُ كُلَّ ذَنبٍ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : خداوند ، گاه بنده خویش را به ناتن‌درستی گرفتار می‌کند تا این ناتن‌درستی ، کفّاره هر گناه وی شود . کنز العمّال ، جلد ۳ ، صفحه ۳۳۵ ، حدیث ۶۸۲۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۴۲

حدیث۲۱

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : إذا رَأَيتُمُ الرَّجُلَ أَلَمَّ اللّهُ بِهِ الفَقرَ وَالمَرَضَ ؛ فَإِنَّ اللّهَ تَعالى يُريدُ أن يُصافِيَهُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : چون کسی را دیدید که خداوند ، او را به ناداری و بیماری در میان گرفته ، [بدانید که] خداوند متعال ، اراده کرده است که او را پاک کند . کنز العمّال ، جلد ۶ ، صفحه ۴۷۲ ، حدیث ۱۶۶۰۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۴۴

حدیث۲۲

الإمام علىّ عليه‌السلام : إذَا ابتَلَى اللّهُ عَبداً أسقَطَ عَنهُ مِنَ الذُّنوبِ بِقَدرِ عِلَّتِهِ . امام علی علیه‌السلام : اگر خداوند ، بنده‌ای را گرفتار [بیماری] سازد ، به اندازه بیماری‌اش از گناهان او فرو می‌کاهد . دعائم الإسلام ، جلد ۱ ، صفحه ۲۱۸ ، بحارالأنوار ، جلد ۸۱ ، صفحه ۱۷۶ ، حدیث ۱۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۴۶

حدیث۲۳

الإمام زين العابدين عليه‌السلام - لِمَريضٍ قَد بَرَأَ: يَهنِئُكَ الطَّهورُ مِنَ الذُّنوبِ ، إنَّ اللّهَ قَد ذَكَرَكَ فَاذكُرهُ ، وأقالَكَ فَاشكُرهُ . امام سجّاد علیه‌السلام - خطاب به بیماری که بهبود یافته بود: پاک شدن از گناهان ، بر تو مبارک باد! خداوند ، تو را یاد کرده است . او را یاد کن ، و از تو درگذشته است . او را سپاس گوی . تحف العقول ، صفحه ۲۸۰ ، بحارالأنوار ، جلد ۷۸ ، صفحه ۱۳۸ ، حدیث ۱۰، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۴۶

حدیث۲۴

الإمام علىّ عليه‌السلام - فِى المَرأَةِ يَموتُ وَلَدُها فى بَطنِها فَيُتَخَوَّفُ عَلَيها -: لا بَأسَ أن يَدخُلَ الرَّجُلُ يَدَهُ فَيُقَطِّعَهُ ، إذا لَم تَرفَق بِهِ النِّساءُ . امام علی علیه‌السلام - درباره زنی که فرزندش در شکمش می‌میرد و آن گاه ، بیم جان خود او می‌رود -: اشکال ندارد که مردی دست خویش را به درون [رَحِم] ببرد و بچّه را قطعه قطعه کند ، البته اگر زنان را یارای این کار نباشد . الکافی ، جلد ۳ ، صفحه ۲۰۶ ، حدیث ۲ ، تهذیب الأحکام ، جلد ۱ ، صفحه ۳۴۴ ، حدیث ۱۷۶

حدیث۲۵

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن تَطَبَّبَ ولَم يَكُن بِالطِّبِّ مَعروفاً ، فَأَصابَ نَفساً فَما دونَها ، فَهُوَ ضامِنٌ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر کس در حالی که به طبابت شناخته شده نیست ، عهده‌دار آن گردد و موجب فوت کسی یا صدمه‌ای کمتر از آن شود ، ضامن است . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۳۲ ، حدیث ۲۸۲۲۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۶۸

حدیث۲۶

الإمام زین العابدین علیه‌السلام : مَن لَم یُعرَف داؤُهُ ، أفسَدَهُ دَواؤُهُ . امام سجّاد علیه‌السلام : کسی که بیماری‌اش تشخیص داده نشود ، دارویش او را تباه می‌سازد . بحار الأنوار ، جلد ۷۸ ، صفحه ۱۶۰ ، حدیث ۲۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۶۸

حدیث۲۷

امیر المؤمنین علیٌّ علیه‌السلام : مَن تَطَبَّبَ أو تَبَیطَرَ فَلْیَأخُذِ البَراءةَ مِن وَلِیِّهِ، وإلاّ فهُو لَهُ ضامِنٌ . امام علی علیه‌السلام : طبیب و دامپزشک هنگام مداوای مریض یا حیوان ، باید از سرپرست (مریض) و صاحب آن (حیوان) برائت نامه (و اجازه) بگیرد و گرنه در قبال (صدمه دیدن یا تلف شدن مال و جان) او ضامن است . مستدرک الوسائل: ۱۴ / ۳۷ / ۱۶۰۳۸ منتخب میزان الحکمه : ۳۴۰

حدیث۲۸

الإمام الرضا علیه‌السلام : مَن أرادَ دَفعَ الزُّکامِ فِی الشِّتاءِ أجمَعَ ، فَلیَأکُل کُلَّ یوم ثَلاثَ لُقَم شَهدٍ . . . وَلیَشُمَّ النَّرجِسَ ؛ فَإِنَّهُ یَأمَنُ الزُّکامَ ، وکَذلِکَ الحَبَّةُ السَّوداءُ . وإذا جاءَ الزُّکامُ فِی الصَّیفِ ، فَلیَأکُل کُلَّ یوم خِیارَةً واحِدَةً ، وَلیَحذَرِ الجُلوسَ فِی الشَّمسِ . امام رضا علیه‌السلام : هر کس می‌خواهد در همه زمستان از زکام ایمن بماند ، هر روز ، سه لقمه عسل با موم آن بخورد . . . و نرگس ببوید ؛ چرا که از زکام ، ایمنی می‌دهد . سیاه‌دانه نیز چنین است . امّا اگر زکام در تابستان پیش آید ، در هر روز ، یک خیار بخورد و از نشستن در آفتاب ، خودداری ورزد . طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۳۷ وص ۳۸ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۴ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۳۴

حدیث۲۹

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : ما مِن إنسانٍ إلاّ وفی رَأسِهِ عِرقٌ مِنَ الجُذام ، فَیَبعَثُ اللّه عَلَیهِ الزُّکامَ فَیُذیبُهُ، وإذا وَجَدَ أحَدُکُم فَلیَدَعهُ ولا یُداویهِ ، حَتّی یَکونَ اللّه یُداویهِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هیچ انسانی نیست ، مگر این که در سرِ او رگی از جذام هست . پس خداوند ، زکام را به نابودی آن بر می‌انگیزد و زکام آن را می‌سوزانَد . هر گاه کسی از شما زکام یافت ، آن را واگذارد و درمان نکند ، تا آن که خداوند خود ، آن را درمان سازد . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۵۴ ، حدیث ۲۸۳۳۴ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۰۴

حدیث۳۰

لَولا ثَلاثٌ فِی ابنِ آدَمَ ما طَأطَأَ رَأسَهُ شَیءٌ : المَرَضُ ، وَالفَقرُ ، وَالمَوتُ ، کُلُّهُم فیهِ ، وإنَّهُ مَعَهُنَّ لَوَثّابٌ ! پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : اگر سه چیز در آدمیزاد نبود ، هیچ چیز سرِ او را فرو نمی‌آورد : بیماری ، تهی‌دستی و مرگ . اینها همه در انسان هست و با این حال ، انسان ، همچنان گستاخ است . بحارالأنوار ، جلد ۷۲ ، صفحه ۵۳ ، حدیث ۸۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۳۸

حدیث۳۱

امام علی علیه‌السلام : لا رَزِیَّةَ أعظَمُ مِن دَوامِ سُقمِ الجَسَدِ . مصیبتی سخت‌تر از استمرار ناتن‌درستی نیست . غرر الحکم ، حدیث ۱۰۷۲۶ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۳۴

حدیث۳۲

الإمام الرضا علیه‌السلام : إنَّ اللّه‌عز و جل لَم یَبتَلِ البَدَنَ بِداءٍ ؛ حَتّی جَعَلَ لَهُ دَواءً یُعالَجُ بِهِ ، ولِکُلِّ صِنفٍ مِنَ الدّاءِ صِنفٌ مِنَ الدَّواءِ ، وتَدبیرٌ ونَعتٌ . امام رضا علیه‌السلام : خداوند عز و جل بدن را به هیچ بیماری‌ای گرفتار نساخت ، مگر آن هنگام که برایش دارویی قرارداد که بدان ، درمان شود ؛ و برای هر نوع دردی ، نوعی درمان است و چاره‌ای و نسخه‌ای . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۰۹ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۸

حدیث۳۳

امیر المؤمنین علیٌّ علیه‌السلام : لِکُلِّ حَیٍّ داءٌ ، لِکُلِّ عِلَّةٍ دَواءٌ . امام علی علیه‌السلام : هر زنده‌ای را دردی هست و هر بیماری‌ای را درمانی است . غرر الحکم ، حدیث ۷۲۷۴ و ۷۲۷۵ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۸

حدیث۳۴

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : لِکُلِّ داءٍ دَواءٌ ، فَإِذا اُصیبَ دَواءُ الدّاءِ بَرَأَ بِإِذنِ اللّهِ عز و جل . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر دردی را درمانی است . پس چون دارو به درد برسد ، به اذن خداوند عز و جل بهبود یابد . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۶ ، حدیث ۲۸۰۸۶ ؛ بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۷۶ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۶

حدیث۳۵

الإمامُ الباقرُ علیه‌السلام : الجَسَدُ إذا لم یَمرَضْ أشِرَ ، ولا خَیرَ فی جَسَدٍ یَأشَرُ . امام باقر علیه‌السلام : جسم اگر بیمار نشود، سرمست می‌شود و در بدنی که به بیماری دچار نشود و سرمست شود ، خیری نیست . مشکاة الأنوار : ۲۸۰ منتخب میزان الحکمه: ۵۱۲

حدیث۳۶

الإمام علیّ علیه‌السلام : المَریضُ فی سِجنِ اللّهِ – مالَم یَشکُ إلی عُوّادِهِ – تُمحی سَیِّئاتُهُ . امام علی علیه‌السلام : بیمار ، تا آن هنگام که نزد عیادت‌کنندگان خویش شِکوه نکرده ، در زندان خداوند است و گناهانش محو می‌شوند . بحارالأنوار ، جلد ۸۱ ، صفحه ۲۱۱ ، حدیث ۲۹ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۷۰

حدیث۳۷

امیر المؤمنین علیٌّ علیه‌السلام : مَن کَتَمَ وَجَعا أصابَهُ ثلاثَةَ أیّامٍ مِنَ النّاسِ وشَکا إلَی اللّه ، کانَ حَقّا عَلَی اللّه أن یُعافِیَهُ مِنهُ . امام علی علیه‌السلام : هر کس دردی را که به او رسیده‌است ، سه روز از مردم پنهان بدارد و به خدا شکایت بَرَد ، بر خداست که او را از آن درد بهبود بخشد . الخصال : ۶۳۰ / ۱۰

حدیث۳۸

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : یُکتَبُ أنینُ المَریضِ ، فَإِن کانَ صابِراً کُتِبَ حَسَناتٍ ، وإن کانَ جَزِعاً کُتِبَ هَلوعاً لا أَجرَ لَهُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : ناله بیمار ، نوشته می‌شود . پس اگر شکیبا باشد ، [این ناله] حسنه نوشته می‌شود و اگر

بی‌تاب باشد ، ناشکیبا و بی‌پاداش نوشته می‌شود . کنز العمّال ، جلد ۳ ، صفحه ۳۱۱ ، حدیث ۶۷۰۶ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۶۸

حدیث۳۹

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن مَرِضَ یَوماً ولَیلَهً فَلَم یَشکُ إلی عُوّادِهِ ، بَعَثَهُ اللّه‌عز و جل یَومَ القِیامَهِ مَعَ خَلیلِهِ إبراهیمَ خَلیلِ الرَّحمنِ علیه‌السلام ، حَتّی یَجوزَ الصِّراطَ کَالبَرقِ اللاّمِعِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر کس یک شبانه روز بیمار شود و نزد عیادت‌کنندگانش شکوه نکند ، خداوند ، او را در روز قیامت ، با خلیل خویش ، ابراهیم خلیل الرحمان ، برمی‌انگیزد ، تا به‌سان برقی پُردرخشش ، از صراط بگذرد . بحارالأنوار ، جلد ۸۱ ، صفحه ۱۷۷ ، حدیث ۱۷ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۷۰

حدیث۴۰

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : قالَ اللّه‌عز و جل : مَن مَرِضَ ثلاثا فلَم یَشکُ إلی أحَدٍ مِن عُوّادِهِ أبدَلتُهُ لَحما خَیرا مِن لَحمِهِ ودَما خَیرا مِن دَمِهِ ، فإن عافَیتُهُ عافَیتُهُ ولا ذَنبَ لَهُ ، وإن قَبَضتُهُ قَبَضتُهُ إلی رَحمَتی . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : خداوند عز و جل فرمود : هر که سه روز بیمار شود و از آن به هیچ یک از عیادت کنندگانش شکوه نکند ، گوشت و خونی بهتر از آن گوشت و خونی که دارد جایگزینش کنم . پس ، اگراو را عافیت بخشم ، عافیتی بدون گناهش دهم و اگر جانش را بستانم ، او را به جوار رحمت خود برم . الکافی : ۳ / ۱۱۵ / ۱

حدیث۴۱

الإمامُ الکاظمُ علیه‌السلام: إذا مَرِضَ المؤمنُ أوحَی اللّه‌عز و جل إلی صاحِبِ الشِّمالِ : لا تَکتُبْ علی عَبدی مادامَ فی حَبسی ووَثاقی ذَنبا . ویُوحی إلی صاحِبِ الیَمینِ أنِ اکتُبْ لِعَبدی ما کُنتَ تَکتُبُهُ فی صِحَّتِهِ مِنَ الحَسَناتِ . امام کاظم علیه‌السلام : هرگاه مؤمن بیمار شود ، خداوند عز و جل به فرشته دست چپ او وحی فرماید که برای بنده‌ام ، تا زمانی که در زندان و بند من است ، گناهی منویس و به فرشته دست راست او وحی می‌فرماید که همان حسناتی را که در زمان سلامتی بنده‌ام می‌نوشتی ، برایش بنویس . الکافی : ۳ / ۱۱۴ / ۷

حدیث۴۲

امام صادق علیه‌السلام : المَعروفُ زکاةُ النِّعَمِ ، والشَّفاعهُ زکاةُ الجاهِ ، والعِلَلُ زکاةُ الأبدانِ ،والعَفوُ زَکاةُ الظَّفَرِ ، وما أدّیتَ زکاتَهُ فهُو مَأمونُ السَّلْبِ . نیکی ، زکات نعمتهاست و وساطت کردن ، زکات مقام و موقعیت ، و بیماریها زکات بدنها ، و گذشت زکات پیروزی ، و هر چیزی که زکاتش را بدهی ، از خطر نابودی در امان است . بحار الأنوار : ۷۸ / ۲۶۸ / ۱۸۲

حدیث۴۳

الامام علی علیه السلام فی المَرَضِ یُصیبُ‌الصَّبیَّ: کفّارةٌ لوالِدَیهِ . امام علی علیه‌السلام - درباره بیماری کودکان- فرمودند : کفاره گناهان پدر و مادر آنهاست . بحار الأنوار : ۸۱ / ۱۸۶ / ۴۰

حدیث۴۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : حُمّی لیلةٍ کَفّارةُ سَنَةٍ . یک شب تب داشتن ، کفاره یک سال (گناه) است . بحار الأنوار : ۸۱ / ۱۸۶ / ۳۹

حدیث۴۵

کـانَ رَسولُ اللّهِ صـلی الله علیه و آله و سـلّم لا یَتَداوی مِنَ الزُّکامِ ، ویَقولُ : «ما مِن أحَدٍ إلّا وبِهِ عِرقٌ مِنَ الجُذامِ ، فَإِذا أصابَهُ الزُّکامُ قَمَعَهُ» . امـام صادق علیه‌السـلام : پیامبر خـدا ، زکام را درمان نمی‌کردنـد و می‌فرمودنـد: «هیـچ کس نیست که رگی از جـذام در او نباشـد ؛ و چون زکام به شـخص برسـد ، این رگ را درهم می‌کوبـد» . الکافی ، جلد ۸ ، صفحه ۳۸۲ ، حدیث ۵۷۹ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۸۵ ، حدیث ۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۳۲

حدیث۴۶

رسول الله صـلی الله علیه و آله و سـلّم : الزُّکامُ جُندٌ مِن جُنودِ اللّهِ عز و جل ، یَبعَثُهُ اللّه‌عز و جل عَلَی الدّاءِ فَیُزیلُهُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سـلّم : زُکام ، سـربازی از سـربازان خداونـد عز و جل است که خدای عز و جل ، آن را به سـرکوب درد بر می‌انگیزد و درد را از میان می‌بَرَد . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۸۴ ، حدیث ۵ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۳۲

حدیث۴۷

رسول اللّه صـلی الله علیه و آله و سـلّم : العُنّابُ یَذهَبُ بِالحُمّی . پیامبر خدا صـلی الله علیه و آله و سـلّم : عُنّاب ، تب را می‌برد . طبّ النبیّ صلی الله علیه و آله و سلّم ، صفحه ۹ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۳۲ ، حدیث ۱

حدیث۴۸

الإمام الرضا علیه‌السـلام : الهِندَباءُ شِفاءٌ مِن ألفِ داءٍ ، ما مِن داءٍ فی جَوفِ ابنِ آدَمَ إلّا قَمَعَهُ الهِندَباءُ . امام رضا علیه‌السلام : کاسنی ، درمان هزار درد است . هیچ دردی در درون آدمی‌زاده نیست ، مگر این که کاسـنی ، آن را در هم می‌کوبد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۰۹ ، حدیث ۲۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۵۰۴

حدیث۴۹

الإمـام الصـادق علیه‌السـلام : مَن بـاتَ وفی جَوفِهِ سَبعُ طاقـاتٍ مِنَ الهِنـدَباءِ ، أمِنَ مِنَ القولَنـجِ لَیلَتَهُ تِلـکَ إن شـاءَ اللّه . امـام صـادق علیه‌السـلام : هر کس در حالی بخوابـد که در درون او ، هفت تاکه کاسـنی باشد ، به خواست خداوند ، آن شب از قولنج ، در امان است . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۰۸ ، حدیث ۱۵ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۵۰۲

حدیث۵۰

الإمام الصادق علیه‌السـلام : مَن أحَبَّ أن یَکثُرَ ماؤُهُ ووَلَدُهُ ؛ فَلیُدمِن أکلَ الهِندَباءِ . امام صادق علیه‌السـلام : هر کس دوست دارد آب (منی) او و فرزندانش فراوان شود ، بر خوردن کاسـنی ، مداومت ورزد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۰۷ ، حدیث ۱۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۵۰۴

حدیث۵۱

الإمام الصادق علیه‌السلام : الغُبَیراءُ لَحمُهُ یُنبِتُ اللَّحمَ ، وعَظمُهُ یُنبِتُ العَظمَ ، وجِلدُهُ یُنبِتُ الجِلدَ ، ومَعَ ذلِکَ ؛ فَإِنَّهُ یُسَخِّنُ الکُلیَتَینِ ، ویَدبَغُ المَعِدَةَ ، وهُوَ أمانٌ مِنَ البَواسیرِ وَالتَّقتیرِ ، ویُقَوِّی السّاقَینِ ، ویَق مَعُ عِرقَ الجُذامِ . امام صادق علیه‌السلام : سنجد ، گوشتش گوشت می‌رویانَد ، استخوانش استخوان را رشد می‌دهد و پوستش پوست را می‌پرورد . علاوه بر این ، سنجد ، کلیه‌ها را گرم می‌کند ، معده را پاک می‌سازد ، مایه ایمنی از بواسیر و تقطیر البول است ، ساق پا را قوی می‌کند و رگ جذام را به‌کلّی قطع می‌نماید . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۱ ، حدیث ۱ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۴۱۴

حدیث۵۲

الإمام الحسین علیه‌السلام : دَخَلَ رَسولُ اللّهِ صلی الله علیه و آله و سلّم عَلی عَلِیِّ بنِ أبی طالِبٍ علیه‌السلام وهُوَ مَحمومٌ ، فَأَمَرَهُ بِأَکلِ الغُبَیراءِ . امام حسین علیه‌السلام : پیامبر خدا بر علی بن ابی طالب علیه‌السلام وارد شد ، در حالی که وی تب داشت . پیامبر صلی الله علیه و آله و سلّم او را به خوردن سنجد ، سفارش کرد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۸۸ ، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۴۱۴

حدیث۵۳

الإمام الباقر علیه‌السلام - فی حِزقیلَ النَّبِیِّ علیه‌السلام: خَرَجَت قَرحَةٌ عَلی کَبِدِهِ فَآذَتهُ فَخَشَعَ للّه وتَذَلَّلَ وقَعَدَ عَلَی الرَّمادِ ، فَأَوحَی اللّه إلَیهِ : أن خُذ لَبَنَ التّینِ فَحُکَّهُ عَلی صَدرِکَ مِن خارِجٍ ، فَفَعَلَ فَسَکَنَ عَنهُ ذلِکَ . امام باقر علیه‌السلام - درباره حزقیل علیه‌السلام: زخمی بر کبد او رسید و او را آزار می‌داد . وی بر درگاه خداوند ، زاری و خشوع کرد و بر خاکستر نشست . پس خداوند به وی وحی فرستاد که: «شیرِ انجیر بردار و از بیرون ، بر سینه خویش بمال» . او نیز چنین کرد و آن عارضه از وی برطرف شد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۸۵ ، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۴۶

حدیث۵۴

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : إیّاکُم وَالشُّبرُمَ ؛ فَإِنَّهُ حارٌّ یارٌّ ، وعَلَیکُم بِالسَّنا فَتَداوَوا بِهِ ، فَلَو دَفَعَ شَیءٌ المَوتَ لَدَفَعَهُ السَّنا . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : از شُبْرُمْ (گاو کُشَک) حذر کنید ؛ چرا که سرد و بار است ، و بر شما باد سَنا . با آن ، درمان کنید ؛ چرا که اگر بنا بود چیزی مرگ را دور کند ، سَنا آن را دور می‌کرد . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۱۹ ، حدیث ۴ و ص۲۷۴ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۳۷۲

حدیث۵۵

الإمام الصادق علیه‌السلام : لَو عَلِمَ النّاسُ ما فِی السَّنا لَبَلَغوا کُلَّ مِثقالٍ مِنهُ بِمِثقالَینِ مِن ذَهَبٍ ! أما إنَّهُ أمانٌ مِنَ البَهَقِ وَالبَرَصِ وَالجُذامِ وَالجُنونِ وَالفالِجِ وَاللَّقوَةِ . امام صادق علیه‌السلام : اگر مردم از آنچه در گیاه سَنا هست ، آگاهی داشتند ، هر مثقالِ آن را با دو مثقال طلا ـ به چنگ می‌آوردند . زنهار که این گیاه ، مایه ایمنی از : بهک ، پیسی ، جذام ، دیوانگی ، سست‌اندامی و کژْدهانی است . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۱۸ ، حدیث ۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۳۷۰

حدیث۵۶

الإمـام الكـاظم عليه‌السلام : كانَ دَواءُ أميرِالمُؤمِنينَ عليه‌السلام السَّعتَرَ ، وكانَ يَقولُ : إنَّهُ يَصيرُ لِلمَعِدَةِ خَملاً ، كَخَملِ القَطيفَةِ . امام كاظم عليه‌السلام : داروی امیرمؤمنان علیه‌السلام ، آویشن بود . ایشان می‌فرمودند: «آویشن برای معده ، پُرزی همانند پُرز پارچه‌های مخمل می‌شود» . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۴۴ ، حدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۳۰

حدیث۵۷

الإمام الكاظم عليه‌السلام : قَصَبُ السُّكَّرِ يَفتَحُ السُّدودَ ، ولا داءَ فيهِ ولا غائِلَةَ . امام كاظم عليه‌السلام : نیشکر ، گرفتگی‌های مجاری و رگ‌ها را باز می‌کند و هیچ بیماری و بدی‌ای در آن نیست. بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۸۹ ، حدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۳۸

حدیث۵۸

الإمام الرضا عليه‌السلام : اِستَكثِروا مِنَ اللُّبانِ وَاستَبقوهُ وَامضَغوهُ ، وأحَبُّهُ إلَيَّ المَضغُ ؛ فَإِنَّهُ يَنزِفُ بَلغَمَ المَعِدَةِ ويُنَظِّفُها ، ويَشُدُّ العَقلَ ، ويُمرِئُ الطَّعامَ . امام رضا علیه‌السلام : فراوان کُندُر بخورید ، آن را در دهان نگه دارید و بِجَوید. برای من ، جویدن آن ، دوست‌داشتنی‌تر است؛ بلغمِ معده را می‌زداید و آن را تمیز می‌کند ، عقل را استحکام می‌بخشد و غذا را می‌گوارَد. بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۴۴ ، حدیث ۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۴۸

حدیث۵۹

رسول اللّه صلى الله عليه و آله و سلّم : مَن أكَلَ السَّدابَ ونامَ عَلَيهِ ؛ أمِنَ مِنَ الدُّوارِ وذاتِ الجَنبِ . پیامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلّم : هر کس سُداب بخورد و بر آن بخوابد ، از سرگیجه و ذات الجنب ، ایمن باشد . طبّ النبیّ صلى الله عليه و آله و سلّم ، صفحه ۱۱ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۰۰ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۴۸ معنای سداب در ج۱ ، ص۲۴۷ آمد .

حدیث۶۰

رسول اللّه صلى الله عليه و آله و سلّم : السَّدابُ جَيِّدٌ لِوَجَعِ الاُذُنِ . پیامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلّم : سُداب برای درد گوش ، مفید است . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۴۴ ، حدیث ۲ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۱۸ . در الکافی آمده است : روایت شده که آن ، برای درد گوش ، مفید است .

حدیث۶۱

الإمام الصادق عليه‌السلام : إن خَرَجَ بِالرَّجُلِ مِنكُمُ الخُراجُ أوِ الدُّمَّلُ فَليَربِطهُ، وَليَتَداوَ بِزَيتٍ أو سَمنٍ. امام صادق علیه‌السلام : اگر از بدن کسی از شما ، جوش یا آماسه‌ای بیرون زد ، آن را ببندد و با روغن زیتون یا روغن حیوانی ، درمان کند . الکافی ، جلد ۴ ، صفحه ۳۵۹ ، حدیث ۶ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۳۳۰

حدیث۶۲

رسول الله صلى الله عليه و آله و سلّم : كُلُوا الزَّيتَ وَادَّهِنوا بِهِ ؛ فَإِنَّ فيهِ شِفاءً مِن سَبعينَ داءً مِنهَا الجُذامُ . پیامبر خدا صلى الله عليه و

آله و سلّم : روغن زیتون بخورید و خود را با آن ، چرب کنید ؛ زیرا در آن ، درمان هفتاد درد است که جذام ، از جمله آنهاست . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۴۸ ، حدیث ۲۸۲۹۹ نقلاً عن أبی نعیم فی الطبّ عن أبی هریرة دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۳۳۰

حدیث۶۳

الإمام الصادق علیه‌السلام : تَأخُذُ دُهنَ بَنَفسَجٍ فی قُطنَةٍ فَاحتَمِلهُ فی سِفلَتِکَ عِندَ مَنامِکَ ؛ فَإِنَّهُ نافِعٌ لِلزُّکامِ إن شاءَ اللّه تَعالی . امام صادق علیه‌السلام : پنبه‌ای را به روغن بنفشه آغشته می کنی و به هنگام خفتن در نشیمنگاهت می گذاری . به خواست خداوند ، برای زکام ، سودمند است . مکارم الأخلاق ، جلد ۲ ، صفحه ۲۱۰ ، حدیث ۲۵۳۳ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۸۴ ، حدیث ۴ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۳۴

حدیث۶۴

الإمام الصادق علیه‌السلام : شُربُ السَّویقِ بِالزَّیتِ یُنبِتُ اللَّحمَ ، ویَشُدُّ العَظمَ ، ویُرِقُّ البَشَرَةَ ، ویَزیدُ فِی الباهِ . امام صادق علیه‌السلام : نوشیدن سویقی که با روغن زیتون فراهم آمده باشد ، گوشت را می‌رویاند ، استخوان را استحکام می‌بخشد ، پوست را نازک می کند و بر توان جنسی می‌افزاید . بحار الأنوار ، جلد ۱۰۴ ، صفحه ۸۰ ، حدیث ۱۵ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۸۰

حدیث۶۵

الإمام الصادق علیه‌السلام - إذا هاجَ الدَّمُ بِأَحَدٍ مِن حَشَمِهِ قالَ لَهُ: اِشرَب مِن سَویقِ العَدَسِ ؛ فَإِنَّهُ یُسَکِّنُ هَیَجانَ الدَّمِ ویُطفِئُ الحَرارَةَ . امام صادق علیه‌السلام - هنگامی که خون کسی از خدمتگزارانش جوش می‌آمد ، به وی می‌فرمودند: قدری سویق عدس بخور ؛ چرا که جوشش خون را آرام می کند و حرارت را فرو می‌نشانَد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۰۷ ، حدیث ۱ ، مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۴۲۱ ، حدیث ۱۴۲۷ ،بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۸۲ ، حدیث ۲۷ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۶۰

حدیث۶۶

الإمام الکاظم علیه‌السلام : السَّویقُ ومَرَقُ لَحمِ البَقَرِ یَذهَبانِ بِالوَضَحِ . امام کاظم علیه‌السلام : سویق و آبْ‌گوشتی که با گوشتِ گاو فراهم آمده باشد ، پیسی را از میان می‌بَرَد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۱۱ ، حدیث ۷ عن یحیی بن مساور دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۱۴

حدیث۶۷

الإمام الصادق علیه‌السلام : السَّویقُ الجافُّ یَذهَبُ بِالبَیاضِ . امام صادق علیه‌السلام : سویق خشک ، سفیدی را از میان می‌بَرَد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۷۹ ، حدیث ۱۷ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۱۲

حدیث۶۸

الإمام الصادق علیه‌السلام : ثَلاثُ راحاتِ سَویقٍ جافٍّ عَلَی الرِّیقِ یُنَشِّفُ البَلغَمَ وَالمِرَّةَ ، حَتّی لا یَکادَ یَدَعُ شَیئا . امام صادق علیه‌السلام : [خوردنِ] سه کف دست ، سویق خشک در حالت ناشتا ، بلغم و تلخه را خشک می کند ، تا جایی که تقریباً چیزی را از آن بر جای نمی گذارد . بحار الأنوار ،ج ۶۶ ، صفحه ۲۷۸ ، حدیث ۱۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۳۸۶

حدیث۶۹

الإمام الصادق علیه‌السلام : ما أعرِفُ لِلسُّموم دَواءً أنفَعَ مِن سَويقِ التُّفّاحِ . امام صادق علیه‌السلام : برای مسمومیّت ، دارویی سودمندتر از سویق سیب ، سراغ ندارم . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۶ ، حدیث ۷ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۳۸۴

حدیث۷۰

امام علی علیه‌السلام : المَضمَضَةُ وَالإستِنشاقُ سُنَّةٌ وطَهورٌ لِلفَمِ وَالأَنفِ ، وَالسُّعوطُ مَصَحَّةٌ لِلرَّأسِ ، وتَنقِيَةٌ لِلبَدَنِ وسائِرِ أوجاعِ الرَّأسِ . شستشوی دهان و بینی ، سنّت و مایه پاکی دهان و بینی است و انفیه کردن ، مایه سلامت سر و پاکسازی بدن و همه انواع سردرد است. بحار الأنوار ، جلد ۱۰ ، صفحه ۹۰ ، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۶۴

حدیث۷۱

الإمام الصادق علیه‌السلام : إنَّ رَسولَ اللّهِ صلی الله علیه و آله و سلّم كانَ إذَا اشتَكى رَأسَهُ استَعَطَ بِدُهنِ الجُلجُلانِ - وهُوَ السِّمسِمُ - . امام صادق علیه‌السلام : پیامبر خدا ، چون سردرد می‌کرد ، به روغن کُنجد ، انفیه می‌کرد. بحار الأنوار ، جلد ۱۶ ، صفحه ۲۹۰ ، حدیث ۱۵۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۶۴

حدیث۷۲

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : الحِنّاءُ خِضابُ الإسلامِ ؛ يَزيدُ فِي المُؤمِنِ عَمَلَهُ ، ويَذهَبُ بِالصُّداعِ ، ويُحِدُّ البَصَرَ ، ويَزيدُ فِي الوِقاعِ ، وهُوَ سَيِّدُ الرَّياحينِ فِي الدُّنيا وَالآخِرَةِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : حنا ، خضاب اسلام است؛ بر [ثواب] عمل مؤمن می‌افزاید ، سردرد را از میان می‌بَرَد ، چشم را تیزبین می‌کند ، قدرت آمیزش را افزون می‌سازد و مهترِ گیاهان خوش‌بو در دنیا و آخرت است. بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۹۹؛ ا دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۰۸

حدیث۷۳

امام صادق علیه‌السلام : مَن ظَهَرَت صِحَّتُهُ عَلى سُقمِهِ فَيُعالِجُ بِشَيءٍ فَماتَ ، فَأَنَا إلَى اللّهِ مِنهُ بَرىءٌ . هر کس تن‌درستی‌اش بر بیماری‌اش غلبه داشته باشد و خود را به چیزی درمانی کند و پس از آن بمیرد ، من در پیشگاه خداوند ، از او بیزاری می‌جویم . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۶۴ ، حدیث ۵ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۹۲

حدیث۷۴

الإمام الصادق علیه‌السلام : مَن ظَهَرَت صِحَّتُهُ عَلى سُقمِهِ فَشَرِبَ الدَّواءَ ؛ فَقَد أعانَ عَلى نَفسِهِ . امام صادق علیه‌السلام : هر کس تن‌درستی‌اش بر بیماری‌اش چیرگی داشته باشد و دارو بنوشد ، به زیان خویش ، اقدام کرده است . طبّ الأئمّة لابنی بسطام ، صفحه ۶۱ عن سالم بن أبی خیثمة ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۶۵ ، حدیث ۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۹۲

حدیث۷۵

امیر المؤمنین علیٌّ علیه‌السلام : لا يَتَداوَى المُسلِمُ ؛ حَتّى يَغلِبَ مَرَضُهُ صِحَّتَهُ . امام علی علیه‌السلام : مسلمان به دارو توسّل نمی‌جوید ،

مگر آن هنگام که بیماری‌اش بر تن‌درستی‌اش چیرگی یابد . الخصال ، صفحه ۶۲۰ ، حدیث ۱۰ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۷۰ ، حدیث ۲۴ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۹۰

حدیث۷۶

امیر المؤمنین علیٌّ علیه‌السلام : اِمشِ بِدائِکَ ما مَشی بِکَ . امام علی علیه‌السلام : با درد خویش ، تا آن هنگام که با تو مدارا می‌کند ، مدارا کن . نهج البلاغهٔ ، الحکمهٔ ۲۷ ، بحار الأنوار ، جلد ۸۱ ، صفحه ۲۰۴ ، حدیث ۷ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۹۰

حدیث۷۷

امیر المؤمنین علیٌّ علیه‌السلام : لا یَتَداوَی المُسلِمُ حتّی یَغلِبَ مَرَضُهُ صِحَّتَهُ . امام علی علیه‌السلام : مسلمان خود را مداوا نکند مگر آن‌گاه که بیماری او بر سلامتیش چیره گردد . الخصال : ۶۲۰ / ۱۰

حدیث۷۸

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : مَنِ استَقَلَّ بِدائِهِ فَلا یَتَداوَیَنَّ ؛ فَإِنَّهُ رُبَّ دَواءٍ یورِثُ الدّاءَ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر کس می‌توانـد با بیماری خود ، سر کند ، از درمان بپرهیزد ؛ زیرا بسا دارویی که خود ، بیماری بر جای می‌نهد . نثر الدرّ ، جلد ۱ ، صفحه ۱۸۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۹۰

حدیث۷۹

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن غَلَبَت صِحَّتُهُ مَرَضَهُ فَلا یَتَداوی . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر کس سلامت تنش بر بیماری‌اش چیرگی دارد ، مداوا نکند . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۶۶ ، حدیث ۱۴، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۹۰

حدیث۸۰

رسولُ اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : تَجَنَّبِ الدَّواءَ ما احتَمَلَ بَدنُکَ الداءَ ، فإذا لم یَحتَمِلِ الداءَ فالدواءُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : تا زمانی که بدنت بیماری را تحمّل می‌کند ، از مصرف دارو بپرهیز و هرگاه آن را تحمّل نکرد ، آن‌گاه به دارو روی آر . بحار الأنوار : ۸۱ / ۲۱۱ / ۳۰

حدیث۸۱

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : الدَّواءُ مِنَ القَدَرِ ، وهُوَ یَنفَعُ مَن یَشاءُ بِما شاءَ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : درمان ، از تقدیر [خداوند] است و هر کس را که او بخواهد ، به همان‌گونه که بخواهد ، سود می‌رساند . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۵ ، حدیث ۲۸۰۸۲ نقلاً عن ابن السنی عن ابن عبّاس دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۰

حدیث۸۲

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : الدَّواءُ مِنَ القَدَرِ ، وقَد یَنفَعُ بِإِذنِ اللّهِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : درمان ، از تقدیر

[خداوند] است و ممکن است به اذن خداوند ، نافع باشد. کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۵ ، حدیث ۲۸۰۸۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۰

حدیث۸۳

الإمام الصادق علیه‌السلام : إنَّ اللّه عز و جل لَم یَجعَل فی شَیءٍ مِمّا حَرَّمَ شِفاءً ولا دَواءً . امام صادق علیه‌السلام : خداوند ، در هیچ چیز از آنچه حرام کرده ، نه شفایی قرار داده است و نه دوایی . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۸۶ ، حدیث ۱۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۸۲

حدیث۸۴

الإمام الصادق علیه‌السلام : لَیسَ فِی حَرامٍ شِفاءٌ . امام صادق علیه‌السلام : در هیچ حرامی ، شفایی نیست . الکافی ، جلد ۸ ، صفحه ۱۹۳ ، حدیث ۲۲۹ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۸۲

حدیث۸۵

الإمام الصادق علیه‌السلام : نَهی رَسولُ اللّهِ صلی الله علیه و آله و سلّم عَنِ الدَّواءِ الخَبیثَةِ أن یُتَداوی بِهِ . امام صادق علیه‌السلام : پیامبر خدا از مداوا کردن با داروی ناپاک ، نهی فرمودند . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۸۷ ، حدیث ۱۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۸۰

حدیث۸۶

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن تَداوی بِحرَامٍ ، لَم یَجعَلِ اللّه فیهِ شِفاءً . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر کس به حرام درمان جوید ، خداوند در آن شفایی قرار نمی‌دهد . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۵۲ ، حدیث ۲۸۳۱۸

حدیث۸۷

الإمام الکاظم علیه‌السلام : اِدفَعوا مُعالَجَةَ الأَطِبّاءِ مَا اندَفَعَ الدّاءُ عَنکُم ؛ فَإِنَّهُ بِمَنزِلَةِ البِناءِ قَلیلُهُ یَجُرُّ إلی کَثیرِهِ . امام کاظم علیه‌السلام : تا زمانی که بیماری ، به جد با شما درگیر نشده است ، درگیر معالجه طبیبان نشوید ، که درمان به مانند ساختمان است که مقدار کمی از آن ، شخص را به مقدار فراوانش می‌کشاند . علل الشرائع ، صفحه ۴۶۵ ، حدیث ۱۷ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۶۳ ، حدیث ۴ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۹۲

حدیث۸۸

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلّم) فرمودند: قَولُ : «لا حَولَ ولا قُوَّةَ إلّا باللّه» فیهِ شِفاءٌ مِن تِسعَةٍ وتِسْعینَ داءً ، أدْناها الهَمُّ جمله «لا حول ولا قوة الا باللّه» نود و نه درد را شفا می‌دهد که ساده‌ترین آنها اندوه است . قرب الإسناد : ۷۶ / ۲۴۴ ، منتخب میزان الحکمه: ۱۴۸

حدیث۸۹

امام علی (علیه‌السلام) فرمودند: إذَا اشتَکی أحَدُکُم عَینَیهِ فَلیَقرَأ آیَةَ الکُرسِیِّ ، وَلیُضمِر فی نَفسِهِ أنَّها تَبرَأ ؛ فَإنَّهُ یُعافی إن شاءَ اللّه. اگر کسی از شما چشمانش ناراحت بود ، آیه‌الکرسی بخواند و در دل ، نیّت شفا کند . به خواست خداوند ، بهبود خواهد یافت . مکارم الأخلاق ، جلد ۲ ، صفحه ۲۰۵ ، حدیث ۲۵۲۸ ، بحار الأنوار ، جلد ۹۲ ، صفحه ۲۶۲ ، حدیث ۴ ، دانش نامه احادیث پزشکی ۱ / ۳۱۲ :

حدیث۹۰

الإمام الصادق علیه‌السلام : یُستَحَبُّ لِلمَریضِ أن یُعطِیَ السّائِلَ بِیَدِهِ ، ویَأمُرَ السّائِلَ أن یَدعُوَ لَهُ . امام صادق علیه‌السلام : مستحب است بیمار به دست خود ، صدقه‌ای به سائل بدهد و از او بخواهد برای وی ، دعا کند . الکافی ، جلد ۴ ، صفحه ۴ ، حدیث ۹ ، بحارالأنوار ، جلد ۸۱ ، صفحه ۲۰۹ ، حدیث ۲۵ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۷۴

حدیث۹۱

الإمام الرضا علیه‌السلام : مَن أرادَ ألّا تُحرِقَهُ السَّوداءُ ، فَعَلَیهِ بِالقَیءِ ، وفَصدِ العُروقِ ، وَالإِطلاءِ بِالنّورَةِ . امام رضا علیه‌السلام : هر کس می‌خواهد سودا او را نسوزاند ، بر او باد قی کردن ، رگ زدن و نوره کشیدن . طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۴۲ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۵ وفیه ومداومهٔ النورهٔ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۶۴

حدیث۹۲

الإمام الباقر علیه‌السلام : مَن تَقَیَّأَ قَبلَ أن یَتَقَیَّأَ کانَ أفضَلَ مِن سَبعینَ دَواءً ، ویُخرِجُ القَیءُ عَن هذَا السَّبیلِ کُلَّ داءٍ وعِلَّةٍ . امام باقر علیه‌السلام : هر کس پیش از آن که خود به خود ، حالش به هم بخورد ، عمداً قِی کند ، [این کار] از هفتاد دارو بهتر است و این نوع قِی کردن ، هر درد و بیماری‌ای را [که در او هست ، از تنش] بیرون می‌آورد . طبّ الأئمّهٔ لابنی بسطام ، صفحه ۶۷ عن حمزهٔ الثمالی ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۲۳ ، حدیث ۵۳ .

حدیث۹۳

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَیکُم بِالحِجامَةِ فی جَوزَةِ القَمَحدُوَةِ ؛ فَإِنَّهُ دَواءٌ مِن اثنَینِ وسَبعینَ داءً ، وخَمسَةِ أدواءٍ مِنَ الجُنونِ ، وَالجُذامِ ، وَالبَرَصِ ، ووَجَعِ الأَضراسِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : بر شما باد حجامت در استخوان پسِ سر ؛ چرا که درمان ۷۲ بیماری است و درمان پنج بیماری ، از جمله : دیوانگی ، جذام ، پیسی و دندان‌درد است . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۱۴ ، حدیث ۲۸۱۳۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۸۶

حدیث۹۴

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : مَنِ احتَجَمَ یَومَ الثُّلاثاءِ لِسَبعَ عَشرَةَ أو تِسعَ عَشرَةَ أو لِإِحدی وعِشرینَ مِنَ الشَّهرِ ، کانَت لَهُ شِفاءً مِن کُلِّ داءٍ مِن أدواءِ السَّنَةِ کُلِّها ، وکانَت لِما سِوی ذلِکَ شِفاءً مِن وَجَعِ الرَّأسِ وَالأَضراسِ وَالجُنونِ وَالجُذامِ وَالبَرَصِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر کس در روز سه‌شنبه هفدهم یا نوزدهم یا بیست و یکم ماه ، حجامت کند ، این حجامت برای وی شفای همه دردهای سال خواهد بود و افزون بر آن ، شفای سردرد ، دندان‌درد ، دیوانگی ، جذام و پیسی نیز خواهد بود . الخصال ، صفحه ۳۸۵ ، حدیث ۶۸ عن أبی سعید الخدری ، بحار الأنوار ، جلد ۵۹ ، صفحه ۳۸ ، حدیث ۶ دانش نامه احادیث

پزشکی : ۱ / ۴۰۲

حدیث۹۵

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : الحِجامَةُ فِی الرَّأسِ شِفاءٌ مِن سَبعٍ إذا ما نَوی صاحِبُها : مِنَ الجُنونِ ، وَالجُذامِ ، وَالبَرَصِ ، وَالنُّعاسِ ، ووَجَعِ الضِّرسِ ، وَالصُّداعِ ، وظُلمَةٍ یَجِدُها فی عَینَیهِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : حِجامت در سر ، شفای از هفت چیز است ، آن‌گاه که بر شخص ، عارض شود : دیوانگی ، جذام ، پیسی ، چرت‌آلودگی ، دندان‌درد ، سردرد و تیرگی‌ای که شخص در چشم احساس می‌کند . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۱۳ ، حدیث ۲۸۱۲۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۰۸

حدیث۹۶

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم - مِن وَصِیَّتِهِ لِعَلِیٍ علیه‌السلام: یا عَلِیُّ ، تِسعَةُ أشیاءَ تورِثُ النِّسیانَ : أکلُ التُّفّاحِ الحامِضِ ، وأکلُ الکُزبُرَةِ ، وَالجُبنِ ، وسُؤرِ الفَأرَةِ ، وقِراءَةُ کِتابَةِ القُبورِ ، وَالمَشیُ بَینَ امرَأَتَینِ ، وطَرحُ القَملَةِ ، وَالحِجامَةُ فی النُّقرَةِ ، وَالبَولُ فِی الماءِ الرّاکِدِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم - در سفارش‌های ایشان به علی علیه‌السلام: ای علی! نه چیز است که فراموشی می‌آورَد: خوردن سیب تُرش ، خوردن گشنیز ، پنیر و پس‌مانده موش ، خواندن نوشته‌های روی قبر ، راه رفتن میان دو زن ، افکندن شپش ، حجامت در گودیِ پسِ سر ، و ادرار کردن در آب راکد. بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۴۵ ، حدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۵۴

حدیث۹۷

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : الدّاءُ ثَلاثَةٌ وَالدَّواءُ ثَلاثَةٌ ؛ فَأَمَّا الدّاءُ : فَالدَّمُ وَالمِرَّةُ وَالبَلغَمُ ؛ فَدَواءُ الدَّمِ الحِجامَةُ ، ودَواءُ البَلغَمِ الحَمّامُ ، ودَواءُ المِرَّةِ المَشِیُّ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : درد ، سه چیز است و درمان نیز سه چیز . امّا درد ، عبارت است از : خون ، تلخه و بلغم . درمان خون ، حجامت است ، درمان بلغم ، حمّام است ، و داروی تلخه نیز راه رفتن . بحار الأنوار ،ج ۶۲ ، صفحه ۱۲۷ ، حدیث ۸۷ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۶۲ مقصود از «مشیّ» در پایان روایت ، هر چیزی است که مسهل باشد. از آن رو ، مسهل را «مشی» نامیده‌اند که شخص را به راه رفتن و رفتن به سمت آبریزگاه ، وادار می‌سازد .

حدیث۹۸

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : إنَّ الحِجامَةَ فِی الرَّأسِ دَواءٌ مِن داءِ الجُنونِ وَالجُذامِ وَالعَشا وَالبَرَصِ وَالصُّداعِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : حجامتِ در سر ، درمانی برای دیوانگی ، جذام ، شب‌کوری ، پیسی و سردرد است. بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۲۶ ، حدیث ۸۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۶۶

حدیث۹۹

الإمام الرضا علیه‌السلام : أکلُ المَملوحَةِ وَاللُّحمانِ المَملوحَةِ وأکلُ السَّمَکِ المَملوحِ ، بَعدَ الحِجامَةِ والفَصدِ لِلعُروقِ ، یُوَلِّدَا البَهَقَ وَالجَرَبَ . امام رضا علیه‌السلام : خوردن غذای نمک‌سود ، گوشت نمک‌سود و خوردن ماهی نمک‌سود ، پس از رگزنی و حجامت ، بَهَک و گَری ایجاد می‌کند . طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۶۴ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۹۴

حدیث۱۰۰

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : إنَّ أفضَلَ ما تَداوَیتُم بِهِ الحُقنَةُ ، وهِیَ تُعظِمُ البَطنَ ، وتُنَقّی داءَ الجَوفِ ، وتُقَوِّی البَدَنَ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : بهترین درمانی که به کار می‌گیرید ، تنقیه کردن است . شکم را بزرگ می‌کند ، درد درون را می‌شوید و بدن را قوی می‌کند . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۱۴ ، حدیث ۱۹ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۳۴

حدیث۱۰۱

الإمام الصادق علیه‌السلام : مَن قالَ بَعدَ صَلاةِ الصُّبحِ قَبلَ أن یَتَکَلَّمَ : «بِسمِ اللّه الرَّحمنِ الرَّحیم ، لا حَولَ ولاقُوَّةَ إلاّ بِاللّه العَلِیِّ العَظیم» یُعیدُها سَبعَ مَرّاتٍ ، دَفَعَ اللّه عَنهُ سَبعینَ نَوعاً مِن أنواعِ البَلاءِ ، ومَن قالَها إذا صَلَّی المَغرِبَ قَبلَ أن یَتَکَلَّمَ ، دَفَعَ اللّه عَنهُ سَبعینَ نَوعاً مِن أنواعِ البَلاءِ ؛ أهوَنُهَا الجُذامُ وَالبَرَصُ . امام صادق علیه‌السلام : هر کس پس از نماز صبح و پیش از آن که با کسی سخن بگوید ، هفت بار بگوید : «بِسْمِ اللّه الرَّحْمنِ الرَّحیمِ لا حَوْلَ وَلا قُوَّةَ اِلاّ بِاللّه الْعَلِیِّ الْعَظیم» ، خداوند ، هفتاد گونه بلا را از او دفع کند ؛ و هر کس این [ذکر] را پس از نماز مغرب و پیش از آن که با کسی سخن بگوید ، بر زبان آورد ، خداوند ، هفتاد گونه بلا ـ را که کمترین آنها جذام و پیسی است ، از او دور کند . بحار الأنوار ، جلد ۸۶ ، صفحه ۹۵ ، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۹۰

حدیث۱۰۲

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم – لِأَنَسٍ: ألا اُعَلِّمُکَ دُعاءً تَدعو بِهِ کُلَّما صَلَّیتَ الغَداةَ ثَلاثَ مَرّاتٍ دَفَعَ اللّه عَنکَ الجُذامَ وَالبَرَصَ وَالفالِجَ وَالعَمی فِی الدُّنیا؟ قُل : «اللّهُمَّ اهدِنی مِن عِندِکَ ، وَأَفِض عَلَیَّ مِن فَضلِکَ ، وأسبِغ عَلَیَّ مِن رَحمَتِکَ ، وأنزِل عَلَیَّ مِن بَرَکاتِکَ» . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : خطاب به اَنَس – : آیا نمی‌خواهی دعایی به تو بیاموزم که هر گاه نماز صبح گزاردی ، آن را سه بار بگویی تا خداوند ، جذام ، پیسی ، سست‌اندامی و کوری را از تو دور کند؟ بگو: «خداوندا ! از پیشگاه خویش، مرا راه نمای ، از فضل خود ، بر من فرو بار ، از رحمت خویش ، نعمتی سرشارم ده ، و از برکات خود ، بر من نازل فرمای».
کنز العمّال ، جلد ۲ ، صفحه ۱۴۵ ، حدیث ۳۵۲۰ نقلاً عن أبی الشیخ فی الثواب عن أنس دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۷۴

حدیث۱۰۳

الإمام علیّ علیه‌السلام : مَرِضتُ فَعادَنی رَسولُ اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم ، فَقالَ : قُل: «اللّهُمَّ إنّیأسأَلُکَ تَعجیلَ عافِیَتِکَ، وصَبراًعَلیبَلِیَّتِکَ، وخُروجاً إلی رَحمَتِکَ». فَقُلتُها ، فَقُمتُ کَأَنَّما نَشَطتُ مِن عِقالٍ . امام علی علیه‌السلام : بیمار شدم و پیامبر خدا به عیادتم آمد و فرمودند: «بگو : خداوندا! از تو می‌خواهم عافیتی را که می‌دهی ، پیش اندازی ، بر امتحان خویش ، بردباری‌ام بخشی ، و مرا به سوی رحمت خویش ببری» . من ، این دعا را خواندم و پس از آن [دعا] ، از بستر بیماری برخاستم ، گویا که از بندی رَسته باشم . کنز العمّال ، جلد ۲ ، صفحه ۱۹۰ ، حدیث ۳۶۹۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۷۴

حدیث۱۰۴

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم – فی وَصایاهُ لِعَلِیٍّ علیه‌السلام: یا عَلِیُّ ، لا تُجامِعِ امرَأَتَکَ فی أوَّلِ الشَّهرِ ووَسَطِهِ وآخِرِهِ ؛ فَإِنَّ الجُنونَ وَالجُذامَ وَالخَبَلَ لَیُسرِعُ إلَیها وإلی وَلَدِها . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم – در سفارش‌های ایشان به امام علی

علیه‌السلام - فرمودند: ای علی! در آغاز ، میان و پایان ماه با همسرت همبستری مکن؛ چه ، [در این صورت] دیوانگی ، جذام و تباه‌مغزی به سوی وی و فرزندش خواهد شتافت. بحار الأنوار ، جلد ۱۰۳ ، صفحه ۲۸۱ ، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۶۸

حدیث۱۰۵

الجِماعُ بَعدَ الجِماعِ مِن غَیرِ أن یَکونَ بَینَهُما غُسلٌ ؛ یورِثُ لِلوَلَدِ الجُنونَ . امام رضا علیه‌السلام : آمیزش پس از آمیزش ، بی آن که میان آنها غسلی صورت پذیرفته باشد ، دیوانگی فرزند را در پی می‌آورَد. طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۲۸ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۶۸

حدیث۱۰۶

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : یُکرَهُ لِلرَّجُلِ أن یَغشَی المَرأَةَ وقَدِ احتَلَمَ ، حَتّی یَغتَسِلَ مِن احتِلامِهِ الَّذی رَأی ؛ فَإِن فَعَلَ وخَرَجَ الوَلَدُ مَجنوناً فَلا یَلومَنَّ إلاّ نَفسَهُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : برای مرد ، مکروه است که پس از احتلام ، با زن همبستری کند ، مگر آن که از احتلام پیشین ، غسل کرده باشد ؛ چه ، اگر چنین کند و فرزندش دیوانه زاده شود ، جز خویش را نکوهش نکند . بحار الأنوار ، جلد ۱۰۳ ، صفحه ۲۸۳ ، حدیث ۳

حدیث۱۰۷

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : مَنِ احتَجَمَ یَومَ الثُّلاثاءِ لِسَبعَ عَشرَةَ أو تِسعَ عَشرَةَ أو لِإِحدی وعِشرینَ مِنَ الشَّهرِ ، کانَت لَهُ شِفاءً مِن کُلِّ داءٍ مِن أدواءِ السَّنَةِ کُلِّها ، وکانَت لِما سِوی ذلِکَ شِفاءً مِن وَجَعِ الرَّأسِ وَالأَضراسِ وَالجُنونِ وَالجُذامِ وَالبَرَصِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر کس در روز سه‌شنبه هفدهم یا نوزدهم یا بیست و یکم ماه ، حجامت کند ، این حجامت برای وی شفای همه دردهای سال خواهد بود و افزون بر آن ، شفای سردرد ، دندان‌درد ، دیوانگی ، جذام و پیسی نیز خواهد بود . بحار الأنوار ، جلد ۵۹ ، صفحه ۳۸ ، حدیث ۶ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۰۲

حدیث۱۰۸

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : شُمُّوا النَّرجِسَ و لَو فِی الیَوم مَرَّةً ، و لَو فِی الاُسبوعِ مَرَّةً ، و لَو فِی الشَّهرِ مَرَّةً ، و لَو فِی السَّنَةِ مَرَّةً ، ولَو فِی الدَّهرِ مَرَّةً ؛ فَإِنَّ فِی القَلبِ حَبَّةً مِنَ الجُنونِ وَ الجُذامِ وَ البَرَصِ و شَمُّهُ یَدفَعُها . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : [گُل] نرگس را ببویید ، هرچند در روز یک بار ، هر چند در هفته یک بار ، هر چند در ماه یک بار ، هر چند در سال یک بار ، و هر چند در همه عمر ، یک بار؛ چراکه در قلب ، هسته‌ای از دیوانگی ، جذام و پیسی وجود دارد و بوییدن نرگس ، آن را دور می‌کند. بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۹۹

حدیث۱۰۹

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم - لِعَلِیٍّ علیه‌السلام: یا عَلِیُّ ، اِفتَتِح طَعامَکَ بِالمِلحِ وَاختِم بِالمِلحِ ؛ فَإِنَّ مَنِ افتَتَحَ طَعامَهُ بِالمِلحِ وخَتَمَ بِالمِلحِ عوفِیَ مِنِ اثنَینِ وسَبعینَ نَوعاً مِن أنواعِ البَلاءِ ، مِنهُ الجُذامُ ، وَالجُنونُ ، وَالبَرَصُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم در سفارش‌های ایشان به امام علی علیه‌السلام - فرمودند: ای علی! غذا را با نمک ، آغاز کن و با نمک ، پایان ده؛ چه ، هر کس غذای

خویش را با نمک آغاز کند و با نمک پایان دهد ، از هفتاد و دو نوع از انواع بلا که جذام ، دیوانگی و پیسی از آن جمله است ، به دور باشد. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۲۶ ، حدیث ۲

حدیث۱۱۰

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم : الحِجامَةُ فِی الرَّأسِ شِفاءٌ مِن سَبعٍ إذا ما نَوی صاحِبُها : مِنَ الجُنونِ ، وَالجُذامِ ، وَالبَرَصِ ، وَالنُّعاسِ ، ووَجَعِ الضِّرسِ ، وَالصُّداعِ ، وظُلمَةٍ یَجِدُها فی عَینَیهِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : حِجامت در سر ، شفای از هفت چیز است ، آن‌گاه که بر شخص ، عارض شود : دیوانگی ، جذام ، پیسی ، چرت‌آلودگی ، دندان‌درد ، سردرد و تیرگی‌ای که شخص در چشم احساس می‌کند . المعجم الکبیر ، جلد ۱۱ ، صفحه ۲۴ ، حدیث ۱۰۹۳۸ عن ابن عبّاس ، کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۱۳ ، حدیث ۲۸۱۲۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۰۸

حدیث۱۱۱

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : السِّواکُ شِفاءٌ مِن کُلِّ داءٍ إلَّا السَّامَ ، وَالسَّامُ : المَوتُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : مسواک ، شفای هر دردی است ، مگر سام ، و سام ، مرگ است . إتحاف السادة المتّقین ، جلد ۲ ، صفحه ۳۵۰ عن عائشة ، کنز العمّال ، جلد ۹ ، صفحه ۳۱۱ ، حدیث ۲۶۲۶۴ نقلاً عن الفردوس دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۷۲

حدیث۱۱۲

الإمام الصادق علیه‌السلام : ثَلاثٌ یُذهِبنَ النِّسیانَ ویُحدِثنَ الذِّکرَ : قِراءَةُ القُرآنِ ، وَالسِّواکُ ، وَالصِّیامُ . امام صادق علیه‌السلام : سه چیز ، فراموشی را از میان می‌بَرَد و حافظه به بار می‌آورد : قرائت قرآن ، مسواک زدن و روزه گرفتن . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۶۶ ، حدیث ۳۹ وص ۲۷۵ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۷۶ . در السرائر به جای «حافظه به بار می‌آورد» ، عبارت «فکر را تیز می‌کند» آمده است .

حدیث۱۱۳

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن قَلَّمَ أظفارَهُ یَومَ السَّبتِ ویَومَ الخَمیسِ وأخَذَ مِن شارِبِهِ عوفِیَ مِن وَجَعِ الضِّرسِ ، ووَجَعِ العَینِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : هر کس در روز پنج‌شنبه و شنبه ، ناخن‌های خود را کوتاه کند و قدری از سبیل خود بگیرد ، از دندانْ درد و دردِ چشمْ در امان باشد. بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۲۰ ، حدیث ۷ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۸۶

حدیث۱۱۴

الإمام الباقر علیه‌السلام : مَن أدمَنَ أخذَ أظفارِهِ کُلَّ خَمیسٍ لَم تَرمَد عَینُهُ . امام باقر علیه‌السلام : هر کس به گرفتن ناخن در هر پنج‌شنبه مداومت ورزد ، چشمْ‌درد نمی‌گیرد. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۹۱ ، حدیث ۱۴ ، بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۲۱ ، حدیث ۱۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۸۶

حدیث۱۱۵

الإمام الصادق عليه‌السلام : تَقليمُ الأظفارِ يَومَ الجُمُعَةِ يُؤمِنَ مِنَ الجُذام ، وَالبَرَصِ ، وَالعَمى ، وإن لَم تَحتَج فَحُكَّها . امام صادق عليه‌السلام : كوتاه كردن ناخن‌ها در روز جمعه از جذام و پيسى و كورى ايمنى مى‌دهد ؛ اگر هم نيازى به كوتاه كردن نبود ، آنها را [كمى] بساى . الكافى ، جلد ۶ ، صفحه ۴۹۰ ، حديث ۲ ، بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۱۰ ، حديث ۶ دانش نامه احاديث پزشكى : ۱ / ۵۵۴

حديث۱۱۶

الإمام عليّ عليه‌السلام : العَسَلُ شِفاءٌ مِن كُلِّ داءٍ ولا داءَ فيهِ ؛ يُقِلُّ البَلغَمَ ، ويَجلو القَلبَ . امام على عليه‌السلام : عسل ، شفاى هر بيمارى‌اى است و بيمارى‌اى هم در آن نيست؛ بلغم را كم مى‌كند و دل را جلا مى‌دهد. مكارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۵۹ ، حديث ۱۱۷۲ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۹۴ ، حديث ۱۸ دانش نامه احاديث پزشكى : ۱ / ۲۳۴

حديث۱۱۷

امام على عليه‌السلام : كُلُّ داءٍ مِنَ التُّخَمَةِ ما خَلاَ الحُمّى ؛ فَإِنَّها تَرِدُ وُروداً . هر بيمارى‌اى از پُرخورى است ، مگر تب ، كه ناگاه به بدن درمى‌آيد . الكافى ، جلد ۶ ، صفحه ۲۶۹ ، حديث ۸ ، المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۲۳۲ ، حديث ۱۷۱۱ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۳۶ ، حديث ۲۹ دانش نامه احاديث پزشكى : ۲ / ۴۶

حديث۱۱۸

عن الامام على - عليه السّلام - قال: اَلْعَنّابُ يَذْهَبُ بِالْحُمّى. امام على - عليه السّلام - فرمودند: عناب تب را برطرف مى كند. «مكارم الاخلاق، ص ۱۸۲»

حديث۱۱۹

عن اميرالمؤمنين - عليه السّلام - قال: اَلْعَسَلُ شِفاءٌ مِنْ كُلِّ داءٍ وَ لا داءَ فيهِ يَقِلُّ البَلْغَمَ وَ يَجْلُو الْقَلْبَ. امام على - عليه السّلام - فرمودند: عسل شفاى هر دردى است و هيچ درد و آسيبى در آن نيست. خوردن آن صفرا را تقليل داده و كار قلب را آسان مى سازد. «وسائل الشيعه، ج ۱۷، ح ۷»

حديث۱۲۰

قال اَميرالْمُؤمنين - عليه السّلام - : اِشْرِبُوا ماءَ السَّماءِ فَإِنَّهُ طَهُورٌ لِلْبَدَنِ وَ يَدْفَعُ الأَسْقامَ. امام على - عليه السّلام - فرمودند: آب باران بياشاميد؛ زيرا كه پاك كننده بدن از امراض و ناراحتى ها است. «مكارم الاخلاق، ص ۱۶۱»

حديث۱۲۱

سمعت الامام أبا عبدالله - عليه السّلام - يقول فى الغبيرا: إنَّ لَحْمَهُ يُنْبِتُ اللّحْمُ و عَظْمُهُ يُنْبِتُ الْعَظْمَ وَ جِلْدُهُ يُنْبِتُ الْجِلْدَ وَ مَعَ ذلِكَ فَإِنَّهُ يُسَخِّنُ الْكُلْيَتَيْنِ وَ يَدَبِّغُ المِعْدَةَ وَ هُوَ اَمانٌ مِنَ الْبَواسيرِ وَ التَّقْطيرِ وَ يُقَوِّى السّاقَيْنِ وَ يَقْمَعُ عِرْقَ الْجُذامِ. از امام صادق - عليه السّلام - شنيدم كه درباره سنجد مى فرمودند: پوست سنجد براى پوست بدن و قسمت وسط آن براى گوشت و هسته آن براى استخوان مفيد است و در عين حال كليه ها را گرم و معده را ضدّ عفونى و باز دارنده از بواسير و تسلسل بول است و نيز ساق پاها را تقويت و

جذام را از بدن ریشه کن می کند. «مکارم الاخلاق، ص ۱۸۲»

حدیث۱۲۲

عن الامام الصادق - علیه السّلام - قال: اَلْهَندباءُ شِفاءٌ مِنْ أَلْفِ داءٍ، وَ ما مِنْ داءٍ فی جَوْفِ الانْسانِ إلا قَمَعَهُ الْهَندباءُ. امام صادق - علیه السّلام - فرمودند: کاسنی شفای هزار درد است و هر مرضی که در درون انسان باشد آن را ریشه کن می کند. «مکارم الاخلاق، ص ۱۸۴»

حدیث۱۲۳

عن الامام الصادق - علیه السّلام - قال: مَنْ اَصابَهُ ضَعْفٌ فی قَلْبِهِ أوْ بَدَنِهِ فَلْیَأکُلْ لَحْمَ الضَّأنِ بِاللَّبَنِ. امام صادق - علیه السّلام - فرمودند: کسی که در قلب یا بدنش ضعفی عارض شده، گوشت گوسفند را به همراه شیر بخورد. «مکارم الاخلاق، ص ۱۶۳»

حدیث۱۲۴

قال الامام الرضا - علیه السّلام - : فی القرآن شفاءٌ من کل داءٍ و قال داووا مرضاکم بالصدقه و استشفوا بالقرآن فمن لم یشفِهِ القرآن فلا شفاء له. امام رضا - علیه السّلام - فرمود: در قرآن دوای هر دردی است، و (سپس) فرمود: مرض های خود را با صدقه مداوا و آنها را با قرآن شفا دهید، پس کسی را که قرآن شفا ندهد، پس هیچ شفایی برای او نیست. «مستدرک الوسائل، ج ۲، ص ۹۸»

حدیث۱۲۵

قال الامام الصادق - علیه السّلام - : شکا رجلٌ الی النبی - صلّی الله علیه و آله - وجعاً فی صدره فقال - صلّی الله علیه و آله - استشف بالقرآن فان الله عزوجل یقول و شفاء لما فی الصّدور. امام صادق - علیه السّلام - فرمود: مردی به پیامبر از درد سینه شکایت کرد، پیامبر - صلّی الله علیه و آله - فرمود: از قرآن شفا بجوی زیرا که خدای عز و جل می فرماید: قرآن شفا است برای آن چه در سینه ها است. «الکافی، ج ۶، ص ۳۹۰»

حدیث۱۲۶

امام صادق علیه‌السلام : کانَ أبی علیه‌السلام یَکرَهُ أن یَتَداوی بِالماءِ المُرِّ ، و بِماءِ الکِبریتِ ، و کانَ یَقولُ : إنَّ نوحا علیه‌السلام لَمّا کانَ الطّوفانُ دَعَا المِیاهَ فَأَجابَتهُ کُلُّها إلاَّ الماءَ المُرَّ ، و ماءَ الکِبریتِ ، فَدَعا عَلَیهِما ولَعَنَهُما . پدرم خوش نداشت به آب تلخ و آب گوگردار ، درمان کند . او می‌فرمود : «نوح ، آن هنگام که توفان به پا شده بود ، آب‌ها را فرا خوانْد و همه آنها به او پاسخ دادند ، مگر آب‌های تلخ و آب‌های گوگردار. پس ، این آب‌ها را نفرین کرد» . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۹۰ ، حدیث ۴ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۸۱ ، حدیث ۵ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۲۰

حدیث۱۲۷

امام صادق علیه‌السلام : نَهی رَسولُ اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم عَنِ الإِستِشفاءِ بِالحَمّاتِ ؛ و هِیَ العُیونُ الحارَّةُ الَّتی تَکونُ فِی الجِبالِ الَّتی توجَدُ فیها رائِحَةُ الکِبریتِ . پیامبر خدا ، از درمان با چشمه‌های آب گرم ، نهی فرموده است ، و آنها ، چشمه‌هایی از آب گرم در کوهستان‌هاست که بوی گوگرد دارد . فی المصدر : «بالحمیّات» ، والتصویب من نسخة المجلسی فی بحار الأنوار والمصادر

الأُخرى .الكافى ، جلد ۶ ، صفحه ۳۸۹ ، حديث ۱ ، تهذيب الأحكام ، جلد ۹ ، صفحه ۱۰۱ ، حديث ۴۴۱ ، المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۴۰۷ ، حديث ۲۴۲۴ نحوه وكلّها عن مسعدة بن صدقة ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۸۰ ، حديث ۲ دانش نامه احاديث پزشكى : ۱ / ۱۱۸

حدیث۱۲۸

امام صادق عليه‌السلام : الإستِنجاءُ بِالماءِ البارِدِ يَقطَعُ البَواسيرَ . طهارت گرفتن با آب سرد ، بواسير را از ميان مى‌بَرَد . تحف العقول ، صفحه ۱۰۲ عن وراجع بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۷۴ ، حديث ۳۵ دانش نامه احاديث پزشكى : ۱ / ۴۴۶

حدیث۱۲۹

امام باقر عليه‌السلام : طولُ الجُلوسِ عَلَى الخَلاءِ يورِثُ الباسورَ . زياد نشستن در آبريزگاه ، بواسير مى‌آورد . بحار الأنوار ، جلد ۸۰ ، صفحه ۱۸۶ ، حديث ۴۱

حدیث۱۳۰

الإمام الرضا عليه‌السلام – فى ذِكرِ الجِماعِ وآدابِهِ: فَإِذا فَعَلتَ ذلِكَ فَلا تَقُم قائِما ، ولا تَجلِس جالِسا ، ولكِن تَميلُ عَلى يَمينِكَ ، ثُمَّ انهَض لِلبَولِ إذا فَرَغتَ مِن ساعَتِكَ شَيئاً ؛ فَإِنَّكَ تَأمَنُ الحَصاةَ بِإِذنِ اللّه تَعالى . امام رضا عليه‌السلام –درباره آميزش و آداب آن فرمودند: پس چون آن كار را كردى ، راست مَايست و كامل هم منشين؛ بلكه بر پهلوى راست لَم بده و سپس، زمانى پس از آن كه كار خويش به پايان برده‌اى، براى پيشاب كردن برخيز. در اين صورت، به اذن خداوند عز و جل از سنگ [مثانه] در امان خواهى بود . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۷ نقلاً عن طبّ الإمام الرضا عليه‌السلام ، وقد سقطت من الطبعة التى بأيدينا دانش نامه احاديث پزشكى : ۱ / ۶۲۶

حدیث۱۳۱

پيامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلّم : لا يُجامِعَنَّ أحَدُكُم وبِهِ حَقنٌ مِن خَلاءٍ ؛ فَإِنَّهُ يَكونُ مِنهُ البَواسيرُ ، ولا يُجامِعَنَّ أحَدُكُم وبِهِ حَقنٌ مِن بَولٍ ؛ فَإِنَّهُ يَكونُ النَّواصيرُ ؛ مبادا كسى در حالى كه از قضاى حاجت خوددارى مى‌ورزد ، نزديكى كند ؛ چرا كه اين كار ، بواسير مى‌آورد ؛ و مبادا كسى در حالى كه پيشاب خود را نگه مى‌دارد ، نزديكى كند ؛ چرا كه اين كار ، ناسور مى‌آور د . كنز العمّال ، جلد ۱۶ ، صفحه ۳۵۵ ، حديث ۴۴۹۰۲ نقلاً عن ابن النجّار عن أنس ، دانش نامه احاديث پزشكى : ۱ / ۶۰۴ ناسور ، بيماريى است كه در محاق چشم، اطراف مقعد و بُن دندان ، ظاهر مى‌شود و موجب جراحتى چركين در موضع بيمارى مى گردد (ر .ك : لغت‌نامه دهخدا : ذيل «ناسور» و «ناصور») .

حدیث۱۳۲

امام رضا عليه‌السلام : لا تَقرَبِ النِّساءَ فى أوَّلِ اللَّيلِ لا شِتاءً ولا صَيفاً ؛ وذلِكَ أنَّ المَعِدَةَ وَالعُروقَ تَكونُ مُمتَلِئَةً وهُوَ غَيرُ مَحمودٍ ، يُتَخَوَّفُ مِنهُ . . . ضَعفُ البَصَرِ وَالدِّماغِ ؛ در اوايل شب ، چه زمستان و چه پاييز ، با زنان نزديكى مكن؛ چرا كه معده و رگ‌ها [در اين هنگام] ، پُر است و اين كار ، ناستوده است و از آن بيم... ضعف بينايى و سست‌خِردى مى‌رود. طبّ الإمام الرضا عليه‌السلام ، صفحه ۶۴ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۷ نحوه دانش نامه احاديث پزشكى : ۱ / ۲۸۴

حدیث۱۳۳

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلّم - فی وَصایاهُ لِعَلِیٍّ علیه‌السلام -: یا عَلِیُّ ، لا تُجامِع امرَأَتَکَ بَعدَ الظُّهرِ ، فَإِنَّهُ إن قُضِیَ بَینَکُما وَلَدٌ فی ذلِکَ الوَقتِ یَکونُ أحوَلَ ، وَالشَّیطانُ یَفرَحُ بِالحَوَلِ فِی الإِنسانِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : از سفارش‌های ایشان به امام علی علیه‌السلام - : ای علی! بعد از ظهر با همسرت نزدیکی مکن ، که اگر در این هنگام برایتان فرزندی تقدیر شود ، کژْ چشم خواهد بود ، و شیطان نیز به کژ چشمی انسان ، شادمان می‌گردد. بحار الأنوار ، جلد ۱۰۳ ، صفحه ۲۸۱ ، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۸۴

حدیث۱۳۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : خَمسُ خِصالٍ تورِثُ البَرَصَ : النّورَةُ یَومَ الجُمُعَةِ ویَومَ الأَربَعاءِ ، وَالتَوَضُّؤُ وَالاِغتِسالُ بِالماءِ الَّذی تُسَخِّنُهُ الشَّمسُ ، وَالأَکلُ عَلَی الجَنابَةِ ، وغِشیانُ المَرأَةِ فی أیّامِ حَیضِها ، وَالأَکلُ عَلَی الشِّبَعِ ؛ پنج چیز است که پیسی می‌آورَد : نوره کشیدن در روز جمعه و چهارشنبه ؛ وضو گرفتن و غسل کردن با آبی که به آفتاب گرم شده است ؛ خوردن در حال جنابت ؛ آمیزش با زن در هنگام حائض بودنش ؛ و خوردن در حال سیری . الخصال ، صفحه ۲۷۰ ، حدیث ۹ عن ابن عبّاس ، روضة الواعظین ، صفحه ۳۳۸ ، بحار الأنوار ، جلد ۵۹ ، صفحه ۳۴ ، حدیث ۱۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۰۸

حدیث۱۳۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن جامَعَ امرَأَتَهُ وهِیَ حائِضٌ ، فَخَرَجَ الوَلَدُ مَجذوماً أو أبرَصَ ، فَلا یَلومَنَّ إلاّ نَفسَهُ ؛ هر کس با زن خود در حالی که وی حائض است ، آمیزش کند و فرزند جذامی یا پیس زاده شود ، مبادا جز خود را نکوهش کند . کتاب من لا یحضره الفقیه ، جلد ۱ ، صفحه ۹۶ ، حدیث ۲۰۱ ، مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۴۵۹ ، حدیث ۱۵۵۷ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۶۰۲

حدیث۱۳۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : إنَّ اللّه تَبارَکَ وتَعالی - - کَرِهَ لَکُم أیَّتُهَا الاُمَّةُ أربَعاً وعِشرینَ خَصلَةً ونَهاکُم عَنها : . . . کَرِهَ لِلرَّجُلِ أن یَغشَی امرَأَتَهُ وهِیَ حائِضٌ ، فَإِن غَشِیَها فَخَرَجَ الوَلَدُ مَجذوماً أو أبرَصَ ، فَلا یَلومَنَّ إلاّ نَفسَهُ ؛ ای امّت! خداوند - تبارک و تعالی - برای شما امّت ، ۲۴ چیز را دوست ندارد و شما را از آنها نهی می‌کند : . . . برای مرد ، این را خوش نمی‌دارد که با زن خویش در حالی که وی حائض است ، آمیزش کند . پس اگر چنین کند و فرزند حاصل از آن جذامی یا گرفتار پیسی زاده شود ، مبادا جز خویش را نکوهش کند . کتاب من لا یحضره الفقیه ، جلد ۳ ، صفحه ۵۵۶ ، حدیث ۴۹۱۴ ، الخصال ، صفحه ۵۲۰ ، حدیث ۹ ، الأمالی للصدوق ، صفحه ۳۷۸ ، حدیث ۴۷۸ کلّها عن الحسین بن زید عن الإمام الصادق عن آبائه علیهم‌السلام ، المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۴۱ ، حدیث ۱۱۳۱ عن سلیمان بن جعفر البصری عن الإمام الصادق عن آبائه علیهم‌السلام ولیس فیه صدره ، بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۳۳۸ ، حدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۶۰۲

حدیث۱۳۷

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلّم - فی وَصایاهُ لِعَلِیٍّ علیه‌السلام: یا عَلِیُّ ، لا تُجامِع امرَأَتَکَ فی أوَّلِ الشَّهرِ ووَسَطِهِ وآخِرِهِ ؛ فَإِنَّ

الجُنونَ وَالجُذامَ وَالخَبَلَ لَيُسرِعُ إلَيها وإلى وَلَدِها . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم - در سفارش‌های ایشان به امام علی علیه‌السلام -: ای علی! در آغاز ، میان و پایان ماه با همسرت همبستری مکن؛ چه ، [در این صورت] دیوانگی ، جذام و تباه‌مغزی به سوی وی و فرزندش خواهد شتافت. کتاب من لا یحضره الفقیه ، جلد ۳ ، صفحه ۵۵۲ ، حدیث ۴۸۹۹ ، علل الشرائع ، صفحه ۵۱۵ ، حدیث ۵ ، الأمالی للصدوق ، صفحه ۶۶۳ ، حدیث ۸۹۶ کلّها عن أبی سعید الخدری ، بحار الأنوار ، جلد ۱۰۳ ، صفحه ۲۸۱ ، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۶۸

حدیث۱۳۸

امام علی(سلام الله علیه): مَن تَطَبَّبَ فَلْيَتَّقِ اللّهَ وَلْيَنصَحْ وَلْيَجتَهِدْ؛ هر که طبابت می‌کند باید از خدا بترسد و خیرخواه باشد و سعی خود را به کار برد. دعائم الإسلام، ج ۲، ص ۱۴۴

حدیث۱۳۹

امام علی(علیه السلام) فرمودند: ألا وَ إنّ مِنَ البَلاءِ الفاقَةَ وَأشَدُّ مِنَ الفاقَةِ مَرَضُ البَدَنِ وَأشَدُّ مِن مَرَضِ البَدَنِ مَرَضُ القَلبِ ؛ آگاه باشید که تنگ‌دستی از جمله بلاهاست و بدتر از آن، بیماری جسم است و بدتر از آن، بیماری دل . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث۲۷۷۵

حدیث۱۴۰

امام صادق (علیه السلام) : اگر بیماری از اهل ایمان حق و حرمت و ولایت حضرت امام حسین (علیه السلام) را بشناسد و به اندازه سر سوزنی از خاک پاکش استشفا نماید ، دوا و شفایش خواهد شد . بحار الانوار ، ج ۹۸ ، ص ۱۲۵

حدیث۱۴۱

امام صادق (علیه السلام) فرمود ند: تربت امام حسین (علیه السلام) شفای هر بیماری است . کتاب پیام عاشورا صفحه ۶۱

حدیث۱۴۲

قال ابوعبدالله علیه السلام: فی طین قبرالحسین علیه السلام الشفاء من کل داء و هو الدواء الاکبر؛ امام صادق (علیه السلام) فرمودند: شفای هر دردی در تربت قبر حسین علیه السلام است و همان است که بزرگترین داروست. کامل الزیارات، ص / ??? وسائل الشیعه، ج، ?? ص ???

حدیث۱۴۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : كُلُوا التّينَ الرّطبَ وَاليابِسَ ؛ فَإِنَّهُ يَزيدُ فِي الجِماعِ ، ويَقطَعُ البَواسيرَ ، ويَنفَعُ مِنَ النِّقرِسِ والإبرِدَةِ ؛ انجیر تازه و خشک بخورید؛ چرا که بر قدرت همبستری می‌افزاید، بواسیر را ریشه کن می‌کند و برای درمان نِقرِس و سردیِ مزاج، سودمند است . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۸۶ ، حدیث ۶

حدیث۱۴۴

امام علی علیه‌السلام : أکلُ التّینِ یُلَیِّنُ السُّدَدَ وهُوَ نافِعٌ لِریاحِ القولَنجِ ، فَأَکثِروا مِنهُ بِالنَّهارِ ، وکُلوهُ بِاللَّیلِ ، ولا تُکثِروا مِنهُ؛ خوردن انجیر ، انسدادها را نرم می‌کند و برای بادهای قولنج، سودمند است. در روز ، از آن فراوان بخورید و آن را در شب هم بخورید؛ امّا فراوان، نه. بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۸۶ ، حدیث ۳

حدیث۱۴۵

امام رضا علیه‌السلام : التّینُ یَذهَبُ بِالبَخَرِ ، ویَشُدُّ العَظمَ ، ویَذهَبُ بِالدّاءِ حَتّی لا یُحتاجَ مَعَهُ إلی دَواءٍ ؛ انجیر، بوی بد دهان را می‌برد، استخوان‌ها را استحکام می‌بخشد، درد را می‌برد و با وجود آن، دیگر به دارویی نیاز نیست . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۷۶ ، حدیث ۱۲۵۲

حدیث۱۴۶

امام صادق علیه‌السلام : البَصَلُ یُطَیِّبُ النَّکهَةَ ، ویَشُدُّ الظَّهرَ ، ویُرِقُّ البَشَرَةَ ؛ پیاز ، دهان را خوش‌بو می کند ، پشت را قوی می‌سازد و پوست را نرمی می‌دهد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۷۴ ، حدیث ۴

حدیث۱۴۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : إذا دَخَلتُم بَلدَةً وَبیئاً فَخِفتُم وَباءَها ، فَعَلَیکُم بِبَصَلِها ؛ فَإِنَّهُ یُجلِی البَصَرَ ، ویُنَقِّی الشَّعرَ ، ویَزیدُ فی ماءِ الصُّلبِ ، ویَزیدُ فِی الخُطی ، ویَذهَبُ بِالحَمَا- وهُوَ السَّوادُ فِی الوَجهِ -وَالإِعیاءِ أیضاً ؛ هر گاه وارد آبادی وبا زده‌ای شدید و از وبای آن ترسیدید، از پیاز آن جا بخورید ؛ زیرا که آن ، چشم را جلا می‌دهد ، مو را پاکیزه می گرداند ، آب کمر را زیاد می کند ، گام‌ها را سرعت می‌بخشد ، تیرگی چهره را می‌بَرَد و خستگی را نیز می‌زداید . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۵۲ ، حدیث ۲۱

حدیث۱۴۸

امام صادق علیه‌السلام : کُلُوا الکُمَّثری ؛ فَإِنَّهُ یَجلُو القَلبَ ، ویُسَکِّنُ أوجاعَ الجَوفِ بِإِذنِاللّهِ تَعالی؛ گلابی بخورید ، که به اذن خداوند متعال ، دل را جلا می‌دهد و دردهای درون را تسکین می‌بخشد. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۸ ، حدیث ۱

حدیث۱۴۹

امام علی علیه‌السلام : الکُمَّثری یَجلُو القَلبَ ، ویُسَکِّنُ أوجاعَ الجَوفِ ؛ گلابی ، قلب را جلا می‌دهد و دردهای درون را تسکین می‌بخشد . الخصال ، صفحه ۶۳۲ ، حدیث ۱۰

حدیث۱۵۰

کُلِ الفُجلَ ؛ فَإِنَّ فیهِ ثَلاثَ خِصالٍ : وَرَقُهُ یَطرُدُ الرِّیاحَ ، ولُبُّهُ یُسَرِبِلُ البَولَ ، وأصلُهُ یَقطَعُ البَلغَمَ ؛ تُرُب بخور ؛ چرا که در آن ، سه ویژگی است : برگش بادها را دور می‌کند ، قسمت میانی‌اش پیشاب را جامه می شود و بیخش بلغم را از میان می‌بَرَد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۷۱ ، حدیث ۱ ،

حدیث۱۵۱

امام صادق علیه‌السلام : الإِجّاصُ عَلَی الرِّیقِ ؛ یُسَکِّنُ المِرارَ ، إلّا أنَّهُ یُهَیِّجُ الرِّیاحَ ؛ آلو در حالت ناشتا تلخه را فرو می‌نشاند، هر چند که بادها را نیز تحریک می کند . طبّ الأئمّهٔ لابنی بسطام ، صفحه ۱۳۶ و بحار الأنوار ، جلد ۶۶، صفحه ۱۸۹

حدیث۱۵۲

امام صادق علیه‌السلام : ما مِن أحَدٍ إلّا وفیهِ عِرقٌ مِنَ الجُذامِ ، فَکُلُوا الشَّلجَمَ فی زَمانِهِ یَذهَب بِهِ عَنکُم . هیچ کس نیست، مگر این که در او رگی از جذام وجود دارد. شلغم را در فصل آن بخورید تا این رگ را از شما ببرد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶، صفحه ۲۲۰

حدیث۱۵۳

امام صادق علیه‌السلام فی ذِکرِ خَواصِّ البِطّیخِ: یُذیبُ الحَصی فِی المَثانَهِٔ ؛ درباره ویژگی‌های خربزه: سنگ را در مثانه ، ذوب می کند . الخصال ، صفحه ۴۴۳ ، حدیث ۳۶

حدیث۱۵۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : تَفَکَّهوا بِالبِطّیخِ ؛ فَإِنَّها فاکِهَهُٔ الجَنَّهِٔ ، وفیها ألفُ بَرَکَهٍٔ وألفُ رَحمَهٍٔ ، وأکلُها شِفاءٌ مِن کُلِّ داءٍ ؛ نیاز خود به میوه را با خربزه برآورید ؛ چرا که میوه بهشت است ، در آن ، هزار برکت و هزار رحمت است و خوردنش شفای هر درد است . طبّ النبیّ صلی الله علیه و آله و سلّم ، ص۸ و بحار الأنوار ، ج۶۲ ، ص۲۹۶

حدیث۱۵۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَیکُم بِالبِطّیخِ ؛ فَإِنَّ فیهِ عَشرَ خِصالٍ : هُوَ طَعامٌ ، وشَرابٌ ، واُشنانٌ ، ورَیحانٌ ، ویَغسِلُ المَثانَهَٔ ، ویَغسِلُ البَطنَ ، ویُکثِرُ ماءَ الظَّهرِ ، ویَزیدُ فِی الجِماعِ ، ویَقطَعُ البُرودَهَٔ ، ویُنَقِّی البَشَرَهَٔ ؛ بر شما باد خوردن خربزه؛ چرا که در آن، ده ویژگی است: غذاست، آب است، شستشو دهنده است ، خوش‌بو کننده است، مثانه را می‌شوید، شکم را می‌شوید، آب کمر را فراوان می‌سازد، بر نیروی همبستری می‌افزاید، سردی مزاج را از میان می‌بَرَد، و پوست را تمیز می کند. طبّ النبیّ صلی الله علیه و آله و سلّم ، ص ۸ و بحار الأنوار ، ج ۶۲ ، ص ۲۹۷

حدیث۱۵۶

امام صادق علیه‌السلام : أکثِروا مِنَ الباذَنجانِ عِندَ جِدادِ النَّخلِ ؛ فَإِنَّهُ شِفاءٌ مِن کُلِّ داءٍ ، ویَزیدُ فی بَهاءِ الوَجهِ ، ویُلَیِّنُ العُروقَ ، ویَزیدُ فی ماءِ الصُّلبِ؛ در هنگام خرماچینی ، فراوان بادنجان (بادمجان) بخورید؛ چرا که شفای هر درد است ، بر روشنیِ چهره می‌افزاید ، رگ‌ها را نرم می کند و آب کمر (نیروی جنسی) را افزون می‌سازد. مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۹۸ ، حدیث ۱۳۵۵

حدیث۱۵۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَیکُم بِالقِثّاءِ ؛ فَإِنَّ اللّه‌ تَعالی جَعَلَ فیهِ الشِّفاءَ مِن کُلِّ داءٍ؛ بر شما باد خیار ؛ چرا که خداوند متعال ، درمان هر دردی را در آن نهاده است . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۴۵ ، حدیث ۲۸۲۸۱

حدیث۱۵۸

امام صادق علیه‌السلام : أکلُ البِطّیخِ عَلَی الرِّیقِ یورِثُ الفالِجَ ؛ خوردن خربزه در ناشتا ، سست‌اندامی می‌آورد . الخصال ، صفحه ۴۴۳ ، حدیث ۳۶ ، مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ،

حدیث۱۵۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : البِطّیخُ قَبلَ الطَّعامِ یَغسِلُ البَطنَ غَسلًا ، ویَذهَبُ بِالدّاءِ أصلًا ؛ خربزه پیش از غذا ، شکم را کاملًا می‌شوید و بیماری را از ریشه می‌کَند . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۴۶ ، حدیث ۲۸۲۸۷ .

حدیث۱۶۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : کُلُوا التّینَ الرَّطبَ وَالیابِسَ ؛ فَإِنَّهُ یَزیدُ فِی الجِماعِ ، ویَقطَعُ البَواسیرَ ، ویَنفَعُ مِنَ النِّقرِسِ والإبرِدَةِ ؛ انجیر ، تازه و خشک ، بخورید ؛ چرا که بر قدرت همبستری می‌افزاید ، بواسیر را ریشه کن می‌کند و برای درمان نِقرِس و سردیِ مزاج ، سودمند است . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۷۷ ، حدیث ۱۲۵۴

حدیث۱۶۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن أکَلَ فولَةً بِقِشرِها ، أخرَجَ اللّه‌عز و جل مِنهُ مِنَ الدّاءِ مِثلَها ؛ هر کس یک دانه باقلا را با پوست آن بخورد ، خداوند عز و جل به همان اندازه ، بیماری را از درون او بیرون می‌برد . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۹۷ ، حدیث ۱۳۴۶

حدیث۱۶۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : أکلُ السَّفَرجَلِ یُذهِبُ ظُلمَةَ البَصَرِ؛ خوردن بِهْ، تیرگی چشم را از میان می‌بَرد . طبّ النبیّ صلی الله علیه و آله و سلّم ، صفحه ۸ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۹۶

حدیث۱۶۳

امام صادق علیه‌السلام : عَلَیکَ بِأَکلِ السَّفَرجَلِ الحُلوِ مَعَ حَبِّهِ ؛ فَإِنَّهُ یُقَوِّی الضَّعفَ ، ویُطَیِّبُ المَعِدَةَ ، ویُزَکّی المَعِدَةَ ؛ بر تو باد خوردن بِهِ شیرین با دانه‌هایش ؛ چرا که قلب ضعیف را تقویت می‌کند ، معده را می‌پالاید و معده را پاک می‌سازد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۷۶ ، حدیث ۳۶

حدیث۱۶۴

امام علی علیه‌السلام : أکلُ السَفَرجَلِ قُوَّةٌ لِلقَلبِ الضَّعیفِ ، ویُطَیِّبُ المَعِدَةَ ، ویَزیدُ فی قُوَّةِالفُؤادِ ، ویُشَجِّعُ الجَبانَ ، ویُحَسِّنُ الوَلَدَ ؛ خوردن بِهْ ، نیرویی برای قلبی است که ضعیف شده باشد ، معده را پاک می‌کند ، بر توانِ دل می‌افزاید ، ترسو را دلیر می‌کند و فرزند را نکو می‌سازد . الخصال ، صفحه ۶۱۲ ، حدیث ۱۰

حدیث۱۶۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : إنّ فی . . . ألبانِها شِفاءً لِلذَرِبَةِ بُطونُهُم؛ در شیر شتر ، شفای اسهال است . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۴۶ ، حدیث ۲۸۲۸۶

حدیث۱۶۶

امام علی علیه‌السلام : حَسوُ اللَّبَنِ شِفاءٌ مِن کُلِّ داءٍ إلاّ المَوتَ؛ نوشیدن شیر، شفایی برای هر درد است، مگر مرگ . الخصال ، صفحه ۶۳۶ ، حدیث ۱۰

حدیث۱۶۷

عن أبی الحسن الأصبهانی : کُنتُ عِندَ أبی عَبدِاللّهِ علیه‌السلام فَقالَ لَهُ رَجُلٌ وأنَا أسمَعُ : جُعِلتُ فِداکَ ! إنّی أجِدُ الضَّعفَ فی بَدَنی . فَقالَ لَهُ : عَلَیکَ بِاللَّبَنِ ؛ فَإِنَّهُ یُنبِتُ اللَّحمَ ، ویَشُدُّ العَظمَ ؛ به نقل از ابو الحسن اصفهانی: نزد امام صادق علیه‌السلام بودم . در حالی که من نیز می‌شنیدم ، مردی به ایشان گفت : فدایت شوم ! من در بدنم احساس ضعف می کنم . امام علیه‌السلام به او فرمودند : بر تو باد شیر؛ چرا که گوشت می‌رویاند و استخوان را استحکام می‌بخشد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۳۶ ، حدیث ۷

حدیث۱۶۸

امام صادق علیه‌السلام : ما وَجَدنا لِوَجَعِ الحَلقِ مِثلَ حَسوِ اللَّبَنِ؛ برای گلودرد، چیزی چون نوشیدن شیر نیافته‌ایم . بحارالأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۸۲ ، حدیث ۴

حدیث۱۶۹

امام کاظم علیه‌السلام : مَن تَغَیَّرَ عَلَیهِ ماءُ الظَّهرِ ، فَإِنَّهُ یَنفَعُ لَهُ اللَّبَنُ الحَلیبُ ، وَالعَسَلُ؛ هر کس که آب کمرش دیگرگون می‌شود، شیر تازه همراه با عسل برایش سودمند است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۳۷ ، حدیث ۸

حدیث۱۷۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَیکُم بِالزَّبیبِ ؛ فَإِنَّهُ یَکشِفُ المِرَّةَ ، ویَذهَبُ بِالبَلغَمِ، ویَشُدُّ العَصَبَ ، ویَذهَبُ بِالإِعیاءِ، ویُحَسِّنُ الخُلُقَ، ویُطَیِّبُ النَّفسَ، ویَذهَبُ بِالغَمِّ ؛ بر شما باد مویز ، چرا که تلخه را می‌زداید ، بلغم را می‌بَرَد ، پی را استحکام می‌دهد ، رنجیدگی و خستگی را از میان بر می‌دارد ، خوی را خوش می‌سازد ، دل را پاک و پیراسته می‌دارد و اندوه را می‌بَرَد. الخصال ، صفحه ۳۴۴ ، حدیث ۹

حدیث۱۷۱

امام علی علیه‌السلام : مَنِ اصطَبَحَ بِإِحدی وعِشرینَ زَبیبَةً حَمراءَ لَم یَمرَض إلاّ مَرَضَ المَوتِ إن شاءَ اللّه؛ هر کس بیست و یک مویزِ سرخ را خورشِ خود بگیرد ، به خواست خداوند ، به هیچ بیماری‌ای مگر بیماری مرگ ، مبتلا نمی‌شود . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۱ ، حدیث ۱

حدیث۱۷۲

امام علی علیه‌السلام : العَسَلُ شِفاءٌ مِن کُلِّ داءٍ ولا داءَ فیهِ ؛ یُقِلُ البَلغَمَ ، ویَجلُو القَلبَ ؛ عسل ، شفای هر بیماری‌ای است و بیماری‌ای هم در آن نیست؛ بلغم را کم می کند و دل را جلا می‌دهد. مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۵۹ ، حدیث ۱۱۷۲

حدیث ۱۷۳

امام رضا علیه السلام: فِی العَسَلِ شِفاءٌ مِن کُلِّ داءٍ . مَن لَعِقَ لعقَةَ عَسَلٍ عَلَی الرّیقِ یَقطَعُ البَلغَمَ ، ویَحسِمُ الصَّفرَةَ ، ویَمنَعُ المِرَّةَ السّوداءَ ، ویُصَفّی الذِّهنَ ، ویُجَوّدُ الحِفظَ إذا کانَ مَعَ اللُّبانِ الذَّکَرِ؛ در عسل ، درمان هر دردی است. هر کس ناشتا یک قاشق عسل بخورد ، این عسل ، بلغم را پایان می‌دهد ، صفرا را فرو می‌نشانَد ، مانع از تلخه سیاه (سودا) می‌شود و ذهن را صفا می‌بخشد ، و اگر که همراه با کُندُر خورده شود ، حافظه را نکو می‌سازد. الفقه المنسوب للإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۳۴۶ و بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۹۳ ، حدیث ۱۶

حدیث ۱۷۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : ثَلاثٌ یَزِدنَ فِی الحِفظِ ویَذهَبنَ بِالبَلغَمِ : قِراءَةُ القُرآنِ ، وَالعَسَلُ ، وَاللُّبانُ . سه چیز ، حافظه را افزون می کند و بلغم را از میان می‌بَرَد: قرائت قرآن ، عسل و کُندُر. بحارالأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۹۰ ، حدیث ۳

حدیث ۱۷۵

عن عبد الرحمن بن الجهم : شَکا ذَریحٌ المُحارِبیِّ قَراقِرَ فی بَطنِهِ إلی أبی عَبدِاللّهِ علیه‌السلام ، فَقالَ : أتوجِعُکَ؟ قالَ : نَعَم . قالَ : ما یَمنَعُکَ مِنَ الحَبَّةِ السّوداءِ وَالعَسَلِ لَها؛ به نقل از عبد الرحمان بن جَهْم: ذریح محاربی ، نزد امام صادق علیه‌السلام ، اظهار کرد که شکم وی غُرغُر می کند . امام پرسیدند: آیا درد هم داری؟ گفت : آری. فرمودند: چرا برای درمان آن ، از سیاه‌دانه و عسل ، بهره نمی‌جویی؟ طبّ الأئمّة لابنی بسطام ، صفحه ۱۰۰ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۷۷ ، حدیث ۱۳

حدیث ۱۷۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : ما لِلنِّفساءِ عِندی شِفاءٌ مِثلُ الرُّطَبِ ، وما لِلمَریضِ مِثلُ العَسَلِ ؛ نزد من برای زن تازه‌زا ، درمانی همانند خرما و برای بیمار، درمانی همانند عسل وجود ندارد . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۴۴ ، حدیث ۲۸۲۷۹

حدیث ۱۷۷

امام علی علیه‌السلام : العَسَلُ فیهِ شِفاءٌ ؛ در عسل ، درمان است . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۳۰۰ ، حدیث ۱۹۹۱

حدیث ۱۷۸

امام علی علیه‌السلام : مَا استَشفَی المَریضُ بِمِثلِ شُربِ العَسَلِ ؛ بیمار ، به چیزی همانند خوردن عسل ، درمان نجسته است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۳۲ ، حدیث ۵

حدیث ۱۷۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : نِعمَ الشَّرابُ العَسَلُ ؛ یَرعَی القَلبَ ، ویُذهِبُ بَردَ الصَّدرِ ؛ عسل ، چه خوب نوشیدنی‌ای است! قلب را مراقبت می کند و سردیِ سینه را از میان می‌برد . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۵۸ ، حدیث ۱۱۶۸

حدیث۱۸۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : العَسَلُ شِفاءٌ ؛ یَطرُدُ الرّیحَ وَالحُمّی ؛ عسل ، شفایی است که باد و تب را دور می کند . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۹۴ ، حدیث ۱۹

حدیث۱۸۱

امام رضا علیه‌السلام : مَن أرادَ دَفعَ الزُّکامِ فِی الشِّتاءِ أجمَعَ ، فَلیَأکُل کُلَّ یَومٍ ثَلاثَ لُقَمٍ شَهدٍ ؛ هر که می‌خواهد در همه زمستان از سرماخوردگی دور بماند ، هر روز ، سه لقمه شهد بخورد . طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۳۷ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۴

حدیث۱۸۲

امام هادی علیه‌السلام: لَمّا سُئِلَ عَنِ الحُمّی الغِبِّ الغالِبَةِ: یُؤخَذُ العَسَلُ وَالشّونیزُ ، ویُلعَقُ مِنهُ ثَلاثُ لَعقاتٍ ؛ فَإِنَّها تَنقَلِعُ ، وهُمَا المُبارَکانِ ، قالَ اللّه تَعالی فِی العَسَلِ : یَخْرُجُ مِن بُطُونِهَا شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَ نُهُ فِیهِ شِفَآءٌ لِّلنَّاسِ ؛ هنگامی که درباره تبِ پیوسته یک روز در میان از ایشان پرسیدند: قدری عسل و شونیز (سیاه‌دانه) ، برداشته و سه لیسه انگشت از آن خورده شود . در این صورت ، تب ، ریشه‌کن خواهد شد ، و این هر دو ، مبارک هستند . خداوند متعال ، درباره عسل فرموده است : (از درونِ [شکم] آن (زنبور) ، شهدی که به رنگ‌های گوناگون است ، بیرون می‌آید . در آن ، برای مردم ، درمانی است) . طبّ الأئمّة لابنی بسطام ، صفحه ۵۱ عن أبی جعفر ، بحارالأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۰۰ ، حدیث ۲۳

حدیث۱۸۳

امام صادق علیه‌السلام: مَن باتَ وفی جَوفِهِ سَمَکٌ لَم یَتبَعهُ بِتَمَراتٍ أو عَسَلٍ ، لَم یَزَل عِرقُ الفالِجِ یَضرِبُ عَلَیهِ حَتّی یُصبِحَ ؛ هر کس در حالی بخوابد که ماهی خورده و در پی آن ، چند خرما یا مقداری عسل نخورده است ، تا صبح ، رگِ سستْ‌اندامی بر او غلبه خواهد داشت. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۲۳ ، حدیث ۱

حدیث۱۸۴

امام رضا علیه‌السلام : فِی العَسَلِ شِفاءٌ مِن کُلِّ داءٍ . مَن لَعِقَ لَعقَةَ عَسَلٍ عَلَی الرّیقِ یَقطَعُ البَلغَمَ ، ویَحسِمُ الصَّفرَةَ ، ویَمنَعُ المِرَّةَ السَّوداءَ ، ویُصَفّی الذِّهنَ ، ویُجَوِّدُ الحِفظَ إذا کانَ مَعَ اللُّبانِ الذَّکَرِ ؛ در عسل ، درمان هر دردی است . هر کس ناشتا یک انگشت از آن را بلیسد ، این عسل ، بلغم [وی]را پایان می‌دهد ، صفرا را فرو می‌نشانَد ، تلخه سیاه (زرداب) را مانع می‌شود ، ذهن را صفا می‌بخشد و اگر که همراه با کُنْدُر خورده شود ، حافظه را نکو می‌سازد. الفقه المنسوب للإمام الرضا علیه‌السلام ، ص۳۴۶ و بحار الأنوار ، ج۶۶ ، ص۲۹۳

حدیث۱۸۵

امام رضا علیه‌السلام : مُداوَمَةُ أكلِ البَيضِ يَعرِضُ مِنهُ الكَلَفُ فِي الوَجهِ ؛ خوردن هميشگى تخم‌مرغ ، سبب پيدايش كَك‌مَك در صورت مى‌شود . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث۱۸۶

امام رضا علیه‌السلام : الإمتِلاءُ مِنَ البَيضِ المَسلوقِ يورِثُ الرَّبوَ وَالاِبتِهارَ ؛ پُرخورى از تخم‌مرغ آب‌پَز ، نفسْ‌تنگى و نفس‌بُريدگى مى‌آورد . طبّ الإمام الرضا عليه‌السلام ، صفحه ۲۸ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث۱۸۷

امام كاظم عليه‌السلام : مَن أخَذَ سُكَّرَتَينِ عِندَ النَّومِ ، كانَت لَهُ شِفاءً مِن كُلِّ داءٍ إلاّ السّامَ ؛ هر كس در هنگام خفتن ، دو شكر پاره بردارد ، براى او در برابر هر دردى ، مگر درد مرگ ، درمان است . مكارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۶۳ ، حديث ۱۱۸۷

حدیث۱۸۸

امام كاظم عليه‌السلام : تَأخُذُ لِلحُمّى وَزنَ عَشَرَةِ دَراهِمَ سُكَّرا بِماءٍ بارِدٍ عَلَى الرِّيقِ؛ براى تب ، به اندازه وزن دَه درهم ، شكر به آب سرد درمى‌آميزى و ناشتا مى‌خورى . مكارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۶۳ ، حديث ۱۱۸۹

حدیث۱۸۹

پيامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلّم : إنّ اللّه‌ عز و جل أوحى إلى موسَى بنِ عِمرانَ أن : اِبدَأ بِالمِلحِ وَاختِم بِالمِلحِ ؛ فَإنَّ فِى المِلحِ دَواءً مِن سَبعينَ داءً ، أهوَنُهَا الجُنونُ ، وَالجُذامُ ، وَالبَرَصُ ، ووَجَعُ الحَلقِ وَالأضراسِ ، ووَجَعُ البَطنِ ؛ خداوند عز و جل به موسى بن عمران وحى كرد كه :(غذا را) با نمك ، آغاز كن و با نمك ، پايان ده ؛ چرا كه درمان هفتاد درد ، در نمك است و كمترينِ اين دردها ديوانگى ، جذام ، پيسى ، گلودرد ، دندان‌درد و شكم‌درد است. المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۴۲۵ ، حديث ۲۴۹۰

حدیث۱۹۰

امام على عليه‌السلام : مَنِ ابتَدَأَ طَعامَهُ بِالمِلحِ ؛ ذَهَبَ عَنهُ سَبعونَ داءً وما لا يَعلَمُهُ إلاّ اللّه‌عز و جل؛ هر كس غذاى خود را با نمك آغاز كند ، هفتاد درد و دردهاى بسيار ديگرى - كه كسى جز خداوند عز و جل آنها را نمى‌داند - از وى دور مى‌شوند . الخصال ، صفحه ۶۲۳ ، حديث ۱۰

حدیث۱۹۱

امام صادق عليه‌السلام : مَن ذَرَّ عَلى أوَّلِ لُقمَةٍ مِن طَعامِهِ المِلحَ ؛ ذَهَبَ عَنهُ بِنَمَشِ الوَجهِ ؛ هر كس بر نخستين لقمه از غذاى خود نمك بپاشد ، كَك‌مكِ صورت او از ميان مى‌رود . الكافى ، جلد ۶ ، صفحه ۳۲۶ ، حديث ۸

حدیث۱۹۲

امام كاظم عليه‌السلام : قَصَبُ السُّكَّرِ يَفتَحُ السُّدودَ ، ولا داءَ فيهِ ولا غائِلَةَ ؛ نيشكر ، انسدادها را مى‌گشايد و هيچ بيمارى و عارضه‌اى در آن نيست . مكارم الأخلاق ، ج۱ ، ص۳۶۳ ، ح۱۱۹۱ و بحار الأنوار ، ج۶۶ ، ص۱۸۹ ، ح۲

حدیث۱۹۳

امام رضا علیه‌السلام : السُّکَّرُ الطَّبَرزَدُ یَأکَلُ البَلغَمَ أکلًا ؛ شکرِ طبرزد ، بلغم را به‌کلّی از میان می‌برد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۹۷ ، حدیث ۱

حدیث۱۹۴

الإمام الباقر علیه‌السلام: - لِزُرارَهَ- وَیحَکَ یا زُرارَهُ ، ما أغفَلَ النّاسَ عَن فَضلِ السُّکَّرِ الطَّبَرزَدِ ! وهُوَ یَنفَعُ مِن سَبعینَ داءً ، وهُوَ یَأکُلُ البَلغَمَ أکلًا ویَقلَعُهُ بِأَصلِهِ ؛ امام باقر (علیه‌السلام)خطاب به زُراره(فرمودند): ای زراره ! دریغ از تو! چه قدر مردم از ارزش شکر طبرزد ، بی‌خبرند، در حالی که برای هفتاد بیماری، سودمند است و بلغم را کاملاً فرو می‌خورد و ریشه‌کن می‌سازد! طبّ الأئمّهٔ لابنی بسطام ، ص۶۷ و بحار الأنوار ، ج۶۶ ، ص ۳۰۰ ، ح ۱۱

حدیث۱۹۵

امام صادق علیه‌السلام : نِعمَ الطَّعامُ الأَرُزُّ ، وإنّا لَنَدَّخِرُهُ لِمَرضانا؛ برنج ، نیکو غذایی است . ما آن را برای بیماران خویش نگه می‌داریم . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۴۲ ، حدیث ۴

حدیث۱۹۶

امام صادق علیه‌السلام : اللّوبِیا یَطرُدُ الرِّیاحَ المُستَبطِنَهَ ؛ لوبیا ، بادهای نهفته درون را دور می‌کند . الکافی ، ج ۶ ، ص ۳۴۴ ، ح ۴

حدیث۱۹۷

عن أحمد بن محمّد بن أبی نصر عن الإمام الرضا علیه‌السلام : الحِمَّصُ جَیِّدٌ لِوَجَعِ الظَّهرِ وکانَ یَدعو بِهِ قَبلَ الطَّعامِ وبَعدَهُ ؛ به نقل از احمد بن محمّد بن ابی نصر، از امام رضا علیه‌السلام: نخود برای کمردرد، خوب است. نیز درباره ایشان آمده است که پیش و پس از غذا ، نخود می‌طلبیدند. بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۶۳ ، حدیث ۱

حدیث۱۹۸

امام علی علیه‌السلام : نِعمَ الإِدامُ الخَلُّ یَکسِرُ المِرَّهَ ، ویُطفِئُ الصَّفراءَ ، ویُحیِی القَلبَ ؛ سرکه ، نیکو خورشتی است؛ زرداب را می‌شکند ، صفرا را فرو می‌نشاند و قلب را زنده می‌کند. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۲۹ ، حدیث ۷

حدیث۱۹۹

امام صادق علیه‌السلام : الخَلُّ یُسَکِّنُ المِرارَ ، ویُحیِی القَلبَ ، ویَقتُلُ دودَ البَطنِ ، ویَشُدُّ الفَمَ؛ سرکه ، تلخه را فرو می‌نشاند ، قلب را زنده می‌سازد ، کِرم‌های شکم را می‌کُشد و دهان را استحکام می‌بخشد . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۷۵

حدیث۲۰۰

امام رضا علیه‌السلام : مَن خَشِیَ الشَّقیقَةَ وَالشَّوصَةَ ، فَلا یُؤَخِّر أکلَ السَّمَكِ الطَرِیّ صَیفاً وشِتاءً؛ هر کس از درد شقیقه و شکم درد می‌ترسد ، نباید در تابستان و زمستان ، خوردن ماهی تازه را به تأخیر افکند. بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۴

حدیث۲۰۱

امام علی علیه‌السلام : أقِلّوا مِن أكلِ الحیتانِ ؛ فَإِنّها تُذیبُ البَدَنَ ، وتُكثِرُ البَلغَمَ ، وتُغَلِّظُ النَّفسَ؛ کمتر ماهی بخورید؛ چرا که بدن را ذوب می‌کند، بلغم را افزون می‌سازد و نَفَس را سنگین می‌نماید. الخصال ، صفحه ۶۳۶ ، حدیث ۱۰

حدیث۲۰۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : كُلُوا التَّمرَ عَلَى الرِّیقِ ؛ فَإِنَّهُ یَقتُلُ الدّیدانَ فِی البَطنِ؛ ناشتا خرما بخورید ؛ چرا که کِرم‌های شکم را می‌کُشد . عیون أخبار الرضا علیه‌السلام ، جلد ۲ ، صفحه ۴۸ ، حدیث ۱۸۵

حدیث۲۰۳

امام رضا علیه‌السلام : أكلُ اللَّحمِ النِّیءِ یورِثُ الدّودَ فِی البَطنِ؛ خوردن گوشت خام ، در شکم ، کِرم پدید می‌آورد . طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۲۸ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث۲۰۴

امام صادق علیه‌السلام : مَن أصابَهُ ضَعفٌ فی قَلبِهِ أو بَدَنِهِ فَلیَأكُل لَحمَ الضَّأنِ بِاللَّبَنِ ؛ فَإِنَّهُ یُخرِجُ مِن أوصالِهِ كُلَّ داءٍ وغائِلَةٍ ، ویُقَوّی جِسمَهُ ویَشُدُّ لِثَتَهُ؛ هر کس به ضعفی در قلب یا بدن خویش گرفتار آمد ، گوشت گوسفند همراه با شیر بخورد؛ چرا که این خوراک ، هر درد و عارضه‌ای را از اندام وی بیرون می‌بَرَد ، تن او را تقویت می‌کند و لثه‌های او را نیز استحکام می‌دهد. بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۹۴ ، حدیث ۹

حدیث۲۰۵

امام کاظم علیه‌السلام : مَن أكَلَ مَرَقا بِلَحمِ بَقَرٍ أذهَبَ اللّه تَعالی عَنهُ البَرَصَ وَالجُذامَ؛ هر کس آب‌گوشت گاو بخورد، خداوند ، پیسی و جُذام را از او دور می‌کند . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۱۲

حدیث۲۰۶

امام صادق علیه‌السلام : مَرَقُ لَحمِ البَقَرِ یَذهَبُ بِالبَیاضِ؛ آب‌گوشتِ گاو ، پیسی را از میان می‌بَرَد . الکافی ، جلد ۶، صفحه ۳۱۱، حدیث ۲

حدیث۲۰۷

امام باقر علیه‌السلام : إنَّ بَنی إسرائیلَ شَكَوا إلی موسی علیه‌السلام ما یَلقَونَ مِنَ البَیاضِ ، فَشَكا ذلِكَ إلَی اللّهِ عز و جل فَأَوحَى اللّه عز و جل إلَیهِ : مُرهُم یَأكُلوا لَحمَ البَقَرِ بِالسِّلقِ؛ بنی اسرائیل ، از لکّه‌های سفیدی که [بر پوست] می‌دیدند ، نزد موسی علیه‌السلام اظهار ناراحتی کردند . پس خداوند به موسی علیه‌السلام چنین وحی فرستاد : به آنان بگو که گوشت گاو ، همراه با چغندر بخورند .

المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۳۲۶ ، حدیث ۲۱۰۷

حدیث۲۰۸

امام صادق علیه‌السلام : مَن أصابَهُ ضَعفٌ فی قَلبِهِ أو بَدَنِهِ فَلیَأکُل لَحمَ الضَّأنِ بِاللَّبَنِ ؛ فَإِنَّهُ یُخرِجُ مِن أوصالِهِ کُلَّ داءٍ وغائِلَةٍ ، ویُقَوّی جِسمَهُ ، ویَشُدُّ لِثَتَهُ؛ هر کس در قلب یا بدن خود به ضعفی گرفتار آمد ، گوشت میش با شیر بخورد ؛ چرا که در این صورت ، هر بیماری و عارضه‌ای ، از بند بند تن او برون می‌رود ، بدنش نیرو می گیرد و لثه‌اش استحکام می‌یابد . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۲۵۹ ، حدیث ۱۸۱۹

حدیث۲۰۹

امام کاظم علیه‌السلام : لا أرَى بِأَکلِ الحُبارى بَأساً ، وإِنَّهُ جَیِّدٌ لِلبَواسیرِ ، ووَجَعِ الظَّهرِ ، وهُوَ مِمّا یُعینُ عَلى کَثرَةِ الجِماعِ ؛ در خوردن هوبَره ، اشکالی نمی‌بینم . برای بواسیر و درد کمر ، خوب است و از چیزهایی است که انسان را بر فراوانی آمیزش ، یاری می‌رساند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۱۳ ، حدیث ۶

حدیث۲۱۰

کُلُوا السَّفَرجَلَ عَلَى الرّیقِ ؛ فَإِنَّهُ یُذهِبُ وَغَرَ الصَّدرِ؛ ناشتا بِهْ بخورید ؛ چرا که حرارت سینه را از میان می‌برد . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۴۰ ، حدیث ۲۸۲۵۹

حدیث۲۱۱

امام رضا علیه‌السلام : مُصَّ مِنَ الرُّمّانِ الإِملیسِیِّ ؛ فَإِنَّهُ یُقَوِّی النَّفسَ ، ویُحیِی الدَّمَ؛ آب انار مَلَس بمَک ؛ زیرا انسان را قوی می کند و خون را زنده می‌سازد . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۰

حدیث۲۱۲

امام صادق علیه‌السلام : عَلَیکُم بِالرُّمّانِ الحُلوِ فَکُلوهُ ؛ فَإِنَّهُ لَیسَت مِن حَبَّةٍ تَقَعُ فی مَعِدَةِ مُؤمِنٍ إلاّ أبادَت داءً ، وأطفَأَت شَیطانَ الوَسوَسَةِ عَنهُ؛ بر شما باد انار شیرین . آن را بخورید ؛ چرا که هیچ دانه‌ای از آن به معده مؤمنی در نمی‌آید ، مگر این که بیماری‌ای از آن ریشه‌کن می کند و شیطانِ وسوسه را از او دور می‌سازد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۴ ، حدیث ۱۰ .

حدیث۲۱۳

امام صادق علیه‌السلام : أربَعَةٌ یَعدِلنَ الطَّبائِعَ : الرُّمّانُ السّورانِیُّ ، والبُسرُ المَطبوخُ ، وَالبَنَفسَجُ ، وَالهِندَباءُ ؛ چهار چیز ، طبع را اعتدال می‌بخشد : انار سورانی ، خرمای نارس پخته‌شده ، بنفشه ، و کاسنی . الخصال ، صفحه ۲۴۹ ، حدیث ۱۱۳

حدیث۲۱۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَیکُم بِاللُّبانِ ؛ فَإِنَّهُ یَمسَحُ الحَرَّ عَنِ القَلبِ . . . ویَجلُو البَصَرَ ، ویُذهِبُ النِّسیانَ ؛ بر شما باد

کُنْدُر؛ چرا که گرمازدگی را از قلب می‌زداید... و دیده را جلا می‌دهد و فراموشی را از میان می‌بَرَد. طبّ النبیّ صلی الله علیه و آله و سلّم ، صفحه ۶ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲، صفحه ۲۹۴

حدیث۲۱۵

امام صادق علیه‌السلام : أطعِموا مَحمومیکُمُ التُّفّاحَ ؛ فَما مِن شَیءٍ أنفَعَ مِنَ التُّفّاحِ ؛ به تبداران خود، سیب بدهید؛ چرا که هیچ چیز، سودمندتر از سیب نیست . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۷ ، حدیث ۱۰

حدیث۲۱۶

عن إسحاق بن مطهّر عن الإمام الصادق علیه‌السلام : التُّفّاحُ یُفَرِّجُ المَعِدَةَ . وقال : کُلِ التُّفّاحَ ؛ فَإِنَّهُ یُطفِئُ الحَرارَةَ ، ویُبَرِّدُ الجَوفَ ، ویَذهَبُ بِالحُمّی . وفی حَدیثٍ آخَرَ : یَذهَبُ بِالوَباءِ ؛ به نقل از اسحاق بن مطهّر ، از امام صادق علیه‌السلام: سیب، معده را گشایش می‌دهد . همچنین فرمودند : سیب بخور؛ چرا که حرارت را فرو می‌نشاند، درون را سرد می کند و تب را می‌بَرد . در حدیث دیگری است که فرمودند : وبا را از میان می‌برد . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۳۶۸ ، حدیث ۲۲۸۴

حدیث۲۱۷

امام کاظم علیه‌السلام : التُّفّاحُ یَنفَعُ مِن خِصالٍ عِدَّةٍ : مِنَ السَّمِّ ، وَالسِّحرِ ، وَاللَّمَمِ یَعرِضُ مِن أهلِ الأَرضِ ، وَالبَلغَمِ الغالِبِ ، ولَیسَ شَیءٌ أسرَعَ مِنهُ مَنفَعَةً ؛ سیب، برای درمان چند چیز سودمند است : مسمومیت ، سِحر ، جنونی که از زمینیان پیش می‌آید، و بلغمی که چیره شده باشد. هیچ چیز منفعتش سریع‌تر از این نیست . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۵ ، حدیث ۲

حدیث۲۱۸

امام صادق علیه‌السلام : لَو یَعلَمُ النّاسُ ما فِی التُّفّاحِ ما داوَوا مَرضاهُم إلّا بِهِ ، ألا وإنَّهُ أسرَعُ شَیءٍ مَنفَعَةً لِلفُؤادِ خاصَّةً ، وإنَّهُ نَضوحُهُ ؛ اگر مردم می‌دانستند در سیب چیست، بیمارانشان را جز به آن درمان نمی‌کردند. بدانید که سیب، به ویژه، سودمندترین چیز برای قلب و مایه شست‌وشوی آن است. طبّ الأئمّة لابنی بسطام ، صفحه ۱۳۵ و الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۷ ، حدیث ۱۰

حدیث۲۱۹

امام باقر علیه‌السلام : إذا أرَدتَ أکلَ التُّفّاحِ فَشُمَّهُ ثُمَّ کُلهُ ؛ فَإِنَّکَ إذا فَعَلتَ ذلِکَ أخرَجَ مِن جَسَدِکَ کُلَّ داءٍ وغائِلَةٍ ، ویُسَکِّنُ ما یوجَدُ مِن قِبَلِ الأَرواحِ کُلِّها؛ هنگامی که خواستی سیب بخوری ، آن را ببوی و سپس بخور . اگر این کار را انجام دادی ، هر درد و عارضه‌ای از تنت بیرون می‌رود و همه آنچه از سوی ارواح، در انسان ایجاد می‌شود، فرو می‌نشیند. طبّ الأئمّة لابنی بسطام ، صفحه ۱۳۵ و بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۷۵ ، حدیث ۳۳

حدیث۲۲۰

امام کاظم علیه‌السلام : مَن تَغَیَّرَ عَلَیهِ ماءُ ظَهرِهِ ، یَنفَعُ لَهُ اللَّبَنُ الحَلیبُ بِالعَسَلِ ؛ هر کس آبِ کمرش بر وی دیگرگون شود ، شیر تازه با عسل برایش سودمند است . مکارم الأخلاق ، ج ۱ ، ص۳۵۸ ، ح۱۱۶۴ و بحارالأنوار ، ج۶۶ ، ص ۲۹۰ ، ح ۲

حدیث۲۲۱

امام صادق علیه‌السلام : الجُبنُ وَالجَوزُ إذَا اجتَمَعا فی کُلِّ واحِدٍ مِنهُما شِفاءٌ ، وإنِ افتَرَقا کانَ فی کُلِّ واحِدٍ مِنهُما داءٌ ؛ پنیر و گردو، چون با هم یک‌جا جمع شوند، در هر یک از آنها درمان است ؛ امّا اگر از هم جدا شوند ، در هر یک از آنها درد است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۴۰ ، حدیث ۲

حدیث۲۲۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : مَن أکَلَ لُقمَةً سَمینَةً نَزَلَ مِثلُها مِنَ الدّاءِ مِن جَسَدِهِ ، ولَحمُ البَقَرِ داءٌ ، وسَمنُها شِفاءٌ ، ولَبَنُها دَواءٌ ، وما دَخَلَ الجَوفَ مِثلُ السَّمنِ ؛ هر کس یک لقمه چرب‌شده به روغن حیوانی بخورد ، به همان اندازه ، بیماری از تن او فرو می‌ریزد . گوشت گاو ، درد است و روغن آن ، شفا و شیرش نیز درمان . هیچ چیز ، همانند روغن گاو ، به بدن درنیامده است . دعائم الإسلام ، جلد ۲ ، صفحه ۱۱۱ ، حدیث ۳۶۵

حدیث۲۲۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : ما أنزَلَ اللّه‌مِن داءٍ إلّا وقَد أنزَلَ لَهُ شِفاءً ، وفی ألبانِ البَقَرِ شِفاءٌ مِن کُلِّ داءٍ؛ خداوند، هیچ دردی فرو نفرستاده، مگر این که برای آن، درمانی هم فرستاده است. در شیر گاو ، درمان هر درد هست . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۳۱ ، حدیث ۲۸۱۶

حدیث۲۲۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَیکُم بِألبانِ البَقَرِ ؛ فَإِنَّها تَرُمُّ مِن کُلِّ شَجَرٍ ، وهُوَ شِفاءٌ مِن کُلِّ داءٍ؛ بر شما باد شیر گاو ؛ چرا که گاو از هر درختی می‌خورد و شیر آن ، درمانی برای هر درد است . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۲۹۴ ، حدیث ۱۹۶۷

حدیث۲۲۵

تَغَدَّیتُ مَعَ أبی جَعفَرٍ علیه‌السلام فَأَتی بِقَطاةٍ فَقالَ : إنَّهُ مُبارَکٌ ، وکانَ أبی علیه‌السلام یُعجِبُهُ ، وکانَ یَأمُرُ أن یُطعَمَ صاحِبَ الیَرَقانِ یُشوی لَهُ فَإِنَّهُ یَنفَعُهُ؛ به نقل از علی بن مَهزیار: همراه با امام باقر علیه‌السلام ناهار خوردم . ایشان مرغ سنگخواری آورد و فرمودند: این ، مبارک است . پدرم به آن علاقه داشت و می‌فرمودند: هر کس یرقان دارد ، برایش از گوشت این مرغ ، کباب کنند . او را سودمند خواهد افتاد. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۱۲ ، حدیث ۵

حدیث۲۲۶

امام کاظم علیه‌السلام : أطعِمُوا المَحمومَ لَحمَ القِباجِ ؛ فَإِنَّهُ یُقَوِّی السّاقَینِ ، ویَطرُدُ الحُمّی طَرداً ؛ به تبدار، گوشت کبک بخورانید؛ چرا که پاها را نیرو می‌دهد و تب را کاملاً دور می کند. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۱۲ ، حدیث ۴

حدیث۲۲۷

امام صادق علیه‌السلام : مَن أکَلَ لُقمَةَ شَحمٍ أخرَجَت مِثلَها مِنَ الدّاءِ؛ هر کس یک لقمه پیه بخورد ، آن لقمه هم‌اندازه خویش ،

بیماری را از بدن بیرون می‌برد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۱۱ ، حدیث ۵

حدیث۲۲۸

امام علی علیه‌السلام : ذُکِرَ عِندَ النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله و سلّم اللَّحمُ وَالشَّحمُ ، فَقالَ : لَیسَ مِنهُما بَضعَةٌ تَقَعُ فِی المَعِدَةِ إلاّ أنبَتَت مَکانَها شِفاءً ، وأخرَجَت مِن مَکانِها داءً ؛ نزد پیامبر صلی الله علیه و آله و سلّم از گوشت و پیهْ یاد شد. فرمودند : هیچ پاره‌ای از این دو در معده جای نمی گیرد ، مگر این که در جای آن ، شفا می‌روید و بیماری‌ای از آن جا می‌رود . عیون أخبار الرضا علیه‌السلام ، جلد ۲ ، صفحه ۴۱ ، حدیث ۱۳۰

حدیث۲۲۹

امام علی علیه‌السلام : الشَّحمُ یُخرِجُ مِثلَهُ مِنَ الدّاءِ ، ولَم یَستَشفِ النّاسُ بِشِفاءٍ أفضَلَ مِنَ السَّمنِ ، وقِراءَةِ القُرآنِ؛ پیهْ ، هم‌اندازه خود ، بیماری را از بدن بیرون می‌برد . مردم ، به هیچ چیز بهتر از روغن حیوانی و قرائت قرآن ، درمان نجسته‌اند . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۸۶ ، حدیث ۲۸۴۷۲

حدیث۲۳۰

امام علی علیه‌السلام : إذَا اشتَری أحَدُکُم لَحماً فَلیُخرِج مِنهُ الغُدَدَ ؛ فَإِنَّهُ یُحَرِّکُ عِرقَ الجُذامِ ؛ هر گاه کسی از شما گوشت خرید ، غدّه‌ها را از آن بیرون آورَد ؛ زیرا آنها رگ جذام را تحریک می کنند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۲۵۴ ، حدیث ۵

حدیث۲۳۱

امام رضا علیه‌السلام : إدمانُ أکلِ کُلَی الغَنَمِ وأجوافِها ، یَعکِسُ المَثانَةَ ؛ عادت داشتن به خوردن قلوه و شکمبه (سیرابی) گوسفند ، مثانه را دیگرگون می کند . طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۶۴ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث۲۳۲

امام صادق علیه‌السلام : مَن أکَلَ الجِرجیرَ بِاللَّیلِ ضَرَبَ عَلَیهِ عِرقُ الجُذامِ مِن أنفِهِ وباتَ یُنزَفُ الدَّمُ؛ هر کس شبانگاه جرجیر بخورد ، رگ جذام ، از بینی وی بر آن یورش می‌آورد و آن شب را شبِ خونریزی می کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۸ ، حدیث ۲

حدیث۲۳۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : أکرَهُ الجِرجیرَ ، وکَأَنّی أنظُرُ إلی شَجَرَتِها نابِتَةً فی جَهَنَّمَ ، وما تَضَلَّعَ مِنها رَجُلٌ بَعدَ أن یُصَلِّیَ العِشاءَ إلاّ باتَ فی تِلکَ اللَّیلَةِ ونَفسُهُ تُنازِعُهُ إلَی الجُذامِ؛ من، جِرجیر را خوش نمی‌دارم و گویا درخت آن را می‌نگرم که در دوزخ ، روییده است . هیچ کس پس از گزاردن نماز عشا ، درون را از آن پُر نمی‌سازد ، مگر این که آن شب را در حالی به خواب می‌رود که جانِ او تا صبح با جذام ، دست و پنجه نرم می کند . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۳۲۴ ، حدیث ۲۰۹۷

حدیث۲۳۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : عَلَیکُم بِالکَمأَةِ الرَّطبَةِ ؛ فَإِنَّها مِنَ المَنِّ ، وماؤُها شِفاءٌ لِلعَینِ ؛ بر شما باد قارچ تازه ؛ چرا که از

همان مَنّ است و آبش ، شفایی برای چشم است . کنز العمّال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۵۰ ، حدیث ۲۸۳۱۱

حدیث۲۳۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم : الکَمأَةُ مِنَ المَنّ الَّذی أنزَلَهُ اللّه عَلی بَنی إسرائیلَ ، وهِیَ شِفاءٌ لِلعَینِ ؛ قارچ ، از همان مَنّ است که خداوند بر بنی اسرائیل نازل کرد ، و آن ، شفایی برای چشم است . عیون أخبار الرضا علیه‌السلام ، جلد ۲ ، صفحه ۷۵ ، حدیث ۳۴۹

حدیث۲۳۶

امام کاظم علیه‌السلام : إنّ السِّلقَ یَقمَعُ عِرقَ الجُذام ، وما دَخَلَ جَوفَ المُبَرسَم مِثلُ وَرَقِ السِّلقِ؛ چغندر ، رگ جذام را به کلّی از میان می‌بَرد . هیچ چیز به درونِ گرفتار به بِرسا درنیامده است که همانند برگ چغندر باشد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۹ ، حدیث ۵

حدیث۲۳۷

امام رضا علیه‌السلام : أطعِموا مَرضاکُمُ السِّلقَ - یَعنی وَرَقَهُ - فَإِنَّ فیهِ شِفاءً ولا داءَ مَعَهُ ولا غائِلَةَ لَهُ ، ویُهَدِّئُ نَومَ المَریضِ ، وَاجتَنِبوا أصلَهُ ؛ فَإِنَّهُ یُهَیِّجُ السَّوداءَ؛ به بیمارانتان ، چغندر (یعنی برگ آن را) بدهید ؛ چرا که در آن ، درمان است و هیچ بیماری‌ای به همراه ندارد و هیچ عارضه‌ای در آن نیست و خواب بیمار را آرام می‌سازد . امّا از خودِ چغندر بپرهیزید ؛ چرا که سودا را تحریک می کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۹ ، حدیث ۴

حدیث۲۳۸

امام صادق علیه‌السلام : لَو عَلِمَ اللّه فی شَیءٍ شِفاءً أکثَرَ مِنَ الشَّعیرِ ، ما جَعَلَهُ غِذاءَ الأَنبیاءِ علیهم‌السلام؛ اگر خداوند در چیزی بیش از جو بهبود دهندگی می‌دید ، آن را خوراک پیامبران قرار نمی‌داد . مکارم الأخلاق، ج ۱، ص ۳۳۴ ، ح ۱۰۷۶

حدیث۲۳۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم: کُلُوا الثُّومَ وتَداوَوا بِهِ ؛ فَإِنَّ فیهِ شِفاءً مِن سَبعینَ داءً ؛ سیر بخورید و بدان درمان کنید؛ چرا که درمان هفتاد درد در آن هست. مکارم الأخلاق، ج ۱، ص ۳۹۴، ح ۱۳۳۵ و دانش نامه احادیث پزشکی: ج ۲ / ح ۲۶۲

حدیث۲۴۰

مَن أرادَ ألاّ یُصیبَهُ ریحٌ ، فَلیَأکُلِ الثُّومَ فی کُلِّ سَبعَةِ أیّامٍ؛ هر کس می‌خواهد بادی دامنگیر او نشود، در هر هفت روز، [یک بار] سیربخورد . طبّ الإمام الرضا علیه‌السلام، ص ۴۱ و بحار الأنوار ، ج ۶۲، ص ۳۲۵

حدیث۲۴۱

سُئِلَ أبو عَبدِاللّهِ علیه‌السلام عَنِ الکُرّاثِ ، فَقالَ : کُلهُ ؛ فَإِنَّ فیهِ أربَعَ خِصالٍ : یُطَیِّبُ النَّکهَةَ ، ویَطرُدُ الرِّیاحَ ، ویَقطَعُ البَواسیرَ ، وهُوَ أمانٌ

مِنَ الجُذامِ لِمَن أدمَنَ عَلَيهِ ؛ به نقل از فرات بن اَحنَف: از امام صادق علیه‌السلام درباره تره پرسیدند. فرمود ند: آن را بخور ؛ چرا که در آن ، چهار ویژگی است : بوی دهان را خوش می‌سازد ؛ بادها را [از بدن] می‌راند ؛ بواسیر را ریشه کن می‌کند؛ و برای کسی که بر [خوردن] آن مداومت ورزد ، مایه ایمنی از جذام است. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۵ ، حدیث ۴

حدیث۲۴۲

امام صادق علیه‌السلام : مَن أكَلَ الجِرجيرَ بِاللَّيلِ ضَرَبَ عَلَيهِ عِرقُ الجُذامِ مِن أنفِهِ ، وباتَ يُنزَفُ الدَّمُ؛ هر کس شبْ هنگام ، تَره تیزک بخورد ، رگ جذام به بینی او حمله کند و چون شب بخوابد ، خونْ دماغ شود . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۸ ، حدیث ۲

حدیث۲۴۳

امام رضا علیه‌السلام : الهِندَباءُ شِفاءٌ مِن ألفِ داءٍ ، ما مِن داءٍ في جَوفِ ابنِ آدَمَ إلّا قَمَعَهُ الهِندَباءُ ؛ کاسنی ، درمان هزار درد است . هیچ دردی در درون آدمی‌زاده نیست ، مگر این که کاسنی ، آن را در هم می‌کوبد . لکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۳ ، حدیث ۹

حدیث۲۴۴

امام صادق علیه‌السلام : الحَوكُ بَقلَةُ الأَنبِياءِ ، أما إنَّ فيهِ ثَمانَ خِصالٍ : يُمرِئُ ، ويَفتَحُ السُّدَدَ ، ويُطَيِّبُ الجُشاءَ ، ويُطَيِّبُ النَّكهَةَ ، ويُشَهِّي الطَّعامَ ، ويَسُلُّ الدّاءَ ، وهُوَ أمانٌ مِنَ الجُذامِ ، إذَا استَقَرَّ فِي جَوفِ الإِنسانِ قَمَعَ الدّاءَ كُلَّهُ ؛ حَوك(بادروج)، سبزی پیامبران است . بدانید که در آن ، هشت ویژگی است : اشتهاآور است، گرفتگی‌های عروق و مجاری را می‌گشاید ، آروغ را خوش‌بو می‌سازد ، دهان را بوی خوش می‌بخشد ، غذا را دوست‌داشتنی می‌سازد ، درد و بیماری را از بدن بیرون می‌کشد و امان انسان از جُذام است . چون در درون انسان جای گیرد ، همه بیماری‌ها را فرو می‌نشاند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۴ ، حدیث ۴

حدیث۲۴۵

امام علی علیه‌السلام : إذَا اشتَكى أحَدُكُم عَينَيهِ فَليَقرَأ آيَةَ الكُرسِيِّ ، وَليُضمِر في نَفسِهِ أنَّها تَبرَأُ ؛ فَإِنَّهُ يُعافى إن شاءَ اللّه؛ اگر کسی از شما چشمانش ناراحت بود ، آیه‌الکرسی بخواند و در دل ، نیّت شفا کند . به خواست خداوند ، بهبود خواهد یافت . الخصال ، صفحه ۶۱۶ ، حدیث ۱۰

حدیث۲۴۶

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلّم می فرمایند: الحِميَةُ رَأسُ الدَّواءِ ، وَالمَعِدَةُ بَيتُ الدّاءِ ، وعَوِّدوا كُلَّ جِسمٍ مَا اعتادَ؛ پرهیز، سرآمد درمان، و معده، خانه درد است . هر بدنی را به همان که بدان خو می گیرد، عادت دهید . الأحکام النبویّة ، جلد ۲ ، صفحه ۷

حدیث۲۴۷

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: إنَّ رَسولَ اللّهِ صلی الله علیه و آله و سلّم شَكا إلى رَبِّهِ عز و جل وَجَعَ الظَّهرِ ، فَأَمَرَهُ بِأَكلِ الحَبِّ بِاللَّحمِ - يَعنِي الهَريسَةَ - ؛ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلّم به درگاه پروردگار خویش عز و جل از کمرْ درد نالید. خداوند به او فرمود که دانه با گوشت بخورد، یعنی هریسه . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۲۰ ، حدیث ۳

حدیث۲۴۸

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلّم می فرمایند: خَمسُ خِصالٍ تورِثُ البَرَصَ : النّورَةُ یَومَ الجُمُعَةِ ویَومَ الأَربَعاءِ، وَالتَوَضِّؤُ وَالاِغتِسالُ بِالماءِ الَّذی تُسَخِّنُهُ الشَّمسُ، وَالأَکلُ عَلَی الجَنابَةِ، وغِشیانُ المَرأَةِ فی أیّامِ حَیضِها، وَالأَکلُ عَلَی الشِّبَعِ؛ پنج چیز است که پیسی می‌آورَد: نوره کشیدن در روز جمعه و چهارشنبه؛ وضوگرفتن و غسل کردن با آبی که به آفتاب گرم شده است؛ خوردن درحال جنابت؛ آمیزش با زن در هنگام حائض بودنش؛ و خوردن در حال سیری . الخصال، صفحه ۲۷۰، حدیث ۹

حدیث۲۴۹

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلّم می فرمایند: الأَکلُ عَلَی الشِّبَعِ یورِثُ البَرَصَ؛ خوردن از روی سیری، پیسی می‌آورد . الأمالی للصدوق، صفحه ۶۳۶، حدیث ۸۵۴

حدیث۲۵۰

امام کاظم علیه‌السلام می فرمایند: لا تَخَلَّلوا بِعودِ الرَّیحانِ ، ولا بِقَضیبِ الرُّمانِ ؛ فَإِنَّهُما یُهَیِّجانِ عِرقَ الجُذامِ؛ با چوب ریحان و چوب انار خلال نکنید؛ زیرا که رگ جذام را تحریک می کنند . الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۷۷، حدیث ۷

حدیث۲۵۱

امام علی علیه‌السلام می فرمایند: إذَا اشتَری أحَدُکُم لَحماً فَلیُخرِج مِنهُ الغُدَدَ؛ فَإِنَّهُ یُحَرِّکُ عِرقَ الجُذامِ؛ هر گاه کسی از شما گوشت خرید، غدّه‌ها را از آن بیرون آورَد؛ زیرا آنها رگ جذام را تحریک می کنند. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۲۵۴ ، حدیث ۵

حدیث۲۵۲

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند: اِستَکثِروا مِنَ اللُّبانِ وَاستَبقوهُ وَامضَغوهُ، وأحَبُّهُ إلَیَّ المَضغُ؛ فَإِنَّهُ یَنزِفُ بَلغَمَ المَعِدَةِ ویُنَظِّفُها،ویَشُدُّ العَقلَ،ویُمرِئُ الطَّعامَ؛ فراوان کُندُر بخورید، آن را در دهان نگه دارید و بجَوید. برای من، جویدن آن، دوست‌داشتنی‌تر است؛ بلغم معده را می‌زداید و آن را تمیز می کند، عقل را استحکام می‌بخشد و غذا را می گوارَد. مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۴۲۳ ، حدیث ۱۴۴۲

حدیث۲۵۳

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: نِعمَ الطَّعامُ الأَرُزُّ ؛ یُوَسِّعُ الأَمعاءَ، ویَقطَعُ البَواسیرَ، وإنّا لَنَغبِطُ أهلَ العِراقِ بِأَکلِهِمُ الأَرُزَّ وَالبُسرَ؛ فَإِنَّهُما یُوَسِّعانِ الأَمعاءَ، ویَقطَعانِ البَواسیرَ؛ برنج، خوب خوراکی است! روده‌ها را فراخ می کند و بواسیر را ریشه کن می‌سازد. ما بر مردم عراق ، غبطه می‌خوریم که برنج و خرما خرک می‌خورند. این دو، روده‌ها را فراخ می کنند و بواسیر را ریشه کن می‌سازند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۴۱ ، حدیث ۲

حدیث۲۵۴

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند: یَنبَغی أن تَحذَرَ . . . أن تَجمَعَ فی جَوفِکَ البَیضَ وَالسَّمَکَ فی حالٍ واحِدَةٍ ؛ فَإِنَّهُما إذَا اجتَمَعا وَلَّدا

القولَنجَ ، ورِياحَ البَواسيرِ، ووَجَعَ الأضراسِ؛ بایـد از این بپرهیزی که . . . تخم‌مرغ و ماهی را همزمان در معده گِرد آوری؛ چون هر گاه این دو با یکدیگر گِرد آیند، قولنج، باد بواسیر و دندان‌درد به وجود می‌آورند . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث۲۵۵

أكلُ اللَّحمِ النِّيِّ يورِثُ الدُّودَ فِي البَطنِ؛ خوردن گوشت ناپخته ، در شکم ، کِرم ایجاد می‌کند . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث۲۵۶

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند: الاِستِلقاءُ بَعدَ الشِّبَعِ : يُسمِنُ البَدَنَ ، ويُمرِئُ الطَّعامَ ، ويَسُلُّ الدّاءَ؛ به پشت دراز کشیدن پس از غذا خوردن، بـدن را چاق می‌کند، غذا را گوارا می‌سازد و درد را [از درون انسان] بیرون می‌کند . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۱۲ ، حدیث ۹

حدیث۲۵۷

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلّم می فرماینـد: إنّ اللّه عز و جل أوحى إلى موسَى بنَ عِمرانَ أنِ ابدَأ بِالمِلحِ وَاختِم بِالمِلحِ ؛ فَإِنَّ فِي المِلحِ دَواءً مِن سَبعين داءً ، أهوَنُهَا الجُنونُ ، وَالجُذامُ ، وَالبَرَصُ ، ووَجَعُ الحَلقِ وَالأَضراسِ ، ووَجَعُ البَطنِ؛ خداونـد عز و جل به موسی بن عمران ، وحی فرستاد که :غذا را با نمک ، آغاز کن و با نمک ، پایان ده ؛ چرا که در نمک ، درمان هفتاد درد است که کمترین آنها ، دیوانگی ، جذام ، پیسی ، گلودرد ، دندان‌درد و شکم درد باشد. بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۹۸ ، حدیث ۲۱

حدیث۲۵۸

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: ما أنزل اللّه من داء إلّا أنزل له شفاء؛ خدا مرضی نفرستاده جز آن که شفائی برای آن فرستاده است. نهج الفصاحه

حدیث۲۵۹

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: عليكم بالزّبيب فإنّه يكشف المرّه و يذهب بالبلغم و يشدّ العصب و يذهب بالعياء و يحسن الخلق و يطيب النّفس و يـذهب بالهمّ؛ مویز خورید که صـفرا را غلیظ کند و بلغم را ببرد و عصب را قوی کند و کند ذهنی را ببرد و خلق را نیکو کند و جان را پاک دارد و غم را ببرد. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۰

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرماینـد: الصّدقات بالغدوات يذهبن بالعاهات؛ صدقه صـبحگاه مرض ها را می برد. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۱

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرماینـد: الدّواء من القدر و قد ينفع بإذن اللّه تعالى؛ دوا از وسائل تقدیر است و به فرمان خدا فایده می دهد. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۲

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: داووا مرضاکم بالصّدقه فإنّها تدفع عنکم الأمراض و الأعراض؛ بیماران خود را به وسیله صدقه علاج کنید زیرا صدقه امراض و اعراض را از شما دفع می کند. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۳

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: الحمّی تحتّ الخطایا کما تحتّ الشّجره ورقها؛ تب گناهان را می ریزد چنان که درخت برگهای خود را می ریزد. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۴

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: حصّنوا أموالکم بالزّکاه و داووا مرضاکم بالصّدقه و أعدّوا للبلاء الدّعاء؛ اموال خود را به وسیله زکات محفوظ دارید و مریضان خود را با صدقه علاج کنید و برای جلوگیری از بلا به دعا متوسل شوید. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۵

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: تداووا فإنّ الّذی أنزل الدّاء أنزل الدّواء؛ مداوا کنید زیرا آن که درد را فرستاد، دوا را نیز فرستاد. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۶

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: تداووا عباد اللّه فإنّ اللّه تعالی لم یضع داء إلّا وضع له دواء غیر داء واحد الهرم؛ بندگان خدا امراض خود را مداوا کنید زیرا خدا مرضی پدید نیاورده جز آن که دوائی برای آن قرار داده مگر یک درد که پیری است. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۷

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: تداووا بألبان البقر فإنّی أرجوا أن یجعل اللّه فیها شفاء فإنّها تأکل من کلّ الشّجر؛ با شیر گاو مداوا کنید زیرا من امیدوارم که خدا در آن شفا قرار داده باشد زیرا از همه درختان می چرد. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۸

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إنّ فی الحجم شفاء؛ حجامت مایه شفاست. نهج الفصاحه

حدیث۲۶۹

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إنّ اللّه یبتلی عبده المؤمن بالسّقم حتّی یکفّر عنه کلّ ذنب؛ خداوند بنده مؤمن

خود را به مرض مبتلا می کند تا همه گناهان او بریزد. نهج الفصاحه

حدیث۲۷۰

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إنّ اللّه لم ینزل داء إلا أنزل له شفاء إلّا الهرم؛ خداوند دردی پدید نیاورده جز آن که علاجی برای آن قرار داده به جز پیری. نهج الفصاحه

حدیث۲۷۱

پیامبراکرم(صلّی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إنّ اللّه تعالی حیث خلق الدّاء خلق الدّواء فتداووا؛ خداوند که درد را آفریده درمان را نیز آفریده پس دردهای خویش را درمان کنید. نهج الفصاحه

حدیث۲۷۲

قالَ الْامامُ علی – علیه السلام – : کُلُوا ما یَسْقُطُ مِنَ الْخوانِ فَإنَّهُ شِفاءٌ مِنْ کُلِّ داء بِإذْنِ اللّهِ عَزَّوَجَلَّ، لِمَنْ اَرادَ أنْ یَسْتَشْفِیَ بِهِ ؛ امام علی – علیه السلام – فرمودند: آنچه اطراف ظرف غذا و سفره می ریزد جمع کنید و بخورید، که همانا هرکس آن ها را به قصد شفا میل نماید، به اذن حق تعالی شفای تمام دردهای او خواهد شد. مستدرک الوسائل، ج ۱۶، ص ۲۹۱، ح ۱۹۹۲۰

حدیث۲۷۳

قالَ الْامامُ علی – علیه السلام – : فِی الْمَرَضِ یُصیبُ الصَبیَّ، کَفّارَةٌ لِوالِدَیْهِ ؛ امام علی – علیه السلام – فرمودند: مریضی کودک، کفّاره گناهان پدر و مادرش می باشد. بحار الأنوار، ج ۵، ص ۳۱۷، ح ۱۶

حدیث۲۷۴

قال رَسُولُ اللّهِ – صلی الله علیه وآله – : لا یَمْرُضُ مُؤْمِنٌ وَ لا مُؤْمِنَةٌ إلاّ حَطّ اللّهُ بِهِ خَطایاهُ ؛ رسول خدا – صلی الله علیه و آله – فرمودند: هیچ مؤمن و مؤمنه ای مریض نمی گردد مگر آن که خطاها و لغزش هایش پاک و بخشوده می شود. مستدرک الوسائل، ج ۲، ص ۶۶، ح ۱۴۲۲

حدیث۲۷۵

پیامبراکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند : یا علی ! ان الوضوء قبل الطعام و بعده شفاءفی الجسد و یمن فی الرزق؛ یا علی ! قبل از غذا و بعد از غذا، وضو گرفتن ، شفای بدن و برکت در روزی است . (بحار الانوار، ج ,۶۶ ص ۳۵۶)

حدیث۲۷۶

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلّم می فرمایند: الأَكلُ عَلَی الشِّبَعِ یورِثُ البَرَصَ؛ خوردن از روی سیری، پیسی می‌آورد. الأمالی للصدوق، صفحه ۶۳۶، حدیث ۸۵۴

حدیث۲۷۷

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند: یَنبَغی أن تَحذَرَ . . . أن تَجمَعَ فی جَوفِکَ البَیضَ وَالسَّمَکَ فی حالٍ واحِدَةٍ ؛ فَإِنَّهُما إذَا اجتَمَعا وَلَّدا القولَنجَ ، وریاحَ البَواسیرِ، ووَجَعَ الأَضراسِ . باید از این بپرهیزی که . . . تخم‌مرغ و ماهی را هم‌زمان در معده گِرد آوری؛ چون هر گاه این دو با یکدیگر گِرد آیند، قولنج، باد بواسیر و دندان‌درد به وجود می‌آورند . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث۲۷۸

امام علی علیه‌السلام : قِلَّةُ الأَکلِ یَمنَعُ کَثیراً مِن أعلالِ الجِسمِ . کم‌خوری ، مانع بسیاری از بیماری‌های جسم می‌شود . غرر الحکم ، حدیث ۶۷۶۸

حدیث۲۷۹

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند : کَثْرَةُ اَکْلِ الْبَیْضِ وَ اِدْمانُهُ یورِثُ الطُّحالَ وَ ریاحا فی رَأسِ الْمَعِدَةِ وَ الْاِمْتِلاءُ مِنَ الْبَیْضِ الْمَسْلوقِ یورِثُ الرَّبوَ وَ الْاِبْتِهارَ؛ زیاد خوردن تخم مرغ و معتاد شدن به آن، بیماری ورم طحال می‌آورد و ایجاد کننده بادهایی در سرِ معده است و زیاد خوردن تخم‌مرغ آب پز، نفَس تنگی و نفَس بریدگی می‌آورد. بحارالأنوار، ج ۵۹، ص ۳۲۱ .

حدیث۲۸۰

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و سلم می فرمایند : کندر بخورید؛ زیرا همان‌طور که انگشت، عرق را از پیشانی پاک می کند، کندر هم سوزش قلب را می‌برد و کمر را محکم و عقل را زیاد می کند و ذهن را ذکاوت و چشم را جلاـ می‌بخشد و فراموشی را از میان می‌برد. طب النبی صلی‌الله‌علیه‌وآله ، ص ۶.

حدیث۲۸۱

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند : اَطْعِمُوا الْمَبطونَ خُبزَ الْاُرُزِّ، فَما دَخَلَ جَوْفَ الْمَبطونِ شَیْءٌ اَنْفَعُ عَنْهُ، اَما اِنَّهُ یَدْبَغُ الْمَعِدَةَ وَ یَسُلُّ الدّاءَ سَلًّا ؛ به کسی که دل درد (اسهال)، دارد نان برنجی بدهید، چرا که برای دل درد چیزی مفیدتر از آن نیست. بدانید که آن، معده را پاک و درد را کاملاً آرام می‌کند. کافی، ج ۶، ص ۳۰۵، ح ۲ .

حدیث۲۸۲

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند: همبستری در حال حیض باعث جذام فرزند می‌شود. همبستری‌ای که در پی آن دفع مَنی و ادرار نباشد باعث سنگ کلیه و مثانه می‌شود. طب الرضا، ص ۷۵.

حدیث۲۸۳

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند: جماع پی‌درپی بدون غسل باعث جنون فرزند می‌شود. زیاد خوردن تخم مرغ و استمرار بر آن، باعث بیماری طحال و گاز معده می‌شود. طب الرضا، ص ۷۵.

حدیث۲۸۴

امـام رضـا علیه‌السـلام می فرماینـد: زیاد خوردن گوشت حیوانات وحشـی (حلال گوشت) و گاو باعث تغییر (به‌هم‌ریختگی) عقل و سرگردانی فهم و کندذهنی و فراموشی می‌شود. طب الرضا، ص ۷۵.

حدیث۲۸۵

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و سلم می فرمایند : عَلَیْکُمْ بِالْاِهلیلَجِ الْاَسْوَدَ فَاِنَّهُ مِنْ شَجَرَةِ الْجَنَّةَ وَ طَعْمُهُ مُرٌّ و فیهِ شِفاءٌ مِنْ کُلِّ داءٍ؛ هلیله سیاه بخورید، که از درختان بهشت است. مزه آن تلخ است ولی شفای هر دردی است. طب النبی، ص ۳۱ .

حدیث۲۸۶

امـام رضـا علیه‌السـلام می فرماینـد: هر کس می‌خواهـد مثانه‌اش بـه بیمـاری‌ای مبتلاـ نشـود، ادرار خـود را نگـه نـدارد. طب الرضـا علیه‌السلام ، ص ۳۵ .

حدیث۲۸۷

پیامبراکرم صـلی‌الله‌علیه‌وآله و سـلم می فرمایند : لا تُداوِ اَحَدا حَتّی تَعْرِفَ داءَهُ؛ هیچ کس را درمان مکن، مگر آن گاه که بیماری او را بشناسی. الاصابهٔ، ج ۳، ص ۲۸۹ .

حدیث۲۸۸

امام علی علیه‌السـلام می فرماینـد: مَنْ غَرَسَ فی نَفْسِهِ مَحَبَّةَ اَنواعِ الطَّعامِ، اِجْتَنی ثِمارَ فُنونِ الْاَسْقامِ ؛ هر کس در دل خود، نهال علاقه به غذاهای گوناگون را بکارد، محصول بیماری‌های گوناگون از آن می‌چیند. غررالحکم، ح ۹۲۱۹ .

حدیث۲۸۹

پیامبر اکرم صـلی‌الله‌علیه‌وآله و سـلم می فرمایند : مَنْ تَداوی بِحَرامٍ، لم یَجْعَلِ اللّه‌فیهِ شِفاءً؛ هر کس با حرام به مداوا بپردازد خداوند در آن شفا قرار نمی‌دهد. کنزالعمال، ح ۲۸۳۱۸ .

حدیث۲۹۰

امام صادق علیه‌السـلام می فرمایند: اِنَّ نَبیّا مِنَ الْاَنْبیاءِ مَرِضَ، فَقالَ: لا اَتَداوی حَتّی یَکونَ الَّذی اَمْرَضَـنی هُوَ الَّذی یَشْفینی. فَاَوحَی اللّه عَزَّوَجَلَّ لا اَشْـفیکَ حَتّی تَتَداوی، فَاِنَّ الشِّفاءَ مِنّی؛ پیامبری از پیامبران بیمار شد. گفت درمان نمی‌کنم تا همان کسی که بیمارم کرده است، خود درمانم کند. خداوند عزوجل به او وحی فرسـتاد: شـفایت نمی‌دهم، مگر آن‌که درمان کنی، که شـفا از من است. مکارم الاخلاق، ص ۳۶۲.

حدیث۲۹۱

امام صادق علیه السـلام می فرماینـد : نِعْمَ الطَّعامُ الزَّیْتُ یُطَیِّبُ النَّکْهَـةَ وَیَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ وَیُصْـفِی اللَّوْنَ وَیَشُدُّ الْعَصَبَ وَیَذْهَبُ بِالْوَصَـبِ وَیُطْفِئُ الْغَضَبَ؛ زیتون غذای خوبی است، دهان را خوشـبو می کند، بلغم را از بین می‌برد، رنگ پوست را صفا می‌بخشد، اعصاب را محکم می کند، مرض را می‌برد و خشم را خاموش می کند. مکارم الاخلاق، ص ۱۹۰.

حدیث۲۹۲

امام علی علیه‌السلام می فرمایند : بِسمِ اللّهِ شِفاءٌ مِن کُلِّ داءٍ و عَونٌ لِکُلِّ دَواءٍ؛ بسم اللّه، شفای هر دردی و یاری کننده هر دارویی است. نزهة الناظر و تنبیه الخاطر، ص ۴۲ .

حدیث۲۹۳

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند: لَو قَرَأتَ بِسمِ اللّهِ تَحفَظُکَ الْمَلائِکَةُ إلَی الْجَنَّةِ و هُوَ شِفاءٌ مِن کُلِّ داءٍ؛ اگر بسم اللّه را قرائت کنی، فرشتگان، تا بهشت تو را حفظ می‌کنند و آن شفای هر دردی است. فقه الرضا علیه‌السلام ، ص ۳۴۲.

حدیث۲۹۴

امام علی(علیه السلام) می فرمایند: بپرهیز از ادامه پر خوری که به راستی این کار دردها را بر انگیزد و بیماریها را تحریک کند. (غررالحکم ، باب پرخوری)

حدیث۲۹۵

امام علی(علیه السلام) می فرمایند: ادامه پر خوری انواع دردها را به جای بگذارد. (غررالحکم ، باب پرخوری)

حدیث۲۹۶

رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند : بیماری تازیانه خدا در زمین است , که به وسیله آن بندگان خویش را ادب می کند. (نهج الفصاحه ، ح ۳۱۰۱)

حدیث۲۹۷

امام علی(علیه السلام) می فرمایند: وَ الصَّدَقَةُ دَوَاءٌ مُنْجِحٌ وَ أَعْمَالُ الْعِبَادِ فِی عَاجِلِهِمْ نُصْبُ أَعْيُنِهِمْ فِی آجَالِهِمْ؛ صدقه دادن دارویی ثمر بخش است ، و کردار بندگان در دنیا ، فردا در پیش روی آنان جلوه گر است. نهج البلاغه، حکمت ۷

حدیث۲۹۸

امام علی(علیه السلام) می فرمایند: نادانی ، بدترین بیماریهاست. غررالحکم ، باب جهل

حدیث۲۹۹

پیامبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم می فرمایند: اَلصَّدَقَةُ تَدْفَعُ الْبَلاءَ وَ هِیَ اَنْجَحُ دَواءٍ وَ تَدْفَعُ الْقَضاءَ وَ قَدْ اُبْرِمَ اِبراما وَ لا یَذْهَبُ بِالاْدواءِ اِلاَّ الدُّعاءُ وَ الصَّدَقَةُ صدقه بلا را برطرف می کند و مؤثرترین داروست. همچنین، قضای حتمی را برمی گرداند و درد و بیماری‌ها را چیزی جز دعا و صدقه از بین نمی‌برد. بحارالأنوار، ج ۹۳، ص ۱۳۷، ح ۷۱

حدیث۳۰۰

امام علی (علیه السلام) فرمودند: بسمِ اللّهِ شِفاءٌ مِن کلِّ داءٍ و عَونٌ لِکلِّ دَواءٍ بسم اللّه، شفای هر دردی و یاری کننده هر دارویی است. (عیون أخبار الرضا علیه‌السلام ، ج ۲)

حدیث۳۰۱

پیامبرخدا(صلی الله علیه وآله) می فرمایند: نرمه سر استخوان های پرندگان را نخورید؛چرا که سِل می آورد. (کنز العمّال،ج۱۵،ص۲۶۴)

حدیث۳۰۲

امام هادی علیه‌السلام : خَیرُ الأَشیاءِ لِحُمَّی الرِّبعِ أن یُؤکَلَ فی یَومِهَا الفالوذَجُ المَعمولُ بِالعَسَلِ ویُکثَرَ زَعفَرانُهُ ، ولا یُؤکَلَ فی یَومِها غَیرُهُ . بهترین چیز برای تبِ رِبع آن است که در روز غلبه تب ، فالوده‌ای که با عسل ساخته شده و زعفران فراوانی دارد ، خورده شود و در آن روز ، چیزی دیگر خورده نشود . طبّ الأئمّۀ لابنی بسطام ، صفحه ۵۱ عن أبی جعفر ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۰۰ ، حدیث ۲۴ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۴۰۶

روانشناسی

حدیث۱

امام علی (علیه السلام) فرمودند: إنَّ لِلقُلوبِ شَهوَةً وَکَراهَةً وَإقبالاً وَإدبارً فَتوها مِن إقبالِها وَشَهوَتِها، فَإنَّ القَلبَ إذا اُکرِهَ عَمِیَ؛ دلها را حالتِ خواستن و ناخواستن و روی آوردن و پشت کردن است. از راه خواسته ها و تمایلات سراغ قلبها بروید، چرا که اگر دل را به کاری مجبور کنند، کور می شود. نهج البلاغه، حکمت ۱۹۳

حدیث۲

امام علی (علیه السلام) فرمودند: مَن لَم یُحسِن ظَنَّهُ استَوحَشَ مِن کُلِّ أَحَدٍ؛ آن کس که گمان خود را نیکو نسازد (و بدبین باشد) از هر کسی وحشت می کند. غررالحکم، ج۵، ص۴۴۲، ح۹۰۸۴

حدیث۳

امام علی (علیه السلام) فرمودند: اَلنّاسُ أعداءُ ماجَهِلوا؛ مردم، با آنچه نمی دانند دشمن اند. نهج البلاغه، حکمت ۴۳۸

حدیث۴

امام علی (علیه السلام) فرمودند: خَوافِی الخلاقِ تَکشِفُهَا المُعاشَرَۀُ؛ خصلت ها و اخلاق پنهان را، معاشرت آشکار می سازد. غررالحکم، ج۳، ص۴۶۶، ح۵۰۹۹

حدیث۵

امام علی (علیه السلام) فرمودند: اَلنّاسُ کَالشَّجَرِ شَرابُهُ واحِدٌ وَثَمَرُهُ مُختَلِفٌ؛ مردم همانند درختان اند که آبشان یکی است و میوه

هایشان گوناگون. غررالحکم، ج۲، ص۱۳۶، ح۲۰۹۷

حدیث۶

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: اَلنَّومُ راحَةٌ لِلجَسَدِ وَالنُّطقُ راحَةٌ لِلرّوحِ وَالسُّکوتُ راحَةٌ لِلعَقلِ؛ خواب، آرام بخش جسم است، سخن گفتن آسایش روح است و سکوت، سبب راحتی عقل است. من لایحضره الفقیه، ج۴، ص۴۰۲، ح۵۸۶۵

حدیث۷

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: رَجُلاً یَسأَلُ اَبا عَبدِ اللّه علیه السلام فَقالَ: الرَّجُل یَقولُ أَوَدُّکَ، فَکَیفَ أَعلَمُ أَنَّهُ یَوَدُّنی؟ فَقالَ: اِمتَحِن قَلبَکَ، فَإِن کُنتَ تَوَدُّهُ فَإِنَّهُ یَوَدُّکَ؛ شخصی از امام صادق علیه السلام پرسید: گاهی به من گفته می شود: دوستت دارم. از کجا بدانم که (راست می گوید و) دوستم دارد؟ حضرت فرمودند: قلب خودت را بیازمای، پس اگر تو او را دوست داری، بدان که او نیز تو را دوست دارد. کافی، ج۲، ص۶۵۲، ح۲

حدیث۸

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: مَن ساءَ خُلقُهُ عَذَّبَ نَفسَهُ؛ هر کس بداخلاق باشد، خودش را شکنجه و آزار می دهد. کافی، ج۲، ص۳۲۱، ح۴

حدیث۹

رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: بِمَوتِ النَّفسِ تَکونُ حَیاةُ القَلبِ وَبِحَیاةِ القَلبِ البُلوغُ إِلَی الاِستِقامَةِ؛ زیر پا گذاشتن هوا و هوس، دل را زنده می کند و زنده دلی، سبب استقامت است. مستدرک الوسایل، ج۱۱، ص۲۲۶، ح۱۲۸۱۳

حدیث۱۰

امام علی(علیه السلام) فرمودند: اَلنّاسُ إلی أشکالِهِم أَمیَلُ؛ مردم به همانند خود، بیشتر تمایل دارند. بحارالأنوار، ج۷۸، ص۹۲، ح۱۰۰

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحیم جاهِدُوا بِأَمْوالِکُمْ وَ أَنْفُسِکُمْ فی سَبِیلِ اللَّهِ ذلِکُمْ خَیْرٌ لَکُمْ إِنْ کُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱) با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹ بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند. مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری

شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است. اهداف :دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید. از جمله فعالیتهای گسترده مرکز : الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و... د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴) ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و... ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ... ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶ وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱) نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله. شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شماره کارت :۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳و شماره حساب شبا : IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱-۰۶۰۹-۵۳به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید ارزش کار فکری و عقیدتی الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید». التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه

می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟». [سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد». مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».